

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2022

Ministerstvo
školství, mládeže
a tělovýchovy

Výroční zpráva

---

o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2022

Vzdělávání v roce 2022 v datech
Praha 2023

**Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání
v České republice v roce 2022**

Vzdělávání v roce 2022 v datech

Zpracovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
© MŠMT, Praha 2023

ISBN : 978-80-87601-53-2

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice je zpracovávána v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a § 87 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Úvodní slovo ministra

Vážené dámy, vážení pánové,

je mi ctí představit vám Výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2022, jejímž cílem je souhrnně informovat o vývoji českého vzdělávacího systému za uplynulý rok. Jako ministr školství České republiky bych tímto rád připomněl významné okamžiky a úspěchy uplynulého období.

V posledních letech čelilo české školství mnoha výzvám, rok 2022 nevyjímaje. Po vypořádání se s dopady pandemie covid-19 bylo napadení Ukrajiny další událostí, ke které jsme se museli postavit čelem. Velmi rychle a efektivně jsme dokázali nabídnout zázemí našeho vzdělávacího systému ukrajinským dětem a rodinám postiženým válečným konfliktem. Jsem velmi hrdý na všechny, kteří tuto obtížnou situaci pomohli zvládnout.

Uplynulý rok byl ale také příležitostí ke změně a pokroku, a to díky českému předsednictví v Radě EU. V jeho průběhu jsme v oblasti výzkumu, vzdělávání, mládeže a sportu úspěšně moderovali debaty týkající se digitálního vzdělávání a mezigeneračního dialogu. Za velký úspěch pokládám také pilotní projekt Středního článku školství, který plánujeme v následujících letech dále rozvíjet, nebo vytvoření informačního systému vzdělávání eEdu, který vnímám jako důležitý krok v pokračující digitalizaci českého vzdělávání, na níž hodláme dále pracovat. Dalším důležitým pilířem naší práce byla a stále zůstává tvorba Dlouhodobého záměru vzdělávání ČR 2023–27 a inovace oborové soustavy tak, abychom zvládli lépe přizpůsobovat nabídku oborů vzhledem k vývoji poptávky ze strany žáků a jejich rodičů.

Výroční zpráva reflektuje tyto a mnoho dalších aspektů vývoje našeho školství. Poskytuje nám nejen přehled o dosažených výsledcích, ale také ukazuje směr, kterým bychom se měli ubírat. Mým závazkem je nadále podporovat kvalitní vzdělávání a spolupráci se všemi zúčastněnými stranami, abychom dosáhli našeho společného cíle – poskytnout našim dětem a mladým lidem co nejlepší startovací pozici do jejich dalšího života.

Děkuji všem pedagogům, žákům, rodičům a dalším aktérům v našem vzdělávacím systému za jejich odhodlání a příspěví. Věřím, že společným úsilím můžeme dosáhnout ještě většího pokroku a zajistit vzdělání, které si naše země zaslouží.

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Mikuláš Bek'. The signature is fluid and cursive, written on a white background.

*S úctou,
Mikuláš Bek
Ministr školství České republiky*

Vzdělávání v roce 2022 v datech

Obsah

Úvodní slovo ministra	5
Obsah	7
1. Vzdělávání v roce 2022 v České republice	11
1. 1. Úvod – obecný pohled na vývoj vzdělávání v roce 2022	12
1. 2. Změny v organizačním a legislativním základu	15
1. 2. 1 Lex Ukrajina školství.....	15
1. 2. 2 Zákon o mimořádném ředitelském volnu a mimořádném vzdělávání distančním způsobem.....	15
1. 2. 3 Prováděcí právní předpisy	15
1. 2. 4 Mezinárodní smlouvy	15
1. 3. Financování vzdělávání	18
1. 3. 1 Systém financování	18
1. 3. 2 Financování regionálního školství	19
1. 3. 3 Financování vysokého školství.....	21
1. 4. Předsednictví České republiky v Radě EU.....	25
1. 4. 1 Přijaté dokumenty v oblasti vzdělávání a mládeže.....	25
1. 4. 2 Podpora Ukrajiny v rámci českého předsednictví v Radě EU.....	26
1. 4. 3 Klíčové akce uspořádané v rámci českého předsednictví v Radě EU	27
1. 4. 4 Závěrečné zhodnocení a shrnutí předsednictví	28
1. 5. Operační programy	28
1. 5. 1 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání	28
1. 5. 2 Prioritní osa 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“.....	30
1. 5. 3 Individuální projekty systémové.....	31
1. 5. 4 Operační program Jan Amos Komenský	34
1. 6. Informační systém vzdělávání	36
1. 6. 1 Obecné informace	36
1. 6. 2 Dosavadní průběh realizace	37
1. 7. Realizace Národního plánu obnovy v roce 2022.....	37
1. 7. 1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace – 4,8 mld. Kč	37
1. 8. Činnost školského ombudsmana v roce 2022.....	40
2. Vybraná témata regionálního školství.....	43
2. 1. Hlavní události v regionálním školství v roce 2022.....	44
2. 1. 1 Vývoj v oblasti předškolního vzdělávání v mateřských školách.....	44
2. 1. 2 Revize RVP ZV.....	44
2. 1. 3 Vývoj v oblasti základních uměleckých škol	45
2. 1. 4 Vývoj v oblasti zájmového vzdělávání.....	45
2. 1. 5 Systém jazykové přípravy cizinců v povinném předškolním vzdělávání, základním a středním vzdělávání.....	46
2. 1. 6 Výuka cizích jazyků.....	47
2. 1. 7 Primární prevence rizikového chování	48
2. 1. 8 Inovace oborové soustavy.....	49
2. 1. 9 Pokusná ověřování.....	50
2. 1. 10 Vývoj v oblasti středních odborných škol	52

2. 1. 11	Vývoj v oblasti konzervatoří.....	53
2. 1. 12	Vývoj v oblasti vyšších odborných škol.....	53
2. 1. 13	Podpora preventivně výchovné péče.....	53
2. 2.	Dopady ukrajinské krize do vzdělávacího systému regionálního školství včetně přijatých legislativních změn a opatření.....	54
2. 2. 1	Finanční podpora (zahraniční zdroje, NPO, státní rozpočet).....	54
2. 2. 2	Aktivity MŠMT v oblasti podpory UA žáků a pedagogických i nepedagogických pracovníků.....	55
2. 2. 3	Změny v přijímacích zkouškách do středního vzdělávání v roce 2022 z důvodu ukrajinské krize.....	55
2. 3.	Nástroje pro podporu vzdělávání v důsledku dopadů pandemie covid-19.....	58
2. 3. 1	Podpora ze strany MŠMT.....	58
2. 3. 2	Finanční podpora.....	58
2. 4.	Dotační výzvy pro oblast regionálního školství.....	59
2. 4. 1	Dotační výzva Na učitelích záleží v roce 2022.....	59
2. 4. 2	Dotační výzva na podporu přípravy sportovních talentů ve školách s oborem vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou.....	59
2. 4. 3	Dotační výzva na Podporu aktivit integrace cizinců v regionálním školství v roce 2022.....	60
2. 4. 4	Dotační výzva na podporu primární prevence rizikového chování a podporu duševního zdraví ve školách a školských zařízeních pro rok 2022.....	60
2. 4. 5	Dotační výzva Podpora školního stravování žáků základních škol v roce 2022.....	60
2. 4. 6	Dotační výzva Podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin v roce 2022.....	61
2. 4. 7	Výzva na podporu integrace romské menšiny v roce 2022.....	61
2. 4. 8	Výzva na podporu romských žáků a studentů středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol v roce 2022.....	61
2. 4. 9	Výzva pro podávání žádostí o poskytnutí dotace „Podpora zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání v Karlovarském a Ústeckém kraji na rok 2022“.....	62
2. 4. 10	Program 133 330 - tzv. Prstenec I.....	62
2. 4. 11	Program 133 340 - tzv. Prstenec II.....	62
2. 4. 12	Podpora rozvoje dvojjazyčného vzdělávání na středních školách v České republice na rok 2022.....	63
2. 5.	Rovné příležitosti ve vzdělávání a hodnocení průběhu společného vzdělávání.....	64
2. 5. 1	Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.....	64
2. 5. 2	Vzdělávání cizinců.....	67
2. 5. 3	Vzdělávání dětí, žáků a studentů sociálně znevýhodněných a plnění opatření k výkonu rozsudku D. H.....	69
2. 5. 4	Podpora a rozvoj nadání.....	70
2. 5. 5	Genderová rovnost ve vzdělávání.....	71
2. 6.	Výsledky vzdělávání žáků středních škol.....	72
2. 6. 1	Jednotné přijímací zkoušky.....	72
2. 6. 2	Obory ukončené maturitní zkouškou.....	75
2. 6. 3	Obory ukončené závěrečnou zkouškou s výučním listem.....	80
2. 7.	Změny v oblasti zájmového vzdělávání.....	80
2. 8.	Realizace opatření vzdělávací politiky v oblasti digitálního vzdělávání.....	81
2. 8. 1	Národní plán obnovy – Komponenta 3. 1. Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace.....	81
2. 8. 2	Podpora škol v digitalizaci.....	81
2. 8. 3	Finanční prostředky pro školy.....	82
2. 9.	Individuální projekty systémové v rámci OP VVV.....	82
2. 9. 1	Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora (APIV A).....	82

2. 9. 2	Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B).....	83
2. 9. 3	Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO)	86
2. 9. 4	Komplexní systém hodnocení.....	87
2. 10.	Projekty realizované v rámci OP Z.....	89
2. 10. 1	Mistrovská zkouška (MiZk).....	89
2. 10. 2	Systémové prostředí k prohlubování kompetencí (UpSkilling CZ)	90
3.	Vybraná témata vysokého školství.....	93
3. 1.	Hlavní události v oblasti vysokého školství v roce 2022.....	94
3. 1. 1	Válka na Ukrajině a její dopady	94
3. 1. 2	Národní plán obnovy pro oblast vysokého školství.....	94
3. 1. 3	České předsednictví v Radě EU.....	94
3. 1. 4	Příprava novely zákona o vysokých školách	94
3. 1. 5	Výsledky šetření dopadů novely vysokoškolského zákona z r. 2016.....	95
3. 1. 6	Schválená Doporučení Rady Evropské unie k oblasti mikrocertifikátů (micro-credentials) a udržitelného rozvoje.....	95
3. 2.	Dopady ukrajinské krize do vzdělávacího systému vysokého školství.....	96
3. 3.	Národní plán obnovy pro oblast vysokých škol	99
3. 3. 1	Transformace vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a měnící se potřeby trhu práce.....	98
3. 3. 2	Specifický cíl A.....	98
3. 3. 3	Specifický cíl B.....	98
3. 3. 4	Specifický cíl C.....	99
3. 4.	Vyhodnocení činnosti Národního akreditačního úřadu v roce 2022.....	99
4.	Vzdělávání v roce 2022 v číslech - statistický přehled	105
4. 1.	Úvod	106
4. 2.	Regionální školství v roce 2022.....	109
4. 2. 1	Předškolní vzdělávání	109
4. 2. 2	Základní vzdělávání.....	113
4. 2. 3	Střední školy	116
4. 2. 4	Konzervatoře.....	121
4. 2. 5	Vyšší odborné školy	125
4. 2. 6	Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.....	122
4. 2. 7	Zařízení zájmového vzdělávání	126
4. 2. 8	Pracovníci v regionálním školství.....	129
4. 3.	Vysoké školství v roce 2022	133
4. 3. 1	Vysokoškolské vzdělávání	133
4. 3. 2	Pracovníci ve veřejném vysokém školství.....	137
4. 4.	Tematické okruhy	139
	Seznam použitých zkratk	147

1

Vzdělávání v roce 2022 v datech

Vzdělávání v roce 2022 v České republice

1.1. Úvod – obecný pohled na vývoj vzdělávání v roce 2022

- ♦ Covid-19 a Ukrajinská krize;
- ♦ Předsednictví EU;
- ♦ Výzvy z Národního programu obnovy;
- ♦ Implementace Strategie 2030+;
- ♦ Dlouhodobý záměr vzdělávání a vzdělávací soustavy ČR.

Obecný pohled na vývoj vzdělávání v roce 2022

Rok 2022 byl velmi dynamický. Na jeho začátku se vzdělávací systém ještě potýkal s **opatřeními pandemie covid-19** a od února 2022 následně nastala nová nečekaná situace – **napadení Ukrajiny**, které vyústilo v masivní uprchlickou krizi. Rada EU v reakci na hromadný příliv vysídlených osob z Ukrajiny aktivovala směrnici o dočasné ochraně. Česká republika ihned reagovala a začala vydávat dočasnou ochranu státním příslušníkům Ukrajiny, kteří přehli před válkou ve své zemi. Ke konci roku 2022 bylo v České republice **vydáno celkem 473 216 dlouhodobých víz** za účelem dočasné ochrany v našem vzdělávacím systému přibyly desetitisíce dětí, žáků a studentů – v českých mateřských školách téměř sedm tisíc ukrajinských dětí s udělenou dočasnou ochranou, v základních školách 40 tisíc žáků, střední školy a konzervatoře navštěvovalo na tři a půl tisíce z nich a stejný počet pak studoval i na českých vysokých školách.

V reakci na to připravilo MŠMT opatření, zejména vyčlenilo finance na **adaptační skupiny a jazykové kurzy** pro děti, žáky, studenty ale i pedagogy cizince. Cílem bylo (a i nadále v pokračujících aktivitách je) podpořit adaptaci a socializaci ukrajinských dětí na české prostředí, podpořit rozvoj jazykových dovedností, zejména řečových v českém jazyce, připravit děti na nástup do českých škol a podpořit jejich duševní pohodu a duševní zdraví. MŠMT dále umožnilo zaměstnávání ukrajinských pedagogů a asistentů pedagoga a vznik vzdělávacích programů pro jejich přípravu. V rámci rychlé reakce na aktuální situaci byly také připraveny **dvojazyčné dokumenty a metodické i informační materiály** jak pro školy, tak i pro příchozí rodiny. Byla spuštěna e-mailová a telefonická linka pomoci, na které díky podpoře UNICEF také pracovaly ukrajinsky mluvící operátorky. Pro české ministerstvo školství bylo také důležité umožnit žákům základních, středních a vyšších odborných škol pokračovat ve studiu tak, aby na něj mohli po návratu na Ukrajinu navázat, nebo dokončit studium na území ČR a následně na Ukrajině již vykonávat příslušnou profesi. V tomto ohledu spolupracuje MŠMT s Ministerstvem školství a vědy Ukrajiny.

Zásadní dopad nejen pro ČR měl v oblasti vzdělávání a mládeže průběh **českého předsednictví v Radě EU**, které probíhalo od 1. 7. do 31. 12. 2022. Ministr školství zastupoval ČR na jednáních Rady EU v oblasti výzkumu, vzdělávání, mládeže a sportu. V rámci stanovených priorit předložilo MŠMT ke schválení Radou EU celkem 8 vyjednaných dokumentů a společně s Domem zahraniční spolupráce uspořádalo nebo se podílelo na uspořádání tří desítek akcí na území ČR i v zahraničí. Jejich významná část měla zastoupení na nejvyšší politické úrovni. Celkem přilákaly více než 3 500 účastníků. Hlavními věcnými prioritami byla v oblasti vzdělávání

podpora well-beingu v digitálním vzdělávání a zajištění podmínek pro kvalitní vzdělávání pro všechny a v oblasti mládeže podpora mezigeneračního dialogu. Dodatečně bylo zařazeno téma vysoce aktuální – spolupráce s Ukrajinou pro zajištění vzdělání přechajících ukrajinských dětí v členských státech EU. V oblasti výzkumu a vývoje byla prioritní dvě témata – velké výzkumné infrastruktury a synergie mezi různými finančními zdroji ve výzkumu.

České předsednictví bylo ze strany členských států, Evropské komise i dalších stakeholderů vysoce pozitivně hodnoceno za profesionálně zvládnutá vyjednávání, za volbu témat strategických pro celou EU a v neposlední řadě za zajištění dialogu a koordinovanou výměnu informací mezi Ukrajinou a státy EU.

Výrazný posun zaznamenala v roce 2022 **opatření prvního implementačního období Strategie 2030+** a opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období let 2019-2023. Realizace cílů Strategie 2030+ v roce 2022 v rámci prvního implementačního období probíhala prostřednictvím pěti karet opatření:

- ◆ Podpora předškolního vzdělávání;
- ◆ Revize RVP ZV a metodická podpora školám (a také s tím související reforma pregraduální přípravy pedagogů);
- ◆ Podpora a řízení škol (zejména klíčová aktivita zavedení Středního článku podpory);
- ◆ Inovace oborové soustavy;
- ◆ Zvyšování kvality vzdělávání ve strukturálně postižených regionech.

V roce 2022 se uskutečnila řada úspěšně realizovaných kroků naplňujících uvedené karty opatření pro vybrané oblasti.

V oblasti předškolního vzdělávání probíhala aktualizace Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV), která v dalším období naváže na zásadní revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). V rámci metodické podpory se podařilo zpracovat příručku **Pedagogická diagnostika** v předškolním vzdělávání a již se připravuje druhý díl příručky s návodnými videi a také vydání **Metodiky pro komunikaci se zákonnými zástupci**.

K podpoře revize RVP ZV v oblasti **nové informatiky a digitální kompetence** byl vydán soubor metodických podpůrných materiálů do výuky k jednotlivým očekávaným výstupům, výuková videa a byl zveřejněn **Standard konektivity škol**. Byly vytvořeny a schváleny **Hlavní směry revize RVP ZV**, které spolu s upřesňujícím zadáním zkraje roku 2023 stanovily hlavní změny a strukturu velké revize rámcových vzdělávacích programů. Započala činnost souvisejících pracovních skupin a probíhaly přípravy individuálního projektu systémového z OP JAK na podporu kurikulární práce ve školách, včetně implementace nového RVP ZV.

Důraz byl také kladen na podporu pedagogů. Probíhalo **další vzdělávání pedagogických pracovníků** – byly např. vytvořeny metodické materiály podporující práci s heterogenní třídou, k nimž je připravováno další vzdělávání pro pedagogické pracovníky nastavené do třech úrovní náročnosti práce s heterogenitou. V září 2022 byla zahájena pilotáž inovativního kvalifikačního studia pro ředitele škol a školských zařízení „**Lídr školy**“, realizovaná Národním pedagogickým institutem ČR. Ministerstvo také dále pracuje na reformě pregraduální

přípravy, která má za cíl **transformovat přípravu učitelů a učitelek v ČR** tak, aby byl každý rok zajištěn **dostatek nových učitelů** schopných pomáhat všem žákům naplno rozvíjet jejich potenciál.

V rámci podpory a řízení škol pokračovala **pilotáž Středního článku podpory** v regionech Semily a Svitavy a bylo uzavřeno **Memorandum o spolupráci s Karlovarským krajem** na rozšíření Středního článku v tomto kraji. Střední článek současně se svou hlavní činností zajišťoval nejen telefonickou linku pomoci v souvislosti s pandemií covid-19 v oblasti školství, ale následně také informační linku k Ukrajině. Pro rozšíření podpory vedení škol a zřizovatelů Středního článku na území celé České republiky připravilo ministerstvo individuální projekt systémový z OP JAK.

V oblasti středního odborného vzdělávání byl zpracován návrh **koncepce inovace oborové soustavy**, na jejíž finální verzi navážou práce na revizích rámcových vzdělávacích programů jednotlivých oborů vzdělání. Ve vybraných školách ve všech krajích se pilotně ověřoval tzv. **standard ve firemním i školním pracovišti**, který podpoří transparentnost vymezení podmínek pro realizaci praktického vyučování.

Na podporu doučování žáků se sociálním znevýhodněním vyhlásilo ministerstvo dotační program z Národního plánu obnovy pro základní školy, které vykazují nadprůměrné zastoupení těchto žáků. Cílem podpory je zvýšení školní úspěšnosti žáků, jejich motivace k učení a celkový well-being. Dále byl vytvořen **model systémového ukotvení pozic speciálních pedagogů a školních psychologů**, který umožní, aby tito mohli působit v každé základní škole v ČR alespoň na částečný úvazek.

Současně s realizací Strategie 2030+ také započaly **přípravy Dlouhodobého záměru vzdělávání ČR 2023-2027**, který bude implementačním dokumentem Strategie 2030+ pro jeho druhé realizační období a plně podporuje hlavní cíle Strategie 2030+:

- ♦ Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život.
- ♦ Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.

Jednotlivé kapitoly Dlouhodobého záměru ČR 2023–2027 budou obsahovat prioritní opatření, která vychází z vyhodnocení předchozího dlouhodobého záměru ČR, realizace implementačních karet Strategie 2030+ a mezirezortního i veřejného projednávání. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy předloží Dlouhodobý záměr vzdělávání ČR 2023–2027 krajům k vyjádření a s přihlédnutím k jejich vyjádřením a k výsledkům veřejné konzultace jej dopracuje a do 31. 10. 2023 předloží vládě ke schválení. Do 30 dnů od schválení Dlouhodobého záměru ČR 2023-2027 vládou ministerstvo dokument zveřejní. Vzhledem k **participativnímu přístupu** při tvorbě koncepčních materiálů již v závěru roku 2022 MŠMT zveřejnilo drafty kapitol a uspořádalo hybridní kulaté stoly pro širokou odbornou veřejnost. Také v rámci **veřejné konzultace** bylo možné dokument připomínkovat a diskutovat.

Během roku 2022 také ministerstvo významně zintenzivnilo **podporu resortnímu výzkumu** a úzkou spolupráci s akademickou obcí. Z programu BETA2, který administruje Technologická agentura České republiky, realizovalo v tomto roce výzkumy na mapování administrativních činností základních škol pro vhodná opatření pro snižování administrativní zátěže, výzkum na zjišťování potřeb regionálního

školství v rámci všech krajů ČR a další. V rámci své **data-based politiky** MŠMT rozšířilo „Monitorovací rámec stavu a vývoje vzdělávací soustavy ČR“, který doplňuje implementaci Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Jde o aktivitu, která navazuje na závazky z předchozí Strategie 2020 a slouží primárně **pro monitoring vývoje široké škály dostupných ukazatelů stavu vzdělávací soustavy ČR** v porovnatelné časové řadě z národních i mezinárodních šetření. Data jsou také vizualizována a jsou k dispozici pro veřejnost na metodickém portálu edu.cz. Některé klíčové údaje v Monitorovacím rámci jsou označeny jako **Indikátory**, na nichž se vyhodnocují dopady vzdělávací politiky ČR ve vazbě na cíle S2030+.

1.2. Změny v organizačním a legislativním základu

Rok 2022 byl zpočátku opět poznamenán epidemií koronaviru, od konce února pak invazí Ruské federace na území Ukrajiny. Byly však zahájeny práce mj. na novelách školského zákona, vysokoškolského zákona a zákona o pedagogických pracovnících.

1.2.1. Lex Ukrajina školství

Zákon č. 67/2022 Sb. (dále jen „Lex Ukrajina školství“) nabyl účinnosti 21. 3. 2022, navazuje na obecný lex Ukrajina a byl v roce 2022 dvakrát novelizován. Zákon stanoví zvláštní postupy spojené s přístupem ke vzdělávání osob přicházejících na území České republiky v důsledku probíhajícího ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny. Jedná se o speciální právní úpravu ke školskému zákonu a zákonu o vysokých školách. Zákon upravuje zejména zvláštní zápisy pro žáky z Ukrajiny, postup při zajištění vzdělávání a vyřazení ze školy, úpravy obsahu vzdělávání a přijímacích zkoušek, zařazování do tříd nebo zjednodušený postup zvýšení kapacity škol.

Na základě zmocnění v Lex Ukrajina školství MŠMT vydalo opatření obecné povahy, kterými pro osoby přicházející z Ukrajiny stanovilo úpravy při přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání a při konání maturitní zkoušky a závěrečné zkoušky.

K zákonu MŠMT vydalo metodické komentáře.

1.2.2. Zákon o mimořádném ředitelském volnu a mimořádném vzdělávání distančním způsobem

Zákon č. 26/2022 Sb. s účinností od 7. 2. 2022 reagoval na epidemii onemocnění covid-19. Zákon stanovil řediteli školy možnost vyhlásit až 10 dnů mimořádného ředitelského volna nebo mimořádného vzdělávání distančním způsobem. Toto oprávnění mohl ředitel školy vyhlásit, pokud v souvislosti s onemocněním covid-19 nebylo možné zajistit prezenční výuku, tedy zejména z důvodu izolace nebo karantény většího množství pedagogů jinak zajišťujících výuku.

1.2.3. Prováděcí právní předpisy

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé

výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů

Novela nařízení vlády s účinností od 1. 9. 2022 změnila pravidla snížení týdenního rozsahu přímé pedagogické činnosti zástupců ředitele. Využil se princip tzv. „banky“ odpočtů. Celkový rozsah odpočtů je určen podle počtu rozhodných jednotek, kterými jsou třídy, oddělení, studijní skupiny apod. Ředitelům škol to umožňuje flexibilněji sestavit tým svých zástupců.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů

Změna vyhlášky v návaznosti na novelu nařízení vlády s účinností od 1. 9. 2022 stanovila pro střední školy další pravidla týkající se „banky“ odpočtů zástupců ředitele školy v oblasti středního školství.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 250/2022 Sb. reagovala na velké množství osob přichozích z Ukrajiny. Vyhláška nově zavedla systém jazykové podpory českého jazyka ve středních školách. Sít' určených škol vytváří krajský úřad tak, aby byla zajištěna dostupnost jazykové přípravy cizinců. Výuka se specificky zaměřuje na potřeby studijních oborů žáků tak, aby se seznámili se základy odborné terminologie. U základních škol se stávající jazyková příprava upravila tak, aby byla zajištěna její mnohem větší dostupnost a zvýšila se její efektivita. Změny jsou účinné od 1. 9. 2022.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Novela vyhlášky upravila pravidla zápisu k základnímu vzdělávání pro školy zřízené soukromým a církevním zřizovatelem. Nově se u těchto škol umožnilo vyžadovat přítomnost dítěte u zápisu, zrušilo se omezení délky trvání činnosti při zápisu a zrušilo se pravidlo, že školní připravenost se ověřuje orientačně. Nově tak tyto školy mohou vyžadovat přítomnost uchazečů u zápisu. Změny jsou účinné od 1. 1. 2023.

V návaznosti na tuto vyhlášku MŠMT vytvořilo stanovisko ke kritériím přijímání k základnímu vzdělávání na základní školy, které jsou zřízeny soukromým nebo církevním zřizovatelem. Stanovisko se zabývá legitimitou vybraných kritérií přijímání a způsoby jejich prokázání.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška s účinností od 11. 10. 2022 upravila teplotní parametry ve školách v návaznosti na energetickou krizi.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativních, ve znění vyhlášky č. 572/2020 Sb.

Vyhláška s účinností od 1. 1. 2023 změnila pravidla, která se týkají financování školských zařízení pro zájmové vzdělávání.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění pozdějších předpisů

Změna vyhlášky s účinností od 1. 1. 2023 upravila jednotlivé statistické výkazy. Zásadní novinkou je rozšíření o zpracování individuálních údajů o dětech v mateřských školách, přípravné třídě základní školy a přípravném stupni základní školy speciální. První pilotní sběr těchto individuálních dat proběhne k rozhodnému datu 31. 3. 2023. Od školního roku 2025/26 (tj. k rozhodnému datu 30. 9. 2025) budou tyto školy předávat pouze individuální data o těchto dětech.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška s účinností od 1. 7. 2022 upravila povinný obsah dlouhodobých záměrů a termíny jejich předkládání a nově zakotvila veřejnou konzultaci. Dále se zjednodušil obsah výročních zpráv.

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

Novela vyhlášky s účinností od 1. 6. 2022 upravila územní obvody diagnostických ústavů.

1.2.4. Mezinárodní smlouvy

MŠMT v rámci svých mezinárodních aktivit sjednává mezinárodní smlouvy o spolupráci v oblasti školství a příp. i mládeže. V roce 2022 došlo k podpisu dvou nových smluv vládní kategorie, Programu spolupráce v oblasti školství, vědy, kultury a mládeže mezi vládou České republiky vládou Státu Izrael a Prováděcího programu spolupráce v oblasti školství a kultury mezi vládou České republiky a vládou Korejské republiky, a jedné resortní smlouvy, Dohody mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství a vědy Ukrajiny o spolupráci v oblasti školství a vědy. V platnost vstoupila v roce 2022 další nová resortní smlouva, Dohoda mezi Českou republikou, zastupovanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, a Španělským královstvím, zastupovaným Ministerstvem školství a odborného vzdělávání, o fungování a činnosti česko-španělských bilingvních tříd na gymnáziích v České republice.

Na základě mezinárodních smluv vládní a resortní kategorie MŠMT realizuje spektrum aktivit bilaterální a multilaterální spolupráce včetně stipendijních výměn a na bázi usnesení vlády se podílí na zahraniční rozvojové spolupráci a propagaci českého kulturního dědictví v zahraničí.

1.3. Financování vzdělávání

1.3.1. Systém financování

Ministryně financí svým dopisem č. j. MF-28571/2021/14-3 ze dne 29. 9. 2021 zaslala instrukce k sestavení návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2022 a střednědobého výhledu na léta 2023 a 2024 včetně závazných parametrů pro kapitolu MŠMT. Na základě těchto rozpočtových limitů zpracovalo MŠMT **podle vyhlášky č. 133/2013 Sb.**, kterou se stanoví rozsah a struktura údajů pro vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu a termíny jejich předkládání, **návrh rozpočtu kapitoly na rok 2022**. Původní návrh rozpočtu nebyl do 1. 1. 2022 schválen. V období od 1. 1. 2022 do 18. 3. 2022 hospodařila Česká republika v režimu rozpočtového provizoria.

Ke schválení (přepracovaného) návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2022 vládou České republiky došlo **usnesením č. 80 ze dne 9. 2. 2022**. V Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR byl rozpočet kapitoly 333 dne 10. 3. 2022 schválen **usnesením PSP ČR č. 136** jako součást **zákona č. 57/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2022**.

Při hodnocení výdajů v kapitole 333 je nutné se zaměřit na **oblast vzdělávání a školské služby, oddíl 31 a 32 odvětvového třídění rozpočtové skladby**. V roce 2022 činil objem výdajů **pro oblast vzdělávání ve schváleném rozpočtu 247 134,9 mil. Kč, v rozpočtu po změnách 246 397,5 mil. Kč, v konečném rozpočtu 255 675,2 mil. Kč, skutečnost k 31. 12. 2022 byla vykázána ve výši 243 874,5 mil. Kč**, plnění na 98,98 % rozpočtu po změnách a 95,38 % konečného rozpočtu. **Schválený rozpočet se** oproti srovnatelnému údaji roku 2021 **zvýšil o 17 615,6 mil. Kč**, tj. nárůst o 7,67 %, **rozpočet po změnách se zvýšil** proti roku 2021 o **14 062,6 mil. Kč**, tj. o 6,05 %, **konečný rozpočet se zvýšil** proti roku 2021 o **12 936,2 mil. Kč**, tj. o 5,33 % a **skutečnost 2022 byla vyšší** oproti skutečnosti předchozího roku o **9 321,5 mil. Kč**, tj. 3,97 %, meziroční index 2022/2021 činil 103,97.

Index 2022/2018 celkových výdajů pro oblast vzdělávání **za pětileté období** činí ve schváleném rozpočtu 153,71, v rozpočtu po změnách 144,62 a ve **skutečných výdajích 139,38**.

Srovnání těchto výdajů pouze za kapitolu 333 není pro hodnocení plnění priorit vlády v oblasti vzdělávání plně vypovídající, pro zjištění celkových výdajů na vzdělávání v ČR je nutno zahrnout konsolidované údaje veřejných rozpočtů včetně výdajů krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a ostatních kapitol státního rozpočtu.

Složité postcovidová situace i mezinárodní vývoj se promítly do fungování MŠMT. V období od 1. 1. 2022 do 18. 3. 2022 hospodařila Česká republika v režimu rozpočtového provizoria. Prioritou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy bylo, i přes omezené zdroje finančních prostředků, zabezpečit plné fungování vzdělávací soustavy, podpořit započatý výzkum a zafinancovat aktivity, k jejichž splnění se MŠMT zavázalo.

Na situaci v souvislosti s konfliktem na Ukrajině MŠMT pružně zareagovalo i formou finanční pomoci a počátkem dubna vyhlásilo dotační výzvy směřované k integraci ukrajinských dětí nejen do české vzdělávací soustavy, ale i do české společnosti. Výzvy byly zaměřeny na intenzivní jazykové kurzy pro děti od 14 do 18 let a vznik a fungování adaptačních skupin pro děti od 3 do 15 let, jejichž cílem byla adaptace a socializace ukrajinských dětí na české prostředí, podpora rozvoje jazykových dovedností, zejména řečových v českém jazyce,

a příprava dětí na nástup do českých škol. V neposlední řadě měly adaptační skupiny podpořit duševní pohodu a duševní zdraví dětí. Administrativní proces podpory byl maximálně zjednodušen, avšak tak, aby zabezpečil efektivní, hospodárné a účelné využití prostředků. Pro tyto účely bylo ve Vládní rozpočtové rezervě vyčleněno 897,6 mil. Kč. Na tyto aktivity navázaly prázdninové jazykové kurzy, jejichž cílem bylo připravit ukrajinské děti na zářijový vstup do českých škol. Tato výzva byla určena pro děti ve věku 6-18 let, s celkovou alokací 100 mil. Kč. Od září do prosince byly opět podporovány adaptační skupiny. Na jejich podporu bylo vyčleněno 200 mil. Kč. Vzhledem k pokračujícímu válečnému konfliktu budou aktivity směřující k podpoře začleňování ukrajinských dětí pokračovat i v roce 2023. Podpora byla směřována i vysokým školám, které realizovaly jazykové kurzy pro studenty a pedagogické pracovníky. Celkově bylo vyplaceno na přímé aktivity související s konfliktem na Ukrajině 885,6 mil. Kč, z toho bylo 11,4 mil. Kč hrazeno z prostředků EHP/Norsko a 0,26 mil. Kč z prostředků UNICEF.

I v roce 2022 MŠMT pokračovalo v aktivitách směřujících k minimalizaci škod způsobených pandemií covid-19. Počátkem roku 2022 proběhlo poslední celoplošné screeningové testování ve školách a MŠMT se intenzivně zapojilo do Národního plánu obnovy, ze kterého bylo v roce 2022 vyčerpáno celkem 3 858,2 mil. Kč na inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace, doučování žáků, podporu škol s nadprůměrným zastoupením sociálně znevýhodněných žáků, transformaci vysokých škol cílenou na zvýšení kapacit a přizpůsobení struktury studijních programů měnícím se potřebám trhu práce a novým trendům, projekty excelentního výzkumu.

1.3.2. Financování regionálního školství

Financování škol a školských zařízení zřizovaných krajem, obcí, nebo dobrovolným svazkem obcí je tzv. normativně nákladové. Pedagogická práce v mateřských, základních a středních školách, konzervatořích a školských družinách je financována na základě skutečného počtu hodin přímé pedagogické činnosti realizovaného těmito školami v souladu s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy a školní družinou v souladu s § 118 školského zákona. Pedagogická práce ve vyšších odborných školách je financována normativně na studenta v akreditovaném vzdělávacím programu. Nepedagogická práce v mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách a konzervatořích je financována normativně na základě kombinace jednotek výkonu ředitelství (právnícká osoba), další pracoviště školy a třída mateřské, základní a střední školy, žák konzervatoře a student vyšší odborné školy. Základní umělecké školy jsou financovány normativně na žáka. Výši normativů pro školy a pedagogickou práci ve školní družině stanovuje centrálně MŠMT. Školská zařízení s výjimkou pedagogické práce ve školních družinách jsou financována prostřednictvím krajských normativů na jednotku výkonu stanovenou vyhláškou č. 310/2018 Sb., o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů. Krajské normativy stanovují v přenesené působnosti krajské úřady a MHMP.

Přímé výdaje na vzdělávání z rozpočtu MŠMT na zvláštní účet jednotlivých krajů a HMP jsou přidělovány pro jednotlivé právnické osoby vykonávající činnost mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy nebo školní družiny (pouze pedagogická práce) ve výši stanovené

MŠMT podle § 161 odst. 3 písm. a) až h) a § 161 odst. 4 školského zákona. Pro školská zařízení (s výjimkou pedagogické práce ve školních družinách) jsou prostředky přidělovány prostřednictvím republikových normativů, jejich rozpis jednotlivým právnickým osobám vykonávajícím činnost školských zařízení provádí krajské úřady a MHMP prostřednictvím krajských normativů dle vyhlášky č. 310/2018 Sb. Součástí přidělených přímých výdajů na vzdělávání jsou také prostředky na podpůrná opatření podle skutečného počtu doporučených, poskytovaných a vykázaných (s požadavkem na finanční prostředky) podpůrných opatření ve školách a školských zařízeních v příslušném kraji či HMP.

Republikové normativy stanovuje MŠMT podle ustanovení § 161a a § 161 b školského zákona jako výši výdajů připadajících na jednu rodinnou skupinu dětského domova, jedno lůžko kapacity ostatního školského zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči, jednoho ubytovaného ve školském zařízení podle § 117 odst. 1 písm. b) školského zákona, jedno dítě, žáka nebo studenta v mateřské a základní škole a v denní formě vzdělávání ve střední škole, konzervatoři a ve vyšší odborné škole. Součástí republikových normativů je také vyjádření počtu zaměstnanců.

Dále je v souladu s § 161c odst. 3 písm. c), rozepsána jednotlivým krajským úřadům a MHMP rezerva finančních prostředků na základě kritérií stanovených MŠMT. V roce 2022 byla kritéria pro zvýšení této rezervy oproti roku 2021 doplněna o kritérium, na základě kterého MŠMT zohlednilo významnou zvýšenou potřebu finančních prostředků v souvislosti s uplatněním ustanovení zákona Lex Ukrajina školství vyčíslenou krajskými úřady a MHMP. Podle tohoto kritéria bylo v roce 2022 poskytnuto krajským úřadům a MHMP celkem 258,0 mil. Kč.

V roce 2022 na období září až prosinec byly dále mateřským školám, základním školám, středním školám a konzervatořím zřizovaným krajem, obcí, nebo dobrovolným svazkem v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině poskytnuty další finanční prostředky podle § 161 odst. 7 školského zákona ve výši 103,8 mil. Kč na financování ukrajinských asistentů pedagoga.

Celkový objem finančních prostředků na přímé výdaje na vzdělávání a školské služby (vč. těch souvisejících s válečným konfliktem na Ukrajině) tak dosáhl výše 171 269,1 mil. Kč (118 077,0 mil. Kč pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a dobrovolnými svazky obcí, 53 192,1 mil. Kč pro školy a školská zařízení zřizované kraji).

Financování soukromých škol a školských zařízení probíhá normativně, na základě veřejnoprávních smluv uzavřených mezi krajským úřadem (MHMP) a právnickou osobou vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, v souladu se zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2022 byly z MŠMT poskytovány finanční prostředky na financování činnosti 1 101 soukromých škol a školských zařízení. Celkový objem prostředků v soukromém školství dosáhl 11 442,2 mil. Kč (vč. prostředků na vzdělávání a školské služby souvisejících s válečným konfliktem na Ukrajině ve výši 64,4 mil. Kč), což je o 18,1 % více než v roce 2021, a např. v porovnání s rokem 2018 došlo k nárůstu o 94,4 %. Počet subjektů působících v regionálním školství se za toto období zvýšil o 127.

Financování církevních škol a školských zařízení je rovněž realizováno normativně, přičemž MŠMT v souladu s § 162 a § 160 odst. 1 písm. b) školského zákona, poskytuje dotace přímo jednotlivým právnickým

osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení. K 31. 12. 2022 bylo financováno 141 právnických osob, které jsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení. Církevní školy a školská zařízení obdržely v rámci normativního financování celkem 2 745,2 mil. Kč (z toho 17,1 mil. Kč dle výzvy na vzdělávání a školské služby pro děti, žáky a studenty, kterým byla v České republice poskytnuta dočasná ochrana podle zákona č. 65/2022 Sb.). Meziročně došlo k nárůstu výdajů na normativní financování církevního školství o 11,1 %, v porovnání s rokem 2018 pak došlo k nárůstu o 60,0 % (počet financovaných škol a školských zařízení se oproti roku 2018 nezměnil).

Růst objemu dotace v soukromém a církevním školství v uvedených letech je způsoben zejména zvyšováním platů ve veřejném školství, dynamickým růstem počtu dětí, žáků a studentů a od roku 2020 také změnou principů stanovení normativů.

MŠMT komplexně ekonomicky zabezpečilo 68 jím zřizovaných škol a školských zařízení poskytujících vzdělávání a školské služby (z toho 11 škol pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami a 57 zařízení zajišťujících ústavní a ochrannou výchovu). Výše příspěvku na provoz těchto přímo řízených organizací dosáhla v roce 2022 výše 3 581,8 mil. Kč, což je nárůst o 3,2 % oproti roku 2021.

1.3.3. Financování vysokého školství

Financování vysokých škol vychází ze zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Konkrétní postupy financování pro rok 2022 byly pro veřejné vysoké školy stanoveny resortními Pravidly pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT-5674/2022-2, pro soukromé vysoké školy Pravidly pro poskytování dotací soukromým vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na stipendia podle § 40 odst. 2, § 91 odst. 2 písm. e) a § 91 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, č. j. 5216/2019-1.

Veřejným vysokým školám je ze státního rozpočtu podle zákona o vysokých školách poskytován příspěvek na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost, dotace na rozvoj vysoké školy a dotace zejména na ubytování a stravování studentů. Pro stanovení výše příspěvku je rozhodný typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti. Výši příspěvku i poskytnutých dotací rovněž ovlivňuje strategický záměr dané školy a strategický záměr pro oblast vysokých škol vypracovaný ministerstvem.

Soukromé vysoké školy jsou v souladu se zákonem o vysokých školách povinny zajistit finanční prostředky na svou vzdělávací a vědeckou nebo výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou a další tvůrčí činnost. Dotace, které jim jsou na základě zákona o vysokých školách poskytovány ze státního rozpočtu, jsou určeny převážně na ubytovací a sociální stipendia studentů.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na základě zákona o vysokých školách poskytuje finanční prostředky i státní vysoké školy Univerzitě obrany na podporu studia studentů, kteří nejsou vojáky v činné službě. Tyto finanční prostředky, rozpočtované v kapitole 333, jsou na počátku roku převáděny rozpočtovým opatřením do kapitoly Ministerstva obrany a nejsou v dále uváděných číselných hodnotách obsaženy.

V roce 2022 bylo z rozpočtu MŠMT vysokým školám vyplaceno včetně programů EU celkem 44 387,9 mil. Kč¹.

Z této částky bylo poskytnuto 40 370,0 mil. Kč, tj. 90,95 %, jako neinvestiční prostředky a 4 017,9 mil. Kč, tj. 9,05 %, jako prostředky investiční.

Z pohledu účelového členění objem 31 259,4 mil. Kč představuje výdaje na činnosti mimo výzkum a vývoj (v tom zejména činnost vzdělávací), zbývajících 13 128,5 mil. Kč jsou výdaje na výzkum a vývoj.

Rozhodující část finančních prostředků na činnost mimo výzkum a vývoj je veřejným vysokým školám, kterých v roce 2022 v ČR působilo 26, přidělována formou příspěvku. V roce 2022 se jednalo o částku 27 022,7 mil. Kč tedy o 86,45 %. Převažující část příspěvku poskytovaná prostřednictvím rozpočtového okruhu I (cca 80 % rozpočtu vysokých škol) je stanovena normativně odvozením od rozsahu a finanční náročnosti vzdělávací činnosti vysoké školy (tzv. ukazatel A) a vyhodnocením činnosti veřejných vysokých škol prostřednictvím vybraných indikátorů výkonu a kvality (ukazatel K). V rozpočtovém okruhu I je dále ukazatel P, jehož prostřednictvím jsou počínaje rokem 2019 financovány tzv. společenské priority, tzn. vzdělávání v deficitních oborech, kde nedostatek odborníků na trhu práce představuje celospolečenský problém a jedná se o záležitost, kterou vysoké školy v potřebném rozsahu v rámci standardního mechanismu financování nejsou schopny ekonomicky zvládnout. V roce 2022 byla tato společenská poptávka pokryta částkou 600 mil. Kč na zajištění Dlouhodobého finančního opatření k navýšení kapacit lékařských fakult veřejných vysokých škol v ČR o 15 %, částkou 115 mil. Kč na zlepšení podmínek vysokoškolských pedagogů na pedagogických fakultách veřejných vysokých škol, částkou 85 mil. Kč na podporu studijních programů, ve kterých jsou vzdělávání budoucí učitelé základních a středních škol a od roku 2021 částkou 30 mil. Kč na podporu studijních programů na nepedagogických fakultách, ve kterých jsou vzdělávání budoucí učitelé v deficitních aprobacích (biologie, fyzika, chemie, informatika a matematika). Prostřednictvím tohoto ukazatele byla počínaje rokem 2020 dále realizována ve výši 6,8 mil. Kč podpora činnosti ekonomické knihovny CIKS na VŠE.

Součástí příspěvku jsou též finanční prostředky učené pro úhradu stipendií (stipendia studentů doktorských studijních programů, ubytovací a sociální stipendia). Oproti předchozímu roku zůstaly sazby jednotlivých stipendií na stejné výši, pouze u sociálního stipendia došlo ve vazbě na růst minimální mzdy k navýšení částky z 3 800 Kč v roce 2021 na hodnotu 4 050 Kč. Příspěvek je dále poskytován na zajištění Programu na podporu strategického řízení VŠ, na podporu internacionalizace studia a prostřednictvím Fondu vzdělávací politiky na další aktivity, které se ministerstvo rozhodlo finančními nástroji podpořit. Z Fondu vzdělávací politiky byly v roce 2022 poskytnuty prostředky na podporu ukrajinských studentů (173,4 mil. Kč) a na úhradu DPH projek-

¹ Jedná se o finanční prostředky zúčtované pod položkami 5332 a 6352.

tů Národního plánu obnovy (116,4 mil. Kč). Standardně jsou financovány zvýšené náklady VVŠ na studium studentů se specifickými potřebami (SSP) a poskytovány prostředky na podporu vzdělávání seniorů prostřednictvím Univerzit třetího věku (U3V).

Formou neinvestičních výdajů mimo výzkum a vývoj byly vysokým školám poskytnuty prostředky ve výši 27 941,9 mil. Kč, z toho veřejným vysokým školám na:

- ◆ vzdělávací a další s ním související činnosti (příspěvek v celkové výši 21 571,7 mil. Kč);
- ◆ společenské priority (příspěvek ve výši 807,4 mil. Kč);
- ◆ doktorská stipendia v prezenčním studiu (příspěvek ve výši 1 606,3 mil. Kč);
- ◆ fond vzdělávací politiky (příspěvek ve výši 339,8 mil. Kč);
- ◆ podporu mezinárodní spolupráce (příspěvek ve výši 21,1 mil. Kč);
- ◆ ubytovací stipendia (příspěvek ve výši 796,8 mil. Kč);
- ◆ rozvojové programy (příspěvek a dotace ve výši 1 214,0 mil. Kč);
- ◆ sociální stipendia (příspěvek ve výši 14,1 mil. Kč);
- ◆ ubytování a stravování (dotace ve výši 81,1 mil. Kč);
- ◆ projekty programového financování (dotace ve výši 41,4 mil. Kč).

Neinvestiční prostředky mimo výzkum a vývoj byly veřejným vysokým školám dále poskytnuty na projekty realizované prostřednictvím OP VVV jako dotace ve výši 525,7 mil. Kč a na projekty Národního plánu obnovy ve výši 594,0 mil. Kč.

Z ostatních finančně podpořených aktivit se dále jednalo o:

- ◆ podporu aktivit ve spojitosti s ruskou agresí na Ukrajině díky norské pomoci (11,3 mil. Kč);
- ◆ podporu studia zahraničních studentů a zahraniční rozvojovou pomoc (99,4 mil. Kč);
- ◆ podporu činnosti Egyptologického ústavu UK (dotace 25,0 mil. Kč);
- ◆ podporu provozu arktické stanice MU (dotace 20,0 mil. Kč);
- ◆ využití volného času dětí a mládeže (16,0 mil. Kč);
- ◆ prevenci kriminality (1,7 mil. Kč);
- ◆ podporu univerzitního sportu (16,6 mil. Kč);
- ◆ ostatní záležitosti vzdělávání (11,7 mil. Kč).

Investiční prostředky mimo VaV byly vysokým školám poskytnuty na činnost ve výši 3 317,4 mil. Kč, v tom veřejným vysokým školám na:

- ◆ projekty realizované prostřednictvím programového financování, tj. EDS/SMVS (dotace ve výši 1 290,5 mil. Kč);
- ◆ investiční potřeby vzdělávací činnosti mimo EDS/SMVS, v tom zejména zajištění institucionálních plánů a splátky NFV (příspěvek ve výši 716,5 mil. Kč);
- ◆ projekty Národního plánu obnovy (prostředky ve výši 398,9 mil. Kč);
- ◆ projekty realizované prostřednictvím OP VVV (dotace ve výši 911,5 mil. Kč).

Výdaje na programové financování byly poskytnuty částkou 969,6 mil. Kč na investiční program 133 220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol, který byl připravován přímo ve spolupráci s vysokými školami na základě jejich investičních a rozvojových potřeb. Ze státního rozpočtu je na jeho financování v letech 2018 až 2027 alokována částka 12,5 miliardy Kč. Finanční prostředky z programu jsou směřovány nejen na výstavbu či rekonstrukci budov a na pořízení nového přístrojového vybavení, program zároveň otevírá cestu k potřebnému zlepšení stavu studentských kolejí a menz, což umožní zajistit důstojnější sociální podmínky pro studenty. Poskytnuté prostředky ve výši 320,9 mil. Kč byly dále využity na realizaci projektů programu 133 240 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny lékařských a pedagogických fakult veřejných vysokých škol jako synergické opatření s podporou společenských priorit v oblasti vzdělávání lékařů a budoucích pedagogů. Program byl zpracován a Ministerstvem financí schválen v září 2019 s alokací 3,5 mld. Kč.

Významnou součástí činnosti veřejných vysokých škol je oblast výzkumu a vývoje. Její financování upravuje zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů a Nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Na výzkum a vývoj bylo vysokým školám v roce 2022 poskytnuto celkem 13 128,5 mil. Kč, z toho neinvestiční prostředky tvořily 94,66 % (12 428,0 mil. Kč) a investiční 5,34 % (700,5 mil. Kč).

Neinvestiční výdaje na výzkum a vývoj byly u VŠ v roce 2022 směřovány zejména do oblasti

- ◆ institucionální podpory vysokých škol jako výzkumných organizací (8 659,8 mil. Kč);
- ◆ účelové podpory na specifický výzkum (1 154,5 mil. Kč);
- ◆ účelové podpory na aplikovaný výzkum (191,5 mil. Kč);
- ◆ projektů OP VVV (1 604,2 mil. Kč);
- ◆ institucionální podpory na mezinárodní spolupráci (10,7 mil. Kč);
- ◆ projektů ERC CZ (105,8 mil. Kč);
- ◆ výdajů na VaV Horizont (16,5 mil. Kč);
- ◆ výdajů na velké výzkumné infrastruktury (494,1 mil. Kč);
- ◆ výdajů na komponentu 5.1 Národního plánu obnovy (190,9 mil. Kč).

Investiční výdaje na výzkum a vývoj zejména do oblasti

- ◆ institucionální podpory vysokých škol jako výzkumných organizací (258,1 mil. Kč);
- ◆ účelové podpory na specifický výzkum (2,6 mil. Kč);
- ◆ komponenty 5.1 Národního plánu obnovy (79,8 mil. Kč);
- ◆ projektů OP VVV (359,7 mil. Kč);
- ◆ projektů ECR (0,4 mil. Kč).

Soukromé vysoké školy v roce 2022 vyčerpaly celkem 64,1 mil. Kč neinvestičních prostředků. Tato částka obsahuje výdaje mimo výzkum a vývoj ve výši 32,4 mil. Kč, v tom prostředky na sociální stipendia a na ubytovací stipendia v celkové výši 20,5 mil. Kč (dotaci čerpalo 27 SVŠ), prostředky poskytnuté soukromé vysoké škole, Vysoké škole zdravotnické, o. p. s., v celkové výši 11,0 mil. Kč jako vyrovnávací platba za závazek veřejné služby spočívající v uskutečňování akreditovaného studijního programu „ošetřovatelství“ a studijního programu „porodní asistence“ a 0,9 mil. Kč na projekty OP VVV. Na výzkum a vývoj bylo poskytnuto 31,7 mil. Kč, z toho 2,9 mil. Kč v projektech OP VVV.

1.4. Předsednictví České republiky v Radě EU

Česká republika se svého druhého předsednictví v Radě EU ujala od července do prosince roku 2022. Úkolem předsednické země je v rámci jednání Rady EU zastávat roli mediátora a řídit diskusi. Zároveň nastavuje priority a hlavní témata, kterými se budou orgány Rady EU zabývat. Cílem je nejen zajištění kontinuity fungování Rady EU, jejích politik a rozhodovacích procesů, ale hlavně schopnost reagovat na aktuální situaci. V oblasti vzdělávání a mládeže započala příprava na předsednictví a diskuse o prioritách ČR s více než ročním předstihem. Témata byla vybrána na základě konzultací s odborníky ve státní správě, institucemi EU, ale také externími experty a národními i mezinárodními stakeholdery. MŠMT také zorganizovalo kulatý stůl za účasti odborné i široké veřejnosti, který proběhl 3. 2. 2022.² V následující části jsou stručně shrnuty přijaté dokumenty, průběh předsednictví a jeho výsledky.

1.4.1. Přijaté dokumenty v oblasti vzdělávání a mládeže

Dokumenty přijímané v oblasti vzdělávání a mládeže Radou EU mají strategický charakter, nikoliv charakter legislativní. Jejich cílem je určit u aktuálních témat směřování celé EU, přičemž obsahují klíčová doporučení jak pro členské státy, tak i Evropskou komisi. Proto musí být odsouhlaseny všemi členskými státy. České předsednictví zvolilo v oblasti vzdělávání dvě hlavní témata – oblast tzv. well-beingu v digitálním vzdělávání a maximální podporu pro zajištění úspěchu ve vzdělávání pro co nejširší okruh dětí, s důrazem na ohrožené skupiny. V oblasti mládeže byla jako hlavní téma vybrána podpora mezigeneračního dialogu a solidarity. V každé z těchto oblastí se českému předsednictví podařilo zajistit projednání a schválení samostatného dokumentu. Konkrétně se jedná o závěry Rady o podpoře well-beingu v digitálním vzdělávání, doporučení Rady o cestách ke školnímu úspěchu a závěry Rady o podpoře mezigeneračního rozměru v oblasti mládeže s cílem podpořit dialog a sociální soudržnost. Oba závěry Rady připravila a předložila Radě k projednání a přijetí Česká republika. Autorem původního textu doporučení, před jeho projednáním, je Evropská komise.

Cílem **doporučení Rady o cestách ke školnímu úspěchu** je dále a systémově podporovat vytvoření tzv. Evropského vzdělávacího prostoru do roku 2025 s důrazem na podporu inkluzivního vzdělávání. Doporučení je reakcí na výsledky průzkumu PISA 2018, které identifikovaly zhoršující se stav evropského vzdělávání.³ Do-

² Upravený záznam můžete nalézt [zde](#).

³ Kompletní výsledky PISA 2018 můžete v anglickém jazyce nalézt [zde](#).

poručení se zaměřuje především na posílení základních dovedností a zvýšení počtu mladých lidí, kteří dokončí středoškolské vzdělání, aniž by své studium předčasně ukončili. Text pokrývá opatření z oblasti prevence, intervence a kompenzačních opatření a pro členské státy i Evropskou komisi uvádí konkrétní doporučení. Doporučení bylo přijato na jednání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport dne 28. 11. 2022 a je dostupné [zde](#).

Závěry Rady o podpoře well-beingu v digitálním vzdělávání reagují na situaci ve vzdělávání způsobenou pandemií covid-19 a navazují na již existující dokumenty EU v této oblasti. Závěry oproti běžně skloňované otázce digitálního vybavení kladou důraz na podporu kvality a inkluzivity v digitálním vzdělávání. Digitální vzdělávání přináší řadu příležitostí, ale také hrozeb, např. ve formě kyberšikany nebo závislosti. Současné vzdělávání musí tuto situaci zohledňovat a přizpůsobit tomu způsob výuky. Závěry jsou postaveny na třech pilířích – oblasti vhodných digitálních dovedností, způsobů a forem využití digitálních technologií pro výuku a podpory mezilidských vztahů v digitálním světě. Všechny tři oblasti by do budoucna měly být při formování vzdělávacích politik členských států zohledněny. Závěry byly přijaty na jednání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport dne 28. 11. 2022 a jsou dostupné [zde](#).

Závěry Rady o podpoře mezigeneračního rozměru v oblasti mládeže s cílem podpořit dialog a sociální soudržnost přináší aktuální, a přesto v oblasti EU politiky mládeže nové a souhrnně dosud neřešené téma. Obsahují podněty pro podporu mezigeneračního dialogu, solidarity a spravedlnosti. Aktivní práce s mládeží je nahlížena jako jeden z klíčových prvků, který může vzájemné porozumění mezi generacemi prohloubit. Dokument reflektuje aktuální výzvy a příležitosti pro podporu tématu a předkládá konkrétní doporučení pro členské státy, Evropskou komisi a ostatní aktéry v oblasti mládeže. Závěry byly přijaty na jednání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport dne 28. 11. 2022 a jsou dostupné [zde](#).

1.4.2. Podpora Ukrajiny v rámci českého předsednictví v Radě EU

Podpora Ukrajiny jako reakce na barbarskou ruskou agresi a následná uprchlická vlna byly tématy, která Česká republika zařadila mezi své hlavní priority. To platilo také pro oblast vzdělávání a mládeže, kde bylo české předsednictví velmi aktivní.

Diskuse o možnostech podpory vzdělávání ukrajinských dětí a účast vysokých představitelů Ukrajiny byly součástí většiny pořádaných jednání. Členské státy měly možnost jednak sdílet informace mezi sebou, ale také za aktivní účasti reprezentantů Ukrajiny. Tímto krokem české předsednictví zajistilo přímou komunikaci mezi členskými státy, Evropskou komisí a Ukrajinou, a umožnilo tak koordinaci podpory i sladování postupů členských států. Téma podpory Ukrajiny bylo také tématem politické diskuse v oblasti vzdělávání na jednání **Rady EU pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport** konané 28. až 29. 11. 2022 v Bruselu. Ministři se v průběhu jednání zaměřili jak na aktuální možnosti podpory Ukrajiny, tak na budoucí systémovou pomoc ukrajinskému vzdělávacímu systému.

České předsednictví proto připravilo **komplexní monitoring v členských státech**. Jeho cílem bylo zmapovat způsoby a formy zajišťování výuky ukrajinských dětí, včetně využívaných podpůrných opatření pro usnadnění integrace, stejně jako možnosti a meze jednotlivých přístupů. Mezi zjištěné přetrvávající výzvy

patřily například malý zájem ukrajinských uprchlíků o zápis do škol v členských státech, nejasná návaznost národního a ukrajinského online vzdělávání nebo nejasnosti ohledně uznávání vzdělání a kvalifikací získaných v členských státech. Výsledky šetření výrazně napomohly hledání řešení výše zmíněných výzev jak na úrovni členských států a EU, tak i ze strany ukrajinské správy.

Zároveň české předsednictví **kontinuálně komunikovalo o zmíněných výzvách s ukrajinským ministerstvem pro vzdělávání a vědu**. Za klíčový úspěch lze považovat schopnost českého předsednictví vyjednat s ukrajinskou správou konkrétní informace o způsobu organizace, uznávání a charakteru ukrajinského online vzdělávání v kontextu povinné školní docházky v členských státech.

1.4.3. Klíčové akce uspořádané v rámci českého předsednictví v Radě EU

V oblasti vzdělávání a mládeže se v ČR konalo devět událostí na vysoké úrovni. Níže jsou uvedeny vybrané nejzásadnější akce a události českého předsednictví.

Konference EU mládeže je součástí 9. cyklu Dialogu EU s mládeží – jedná se o 18měsíční cyklus, na kterém vždy spolupracují státy předsednického TRIA (Francie, Česko, Švédsko). Hlavním cílem těchto dialogů je poskytnout mladým lidem prostor k jednání o tématech jim blízkým a podílet se na tvorbě politik týkajících se mládeže. Hlavními tématy tohoto cyklu dialogů jsou dva Evropské cíle mládeže „Zelená udržitelná Evropa“ a „Inkluzivní společnosti“ zastřešené mottem „Společně k udržitelné a inkluzivní Evropě“. Národní prioritou bylo posílení těchto dvou témat o prvky mezigeneračního dialogu.

Konference se konala od 11. do 13. 7. 2022 v Praze a celkem se jí účastnilo 300 delegátů z řad mladých lidí a tvůrců politik mládeže. Poprvé v historii byla ve spolupráci s ukrajinskou Radou mládeže na konferenci přizvána také delegace mladých ukrajinských delegátů. Výstupem konference byla závěrečná zpráva, která vyzdvihuje nejdůležitější prvky participace mládeže v následujících podtématech: 1) informace a vzdělávání, 2) aktivita a vliv mladých lidí, 3) environmentální politika, 4) mobilita a solidarita, 5) přístup k infrastruktuře. Organizace celé konference byla postavena na principech udržitelnosti a ekologickém přístupu k životnímu prostředí.

Jednání vrchních ředitelů odpovědných za vzdělávání a odbornou přípravu probíhalo 18. a 19. 7. 2022 v Praze. Účastnilo se ho 70 delegátů z členských států EU, dále zástupci Evropské komise, Generálního sekretariátu Rady EU a Ukrajiny, přičemž se jednalo o historicky první účast Ukrajiny na jednání v tomto formátu. Hlavními tématy jednání této vedoucí, strategicky zaměřené platformy, byla podpora digitálních dovedností v rámci evropského prostoru vzdělávání a podpora integrace ukrajinských žáků a studentů do vzdělávacích systémů zemí EU v nadcházejícím školním roce.

Výsledkem jednání bylo navázání intenzivní spolupráce mezi členskými státy, Evropskou komisí a Ukrajinou. Díky ní bylo možné v průběhu českého předsednictví zprostředkovat například materiální podporu Ukrajiny, detailní přehled o formách a způsobech vzdělávání ukrajinských žáků a studentů v členských státech nebo vyjasnění vztahu ukrajinského online vzdělávání a povinného vzdělávání ve školách členských států.

Konference CZEDUCON je největší každoroční konferencí ke sdílení dobré praxe v oblasti internacionalizace vysokých škol v ČR. Během českého předsednictví proběhla ve dnech 21. až 22. 11. 2022 v Praze, přičemž se jí účastnilo 500 delegátů. Hlavním tématem byla Evropská strategie pro univerzity a s ní spojená témata evropských hodnot, evropské spolupráce, digitalizace a udržitelnosti ve vzdělávání. Akce zahrnovala řadu workshopů a přednášek, které se věnovaly inovativním vizím pro budoucnost vysokého školství a jeho hlubší internacionalizaci. Konference začala úvodním plenárním zasedáním, poté probíhaly panely s hlavními řečníky konference na téma evropských hodnot. V rámci dalšího programu probíhaly tematicky zaměřené prezentace a workshopy. Konference se účastnila vrchní ředitelka generálního ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu Evropské komise Themis Christophidou a ředitelka odboru vzdělávání, mládeže a Erasmus+ Evropské komise Sophia Eriksson-Waterschoot. Jako hlavní host vystoupila soudkyně Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku Kateřina Šimáčková. Více informací ke konferenci můžete nalézt [zde](#).

Závěrečná konference k Evropskému roku mládeže „Claim the Future“ byla největší akcí organizovanou pod hlavičkou MŠMT v rámci českého předsednictví. Konala se 6. 12. 2022 v Bruselu v budově Evropského parlamentu a organizačně ji MŠMT zajišťovalo spolu s Evropskou komisí a Evropským parlamentem. Celkem se jí účastnilo přes 900 delegátů. Tematicky se konference zaměřila na problematiku digitálního vzdělávání a na duševní zdraví mladých lidí. Za výběrem témat a řečníků stála na žádost českého předsednictví skupina vybraných mladých lidí, tzv. „Youth Task Force“. Členy skupiny bylo šest mladých lidí ze států předsednického TRIA (Francie, Česko, Švédsko), což z konference učinilo unikátní participativní platformu, kdy mladí lidé sami rozhodli, co považují za důležité diskutovat. Záznam celé konference včetně závěrečného koncertu 70 žáků českých základních uměleckých škol, kteří přicestovali na pozvání europoslankyně Michaely Šojdrové, můžete nalézt [zde](#).

1.4.4. Závěrečné zhodnocení a shrnutí předsednictví

Českému předsednictví v Radě EU se v oblasti vzdělávání a mládeže podařilo v plném rozsahu naplnit svoje ambice. Všechny dokumenty projednávané ve vybraných oblastech vzdělávání a mládeže byly přijaty za všeobecné shody a podpory členských států. Plánovaná jednání měla často inovativní charakter a ze strany účastníků byla vysoce oceňována jak po věcné, tak po organizační stránce. V oblasti vzdělávání se tak České republice podařilo zanechat významnou stopu nejen v oblasti podpory a spolupráce s Ukrajinou, ale také na poli digitálního vzdělávání nebo praktických forem zapojení a spolupráce s mládeží. Závěrečnou zprávu o českém předsednictví 2022 v gescích, které spravuje MŠMT, můžete nalézt [zde](#).

1.5. Operační programy

1.5.1. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) je realizován v programovém období 2014–2020. Celková alokace OP VVV včetně národního spolufinancování činí 3,4 mld. EUR. Příspěvek z Evropského fondu pro regionální rozvoj, který se zaměřuje na modernizaci a posilování hospodářství podporou investičních

projektů, činí 1,5 mld. EUR, příspěvek z Evropského sociálního fondu, který podporuje aktivity v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, činí 1,25 mld. EUR. Národní podíl v sobě zahrnuje kromě veřejných zdrojů (v relevantních případech) také povinnou míru spolufinancování ze strany příjemců podpory.

OP VVV je v závěrečné fázi a veškeré výzvy již byly vyhlášeny. Od začátku implementace programu do konce roku 2022 bylo vyhlášeno celkem 76 výzev s finančním objemem přesahujícím 113,9 mld. Kč (po započtení pozdějšího navýšení alokace u některých výzev).

Úspěšná implementace programu z minulých let pokračovala včasným naplněním finančního limitu pro čerpání prostředků (tzv. limitu N+3) pro rok 2022. Celkově byl limit stanovený k 31. 12. 2022 naplněn ve výši 132,53 %.

Značnou výzvou pro úspěšnou implementaci programu byly v roce 2022 dopady ruské agrese vůči Ukrajině. Řídící orgán (ŘO) přijal opatření, která naplňovala mezinárodní sankce proti Ruské federaci hájící finanční zájmy Evropské unie a České republiky prostřednictvím důsledné eliminace rizik a v neposlední řadě také bezpečnost občanů České republiky. Zároveň však bylo možné zajistit z OP VVV podporu uprchlíkům z Ukrajiny, a to prostřednictvím realizovaných projektů, ačkoli s tímto zaměřením nebylo původně počítáno.

Nejzásadnějším přínosem pro pomoc ukrajinským uprchlíkům byly projekty regionálního školství, v nichž bylo možné podporovat ukrajinské děti, žáky a studenty přijaté do škol a školských zařízení. Automaticky se totiž stali cílovou skupinou OP VVV. Totožný přístup byl uplatňován i v případě příjemců z řad nestátních neziskových organizací. V rámci projektů tzv. šablon pro mateřské, základní, střední a vyšší odborné školy se jednalo například o personální podporu prostřednictvím specializovaných pozic (školní asistent, psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog, chůva) a jejich činností, jakými jsou podpora znevýhodněných dětí, žáků a studentů včetně cizinců ve výuce i mimo ni, podpora rodiny, práce s komunitou, mimoškolní aktivity a doučování.

Vedle šablon mohla podpora probíhat například i v rámci projektů výzev zaměřených na podporu sociálně vyloučených lokalit a implementaci koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení. Mohlo se jednat například o podporu dětí v rámci neformálních předškolních center, dále podporu žáků doučováním, zapojením do kroužků, ve školách pak prostřednictvím koordinátora inkluze ve škole a dalších odborných personálních pozic. Zároveň v projektech výzvy Implementace krajských akčních plánů II je možné zajistit doučování a podporu rovných příležitostí ve vzdělávání, včetně zajištění vybavení pro žáky středních škol a studentů vyšších odborných škol. V případě výzvy zaměřené na rozvoj neformálního vzdělávání mohou nestátní neziskové organizace cílit svou podporu na děti, žáky a studenty, s nimiž naváží kontakt.

V průběhu realizace OP VVV jsou prováděny evaluace programu na základě Evaluačního plánu OP VVV, které zajišťují hodnocení jednotlivých intervencí a podporovaných aktivit, zejména s ohledem na plnění vytyčených cílů a očekávaných výsledů. Výstupy evaluačních aktivit, stejně jako další podrobné informace o programu, jsou k dispozici na webových stránkách OP VVV <https://opvvv.msmt.cz/>.

OP VVV sestává ze tří věcných prioritních os.

Prioritní osa 1 je zaměřena na vytvoření podmínek pro dosažení špičkové úrovně výzkumu v ČR v mezinárodním měřítku, rozvoj spolupráce ve výzkumu, zkvalitnění infrastrukturních podmínek pro přípravu budou-

cích výzkumníků, vytvoření prostředí pro kvalitní řízení výzkumu a zvýšení přínosů výzkumu pro společnost. V rámci této prioritní osy je využíván nástroj Integrovaných teritoriálních investic (ITI). Projekty jsou podporovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

V prioritní ose 2 jsou podporována opatření na zvýšení relevance vysokoškolského studia pro trh práce a potřeby společnosti, rozvoje lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje a zlepšení podmínek pro výuku propojenou s výzkumem, posilování mezinárodního prostředí a spolupráce na VŠ, na zkvalitnění podmínek poskytování celoživotního vzdělávání na VŠ či popularizaci vědy. Jedná se o multifundovou prioritní osu, kde je podpora hrazena jak z Evropského fondu pro regionální rozvoj, tak i z Evropského sociálního fondu.

Bližší informace k prioritní ose 3 jsou uvedeny v následující části.

1.5.2. Prioritní osa 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“

Prioritní osa 3 se zaměřuje na podporu kvalitního vzdělávání s cílem podpořit potenciál každého jednotlivého dítěte či žáka a rozvíjet jeho kompetence během celého života. Jsou zde podporovány aktivity pro zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání odpovídajícímu potřebám každého dítěte a žáka. Dále jsou zde podporovány aktivity na změnu kultury vzdělávání, na sociální integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, na zvýšení kvality předškolního vzdělávání a na rozvoj strategického řízení a kvality vzdělávání a odborné přípravy. Projekty jsou podporovány z Evropského sociálního fondu.

V roce 2022 nadále probíhala realizace projektů tzv. šablon základních a mateřských škol, školních družin, školních klubů, středisek volného času a základních uměleckých škol z druhé vlny šablon (projekty ukončeny do 28. 2. 2022) a projektů mateřských a základních škol z navazující třetí vlny šablon (projekty budou pokračovat do 30. 6. 2023). V případě druhé vlny šablon středních a vyšších odborných škol, domovů mládeže a internátů probíhala realizace projektů až do 31. 8. 2022.

Do realizace šablon se v průměru zapojuje cca 70 % uvedených subjektů. Největší zájem byl o druhou vlnu šablon pro mateřské a základní školy, školní družiny, školní kluby, střediska volného času a základní umělecké školy, do které se zapojilo 75 % škol a školských zařízení. Mezi nejčastěji čerpané šablony v mateřských školách patří školní asistent a projektový den, na základních školách se jedná o šablonu doučování a školního asistenta. Za klíčový výsledek realizace projektů byl označen fakt, že se na školách podařilo zkvalitnit výuku a posunout ji k jejím zážitkovým formám, zkvalitnit metodickou, pedagogicko-psychologickou a asistenční podporu a celkově zlepšit podmínky pro inkluzivní vzdělávání. Na středních a vyšších odborných školách se prostřednictvím projektových aktivit zjednodušených projektů podařilo zkvalitnit výuku s vazbou na trh práce a kariérové poradenství a zvýšit spolupráci škol a zaměstnavatelů. Mezi nejčastěji volené šablony patřilo doučování, školní kariérový poradce a vzdělávání pedagogů.

Nadále také probíhala realizace projektů zaměřených na podporu místního a krajského akčního plánování včetně implementačních aktivit. Cílem projektů je podpora společného plánování a sdílení aktivit v území vedoucí ke zlepšení kvality vzdělávání ve školách tím, že bude podpořena spolupráce zřizovatelů, škol a ostat-

ních aktérů ve vzdělávání včetně organizací neformálního vzdělávání v místě, zaměřená zejména na společné informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit pro následné společné řešení místně specifických problémů a potřeb a vyhodnocování přínosů spolupráce.

Dále byly nadále v realizaci projekty výzev zaměřených na podporu dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, intervence na podporu sociálně vyloučených lokalit a implementaci koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení, probíhala podpora projektů pedagogického výzkumu pro oblast zavádění inovací ve výuce a sledování dopadů vybraných opatření vzdělávací politiky v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání. V neposlední řadě byly nadále v realizaci projekty výzev zaměřených na podporu pregraduální přípravy budoucích učitelů a podpora zvyšování kvality neformálního vzdělávání prostřednictvím projektů nestátních neziskových organizací.

1.5.3. Individuální projekty systémové

Od začátku realizace programu bylo vyhlášeno pět výzev pro individuální projekty systémové (IPs), v jejichž rámci bylo podpořeno celkem 12 IPs za více než 3 mld. Kč. V roce 2022 byla ukončena realizace celkem šesti IPs, přičemž v rámci první vyhlášené výzvy č. 02_15_001 byl k 30. 4. 2022 ukončen projekt Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami (IKV) a k 30. 11. 2022 projekt Komplexní systém hodnocení (KSH). Dále byly ukončeny ke dni 31. 12. 2022 projekty Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem (APIV A) a Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B) z výzvy č. 02_16_020 a dále projekty Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib z výzvy č. 02_16_040 a Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3 z výzvy č. 02_16_024. Doposud byla tedy úspěšně ukončena realizace jedenácti IPs.

V souvislosti s negativními dopady šíření pandemie nemoci covid-19 do realizace projektů bylo ve sledovaném období na základě změnového řízení schváleno prodloužení délky realizace u projektu APIV A o osm měsíců, tj. z 30. 4. 2022 do 31. 12. 2022. Ke 31. 12. 2022 se tedy nacházel v realizaci pouze projekt Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO) z výzvy 02_17_052 s termínem ukončení realizace do 30. 6. 2023.

Souhrn IPs k 31. 12. 2022 je uveden v následujícím přehledu, některým IPs se pak věnuje podrobněji kapitola 2.8 této zprávy.

Název projektu	Příjemce podpory	Datum zahájení realizace	Stav realizace	Anotace projektu
Podpora krajského akčního plánování (P-KAP)	NPI ČR	1. 3. 2016	realizace ukončena	Projekt podporuje vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách, a to v souladu se vzdělávací strategií MŠMT a s využitím akčního plánování. Zajišťuje metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni kraje - příprava krajského akčního plánu i na úrovni škol - příprava školních akčních plánů /plánů aktivit rozvoje vzdělávání. Umožní efektivní podporu škol prostřednictvím projektů ESF a koncentrací investic do školské infrastruktury podle potřeb.

Název projektu	Příjemce podpory	Datum zahájení realizace	Stav realizace	Anotace projektu
Strategické řízení a plánování ve školách a v územích (SRP)	NPI ČR	1. 3. 2016	realizace ukončena	Projekt vytváří podmínky pro efektivní strategické řízení a plánování ve školách a v územích s akcentem na pedagogické vedení (leadership). Bude vytvořen a ověřen systém intenzivní podpory škol směřující k podpoře kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti strategického managementu vedoucí ke zvyšování kvality vzdělávání. Projekt prohloubí spolupráci mezi vedením škol, zřizovateli a dalšími aktéry při tvorbě místního akčního plánu.
Podpora kvalitních poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních zaměřených na podporu inkluze: Kvalita – Inkluze – Poradnictví – Rozvoj (KIPR)	NPI ČR	1. 5. 2016	realizace ukončena	Projekt je určený na podporu školských a školních poradenských služeb v ČR. Realizace projektu přispěje ke zvýšení profesních kompetencí pracovníků školských poradenských zařízení a pedagogických pracovníků škol, k identifikaci a poskytování podpůrných opatření ve vzdělávání, k nastavení jednotící úrovně poradenských služeb a k jejich koordinaci. Projekt posiluje kapacitu školního a školského poradnictví v poskytování efektivní podpory žákům, přispívá k nastavení pravidel pro poskytované služby a vyhodnocování jejich efektivity.
Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami (IKV)	MMR ČR	1. 7. 2016	realizace ukončena	Projekt vytváří systém pro podporu plné integrace tématu inkluzivního a kvalitního vzdělávání do komplexu činností a intervencí realizovaných Agenturou v územích se sociálně vyloučenými lokalitami. V zapojených lokalitách podporuje uplatnění principů inkluzivního a kvalitního vzdělávání a vytváří podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj v rámci projektu formulovaných opatření.
Podpora práce učitelů (PPUČ)	NPI ČR	1. 12. 2016	realizace ukončena	Cílem projektu je posílit rozvoj základních gramotností ve všech vzdělávacích oblastech kurikula mateřské a základní školy a tím zvýšit kvalitu vzdělávání s cílem podpory každého žáka. Toho bude dosaženo systematicky vedenou metodickou a technologickou podporou učitelů v oblasti přípravy a realizace výuky.
Komplexní systém hodnocení (KSH)	ČŠI	1. 2. 2017	realizace ukončena	Realizací projektu dojde k propojení externího a interního hodnocení škol na všech úrovních, tedy na úrovni hodnocení vzdělávací soustavy ČR, kde je externí hodnocení vykonáváno prostřednictvím mezinárodních šetření a interní hodnocení v tomto kontextu realizuje Česká školní inspekce, a na úrovni hodnocení školy, kde externí hodnocení zajišťují Česká školní inspekce a zřizovatel a interní hodnocení je prováděno autoevaluačními nástroji.
Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib	NTK	1. 1. 2017	realizace ukončena	Předmětem projektu je systémová změna zajištění přístupu k informačním zdrojům VaVal v souladu s Národní RIS3 strategií s cílem zvýšit výkonnost VaVal vybudováním Národního licenčního centra CzechELib. Projekt poskytne i věrohodné statistiky a podporu hodnocení vědy.

Název projektu	Příjemce podpory	Datum zahájení realizace	Stav realizace	Anotace projektu
Modernizace odborného vzdělávání (MOV)	NPI ČR	1. 5. 2017	realizace ukončena	Projekt směřuje k posílení a podpoře kvality odborného vzdělávání ve středních školách v souladu se strategií vzdělávací politiky do roku 2020, vytvoří podporu provázanosti systému počátečního vzdělávání v oblasti kurikula odborného vzdělávání s potřebami trhu práce a pomůže využitím profesních kvalifikací propojit oblast počátečního a dalšího vzdělávání. Přispěje k uplatnitelnosti absolventů na trhu práce v souladu s požadavky zaměstnavatelů.
Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem (APIV A)	NPI ČR	1. 5. 2017	realizace ukončena	Cílem projektu je podpořit zavádění a realizaci společného vzdělávání a zajistit efektivní implementaci určených úkolů Akčního plánu inkluzivního vzdělávání.
Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B)	NPI ČR	1. 4. 2017	realizace ukončena	Projekt se zaměřuje na zajištění podpory implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání, a to především prostřednictvím posílení osobnostních a profesních kompetencí pedagogických pracovníků potřebných k realizaci společného vzdělávání v předškolním, základním, středním a zájmovém a neformálním vzdělávání a dále realizací informační a osvětové kampaně zaměřené na školy, odbornou a širokou veřejnost.
Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO)	NPI ČR	1. 1. 2018	v realizaci	Hlavním cílem projektu je vytvoření, ověření a implementace systému ucelené modulární podpory přispívající ke zvyšování profesního rozvoje vedoucích pracovníků v oblasti pedagogického řízení škol a učitelů v oblasti oborových didaktik prostřednictvím profesních společenství využívajících širokého spektra forem kolegiální podpory a DVPP s definovanými kritérii kvality.
Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3	MPO	1. 3. 2020	realizace ukončena	Cílem projektu je vytvoření podmínek pro dlouhodobou transparentní, systematickou a nadregionální identifikaci oblastí specializace a trendů orientovaného a aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací prostřednictvím Národní RIS3 strategie.

1.5.4. Operační program Jan Amos Komenský

Cílem Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK) je podpora rozvoje otevřené a vzdělané společnosti založené na znalostech a dovednostech, rovných příležitostech a rozvíjející potenciál každého jednotlivce, která povede k růstu konkurenceschopnosti České republiky a zlepšení životních podmínek jejích obyvatel.

OP JAK byl intenzivně připravován již od roku 2019. V roce 2021 došlo k zahájení tzv. neformálního dialogu s Evropskou komisí, v jehož rámci probíhala negociace mezi členskými státy a Evropskou komisí týkající se konkrétnějšího zaměření operačních programů. Dne 4. 10. 2021 došlo ke schválení OP JAK vládou ČR, následně byl dne 20. 12. 2021 předložen Evropské komisi k zahájení tzv. formálního dialogu. Dne 9. 6. 2022 se stal OP JAK teprve druhým schváleným českým operačním programem a zároveň i jedním z prvních v evropském měřítku.

Pro OP JAK je vyčleněna celková alokace 90 mld. Kč⁴, z toho 43 mld. Kč je určeno na podporu výzkumu a vývoje, 19 mld. Kč na vysoké školství a 28 mld. Kč na regionální školství. V roce 2022 bylo vyhlášeno devět výzev⁵ s alokací téměř 30 mld. Kč.

OP JAK navazuje na řadu podporovaných aktivit z OP VVV a současně přináší novinky reagující na aktuální globální výzvy jako jsou klimatické a společenské změny, posílení konkurenceschopnosti prostřednictvím digitalizace, robotizace a inovací. Struktura OP JAK reflektuje prioritní témata financovaná z fondů Evropské unie v programovém období 2021–2027 a zkušenosti z předchozích operačních programů v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. OP JAK je rozdělen na dvě věcné priority: Priorita 1 – Výzkum a vývoj a Priorita 2 – Vzdělávání.

Priorita 1 – Výzkum a vývoj

Priorita 1 – Výzkum a vývoj je zaměřena na podporu rozvoje zázemí a kapacit výzkumného prostředí v České republice s cílem vytvořit dostatečně kvalitní podmínky pro rozvoj špičkového výzkumu, jehož výsledky budou reagovat na aktuální potřeby a trendy. Intervence si kladou za cíl větší uplatnitelnost výsledků realizovaného výzkumu v praxi a posílení konkurenceschopnosti České republiky. Zároveň jsou zaměřeny na podporu strategického řízení oblastí výzkumu, vývoje a inovací na národní a regionální úrovni a jejich funkční propojení.

V roce 2022 bylo vyhlášeno šest výzev s alokací téměř 17 mld. Kč. Mezi nejzásadnější výzvy nejen tohoto roku, ale i všech intervencí OP JAK, patří výzva č. 02_22_008 Špičkový výzkum s alokací 8 mld. Kč, která byla vyhlášena 14. 7. 2022. Cílem této výzvy je podpora výzkumných záměrů s vysokým potenciálem vytvoření špičkových a v budoucnu aplikovatelných výzkumných výsledků. Takovýto výzkum musí být postavený na excelentním výzkumném týmu a mezinárodní spolupráci. Projekt může zahrnovat modernizaci nebo pořízení infrastruktury nezbytné pro realizaci záměrů a mobility odborného týmu přispívající ke sdílení zkušeností a navazování vztahů se zahraničními pracovišti. Povinnou podmínkou financování projektu je otevřený přístup k výzkumným výsledkům i datům, a to v souladu s novým prizmatem European Open Science Cloud (EOSC).

⁴ Celkové alokace závisí na kurzu CZK/EUR.

⁵ Počet vyhlášených výzev ve věcných prioritách (bez priorit pro technickou pomoc).

Pro oblast výzkumu a vývoje je velice podstatnou i výzva č. 02_22_004 Individuální projekty systémové – Výzkum a vývoj I s alokací 2 mld. Kč, jejímž cílem je prostřednictvím IPs podpořit rozvoj řízení a implementace Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021–2027 na národní úrovni (IPs NRIS3), zřízení Národního centra informačních služeb (IPs CARDS) a zřízení koordinačního aparátu pro implementaci iniciativy European Open Science Cloud v ČR (IPs EOSC CZ).

Další výzvy vyhlášené v roce 2022 zahrnují intervence na podporu rozvoje synergií s programem Horizont Evropa, na podporu rozvoje regionálních inovačních ekosystémů a na podporu rozvoje infrastrukturního záze-
mí doktorských studijních programů.

Priorita 2 – Vzdělávání

Priorita 2 – Vzdělávání se zaměřuje na podporu žáků a studentů s cílem dosahovat svého maximálního potenciálu ve škole, která dbá na přiměřený rozvoj jejich znalostí a dovedností. Podporovány budou zejména aktivity reagující na strategické a společensky potřebné oblasti definované především Strategií vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, tzv. Národní RIS3 strategií nebo Strategickým záměrem ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021. V oblasti vysokých škol budou podporovány investice do rekonstrukcí a dobudování nevyhovujících vzdělávacích prostor, prostor pro praktické a kolaborativní učení, pořizování studijních pomůcek či vybavení knihoven studijními zdroji. Cílem podpory bude také zpřístupnění prostor (i ubytovacích) pro studenty se specifickými potřebami a nákup vybavení pro tyto studenty.

V roce 2022 byly vyhlášeny tři výzvy s celkovou alokací 13,2 mld. Kč. Mezi zásadní výzvy v oblasti regionálního školství patří výzvy č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I a č. 02_22_003 Šablony pro SŠ a VOŠ I s celkovou alokací 11 mld. Kč, které byly vyhlášeny 25., resp. 30. 5. 2022. Šablony OP JAK patří mezi klíčové výzvy v oblasti regionálního školství. I když OP JAK nebyl ještě formálně schválen ze strany Evropské komise, využilo MŠMT možnost dřívějšího vyhlášení výzvy, aby nebyla ohrožena systémová podpora škol, které již ukončily realizaci svých projektů v OP VVV, a byla umožněna plynulá návaznost personálních šablon z OP VVV do OP JAK. Šablony umožňují další aktivity společného vzdělávání, posílení podpůrných pedagogických pozic ve školství a rozvoj pedagogických pracovníků s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a zajistit úspěch každého žáka. Zaměřují se i na podporu dětí ohrožených školním neúspěchem, za ně jsou považovány i děti ukrajinských běženců, které mohou být z šablon rovněž podpořeny. Novinkou je např. pozice dvojjazyčného asistenta.

Ve výzvě Šablony pro MŠ a ZŠ I dochází k pilotnímu ověření nového způsobu financování podpůrných pedagogických pozic školního speciálního pedagoga a školního psychologa v základních školách. Tento model tzv. institucionalizace uvedených podpůrných pedagogických pozic bude ve své první fázi do 31. 12. 2024 ověřován za pomoci prostředků Fondů EU, tj. z OP JAK. Významná část alokace v této výzvě bude věnována právě pozicím školního speciálního pedagoga a školního psychologa v základních školách. Základní školy budou mít stanovenou nejen standardní alokaci na čerpání šablon, ale také (s výjimkou škol dle § 16 odst. 9 školského zákona, škol při zdravotnických zařízeních a škol do 19 žáků) samostatnou alokaci na pozice škol-

ního speciálního pedagoga/školního psychologa do 31. 12. 2024, a to v závislosti na počtu žáků a poměru žáků se SVP. Cílem MŠMT je, aby od 1. 1. 2025 po ověření, evaluaci a přijetí nezbytných změn v modelu přešlo financování školních speciálních pedagogů a školních psychologů do státního rozpočtu.

Další důležitou intervencí byla výzva č. 02_22_005 Individuální projekty systémové – Vzdělávání s alokací 2,2 mld. Kč. Cílem této výzvy je podpořit kvalitní vzdělávání prostřednictvím pozitivních změn v cílech, obsahu, metodách, formách a hodnocení ve vzdělávání a poskytováním systémové a centrálně koordinované podpory školám a zřizovatelům škol v oblasti řízení organizace, leadershipu a řízení pedagogického procesu. Školy budou podpořeny v práci s kurikulem a při zavádění inovativních metod a způsobů hodnocení do vzdělávání. Podpora bude poskytnuta vedení škol prostřednictvím středních článků podpory, školním pedagogickým týmům v rámci webinářů i formou konkrétní metodické podpory přímo ve školách a dále pedagogickým pracovníkům napříč školami v rámci metodických kabinetů. Kvalita a efektivita vzdělávání bude také podpořena systematickým monitorováním a analýzou dat vzdělávací soustavy s cílem předcházet nerovnostem ve vzdělávání a podpořit rozvoj kompetencí dětí, žáků a studentů pro jejich úspěšný osobní i profesní život.

1.6. Informační systém vzdělávání eEdu

1.6.1. Obecné informace

Informační systém vzdělávání eEdu (dále jen „ISV eEdu“) je **aktuálně budovaný**, modulární a dále rozšiřitelný informační systém MŠMT, jehož první realizační etapa byla zahájena v lednu 2022.

Cílem tohoto systému je centralizovat a optimalizovat data a agendy týkající se resortu MŠMT a zpřístupnit relevantní informace popisující vzdělání, vzdělávání a vzdělávací soustavu veřejné správy i občanům, a to z jednoho centrálního, veřejně dostupného místa.

Budování ISV eEdu je realizováno v etapách.

První, právě probíhající, **etapa** zahrnuje vybudování funkčního **základu systému**, včetně **veřejně dostupného portálu a novou elektronizaci agend**:

- ◆ Rejstříku školských právnických osob (RŠPO);
- ◆ Rejstříku škol a školských zařízení (RŠSZ);
- ◆ Registru vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů (RegVŠ);
- ◆ Národního akreditačního úřadu (NAÚ).

Nástroje a komponenty vybudované v první etapě budou poskytovat své služby nově elektronizovaným agendám, a to i v dalších etapách vývoje ISV eEdu. V současné době předpokládáme, že spuštění pilotního provozu školských rejstříků se uskuteční v červnu 2023. Dokončení první etapy je předpokládáno v lednu 2024 (posun vzhledem k elektronizaci NAÚ).

Zahájení **druhé etapy** budování ISV eEdu je plánováno na rok 2023 s cílem implementovat do systému **další klíčové agendy** resortu. Konkrétně se jedná o vytvoření:

- ◆ Registru žáků;

- ◆ Registru zaměstnanců ve školství;
- ◆ Systému na sběr statistických dat.

Náplně **dalších etap** budování ISV eEdu budou teprve definovány.

1.6.2. Dosavadní průběh realizace

Realizační fáze projektu budování Informačního systému vzdělávání eEdu byla zahájena 3. 1. 2022. K tomuto dni byla zveřejněna v Registru smluv podepsaná smlouva s vybraným dodavatelem, kterým se stala firma CCA, a. s.

Prezentace k seznámení gestorů nově elektronizovaných agend s projektem a s jeho organizačním zabezpečením proběhla za přítomnosti státního tajemníka PhDr. Jindřicha Fryče dne 27. 1. 2022, a následně byl vydán Příkaz ministra školství, mládeže a tělovýchovy k plnění služebních a pracovních úkolů ve věci realizace Informačního systému vzdělávání v rozsahu jeho první etapy eEdu-I ze dne 17. 2. 2022.

Během průběžných jednání s dodavatelem došlo k ustanovení realizačního týmu, formálních pravidel pro komunikaci a realizaci projektu a byla zahájena analyticko-návrhová fáze projektu. K předání výstupů došlo 1. 7. 2022 v podobě zpracované detailní datové, procesní a implementační analýzy.

V průběhu analýzy došlo k identifikaci dalších agend a funkcionalit s přímou vazbou na zpracovávanou agendu, vhodných k zapracování do projektu a nyní se pracuje na návrhu smluvního ukotvení těchto rozšíření.

Průběžně probíhají prezentace jednotlivých vývojových verzí nově elektronizovaných agend, které jsou následně připomínkovány ze strany MŠMT, dílčí konzultace a celý projekt je pravidelně monitorován na schůzích vedení projektu. V pravidelných intervalech je vedení ministerstva informováno prostřednictvím monitorovacích zpráv.

Aktuálně se připravuje dokumentace k procesu akceptace funkčního základu systému, který proběhne v příštím roce, a definuje se náplň pro druhou etapu budování ISV eEdu.

1.7. Realizace Národního plánu obnovy v roce 2022

Národní plán obnovy České republiky (dále jen „NPO“) je postaven na šesti prioritách – digitální transformace; fyzická infrastruktura a zelená tranzice; vzdělávání a trh práce; instituce a regulace a podpora podnikání; výzkum, vývoj a inovace; zdraví a odolnosti obyvatel. Tyto priority jsou implementovány prostřednictvím 27 komponent. Prostředky poskytnuté z Evropské unie prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility) (dále jen „RRF“) budou poskytnuty v průběhu let 2021–2026. **Z celkové alokace pro Českou republiku má MŠMT v gesci tři komponenty za 23 mld. Kč.**

1.7.1. Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace – 4,8 mld. Kč

Komponenta se skládá z aktivit, které na sebe vzájemně navazují – reformu kurikula doplňuje investice na vybavení škol digitálními technologiemi a na podporu digitálních dovedností učitelů.

Reforma kurikula zavádí do rámcového vzdělávacího programu novou klíčovou digitální kompetenci. Digitální kompetence se nově budou prolínat všemi předměty. Školy musí tyto změny promítnout do svého školního vzdělávacího programu a začít podle něj učit na prvním stupni nejpozději od 1. 9. 2023 a na druhém stupni od 1. 9. 2024.

V roce 2022 obdržely školy 1,4 mld. Kč na pokročilé digitální učební pomůcky pro rozvoj informatického myšlení dětí a jejich digitálních kompetencí a na vytvoření fondu mobilních digitálních pomůcek s cílem předcházet digitální propasti. Podpora bude pokračovat i v roce 2023 a 2024.

Při tvorbě nového školního vzdělávacího programu nabízí Národní pedagogický institut od roku 2022 školám metodickou podporu, konzultace s IT odborníky a současně tvoří funkční IT ekosystém, který podpoří učitele v profesním rozvoji. Na tyto aktivity obdrželo NPI prostřednictvím výzvy vyhlášené v prosinci 2021 téměř 400 mil. Kč. Jednotlivé aktivity budou naplňovány průběžně do roku 2026.

Konečným cílem komponenty je přizpůsobit vzdělávání měnícím se potřebám trhu práce, řešit nedostatek IT odborníků a pokročilých digitálních dovedností u ekonomicky aktivního obyvatelstva a zajistit dlouhodobou zaměstnatelnost.

1.7.2. Adaptace školních programů

Transformace vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a měnící se potřeby trhu práce – 3 mld. Kč

Dne 14. 12. 2021 byla vyhlášena výzva pro veřejné vysoké školy s cílem přizpůsobit obsah a formy výuky digitální transformaci a měnícím se potřebám trhu práce. V roce 2022 byla výzva vyhodnocena a vysoké školy začaly s přípravou nových studijních programů týkajících se prioritních, rychle rostoucích odvětví s vysokou přidanou hodnotou, která trpí nedostatkem vysoce kvalifikovaných odborníků, jako je kybernetická bezpečnost, umělá inteligence, Průmysl 4.0 a služby elektronické veřejné správy.

Podpora škol – 2 mld. Kč

Za účelem snižování sociálních nerovností poskytuje Národní pedagogický institut ČR vybraným školám přímou podporu, a to formou nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a aktivit podporujících předávání zkušeností mezi školami a pedagogy. Také jim pomůže posílit spolupráci s rodinou žáků a podpoří specializované pozice ve škole. Na tyto aktivity je přiděleno 0,2 mld. Kč.

Součástí subkomponenty je také přímá finanční podpora pro vybraný okruh škol. Finanční prostředky mohou školy využít ve třech oblastech: personální podpora, zajištění přímé podpory žáků a na další vzdělávání a rozvoj pedagogických pracovníků. V prvním kole výzvy bylo pro cca 260 škol k dispozici 1,3 mld. Kč, které jsou postupně uvolňovány jednotlivým podpořeným školám. Druhé kolo výzvy je plánováno na podzim roku 2023 pro dalších cca 200 škol s alokací 0,5 mld. Kč.

Doučování žáků škol – 1 mld. Kč

V rámci NPO je vyčleněna 1 mld. Kč na doučování žáků, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem v důsledku uzavření škol během pandemie. Prostředky byly využity i na doučování žáků, kteří přišli do ČR jako uprchlíci z Ukrajiny. Doučování z NPO navázalo od ledna 2022 na Národní plán doučování a bude pokračovat až do srpna 2023. Podporu mohou čerpat veřejné, soukromé a církevní školy a neziskové organizace.

Investice do rozvoje vybraných klíčových akademických pracovišť – 7 mld. Kč

Na zvýšení kapacit univerzit a modernizaci vybavení v oblasti lékařství, biomedicíny a farmaceutické vědy je určeno více než 7 mld. Kč. Na konci června 2022 byla vyhlášena výzva na dostavbu kampusu Univerzity Karlovy Měšská 2 v Hradci Králové a Biocentra na Albertově a na BioPharma Hub Masarykovy univerzity. Investice směřují do oblasti lékařství, biomedicíny a farmaceutické vědy. Nová zařízení umožní inovaci akademických programů, rozšíření praktické výuky, rozvoj mezioborového výzkumu a větší internacionalizaci. Alo-kace Výzvy Investice do rozvoje vybraných klíčových akademických pracovišť činila 8,925 mld. Kč, z toho 7,156 mld. Kč je financováno z NPO a maximálně 1,769 mld. Kč ze státního rozpočtu.

1.7.3. Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví – 5 mld. Kč

V prosinci 2021 byla vyhlášena 1. veřejná soutěž ve výzkumu a experimentálním vývoji a inovacích programu EXCELLES, jehož cílem je vytvoření národních výzkumných autorit, které přinesou kvalitativní změnu v oblasti vědeckých výstupů i fungování státní správy ČR. K 30. 6. 2022 byly podepsány smlouvy na řešení pěti vítězných projektů.

Úspěšná realizace projektů bude mít pozitivní dopad nejen na kvalitu výzkumu a vývoje ve vybraných zdravotnických oborech, ale především posílí schopnost výzkumných kapacit reagovat na aktuální společenské potřeby a výzvy, kterým Česká republika čelí v souvislosti s výskytem závažných onemocnění s vysokou smrtností a s dopady jejich systémových rizik.

Podpořené projekty a příjemci podpory

- ♦ [Národní institut virologie a bakteriologie](#) – Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i.;
- ♦ [Národní ústav pro výzkum rakoviny](#) – Univerzita Karlova;
- ♦ [Národní ústav pro neurologický výzkum](#) – Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně;
- ♦ [Národní institut pro výzkum metabolických a kardiovaskulárních onemocnění](#) – Institut klinické a experimentální medicíny;
- ♦ [Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik](#) – Masarykova univerzita.

1.7.4. Závěr

RRF je postaven na výkonnostním principu. Česká republika musí splnit předem domluvené milníky a cíle. Po prokázání jejich splnění podá Evropské komisi žádost o platbu a obdrží předem stanovenou částku. V první

žádosti o platbu, která byla podána na konci roku 2022, má MŠMT zařazeno pět milníků a cílů, které byly splněny v řádném termínu:

- ◆ 168 milník – reforma kurikula;
- ◆ 172 cíl – nákup digitálních zařízení pro školy (74 000 ks);
- ◆ 176 milník – zahájení programu na podporu transformace VŠ;
- ◆ 223 milník – vyhlášení veřejné soutěže podpory výzkumu a vývoje EXCELES;
- ◆ 224 cíl – podepsání smluv s konsorcií v programu EXCELES.

1.8. Činnost školského ombudsmana v roce 2022

V šestém roce působení ve funkci školského ombudsmana ve srovnání s minulým rokem vzrostl celkový počet podnětů. Během roku ještě doznívala témata spojená s epidemií covid-19. Ve druhém pololetí v souvislosti s válkou na Ukrajině významně vzrostl počet podnětů týkajících se vzdělávání ukrajinských dětí.

Rok 2022 v číslech

Na adresu školského ombudsmana bylo doručeno celkem 2 944 podnětů, z toho:

- ◆ přímo školskému ombudsmanovi 192;
- ◆ mailem přišlo 2 335 podání;
- ◆ klasickou poštou přišlo 105 podnětů;
- ◆ telefonem si žádalo o radu nebo si stěžovalo přímo školskému ombudsmanovi 294 občanů;
- ◆ osobně bylo přijato 6 stěžovatelů;
- ◆ ombudsman navštívil 12 škol;
- ◆ absolvoval 6 besed s řediteli a učiteli škol.

V roce 2022 vzrostl počet tzv. hromadných korespondencí, pisatelé nepožadují řešení situace, pouze prezentují své názory. Takových mailů přišlo v daném období 25.

Ve srovnání s minulým rokem přišlo více anonymních podnětů, na které ombudsman v souladu s informací na webových stránkách MŠMT nereagoval.

Příchozí podněty z hlediska řešených témat

Témata dotazů do značné míry kopírují období školního roku, ve kterém přicházejí. Před koncem prázdnin a začátkem školního roku je velké množství dotazů na přijetí či nepřijetí dětí do mateřských, základních či středních škol. V období přijímacích zkoušek na střední školy nebo maturitních zkoušek naprosto zásadně převládají stížnosti na průběh zkoušek a žádosti o přezkum výsledků.

Témata podle počtu podnětů:

- ◆ 14 % vztahové záležitosti mezi dospělými (pracovněprávní vztahy, šikana, mobbing, bossing ať již uvnitř školy – pedagogové mezi sebou či mezi pedagogy a vedením, tak také vztahy zřizovatelů a vedení škol);

- ◆ 13% stížnosti zákonných zástupců na konkrétní učitele a učitelky, případně na vedení škol (neumí učit, používají špatné metody a formy učení, nevhodně se chovají k žákům, vedení školy kryje špatné pedagogy, neumí školu řídit, škola nemá dobrou pověst);
- ◆ 10 % dotazů bylo zaměřeno na přijímací a maturitní zkoušky, na klasifikaci v pololetí nebo na konci školního roku;
- ◆ 10% přijímání dětí do mateřských a základních škol;
- ◆ 9 % dotazů se týká společného vzdělávání, poskytování podpůrných opatření, stížností na nespolupráci škol v případě přijetí žáka se speciálními vzdělávacími potřebami apod.;
- ◆ 6 % šikana a kyberšikana mezi žáky a od pedagogů směrem k žákům;
- ◆ 6% problémy týkající se migrantů z Ukrajiny – přijímání dětí do škol, výuka češtiny;
- ◆ 32 % ostatní (agresivita a šikana mimo školu, distanční výuka, přestup na jinou školu, uznání studia v zahraničí, spory rozvedených rodičů atd.).

Přestože počet dotazů a stížností na vztahové záležitosti mezi dospělými ve srovnání s loňským rokem klesl, stále tvoří největší procento podnětů. Často jsou tyto spory označovány jako šikana, mobbing, bossing. Obvykle je to v případech, kdy do školy nastoupí nová ředitelka/ředitel nebo několik nových pedagogů. Rozepře mezi pedagogy jsou často dány nesouhlasem s výší úvazku, rozdílným pohledem na formy a metody vyučování, osobními sympatiemi a antipatiemi, pomluvkami a „donášením“. Bohužel, ve většině případů se informace o vztazích mezi dospělými zaměstnanci škol dostanou i k rodičům a dětem. V malých městech a obcích dění ve škole významně ovlivňuje i vztahy mezi obyvateli. Případná medializace, na kterou obvykle obě strany spoléhají, situaci nezklidní, spíš naopak. Výsledkem bývá názorové rozdělení pedagogů a rodičů na několik skupin, které pak mezi sebou soupeří, a zájmy žáků se dostávají na vedlejší kolej. Snahou ombudsmana je především uklidnění situace, emocí a unáhlených rozhodnutí. Vždy se snaží znesvářené strany sjednotit na tématech, která prospívají žákům a škole.

Významně v roce 2022 vzrostl počet stížností na konkrétní učitele nebo učitelky a na vedení škol. Rodiče například nesouhlasí s tím, jaké formy nebo metody vyučující používá, nelíbí se jim způsob klasifikace, kritizují jejich chování k žákům, případně poukazují na odbornou nezpůsobilost. Vedení škol zákonní zástupci vyčítají například to, že mají v učitelském sboru špatné učitele, učitelky, že kryjí nedostatky pedagogů, neumí školu řídit. Velmi často zákonní zástupci požadují odvolání vedení školy a konkrétních pedagogů. Řešení těchto stížností je časově náročné, stěžovatelé obvykle nepřipouštějí jiný názor, ve vyjádření a popisu situace jednotlivými účastníky je hodně tvrzení proti tvrzení. Při řešení ombudsman často spolupracuje s ČŠI. Většinou se snaží situaci uklidnit, zákonným zástupcům vysvětluje, že učitel/učitelka má řadu povinností, ale má také práva, např. na využívání metod, forem a prostředků dle vlastního uvážení nebo na ochranu před fyzickým násilím nebo psychickým nátlakem ze strany dětí, žáků, studentů nebo zákonných zástupců dětí a žáků a dalších osob, které jsou v přímém kontaktu s pedagogickým pracovníkem ve škole.

Z výše uvedeného přehledu témat je patrné, že stále jsou frekventované stížnosti na některé negativní dopady začleňování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, konkrétně s poruchou chování nebo učení, do tříd

a škol běžného vzdělávacího proudu. Stěžovatelé – rodiče i pedagogové – vyjadřují nespokojenost s tím, že se výuka často podřizuje žákům, kteří jsou podle nich nezvladatelní jak po stránce výchovné, tak po stránce vzdělávací. K tomu se v roce 2022 přidaly i podněty na přijímání ukrajinských dětí. Stížnosti se týkaly především toho, že se vyučující musí více věnovat cizincům, kteří neumí česky, a zbývá mu méně času na výuku českých dětí. Kritizována byla také přeplněnost tříd. V této souvislosti ale nutno podotknout, že řada škol zvládla společné vzdělávání a začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami velice dobře.

Závěry a doporučení

V roce 2023 doporučuje ombudsman hlavní pozornost věnovat kromě šikany také vztahům rodičů a zákonných zástupců k pedagogům a vedení škol. Je potřeba veřejnosti více zdůrazňovat postavení a práva učitelů, případně ředitelů škol. Bylo by dobré například více zviditelňovat kladné příklady spolupráce rodičů a učitelů.

2

Vzdělávání v roce 2022 v datech

Vybraná témata regionálního školství

2.1. Hlavní události v regionálním školství v roce 2022

2.1.1. Vývoj v oblasti předškolního vzdělávání v mateřských školách

Předškolní vzdělávání je institucionálně zajišťováno především mateřskými školami, uskutečňovat se však může i v přípravných třídách základních škol a přípravných stupních základních škol speciálních. Cílem předškolního vzdělávání je podpora rozvoje osobnosti dítěte předškolního věku, podílení se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání a napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání.

V průběhu roku 2022 docházelo k plnění opatření Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023.

Důležitým aspektem předškolního vzdělávání je další vzdělávání pedagogických pracovníků. Ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem ČR byly vytvářeny metodické materiály i cílené vzdělávací kurzy k ukotvení využívání **pedagogické diagnostiky k individualizaci vzdělávání** a k postupům jejího systematického vyhodnocování. Součástí pedagogické diagnostiky je i depistáž dětí v psychosociálním riziku (dětí ohrožených nenaplněním jejich základních a vývojových potřeb v rodinném prostředí). Metodický materiál k pedagogické diagnostice je součástí materiálů vydaných Národním pedagogickým institutem České republiky v rámci projektu Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů, dostupný zde: <https://www.projekt-sypo.cz/modely-systemu-profesni-podpory-a-metodicke-prirucky/>.

Dalším krokem v roce 2022 byla započatá **aktualizace Rámcového vzdělávacího programu** pro předškolní vzdělávání v souladu s cíli Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ a v návaznosti na současné změny ve společnosti a potřeby dětí. Aktualizovaný Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání bude klást důraz na osvojení úrovně jednotlivých klíčových kompetencí dosažitelné pro konkrétní dítě a na rovnováhu mezi sociálně-emocionálním a kognitivním rozvojem. Byla jmenována pracovní rada, která se podílí na aktualizaci Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a ve spolupráci s Národním pedagogickým institutem ČR byly vytvořeny pracovní týmy, které ke konci roku 2022 zahájily svoji činnost.

Vznik mezirezortní pracovní skupiny posílil cíle v souvislosti s naplněním kapacit mateřských škol a plněním povinného předškolního vzdělávání. V první polovině roku 2022 proběhlo mimořádné screeningové šetření kapacit mateřských a základních škol ve vazbě na dopady ukrajinské krize.

Celkem meziročně přibýlo v mateřských školách 7 665 ukrajinských dětí, jejich aktuální stav činí 10 718 a tvoří tak 2,9 % všech dětí v mateřských školách, resp. 55 % všech dětí-cizinců v mateřských školách. Problematika vzdělávání dětí z Ukrajiny je řešena průběžně, a to jednáním s dalšími resorty, sběrem dat po zvláštních zápisech apod.

2.1.2. Revize RVP ZV

Proces **revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV)** plynule navázal na

aktivity realizované v roce 2021. Připomeňme, že byl ministrem školství jmenován Expertní panel pro revize RVP ZV, jehož úkolem bylo zpracování dokumentu Hlavní směry revize RVP ZV (HSR RVP ZV). Za tímto účelem byly pořádány workshopy na daná témata, které pokračovaly i v roce 2022. Stejně tak se každou středu od 20:00 konalo neformální online setkání **Otevřeně o revizi**, kde byla témata i aktuální stav revize diskutován. V průběhu února byla dokončena první verze Hlavních směrů RVP ZV k veřejnému připomínkování, která vzbudila nebývalý zájem. Veřejné připomínkování probíhalo v termínu 21. 3.–21. 4. 2022. Sešlo se více jak 3 a půl tisíce připomínek. Po jejich vypořádání byl text HSR RVP ZV upraven a dne 3. 8. 2022 předán do vnitřního připomínkového řízení. Jak veřejné, tak i vnitřní připomínkování ukázalo, že minimálně jedno téma je třeba ještě odborně projednat, než dojde ke konečnému rozhodnutí. Tím tématem bylo rozdělení vzdělávacího obsahu na tzv. jádrový a rozvíjející. Toto rozdělení mělo své zastánce, ale též velké odpůrce. Expertní panel tedy předložil HSR RVP ZV poradě vedení MŠMT ve variantách, které nabízely pohled nejen na způsoby rozdělení, ale také možné výhody a nevýhody každé z variant. **Porada vedení proto 24. 11. 2022 dokument vzala na vědomí** a rozhodla o nutnosti vést o rozdělení obsahu ještě další odbornou diskusi. Za tímto účelem sestavila Skupinu expertů a formulovala úkol „Dokončit odbornou diskusi ve skupině expertů určených panem ministrem nad pojetím vzdělávacího obsahu i v souvislosti s uzlovými body a vypracovat návrh Zadání pro NPI ČR. Tento úkol bude dokončen začátkem roku 2023.

2.1.3. Vývoj v oblasti základních uměleckých škol

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech – hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém; neposkytuje stupeň vzdělání, ale základy vzdělání v uměleckých oborech. Základní umělecké vzdělávání se člení podle § 109 zákona č. 561/2004 Sb. na přípravné studium, základní studium I. a II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé.

V souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. je pro realizaci základního uměleckého vzdělávání vydán Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. V roce 2022 ve spolupráci s AZUŠ ČR a NPI **pokračovala příprava revize RVP ZUV.**

V roce 2021/2022 navštěvovalo 507 ZUŠ celkem 248 853 žáků, došlo ke snížení počtu žáků zejména v tanečním oboru a výtvarném oboru. Ve školním roce 2021/2022 narostl počet škol a dalších míst poskytovaného vzdělávání (poboček), s čímž byl spojen i zvýšený počet učitelů.

Po zkušenostech s organizací a fungováním výuky v době pandemie covidu-19 v předcházejícím období byly ve školním roce 2021/2022 zařazeny ZUŠ do projektu MŠMT ČR **Pokusné ověřování obsahu, metod a organizace kombinovaného vzdělávání**. Cílem je vyhodnotit různé formy kombinovaného vzdělávání a následně posoudit potřebnost právní úpravy pro začlenění kombinovaného vzdělávání i do základního uměleckého vzdělávání. Ověřování trvá i ve školním roce 2022/2023.

2.1.4. Vývoj v oblasti zájmového vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo návrh vyhlášky č. 111/2022 Sb., kterou se mění

vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativech, ve znění vyhlášky č. 572/2020Sb., která byla zveřejněna ve Sbírce zákonů dne 5. 5. 2022.

Hlavním cílem vyhlášky je zpřesnit definici pojmu pravidelná docházka v oblasti zájmového vzdělávání s ohledem na jednoznačnost jejího výkladu (v § 2 vyhlášky č. 74/2005 Sb.). Za pravidelnou docházku se nově bude považovat přihlášení k zájmovému vzdělávání, které se bude konat alespoň jednou za týden v rozsahu alespoň jedné hodiny nebo jednou za dva týdny v rozsahu alespoň dvou hodin. Pro naplnění pravidelnosti je také podstatné, že bude zájmové vzdělávání probíhat po dobu nejméně pět po sobě jdoucích měsíců, a to v období školního vyučování.

Druhým cílem vyhlášky č. 111/2022 Sb. je přesněji **vymezit jednotky výkonu pro financování činnosti středisek volného času a školních klubů** zřizovaných krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí a tím sjednotit principy systému financování středisek volného času a školních klubů bez ohledu na jejich zřizovatele tak, aby byl vytvořen přehlednější a spravedlivější systém financování.

Spolu s výše uvedenou úpravou se novelou vyhlášky č. 310/2018 zrušuje příloha vyhlášky „Minimální personální zabezpečení k zajištění vzdělávání a školských služeb poskytovaných školskými zařízeními zřizovanými krajem, obcí nebo svazkem obcí“.

Účinnost novely vyhlášky č. 74/2005 Sb. je od 1. 9. 2022, novelizace vyhlášky č. 310/2018 Sb. nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2023.

Počet středisek volného času je stabilní, v roce 2021/2022 to bylo 331 středisek volného času, které navštěvovalo 282 996 účastníků.

2.1.5. Systém jazykové přípravy cizinců v povinném předškolním vzdělávání, základním a středním vzdělávání

S účinností od 1. 9. 2021 funguje upravený systém jazykové podpory cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání (vyhláška č. 271/2021 Sb.). V souvislosti s migrací občanů Ukrajiny do ČR a potřebou jejich integrace do českých škol bylo prioritou zajištění co největší dostupnosti jazykové přípravy (ideálně ve škole, kterou žák navštěvuje). Od 1. 9. 2022 je prozatím na časově omezenou dobu zajištěna bezplatná jazyková podpora také ve středních školách. Nenárokově se do jazykové přípravy v mateřských, základních i středních školách mohou zapojit i děti a žáci, kteří nesplňují podmínku pro nárok, ale tuto podporu potřebují.

Jazyková příprava v **povinném předškolním vzdělávání** zůstala beze změn, s ohledem na integraci velkého počtu nově přichozích dětí vznikaly skupiny pro jazykovou přípravu ve větším počtu škol. Jazyková podpora dětí s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka je součástí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a je poskytována přímo v mateřské škole, kterou dítě navštěvuje.

V **základním vzdělávání** se odehrává jazyková příprava v krajem určených školách v rozsahu 100–200 hodin. Ve školním roce 2021/22 neplatilo ještě pevné kritérium pro určení základních škol pro jazykovou přípravu a v návaznosti na vzniklou situaci spojenou s potřebou integrace velkého počtu ukrajinských dětí do vzdělávacího systému v ČR umožnilo MŠMT, aby se **určenou školou pro poskytování jazykové přípravy**

mohla stát každá základní škola, která vzdělává alespoň 5 žáků s nárokem na jazykovou podporu (cizinci, kteří plní povinnou školní docházku v ČR po dobu maximálně 24, resp. 12 měsíců (ve školním roce 2021/22 to bylo dočasně 24 měsíců, od školního roku 2022/23 je to 12 měsíců).

Možnost určovat nadále pro jazykovou přípravu školy s pěti žáky s nárokem na jazykovou podporu i ve školním roce 2022/23 umožnila vyhláška č. 250/2022 Sb., která nabyla účinnosti 1. 9. 2022. Škola musí mít pro poskytování jazykové podpory odpovídající personální a prostorové předpoklady a musí o určení požádat krajský úřad. Tato novela je platná po časově omezenou dobu do 31. 8. 2023 a došlo v rámci ní nově k zavedení systému jazykové přípravy rovněž ve středním vzdělávání (úprava vyhlášky č. 13/2005 Sb.).

Ve středním vzdělávání se také využívá principu škol určených pro jazykovou přípravu krajským úřadem, obdobně jako v základním vzdělávání. Škola je krajským úřadem zpravidla určena, pokud má alespoň 5 % žáků cizinců nebo pět žáků s nárokem na jazykovou podporu. Nárok na podporu má cizinec, který se vzdělává v ČR maximálně 12 měsíců. Rozsah jazykové přípravy je 100–200 hodin a probíhá ve skupinách o velikosti 5–15 žáků zejména mimo vyučování. V době výuky může dle podmínek vyhlášky probíhat max. 3 hod za týden. Rozvrh si volí školy samy dle požadavků žáků a dle vlastních organizačních a personální možností. Krajské úřady určily v roce 2022 celkem 162 škol, z toho však 95 škol žádné skupiny prozatím neotevřelo. Aktuálně se jazyková příprava ve středních školách týká zejména žáků z Ukrajiny. Výuka probíhá převážně prezenčně, distančně se vzdělává pouze 73 žáků, 90 žáků se vzdělává kombinovaně. Ve skupinách pro jazykovou přípravu se vzdělávají zejména žáci školy, kde výuka probíhá. K novému systému jazykové přípravy ve středním vzdělávání byla **zpracována podrobná metodika** a uskutečnily se webináře pro školy. MŠMT vytvořilo [informační leták](#) zaměřený na začleňování mladistvých cizinců do vzdělávání. Pro potřeby plánování jazykových kurzů češtiny byly upraveny pro střední školy **dva dílčí nástroje pro zjišťování jazykových kompetencí žáků-cizinců v češtině** vytvořené v projektu APIV A.

2.1.6. Výuka cizích jazyků

MŠMT ve spolupráci s NPI ČR a Zastoupením Evropské komise v Praze realizovalo dne 23. 11. 2022 XI. Mezinárodní konferenci k vícejazyčnosti: **Evropa jako úkol – Cizí jazyky jako úkol**. Ústředním tématem byla výuka metodou CLIL, výuka v cizím jazyce a podpora výuky cizích jazyků, v cizím jazyce.

Jako každoročně byla vyhlášena Evropská jazyková cena Label, která podporuje kvalitní inovativní projekty z oblasti jazykového vzdělávání a zajišťuje jejich větší publicitu, inspiruje další učitele k přejímání těchto aktivit ve výuce jazyků, pomáhá jim zařadit nové inovativní prvky do jazykové výuky a celkově zvyšuje zájem o oblast jazykového vzdělávání. Na základě doporučení Evropské komise a odborné poroty programu Label byly pro rok 2022 stanoveny tyto priority:

- ◆ podpora výuky jazyků prostřednictvím digitálních technologií a digitálních médií;
- ◆ výuka jazyků a podpora rovnosti, sociální soudržnosti a aktivního občanství;
- ◆ profesní rozvoj učitelů jazyků;
- ◆ vícejazyčnost a výuka druhého cizího jazyka jako cesta k lepšímu uplatnění na trhu práce.

V roce 2022 bylo oceněno osm jazykových projektů škol.

Výuka českého jazyka pro děti žijící v zahraničí pokračovala v roce 2022 u celkem 15 škol s uzavřenou smlouvou s MŠMT, tj. poskytovatelů vzdělávání v zahraničí, za metodické a finanční podpory MŠMT.

Dne 21. 9. 2022 se uskutečnil 21. ročník Evropského dne jazyků, který se slaví z iniciativy Rady Evropy. V jeho rámci připravilo Evropské centrum pro moderní jazyky řadu materiálů, her a aktivit, např. bylo publikováno nově rozšířené vydání příručky (v české verzi za podpory MŠMT), představující zábavnou formou vybrané evropské jazyky.

2.1.7. Primární prevence rizikového chování

Ministerstvo je hlavním gestorem primární prevence rizikového chování a při její realizaci se řídí „Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027“, která byla schválena dne 18. 3. 2019 usnesením vlády č. 190. V rámci prevence rizikového chování probíhá mezíresortní spolupráce, zejména s Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem práce a sociálních věcí. Koordinační a metodická role ministerstva se doplňuje s rolemi Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí, Rady vlády pro duševní zdraví, Republikového výboru pro prevenci kriminality, Rady vlády pro rovnost žen a mužů a dalších platform meziresortní úrovně.

Koordinaci aktivit a metodické vedení zabezpečuje ministerstvo ve spolupráci s krajskými školskými koordinátory prevence – pracovníky krajů, dále **prostřednictvím metodiků prevence v pedagogicko-psychologických poradnách** a školních metodiků prevence (dále jen ŠMP). Pozice ŠMP je v systému školské prevence rizikového chování zcela zásadní a nezastupitelná. ŠMP na základě vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních mj. koordinuje tvorbu, realizaci a evaluaci preventivního programu školy a participuje na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování. Zároveň metodicky vede pedagogy školy, koordinuje jejich vzdělávání v oblasti školské prevence a spolupracuje se specializovanými organizacemi.

Metodickou podporu školám poskytuje také v tematických zprávách Česká školní inspekce a Národní pedagogický institut ČR, který pořádá webináře a vzdělávací akce jak v oblasti prevence rizikového chování, tak v oblasti podpory duševního zdraví. Na školské prevenci rizikového chování se významně podílí i Policie ČR, Státní zdravotní ústav, Národní ústav pro duševní zdraví, nestátní neziskové organizace a vysoké školy, které jednak realizují ve školách preventivní programy a jednak pořádají vzdělávací aktivity pro pedagogy.

Výskyt rizikového chování a preventivní aktivity ve školách monitoruje systém evidence preventivních aktivit SEPA a ČŠI.

V roce 2022 v oblasti školské prevence **doznivaly projevy dopadu pandemie covidu-19 a návazných epidemiologických opatření**. Školy zaměřovaly své preventivní aktivity nejčastěji na problémy spojené s duševním zdravím (sebeпоškozování, poruchy příjmu potravy, poruchy pohlavní identity), oblast hygieny a ochrany před infekčními nemocemi, kyberšikanu, kyberbezpečnost a záškoláctví.

Státní zdravotní ústav realizoval celorepublikovou průřezovou studii, která se týkala znalostí a postojů žáků 7.–9. tříd základních škol a studentů víceletých gymnázií (sekunda, tercie, kvarta) z oblasti HIV/AIDS.

Vzhledem k novým trendům v oblasti užívání tabáku a nikotinu dětmi a mladistvými byla v rámci metodické podpory aktualizována legislativa a doplněny nové trendy na trhu s nikotinovými a tabákovými výrobky (např. nikotinové sáčky) v příloze č. 13 „Tabák“ k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č. j.: 21291/2010-28.

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy spustila Interaktivní platformu podpory duševního zdraví a prevence rizikového chování (IPREV). IPREV má ambici nabídnout školám a dalším poskytovatelům prevence komplexní servis a sloužit odborníkům pracujícím s dětmi. Vzniká zde databanka programů primární prevence, je zde dostupné bezplatné online vzdělávání.

2.1.8. Inovace oborové soustavy

Inovace soustavy oborů vzdělání pro střední odborné vzdělávání (IOS SOV) vychází z implementační karty Inovace oborové soustavy v rámci Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+.

Cílem MŠMT je **funkční, prostupná a atraktivní oborová soustava**, která prostřednictvím revize obsahů vzdělávání zajistí, aby byli jeho absolventi vybaveni kompetencemi pro další profesní i neprofesní vzdělávání, osobní život a dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce. Celkem byla stanovena tři opatření, která mají tohoto cíle dosáhnout:

♦ Moderní a otevřené odborné vzdělávání s vysokou přidanou hodnotou

Byly realizovány kroky k zahájení další fáze IOS – a to projednávání návrhů s odborníky v oblasti odborného vzdělávání zaměřené na inovaci oborové soustavy středního odborného vzdělávání (SOV) v odborných platformách (OP) ve spolupráci s MŠMT. Jednalo se o jmenování předsedů odborných platform (celkem je ustanoveno pět odborných platform) a oslovení institucí s žádostí o nominaci zástupců pro zapojení do odborných platform. Do odborných platform byli nominováni odborníci na danou oblast z řad školských asociací, profesních (zaměstnavatelských) svazů/ cechů, resortů, krajů, VŠ, výzkumných a dalších významných institucí.

♦ Získávání odborné kvalifikace v průběhu studia

Dne 25. 1. 2022 schválilo MŠMT standardy profesních kvalifikací 45 profesních kvalifikací (viz <https://narodnikvalifikace.cz/60-sada>). MŠMT schválilo k tvorbě 12 profesních kvalifikací a překódování úplných profesních kvalifikací. Změna kódování 32 platných úplných profesních kvalifikací má zajistit jednoznačné odlišení oboru vzdělání (OV) a úplné profesní kvalifikace (ÚPK). Ve sledovaném období byla poradou vedení MŠMT schválena 61. sada profesních kvalifikací – čtyři nové a 11 revizí profesních kvalifikací a tři nové úplné profesní kvalifikace (z oboru gastronomie a hotelnictví). Její zveřejnění je portále narodnikvalifikace.cz.

Uskutečnilo se setkání Národní rady pro kvalifikace, kde byly představeny závěry z jednání jednotlivých pracovních skupin, byly představeny možnosti, jak NSK využít v praxi škol a vzdělavatelů, a závěry z projektu Mistrovská zkouška.

♦ Usnadnění přechodu absolventů na trh práce

Byl dokončen návrh tzv. standardu ve firemním i školním pracovišti, který podpoří transparentnost vymezení podmínek pro realizaci praktického vyučování a který se pilotně ověřoval ve všech krajích ČR (cca na 28 školách) ve 4. Q. 2022.

2.1.9. Pokusná ověřování

V roce 2022 probíhala následující pokusná ověřování:

♦ Pokusné ověřování obsahu, metod a organizace kombinovaného vzdělávání v základních a středních školách

V roce 2022 pokračovalo pokusné ověřování obsahu, metod a organizace kombinovaného vzdělávání v základních a středních školách, které je vyhlášeno od 1. 2. 2021 do 30. 9. 2023. Navazuje na zkušenosti škol s distančním vzděláváním. Úspěšná praxe distančního vzdělávání na řadě škol představuje námět na možné obohacení školního vzdělávání.

Účelem ověřování je proto ověřit možnosti organizace, obsah a metody pro kombinované vzdělávání, které by mohlo do budoucna představovat rozšíření vzdělávací nabídky školy např. z důvodů nadání žáků, poptávky rodičů, nemoci, dlouhodobého pobytu v zahraničí, dlouhodobější léčby a v dalších případech, kdy využití kombinovaného vzdělávání může být výhodnější pro žáka a jeho rodinu než prezenční výuka. **Kombinovaná forma výuky má podporovat vzdělávací autonomii žáka, samostudijní dovednosti** a dovednosti samostatné individuální a skupinové práce, má posilovat kompetence k učení, komunikační a prezentační dovednosti nezbytné pro samostatnou práci a pro reflexi výsledků učení. Obsahem ověřování je plnění povinné školní docházky v základních školách a ve školách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona a vzdělávání ve středních školách s využitím technických prostředků pro vzdělávání na dálku bez osobní přítomnosti žáků v části vyučovací doby ve škole. Do pokusného ověřování bylo nově zařazeno i několik vybraných základních uměleckých škol.

♦ Pokusné ověřování Proměna výuky dějin 20. stol. na českých základních školách („SINUS CZ“)

Pokusné ověřování bylo zahájeno ve školním roce 2021/2022. Díky spolupráci odborníků z Ústavu totalitních režimů a Národního pedagogického institutu ČR dochází k pokusnému ověřování moderní a efektivní metody výuky dějepisu a možné podpory škol ve vztahu k faktické proměně způsobů a metod výuky. Od září 2021 je pokusné ověřování uskutečňováno v hodinách dějepisu na dvě stě osmnácti zapojených základních i středních školách na celém území ČR. Ve dvou školních letech (2021/2022 a 2022/2023) proběhne strukturovaně řízená inovativní výuka (tzv. pokusné ověřování) dějin 20. století, primárně na 2. stupni základních škol, doplňkově i na středních školách. Moderní výuka dějepisu by měla vést k rozvíjení kompetencí – kritického myšlení, práce se zdroji, čtenářské gramotnosti – a zahrnovat prvky Mediální výchovy a Výchovy k občanství.

♦ Pokusné ověřování obsahu, metod a organizace vzdělávání podle vzdělávací oblasti Člověk a technika

Pokusné ověřování obsahu, metod a organizace vzdělávání podle vzdělávací oblasti Člověk a technika bylo ukončeno v srpnu 2022. Do pokusného ověřování se zapojilo 60 základních škol a 27 základních škol bylo spo-

lupracujících (pracovaly v souladu s průběhem pokusného ověřování bez nároku na finanční podporu), podílela se příslušná pracoviště všech fakult, které připravují budoucí učitele technického vzdělávání.

Obecným cílem pokusného ověřování bylo vytvořit předpoklady pro plošné zvýšení kvality technického vzdělávání na základních školách, a to se zachováním možnosti individuálního rozvoje škol. Jednalo se o systematickou podporu rozvoje technického myšlení, praktické aplikace znalostí a dovedností, rozvoje manuální zručnosti, technické tvořivosti s využitím technologií a poučené volby dalšího vzdělávání po základní škole a volby profese.

Souběžně bylo realizováno DVPP, ale také je nabízeno rozšiřující studium, které vede k získání aprobační pro výuku technického vzdělávání.

♦ **Pokusné ověřování alternativní zkoušky profilové části maturitní zkoušky konané formou komplexní absolventské práce s obhajobou ve středních odborných školách**

V roce 2022 poprvé absolventi vybraných sedmi škol skládali maturitní zkoušku dle pravidel Pokusné ověřování alternativní zkoušky profilové části maturitní zkoušky konané formou komplexní absolventské práce s obhajobou. V rámci pokusného ověřování se vycházelo z předpokladu, že absolvent oboru vzdělání s maturitní zkouškou by měl být schopen prokázat připravenost na řešení úkolů komplexního charakteru v reálném prostředí (pracovní – firemní, školní, akademický, výzkumný apod.), tyto úkoly schopen řešit, souhrnně zpracovat s využitím poznatků z profilujících předmětů oboru vzdělání a kvalifikovaně obhájit. Cílem komplexní absolventské práce bylo propojit zkoušky z dalších předmětů profilové části maturitní zkoušky s dlouhodobě zpracovávanou prací, která je zpracována v reálném pracovním prostředí.

Zastoupenými obory v pokusném ověřování byly Obchodní akademie, Hotelnictví, Informační technologie, Strojírenství, Elektrotechnika a Průmyslový design.

Do pokusného ověřování se ve školním roce 2022/2023 přihlásilo devět středních škol. Zastoupenými obory v pokusném ověřování byly Obchodní akademie, Hotelnictví, Informační technologie, Strojírenství, Elektrotechnika a Průmyslový design.

♦ **Pokusné ověřování nového pojetí výuky umožňujícího dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou**

Ve školním roce 2021/2022 pokračovalo Pokusné ověřování organizace a průběhu modelu vzdělávání umožňujícího dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou ve vybraných středních školách. Cílem pokusného ověřování bylo ověření komplementárních oborů, o nichž je zájem ze strany zaměstnavatelů. Vyhlášené pokusné ověřování bude ukončeno 31. 8. 2026.

♦ **Pokusné ověřování vzdělávání podle RVP zaměřeného na kybernetickou bezpečnost zpracovaného podle RVP oboru vzdělání 18-20-M/01 Informační technologie**

Pokusné ověřování bylo zahájeno 1. 9. 2017 a byly do něho zapojeny dvě školy, a to Střední škola informatiky, poštovníctví a finančnictví Brno, p. o. a Smíchovská střední průmyslová škola, Praha 5. Žádná další střední škola již nebyla zařazena do pokusného ověřování. Pokusné ověřování bude ukončeno 31. 8. 2024.

♦ **Pokusné ověřování nového pojetí výuky vzdělávání vzdělávacího okruhu Informační technologie a průřezového tématu Člověk a digitální svět ve středním vzdělávání**

Pokusné ověřování bylo zahájeno 1. 9. 2020, jeho účelem je ověřit nastavení technické a metodické podpory pro školy při tvorbě ŠVP při přípravě na nové pojetí výuky vzdělávací oblasti Informační technologie včetně průřezového tématu Člověk a digitální svět. Celkem je do pokusného ověřování zařazeno 11 středních škol. Pokusné ověřování bude ukončeno dne 31. 8. 2024.

♦ **Pokusné ověřování stupňovitého propojení vybraných oborů vzdělání kategorie H, M, N ve skupině oborů vzdělání 53 – Zdravotnictví ve středních a vyšších odborných školách**

Pokusné ověřování bylo zahájeno 1. 9. 2022 a jedná se o propojení oborů vzdělání H Ošetřovatel + M Praktická sestra + N Diplomovaná všeobecná sestra. Délka trvání je šest let – čtyři roky střední vzdělávání, dva roky vyšší odborné vzdělávání. Pokusným ověřováním se umožňuje žákům oboru vzdělání Praktická sestra získat ve třetím ročníku výuční list a střední vzdělání s výučním listem v případě neúspěchu u maturitní zkoušky. Pokusné ověřování bude ukončeno 31. 8. 2031.

♦ **Pokusné ověřování uznávání mezinárodních certifikačních standardů ICT v rámci profilové maturitní zkoušky**

Pokusné ověřování uznání vybraných certifikačních standardů ICT v rámci profilové části maturitní zkoušky probíhá od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2023 a má za cíl prověřit účelnost uznávání získaných standardů ICT v rámci maturitní zkoušky a také zjistit možnosti a podmínky, za jakých by tyto principy byly ukotveny do školského zákona a prováděcí vyhlášky č. 177/2009 Sb. Za tímto účelem MŠMT stanovilo seznam certifikačních standardů, které mohou část jedné zkoušky nahradit. V případě, že ze závěrů pokusného ověřování bude účelnost této možnosti zřejmá, otevře se tím prostor k nahrazení i dalších odborných, v praxi využitelných certifikátů např. ze stavebnictví, strojírenství, elektrotechniky, o kterých by rozhodoval výhradně ředitel školy dle školního vzdělávacího programu. Touto možností by u maturitní zkoušky bylo možné uznávat i odborné certifikáty z různých vzdělávacích oblastí, které žák získá již v průběhu vzdělávání střední školy. Do pokusného ověřování bylo ve školním roce 2021/2022 zapojeno celkem 25 škol. Pro školní rok 2022/2023 bylo pokusné ověřování rozšířeno i na ověření nahrazení celé jedné profilové maturitní zkoušky úspěšně získanými certifikáty (certifikátem).

♦ **Pokusné ověřování uznávání Advanced Placement zkoušek v rámci profilové maturitní zkoušky**

Pokusné ověřování zaměřené na možnost uznávání Advanced Placement zkoušek v rámci profilové části maturitní zkoušky probíhá od 1. 9. 2022 do 30. 9. 2024. Základním cílem pokusného ověřování je prověřit účelnost uznávání AP zkoušek a zjistit možnosti a podmínky, za jakých lze účelně novelizací školského zákona a prováděcí vyhlášky č. 177/2009 Sb., část profilové zkoušky, nebo celou profilovou zkoušku nahradit výsledkem složené AP zkoušky (zkoušek), doložené mezinárodně uznávaným certifikátem (certifikáty). Ve školním roce 2022/2023 bylo do pokusného ověřování přihláшено celkem 11 škol.

2.1.10. Vývoj v oblasti středních odborných škol

Od 1. 9. 2022 musí střední odborné školy vyučovat podle aktualizovaných školních vzdělávacích programů (ŠVP) na základě platných RVP vydaných MŠMT v září 2020. Cílem aktualizace ŠVP je přizpůsobení výuky tak, aby absolventi obstáli na stále rychleji se proměňujícím trhu práce.

Od 1. 9. 2022 novelou Nařízení vlády č. 75/2005 Sb. došlo ke změnám struktury pracovní doby pedagogických pracovníků, tedy poměr přímé pedagogické činnosti a prací s ní související na stanovené týdenní pracovní době.

2.1.11. Vývoj v oblasti konzervatoří

Konzervatoře, jako specifický druh školy, připravují žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění. Studium je ukončeno absolutoriem. V průběhu studia lze složit i maturitní zkoušku. Délka většiny oborů trvá šest let a je určena uchazečům po splnění povinné školní docházky. Výjimku tvoří obor Tanec, který trvá osm let a je určen uchazečům po 5. ročníku základní školy. V České republice je 18 konzervatoří. Dvanáct konzervatoří je zřizováno kraji, jednu konzervatoř zřizuje MŠMT, dvě konzervatoře zřizuje církev a tři konzervatoře privátní sektor. Konzervatoř a střední škola Jana Deyla, příspěvková organizace, zřizovaná MŠMT, tradičně akcentuje vytváření dobrých podmínek ke studiu také pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

2.1.12. Vývoj v oblasti vyšších odborných škol

Vzdělávání ve vyšších odborných školách spadá do sektoru nevysokoškolského terciárního vzdělávání. Vzdělávání ve VOŠ je určeno absolventům středních škol, kteří se chtějí po maturitní zkoušce nadále vzdělávat, ale nevyhovuje jim příliš teoreticky zaměřené studium na vysoké škole, případně se chtějí vzdělávat v oborech, které vysoké školy dosud nenabízí. Vyšší odborné školy rozvíjí a prohlubují znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání s maturitní zkouškou a poskytují odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností. Nabízí jedinečné obory vzdělání, které vznikají ve spolupráci se zaměstnavateli.

Vyšší odborné školy nabízejí vzdělávání ve 3–3,5letých oborech v denní formě vzdělávání a dalších formách vzdělávání, nejvýše o 1 rok delší. Vyšší odborné vzdělávání je ukončeno absolutoriem, po jehož úspěšném složení absolvent získává označení uváděné za jménem, „diplomovaný specialista“ (DiS.).

V roce 2022 bylo akreditováno 5 nových vzdělávacích programů, a to 26-41-N/11 Internet věcí, 43-31-N/05 Diplomovaný veterinární asistent, 68-41-N/07 Administrativa justice, 82-42-N/10 Konzervace a restaurování užité malby a kresby, 82-42-N/11 Konzervace a restaurování předmětů ze dřeva.

2.1.13. Podpora preventivně výchovné péče

MŠMT v roce 2022 pokračuje v nastavené podpoře preventivně výchovné péče a navazuje v této věci na předchozí období. Hlavním cílem je podpora v **navýšení pracovišť středisek výchovné péče** (dále také „SVP“), které v oblasti včasného podchycení rizikového chování a intervenční práce nejenom s dětmi jsou důležitým prvkem celého systému péče o ohrožené děti v resortu školství.

Podpora této služby jde v této fázi především na saturaci rozšíření počtu pracovišť, a to zejména v místech, kde taková služba chybí a z hlediska vyššího potencionálního počtu dětí s rizikovým chováním se jeví jako potřebná. Harmonogram podpory je řízen vnitřním šetřením potřeb této služby, jež zohledňuje kromě uvedené

predikce počtu dětí s rizikovým či náročným chováním také prevenci nařizování ústavní výchovy, demografický počet dětí, dostupnost služby v dané oblasti a další indikátory.

V roce 2022 byl celkem ze strany MŠMT podpořen vznik sedmi nových pracovišť. Činnost zahájilo v tomto roce SVP ve městě Benešov, Cheb, Jihlava, Nový Jičín a Praha Dolní Počernice. Jednalo se především o ambulanční službu, ve dvou případech (Jihlava a Nový Jičín) o celodenní formu služby. Další dvě pracoviště – SVP v městě Jeseník a Jablonec nad Nisou následně zahájila činnost na začátku roku 2023.

Zároveň byly zahájeny také přípravy pro podporu dalších pracovišť pro následující období, a to v počtu sedmi nových pracovišť. Podpora se týká především financování odborných pracovníků, a to o navýšení o 21 úvazků.

Cílem podpory této služby i do nadcházejících let je doplnění počtu pracovišť, a to i jejich dalších forem (kromě ambulantní formy následně i celodenní, popř. internátní), zvyšování kvality poskytovaných služeb a nastavení spolupráce na úrovni školství (systémové propojení této služby se školami) a na úrovni celého systému péče o ohrožené děti (propojení systému v rámci meziresortní spolupráce orientované zejména na včasnost podchycení problému a jeho řešení). MŠMT tak definuje a podporuje minimální síť preventivních a poradenských služeb a dalších podpůrných aktivit v resortu školství pro ohrožené děti a rodiny a podporuje systém včasné podpory a pomoci dětem a rodinám v rizikových situacích, přičemž těžištěm by měla být práce s rodinou na pomezí různých resortů a oborů.

2.2. Dopady ukrajinské krize do vzdělávacího systému regionálního školství včetně přijatých legislativních změn a opatření

2.2.1. Finanční podpora (zahraniční zdroje, NPO, státní rozpočet)

V souvislosti s invází ruských vojsk na Ukrajinu a příchodem dotčených osob do České republiky bylo nutné zabezpečit dodatečné financování pro školy v souvislosti se skokovým nárůstem počtu dětí, žáků a studentů ve školách. Rovněž bylo potřeba zabezpečit dostupnou jazykovou podporu nově příchozích cizinců z Ukrajiny v MŠ, ZŠ a SŠ. Ve veřejných školách s vyšším zastoupením ukrajinských azylantů byla finančně podpořena pozice ukrajinských asistentů pedagoga (v roce 2022 bylo na období září-prosinec 2022 rozděleno 114 mil. Kč pro 583 škol; podpora pokračuje i v roce 2023).

MŠMT vyhlásilo v roce 2022 několik výzev na podporu adaptace a jazykových dovedností. Dne 8. 4. 2022 zveřejnilo MŠMT na svém webu dvě výzvy na podporu dětí cizinců migrujících z Ukrajiny. „**Jazykové kurzy pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022**“, která umožnila realizaci intenzivních jazykových kurzů pro děti ve věku 14 až 18 let. V rámci této výzvy došlo k podpoře **89 realizátorů v celkové souhrnné částce 51,6 mil. Kč**. Podporu z těchto jazykových kurzů získalo přes pět tisíc mladých lidí. Současně byla zveřejněna výzva, **Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022**“ s cílem pomáhat s adaptací na nové prostředí a pomáhat s přípravou na nástup dětí do českých škol. V rámci výzvy bylo podpořeno **354 subjektů v celkové částce 241,4 mil. Kč**. Podpora z adaptačních skupin zacílila na více než 35 tisíc dětí ve věku od 3 do 15 let. V rámci podpory rozvoje řečových dovedností vyhlásilo MŠMT 1. června 2022 další výzvu.

Jednalo se o „Prázdninové jazykové kurzy“, které bylo možno realizovat pro děti od 6 do 18 let. Zde bylo podpořeno **35 subjektů částkou 4,1 mil. Kč**. Adaptační skupiny pro děti cizince byly stanoveny na období duben až srpen 2022. Již 26. července MŠMT zveřejnilo navazující výzvu, která umožnila žádat o realizaci adaptačních skupin pro období září–prosinec 2022. Jednalo se o výzvu „**Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny září–prosinec 2022**“. V rámci podpory bylo **podpořeno 102 subjektů částkou 83,4 mil. Kč**. Adaptační skupiny slouží jako nástroj pro podporu volnočasových adaptačních skupin pro děti **od 3 do 18 let**. Cílem je umožnit zapojení do kolektivu před nástupem do školy, příprava na nástup do českých škol a školských zařízení a v neposlední řadě nabídnout rodičům možnost sladit osobní a pracovní život. V rámci zveřejněných výzev byly oprávněnými žadateli veřejné vysoké školy, právnické osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení zapsaných ve školském rejstříku, územní samosprávné celky, městské části hl. M. Prahy, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace a nestátní neziskové organizace.

2.2.2. Aktivity MŠMT v oblasti podpory UA žáků a pedagogických i nepedagogických pracovníků

V reakci na příchod velkého počtu občanů Ukrajiny do ČR realizovalo MŠMT v průběhu roku 2022 řadu aktivit k usnadnění jejich integrace do českého vzdělávacího systému. Výchozím je speciální Lex Ukrajina školství. Tento zákon přináší úpravy ve všech oblastech vzdělávání (od předškolního až po vysokoškolské) a byl průběžně novelizován dle aktuální potřeby. V oblasti vysokých škol zákon především usnadňuje přístup ukrajinských studujících na české vysoké školy.

Největším problémem v segmentu vzdělávání v souvislosti s migrací občanů z Ukrajiny bylo urychlené **zajištění kapacit** na všech úrovních vzdělávání. V regionálním školství bylo školám umožněno zákonem Lex Ukrajina průběžně navyšovat kapacity s časově omezeným zmírněním hygienických podmínek a je zde rovněž nastaven postup v případě naplněných kapacit. Rovněž tento zákon umožňuje zaměstnávání Ukrajinců na pozici pedagogického pracovníka s výjimkou na znalost českého jazyka.

Nejdůležitější aktivity MŠMT, ČŠI a přímo řízených organizací na podporu ukrajinských uprchlíků:

- ♦ informační podpora na webu MŠMT i na speciálním portálu www.edu.cz/ukrajina – metodické a informační materiály pro školy i rodiče (včetně dvojjazyčných), možnosti pomoci atd.;
- ♦ konzultační U-linka pro školy, rodiče i širokou veřejnost zajištěná rovněž ukrajinskými operátorkami;
- ♦ metodická pomoc školám s největším zastoupením ukrajinských dětí a žáků ze strany České školní inspekce namísto běžné inspekční činnosti ve školním roce 2021/22;
- ♦ aktivity NPI ČR (blíže viz kapitola 2.5);

2.2.3. Změny v přijímacích zkouškách do středního vzdělávání v roce 2022 z důvodu ukrajinské krize

V souvislosti s invazí ruských vojsk na Ukrajinu a příchodem dotčených osob do České republiky byl 21. 3. 2022 pro oblast regionálního školství vydán Lex Ukrajina školství. Podle tohoto zákona měli uchazeči o střední vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, kterým bylo uděleno zvláštní vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpení pobytu na území České republiky nebo jim byla udělena dočasná

ochrana, upraveny podmínky k přijímání. Při přijímání těchto uchazečů do středních škol platila následující pravidla:

◆ Doklady

V rámci přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, a to jak do prvního, tak i do vyššího ročníku, musí podle školského zákona uchazeči standardně doložit doklady osvědčující, že splňují podmínku pro přijetí (získání základního vzdělání, resp. splnění povinné školní docházky, docházku do pátého ročníku základní školy v příslušném školním roce v případě osmiletého oboru konzervatoře a osmiletého gymnázia, docházku do sedmého ročníku základní školy u přijímacího řízení do oboru vzdělání šestiletého gymnázia). Jedná se zejména o doklady o jejich předchozím vzdělávání (ročníková vysvědčení nebo potvrzení o hodnocení žáka na konci pololetí základní školou). Případně v návaznosti na přijímací řízení do konkrétní střední školy prokazují uchazeči další kritéria přijímacího řízení, které stanovil ředitel školy Tyto doklady předkládá uchazeč jak v originálním znění, tak ve formě úředního překladu, pokud ředitel školy nesdělí, že takový překlad nevyžaduje. Ředitelům středních škol ministerstvo doporučilo úřední překlad nevyžadovat.

Zákon o zvláštních pravidlech v oblasti školství nově umožnil, aby osoby, kterým bylo uděleno zvláštní vízum podle zákona o zvláštních opatřeních a které jsou uchazeči o střední vzdělávání a nemají požadované doklady, mohly tyto doklady zcela nebo zčásti nahradit svým čestným prohlášením o skutečnostech, které se jinak těmito doklady prokazují. Vycházelo se z toho, že uchazeči z Ukrajiny, zejména z důvodu svého neočekávaného a nepřipraveného odchodu a navazující složité cesty do České republiky, je nemusí mít k dispozici. Tato úprava se vztáhla rovněž na přijímání uchazečů do vyššího ročníku.

Podmínka doložení zdravotní způsobilosti pro daný obor vzdělání tím ovšem nebyla dotčena, uchazeči, kteří získali zvláštní vízum, získali rovněž nárok na zdravotní péči. Tito uchazeči museli doložit zdravotní způsobilost pro daný obor vzdělání od obvodního lékaře působícího na území České republiky.

◆ Termíny pro podání přihlášek

Právní úprava standardně stanoví podání přihlášky ke vzdělávání do prvního ročníku střední školy v termínu do 1. března pro první kolo přijímacího řízení. Tento termín zákon o některých opatřeních posunul tak, že uchazeči, kterým bylo uděleno zvláštní vízum, mohli podat přihlášku pro první kolo přijímacího řízení do prvního ročníku 2022/2023

- a) do oborů vzdělání s maturitní zkouškou do 5. dubna 2022;
- b) do ostatních oborů středního vzdělání do 8. dubna 2022.

V případě oborů vzdělání s maturitní zkouškou ředitel školy předal údaje Centru nejpozději do 8. dubna 2022.

◆ Prominutí zkoušky z českého jazyka

Dle standardní platné právní úpravy dané školským zákonem platí podle § 20 odst. 4, že osobám, které získaly předchozí vzdělání ve škole mimo území České republiky se při přijímacím řízení ke vzdělávání ve středních školách a v konzervatořích promíjí na žádost přijímací zkouška z českého jazyka, pokud je součástí přijímací zkoušky. To zůstalo v platnosti i pro uchazeče, kterým bylo uděleno zvláštní vízum, a to včetně možnosti prominutí jednotné přijímací zkoušky z českého jazyka. V takovém případě je přijímací zkouška nahrazena

pohovorem ověřujícím znalost českého jazyka nezbytnou pro vzdělávání uchazeče v daném oboru vzdělání. U uchazečů, kteří získali zvláštní vízum, bylo doporučeno při hodnocení ústního pohovoru zohlednit jejich současnou situaci a délku pobytu na území České republiky. Výsledkem pohovoru je souhlasné či nesouhlasné stanovisko ke schopnosti studovat daný obor vzdělání.

♦ Jednotná přijímací zkouška

Uchazeči o střední vzdělání s maturitní zkouškou, kterým bylo uděleno zvláštní vízum podle zákona o zvláštních opatřeních a kterým byla na základě žádosti prominuta jednotná přijímací zkouška z českého jazyka a literatury a kteří prokázali při pohovoru znalost českého jazyka nezbytnou pro studium daného oboru vzdělání, konali jednotnou přijímací zkoušku ze vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace dle vlastního výběru v jazyce českém, jazyce ukrajinském nebo jazyce anglickém. Svou volbu uvedli do žádosti o prominutí zkoušky z českého jazyka nebo do přihlášky na zadní stranu do kolonky „Schopnosti, vědomosti, zájmy, talent uchazeče a další“.

♦ Úprava podmínek přijímání

Uchazečům, kterým bylo uděleno zvláštní vízum podle zákona, se automaticky navýšil časový limit pro konání jednotné přijímací zkoušky nebo školní přijímací zkoušky o 25 %, nebylo proto nutné, aby tito uchazeči navštívili školské poradenské zařízení. Návštěva školského poradenského zařízení byla nutná pouze v případě, pokud uchazeč potřeboval uzpůsobení podmínek nad rámec tohoto opatření. Ředitel střední školy mohl na základě principu poskytnutí rovných podmínek na rovnoprávném základě s ostatními rozhodnout pro účely školní přijímací zkoušky u těchto uchazečů o využití překladového slovníku. O takovém uzpůsobení se provedl písemný záznam.

♦ Převod klasifikace

Pro účely přijímacího řízení je ředitel střední školy povinen převést hodnocení ze zahraniční školy na českou hodnotící škálu. Vzdělávání na Ukrajině je hodnoceno 12bodovým systémem, přičemž 12 je nejlepší známka a 1 nejhorší. Ministerstvo zaslalo školám doporučující převodní tabulku známek z Ukrajiny na českou hodnotící škálu.

♦ Redukované hodnocení

Ředitel střední školy hodnotí splnění kritérií přijímacího řízení uchazečem podle hodnocení na vysvědčeních z předchozího vzdělávání, výsledků jednotné zkoušky, pokud je součástí přijímacího řízení, výsledků školní přijímací zkoušky, je-li stanovena, případně dalších skutečností, které osvědčují vhodné schopnosti, vědomosti a zájmy uchazeče. Hodnocení těchto uchazečů bylo v souladu se školským zákonem tvořeno na základě redukovaného hodnocení, které neobsahovalo výsledek testu z českého jazyka a literatury jednotné zkoušky a těch částí školní přijímací zkoušky, které ověřovaly znalost českého jazyka. Uchazeči pak byli zařazeni do výsledného pořadí všech uchazečů na místo shodné s pořadím v rámci redukovaného hodnocení všech uchazečů.

♦ Přijímání do vyššího a probíhajícího 1. ročníku

Ředitel školy může v souladu s § 63 školského zákona uchazeče přijmout do vyššího než prvního ročníku vzdělávání ve střední škole a konzervatoři po posouzení dokladů z jeho předchozího vzdělávání. Uchazeče

z Ukrajiny, kterým bylo uděleno zvláštní vízum, mohl ředitel školy v souladu s § 5 zákona o zvláštních pravidlech v oblasti školství přijmout a zařadit i do probíhajícího 1. ročníku.

Data ministerstva ukazují, že k 30. 9. 2022 bylo do středních škol přijato 3 457 uchazečů azylantů, tj. osob požívajících doplňkové ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a osob požívajících dočasnou ochrany (zákon č. 221/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 65/2022 Sb.). Z uvedeného počtu jich 2 250 bylo přijato do maturitních oborů vzdělání.

Závěrečná zkouška – Opatření obecné povahy

Ke konci roku 2022 byly zahájeny práce na opatření obecné povahy, a to v souvislosti s Lex Ukrajina školství, týkající se úpravy závěrečné zkoušky cizinců, kteří mají v roce 2023 dočasnou ochranu (dále jen „cizinci“). Základním principem opatření je zmírnění důsledků jazykové bariéry žáků cizinců.

Opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem 1. února 2023 a naleznete jej na webových stránkách ministerstva zde: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/opatreni-obecne-povahy-maturitni-zkouska-ve-skolnim-roce>.

2.3. Nástroje pro podporu vzdělávání v důsledku dopadů pandemie covid-19

2.3.1. Podpora ze strany MŠMT

Podpora ze strany MŠMT v době covid-19 probíhala i v roce 2022. Metodiky a aktuální postupy a informace jak pro školy, tak pro rodiče, byly zveřejněny na webovém portálu <https://www.edu.cz/covid-19/>. Do aktivní podpory se zapojil telefonickou linkou, konzultacemi a webináři na aktuální témata i Střední článek podpory, coby systémový prvek MŠMT pro podporu škol a zřizovatelů (v roce 2022 fungující v pilotním provozu).

Od ledna 2022 panoval ve školách upravený režim preventivního antigenního testování. Od 3. do 16. 1. se testovalo dvakrát týdně, od 17. 1. pak probíhalo testování jednou týdně. Vznikl nový proces předávání výsledků antigenního testování a rizikových kontaktů při trasování na krajské hygienické stanice, a to rovnou ze Školního informačního systému. Dne 9. 3. 2022 vláda schválila mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví o zákazu pohybu a pobytu bez ochranných prostředků dýchacích cest; a účinností od 14. 3. 2022 tedy ve školách a školských zařízeních přestala platit povinnost nosit ochranný prostředek, a to jak pro děti, žáky a studenty, tak pro zaměstnance či třetí osoby nacházející se ve škole či školském zařízení. Od té doby tak nebyla v platnosti žádná mimořádná covidová opatření, která by upravovala provoz a výuku škol a školských zařízení. Při zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách nadále postupovalo vedení škol v souladu s § 29 školského zákona.

2.3.2. Finanční podpora

Jako jeden z nástrojů snižování negativních dopadů pandemie covid-19 pokračovalo MŠMT v programu na doučování žáků základních škol, středních škol a konzervatoří. Od ledna do srpna roku 2022 byla tato aktivita realizována v rámci Národního plánu obnovy a finančním zdrojem pro realizaci budou prostředky

fondy Evropské unie – Next Generation EU. Národní plán obnovy je strategickým dokumentem, kterým Česká republika požádala o finanční příspěvek z tohoto nástroje, a to ve výši přibližně 190 mld. Kč. Na roky 2022 až 2023 jsou pro doučování žáků v českých školách vymezené zdroje z Národního plánu obnovy v rámci Komponenty 3.2 NPO – Adaptace kapacity a zaměření školních programů (Investice 3. 2. 2 – Doučování žáků škol), jde o prostředky ve výši 1 mld. Kč.

Nejedná se o dlouhodobé kontinuální doučování, ale o cílené intenzivní doučování žáků vedoucí k rozvoji jejich znalostí a dovedností v určeném období po návratu k prezenční výuce. Oproti podzimnímu národnímu programu roku 2021 bylo nově možné finance použít pouze na individuální nebo skupinové doučování (nikoli na aktivity socializačního charakteru) a dále bylo nově umožněno středním školám a konzervatořím využít prostředky na doučování všech žáků, tedy nejen pro žáky závěrečných ročníků. Metodická podpora doučování byla poskytována i nadále na metodickém portálu <https://doucovani.edu.cz/>, kde byla k dispozici také doporučená kritéria pro výběr žáků pro doučování.

V roce 2022 byl stále v realizaci i OP VVV, který významně přispěl k řešení slabších míst v oblasti rozvoje vzdělávání na všech jeho úrovních a zároveň v červnu 2022 došlo ke schválení a zahájení realizace nového OP JAK, který navazuje na OP VVV. Operační program svými intervencemi pokračuje v podpoře oblastí, v nichž přetrvávají dlouhodobé problémy

2.4. Dotační výzvy pro oblast regionálního školství

2.4.1. Dotační výzva Na učitelích záleží v roce 2022

Dotační výzva byla zaměřena na posilování prestiže učitelského povolání a zvyšování zájmu o učitelské povolání, dále na popularizaci studia učitelství a zvyšování atraktivity učitelské přípravy. Projekty byly zaměřeny například na sdílení příkladů dobré praxe, motivaci stávajících a budoucích učitelů, prezentaci výsledků práce učitelů včetně soutěží. Cílovou skupinou projektů byli jak zájemci o povolání učitele, tak široká veřejnost.

V rámci dotační výzvy bylo podpořeno celkem 14 žadatelů, mezi které bylo rozděleno téměř 5 milionů korun.

2.4.2. Dotační výzva na podporu přípravy sportovních talentů ve školách s oborem vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou

MŠMT i pro rok 2022 vyhlásilo dotační výzvu, prostřednictvím které mohly právnické osoby vykonávající činnost gymnázia v oborech vzdělání 79-42-K/41, 79-42-K/61 a 79-42-K/81 Gymnázium se sportovní přípravou žádat finanční prostředky na podporu přípravy sportovních talentů. Žádost o dotaci podalo všech 17 gymnázií se sportovní přípravou. Výzva je zaměřena na sportovní přípravu žáků nad rámec standardního normativního zajištění gymnaziálního vzdělávání v omezeném rozsahu v rámci disponibilních zdrojů státního rozpočtu pro tuto oblast. Především pak na podporu sportů olympijských a na sportovní činnost prováděnou ve vlastních zařízeních právnické osoby.

2.4.3. Dotační výzva na Podporu aktivit integrace cizinců v regionálním školství v roce 2022

Dotační výzva Podpora aktivit integrace cizinců v regionálním školství v roce 2022 sledovala cíl podpořit integrační aktivity zaměřené zejména na oblast vzdělávání dětí a žáků cizinců. V dotační výzvě byly podpořeny projekty zaměřené zejména na zvyšování úspěšnosti dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání, na integrační mimoškolní vzdělávací aktivity, zvyšování efektivity vzdělávání v oblasti českého jazyka, odstraňování kulturních bariér, zvyšování kompetencí odborných pracovníků v oblasti vzdělávání dětí a žáků cizinců a na podporu spolupráce rodiny a školy. Podpořeno bylo 9 projektů v celkové finanční výši 2,8 mil. Kč.

2.4.4. Dotační výzva na podporu primární prevence rizikového chování a podporu duševního zdraví ve školách a školských zařízeních pro rok 2022

Dotační výzva byla v roce 2022 rozšířena o podporu oblasti duševního zdraví, zároveň byla navýšena alokace této výzvy ze 17 mil. Kč na 39,8 mil. Kč. Z výzvy byly podporovány individuální, a nově také krajské projekty. Výzva byla zaměřena **na podporu realizace programů** všeobecné, selektivní a indikované primární prevence rizikového chování pro děti, žáky, studenty (dále jen „žáky“), realizaci programů v oblasti duševního zdraví určených pro žáky, **vzdělávání pedagogických pracovníků a/nebo budoucích pedagogů** v oblasti primární prevence rizikového chování, vzdělávání pedagogických pracovníků a/nebo budoucích pedagogů v oblasti duševního zdraví a dále u **krajských projektů také na podporu krizových intervenčních týmů**.

Cílem výzvy bylo podpořit vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti specifické všeobecné primární prevence rizikového chování a v oblasti well-beingu tak, aby uměli včas rozeznat rizikové chování žáků a uměli ho ošetřit a celkově posilovali ve třídách pozitivní atmosféru a týmovou spolupráci a vytvářeli vhodné prostředí pro duševní pohodu a zdravý rozvoj žáků. Cílem bylo také podpořit realizaci programů specifické primární prevence rizikového chování a programů na podporu duševního zdraví pro žáky ve školách a školských zařízeních.

Ve výzvě bylo podpořeno 11 krajských projektů a 45 individuálních projektů.

2.4.5. Dotační výzva Podpora školního stravování žáků základních škol v roce 2022

Cílem výzvy je podpora školního stravování žáků a žákyň základních škol, jejichž rodina se ocitla v dlouhodobě nepříznivé finanční situaci, a zlepšení podmínek pro řádný průběh povinné školní docházky těchto žáků. Prostředkem k dosažení cíle je podpora spolupráce ministerstva, právnických osob vykonávajících činnost základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, právnických osob vykonávajících činnost zařízení školního stravování zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení a nestátních neziskových organizací, které se ve své hlavní činnosti soustřeďují na aktivity zaměřené na sociální pomoc rodinám v nepříznivé sociální situaci.

Po dosavadních letech fungování předchozích výzev se potvrdila velmi úzká provázanost mezi základní potřebou žáka, tedy pravidelným obědem, a jeho školními výkony. V roce 2022 byla z dotační výzvy poskytnuta pomoc v druhém pololetí školního roku 2021/2022 celkem 12 495 žákům z 1 091 ZŠ, v prvním pololetí školního

roku 2022/2023 11 977 žákům z 1 022 škol v celé České republice. Na rok 2022 byla pro tuto výzvu vyčleněna částka 60 mil. Kč, dotace byla poskytnuta v plné výši.

2.4.6. Dotační výzva Podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin v roce 2022

Cílem výzvy je podpora vytváření podmínek pro naplňování státní politiky v oblasti vzdělávání v jazycích národnostních menšin, programu podpory vzdělávání dětí a žáků pocházejících z odlišného jazykového a kulturního prostředí, podpora projektu multikulturní výchovy dětí, žáků a mládeže do věku 26 let směřující k posilování vědomí o obecné lidské sounáležitosti, poznávání historie a kultury jiných národů, vedoucí ke vzájemné toleranci a boji proti rasismu a xenofobii. Výzva je vyhlášována v souladu s nařízením vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 bylo podpořeno celkem 40 projektů v celkové částce 12,58 mil. Kč.

2.4.7. Výzva na podporu integrace romské menšiny v roce 2022

Cílem Výzvy je podpořit vzdělávání romských dětí a žáků, kteří přicházejí z prostředí, ve kterém jsou vystaveni riziku sociálního vyloučení, ale také nižší šanci na získání kvalitního vzdělání, a zajistit základní podmínky, které přispívají k úspěšnému vzdělávání romských žáků na základní škole a podporují úspěšný přechod romských žáků základních škol na střední školy a také napomáhají úspěšné integraci romských a ostatních dětí a žáků prostřednictvím volnočasových aktivit.

Celková alokace v roce 2022 byla určena ve výši 12,9 mil. Kč a 21 žadatelům byly poskytnuty finanční prostředky ve výši 12,8 mil. Kč. Mezi příjemci podpory jednoznačně dominovaly renomované subjekty z řad nestátních neziskových organizací, které se většinou dlohodobě věnují aktivitám na poli podpory integrace Romů, se zvláštním zřetelem na podporu v oblasti vzdělávání či účelného trávení volného času.

2.4.8. Výzva na podporu romských žáků a studentů středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol v roce 2022

Cílem výzvy je podporovat romské žáky a studenty ve studiu, zlepšit jejich vzdělávací výsledky, zamezit předčasným odchodům ze vzdělávání, zvýšit počet romských žáků a studentů, kteří úspěšně ukončí vzdělávání na středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách a počet těch, kteří budou motivováni ke vzdělávání na vysokých školách.

Ve výzvě byly podporovány tyto aktivity:

- a) aktivita A: zajištění finanční a materiální podpory žáků/studentů (finanční podpora na úplatu za vzdělávání, stravné, cestovné, ubytování a školní potřeby);
- b) aktivita B: zajištění přímé podpory vzdělávání (personální podpora pro žáky/studenty, kteří žádají o podporu v rámci aktivity A.).

Celková alokace v roce 2022 byla určena ve výši 7 mil. Kč a žadatelům byly poskytnuty finanční prostředky ve výši téměř 4 mil. Kč, z čehož bylo podpořeno 35 projektů. Z celkové částky k rozdělení bylo 3,5 mil. Kč využito žadatelé k realizaci aktivity A, a tím podpoře celkem 402 žáků a studentů. Dalších 418,8 tis. Kč bylo využito k realizaci aktivity B, které se účastnilo 175 žáků a studentů již podpořených v rámci aktivity A. Zbylých 55,9 tis Kč žadatelé využijí na administrativní náklady k zajištění realizace projektu.

2.4.9. Výzva pro podávání žádostí o poskytnutí dotace „Podpora zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání v Karlovarském a Ústeckém kraji na rok 2022“

Výzva byla vyhlášena pro podávání žádostí o poskytnutí dotace na zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání v Karlovarském a Ústeckém kraji na rok 2022 pro zvýšení kvality vzdělávání ve strukturálně postižených krajích.

Věcným zaměřením dotace je podpora předškolního vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním a dětí, jejichž rodina se nachází v dlouhodobě nepříznivé finanční situaci nebo se dočasně ocitla v nepříznivé finanční situaci. Docházka dětí se sociálním znevýhodněním do předškolního vzdělávání je klíčová pro jejich další vzdělávací úspěchy a vyhlášená dotační výzva je tak stěžejní součástí širší iniciativy MŠMT na snižování regionálních disparit ve vzdělávání.

V roce 2022 bylo podpořeno celkem 5 projektů, v celkové částce téměř 1,2 mil. Kč.

2.4.10. Program 133 330 - tzv. Prstenec I.

Od roku 2016 probíhá realizace investičního programu 133 330 s názvem „Podpora vybraných projektů rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání zřizovaného obcí“, tzv. Prstenec I. (dále jen „program 133 330“). Program 133 330 je zaměřen na navýšení kapacit konkrétních 9 základních škol. Do roku 2025 by mělo vzniknout celkem 93 nových kmenových učeben pro cca 2712 žáků základních škol v lokalitách kolem Prahy, které mají problém se zajištěním povinné školní docházky. V programu 133 330 byly zcela dokončeny akce v obcích Psáry a Dolní Jirčany, Rudná u Prahy, Čelákovice, Jesenice a v městských částech hlavního města Prahy v Řeporyjích a Čakovcích. Výstavba svazkové školy v Přezleticích je ve fázi realizace stavebních prací a bude dokončena a otevřena v roce 2023. Výstavba svazkové školy v Ondřejově byla zahájena na podzim roku 2022 a bude dokončena v roce 2025. Projekt výstavby školy v Říčanech bude stavebně zahájen v roce 2023. V současné době probíhá projektová příprava.

V programu 133 330 byla v roce 2022 vyhlášena výzva č. 2 Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy k předložení žádosti o poskytnutí dotace v rámci programu 133 330 Podpora vybraných projektů rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí – alokace 604 milionů Kč.

2.4.11. Program 133 340 - tzv. Prstenec II.

Od roku 2021 probíhá souběžně s programem 133 330 realizace nového navazujícího investičního program

133 340 s názvem „Podpora rozvoje infrastruktury základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí“, tzv. Prstenec II (dále jen „program 133 340“), který je rovněž zaměřen pouze na rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání. V roce 2022 byl usnesením vlády č. 925 ze dne 9. 11. 2022 program 133 340 aktualizován z důvodu navýšení cen práce způsobeným pandemickou a ukrajinskou krizí a následně navýšením cen práce a materiálu na stavebním trhu a nedostatkem pracovní síly v rámci stavební výroby. Celkový objem výdajů státního rozpočtu na realizaci programu 133 340 byl navýšen o 547 milionů Kč z částky 6,8 miliardy Kč na částku 7,4 miliardy Kč. Termín ukončení realizace a financování programu 133 340 byl prodloužen o 18 měsíců do 31. 12. 2029. Indikátory programu byly sníženy o 1 021 z 10 896 na 9 875 nových míst pro žáky ZŠ.

Hlavním cílem programu 133 340 je realizace jmenovitě určených projektů na výstavbu plně organizovaných základních škol: Svazková základní škola Drahelčice-Úhonice, Výstavba Svazkové základní školy Pod Beckovem, Svazková základní škola Chýně – Hostovice, Svazková základní škola Český Brod – Doubřavčice, Nová svazková základní škola LOŠBATES, Svazková škola Povýmolí v Úvalech.

V programu byly v roce 2022 vyhlášeny výzvy:

- ◆ Výzva Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k podání žádostí o poskytnutí dotace v rámci programu 133 340 Podpora rozvoje infrastruktury základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí – podprogram 133D 341 – alokace 2,9 miliardy Kč.
- ◆ Výzva č. 2 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k podání žádostí o poskytnutí dotace v rámci programu 133 340 Podpora rozvoje infrastruktury základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí, podprogram 133D 341 – alokace 4 miliardy Kč.
- ◆ Výzva č. 3 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k podání žádostí o poskytnutí dotace v rámci programu 133 340 Podpora rozvoje infrastruktury základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí, podprogram 133D 342 – alokace 800 milionů Kč.

2.4.12. Podpora rozvoje dvojjazyčného vzdělávání na středních školách v České republice na rok 2022

Od roku 2018 vyhláší MŠMT každoročně výzvu na podporu rozvoje dvojjazyčného vzdělávání na středních školách v České republice, která vychází z resortních mezinárodních smluv MŠMT sjednaných se Španělskem a Francií. Dotace je určena na úhradu části životních nákladů, zejména nákladů na ubytování zahraničních učitelů, kteří na těchto školách působí na základě zmíněných mezinárodních smluv.

O poskytnutí dotace mohou požádat střední školy, které poskytují výuku v českém a španělském nebo českém a francouzském vyučovacím jazyce podle školního vzdělávacího programu zpracovaného na základě Rámcového vzdělávacího programu pro dvojjazyčná gymnázia (RVP DG) a které zároveň uzavřely s MŠMT smlouvu o dlouhodobé spolupráci v oblasti podpory rozvoje dvojjazyčného vzdělávání na středních školách v ČR.

V rámci výzvy „Podpora rozvoje dvojjazyčného vzdělávání na středních školách v České republice na rok 2022“ bylo podpořeno ubytování zahraničních učitelů na deseti středních školách v celkové částce 1 025 345 Kč.

2.5. Rovné příležitosti ve vzdělávání a hodnocení průběhu společného vzdělávání

Zajištění rovného přístupu ke vzdělávání je jedním z hlavních témat strategických dokumentů – Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023 a dalších, na jejichž plnění MŠMT participuje.

V roce 2022 zahájilo MŠMT tvorbu Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy na období 2023–2027, který je zásadním dokumentem pro druhé implementační období Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Při přípravě opatření jsou sledovány hlavní strategické cíle:

- ♦ Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život.
- ♦ Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.

2.5.1. Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

V regionálním školství je uplatňován **princip inkluzivního vzdělávání** umožňující každému dítěti, žákovi a studentovi (dále jen „žákovi“) vzdělávat se ve škole hlavního vzdělávacího proudu v místě jeho bydliště. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být na základě doporučení školského poradenského zařízení vycházejícího mj. z odborné psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky a písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého žáka či studenta, *bezplatně poskytována podpůrná opatření* (např. personální podpora, pedagogická intervence, předmět speciálně pedagogické péče, speciální či kompenzační pomůcky, úpravy obsahu vzdělávání a mnohé další).

Ve školách, třídách, odděleních či studijních skupinách zřízených samostatně pro žáky se zdravotním postižením se mohou vzdělávat jenom žáci se závažným zdravotním postižením, vzhledem k povaze jejich speciálních vzdělávacích potřeb, k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření a skutečnosti, že by samotná podpůrná opatření nepostačovala k naplňování jejich vzdělávacích možností a k uplatnění jejich práva na vzdělávání. **Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem žáka.**

Vzdělávací podmínky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se pravidelně vyhodnocují. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy každoročně zveřejňuje Statistickou ročenku školství – výkonové ukazatele, která podává mj. informace o počtech dětí, žáků a studentů s různými druhy zdravotního postižení podle druhu školy či třídy, ve které jsou vzděláváni. **Na základě analýzy těchto a dalších údajů jsou přijímána odpovídající opatření** např. v podobě změn v legislativních předpisech, vydání metodických pokynů aj., jejichž cílem je zkvalitnění inkluzivního vzdělávání.

Průběh inkluzivního vzdělávání sleduje Česká školní inspekce. V pozitivních zjištěních uváděných ve Výroční zprávě Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2021/2022 Česká školní inspekce zmiňuje, že v mateřských školách při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami i ostatních dětí funguje dobrá součinnost pedagogů a asistentů pedagoga, v oblasti základního vzdělávání se daří

integrovat do běžných základních škol žáky s lehkým mentálním postižením, jejichž podíl se každoročně zvyšuje.

MŠMT pravidelně pořádá metodická setkání s Národním pedagogickým institutem ČR (dále jen „NPI ČR“) a vedoucími pracovníky školských poradenských zařízení, kteří jsou informováni o nejnovějších změnách a připravovaných materiálech, diskutovány jsou záležitosti týkající se činnosti školských poradenských zařízení.

NPI ČR prostřednictvím krajských pracovišť nabízí metodickou podporu školám a školským poradenským zařízením. Podpora jednotlivým krajům je dále zaštiťována **sítí krajských koordinátorů péče o žáky s narušenou komunikační schopností a žáky s poruchami autistického spektra.**

V roce 2022 byly vydány **metodické materiály [Kariérové poradenství ve školských poradenských zařízeních pro žáky s poruchami autistického spektra](#) a [Metodické doporučení pro poskytování služeb školských poradenských zařízení žákům s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka \(a z odlišného kulturního prostředí\).](#)**

Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro oblast vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a v práci s diagnostickými nástroji je realizováno v programové nabídce v kmenové činnosti NPI ČR.

V roce 2022 byly nabízeny **supervizní semináře** pro pedagogy pod názvem Mezi námi – Pravidelná supervizní setkání pro pedagogické pracovníky. Na potřeby pedagogů v roce 2022 také reagují **podcasty** na různá témata, které přinášejí pedagogům **příklady dobré praxe**. NPI ČR realizuje dva **sebezkušenostní dlouhodobé výcviky** určené pedagogickým pracovníkům základních a středních škol **pro vedení problémových třídních kolektivů** a **výcvik určený pedagogickým pracovníkům v ústavní a ochranné výchově a střediscích výchovné péče ke korektivní, resocializační a socioterapeutické práci se skupinou**. Pro podporu práce poradenských pracovníků ve školách a školských zařízeních byly dále realizovány **vzdělávací programy pro začínající pracovníky školských poradenských zařízení, pro začínající školní psychology a školní speciální pedagogy**. Metodická podpora pedagogických pracovníků škol a školských zařízení se také v roce 2022 zaměřila na **podporu duševního zdraví pedagogů**. Je připravován cyklus seminářů a webinářů s tematikou psychohygieny pro pedagogické pracovníky. Pro profesní rozvoj pedagogických pracovníků v práci se znevýhodněnými žáky v hlavním vzdělávacím proudu byly vytvořeny v NPI ČR **metodické materiály podporující práci s heterogenní třídou**. Jedná se o seriál metodických textů – Desatero práce s heterogenní třídou <https://zapojmevsechny.cz/clanek/detail/desatero-zasad-uspesne-prace-s-heterogenni-tridou>. K metodickým materiálům je připravováno další vzdělávání pro pedagogické pracovníky nastavené do třech úrovní náročnosti práce s heterogenitou.

V rámci **individuálního projektu systémového Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem (APIV A)** byly v letech 2020–2022 připraveny a pilotně ověřeny **vzdělávací programy v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro podporu profesních kompetencí při práci s dětmi s psychiatrickým onemocněním, se zrakovým postižením, s narušenou komunikační schopností, a dále výcvikový program pro podporu práce s dětmi s poruchami autistického spektra a jiným neurovývojovým onemocněním.**

V rámci **individuálního projektu systémového Podpora Společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B)** probíhal v lednu až srpnu 2022 **rozvoj profesních kompetencí pedagogů (práce s pedagogickými sbory a zástupci vedením škol)**. Byly realizovány **prezenční i on-line semináře zaměřené na práci s heterogenním žakovským kolektivem, realizaci podpůrných opatření, práci s žáky se smyslovým či tělesným postižením** ve školách hlavního vzdělávacího proudu. Pedagogové byli v této oblasti dále podporováni **činnostmi mentorů, koučů a odborných poradců** vysílaných přímo do škol (či na dálku). Podporu školám a pedagogům poskytovala **centra podpory pro oblast společného vzdělávání při krajských pracovištích NPI ČR**. Dále byla **obsahově rozvíjena webová aplikace** určená pedagogům i nejšířší veřejnosti **podporující zavádění společného vzdělávání** <https://zapojmevsechny.cz/> – obsahuje metodické návody, videa, editovatelné formuláře či mapu aktérů společného vzdělávání v krajích ČR.

V roce 2022 se dále rozšiřovala **podpora žáků se sluchovým postižením**. Rozvíjela se spolupráce rané péče a speciálně pedagogických center. V Praze a Hradci Králové vznikla **Centra komplexní odborné podpory rodin s dětmi se sluchovým postižením**, je připravováno rozšíření na další kraje. V systémovém projektu APIV A NPI ČR byl vytvořen **referenční rámec pro český znakový jazyk od úrovně A1 po úroveň B2**, který sjednocuje parametry pro výuku českého znakového jazyka a uvádí ho do sociokulturního prostředí. Více informací je dostupných zde <https://cefr-czj.npi.cz/>. Byla také vydána **elektronická publikace *Výuka českého znakového jazyka pro žáky se sluchovým postižením II***. Publikace je zveřejněna v editačním prostředí, které umožňuje její zobrazení s překladem do českého znakového jazyka. Byla rozeslána v elektronické i tištěné podobě aktérům vzdělávání žáků se sluchovým postižením (školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, katedry vysokých škol s oborem speciální pedagogika, speciálně pedagogická centra, neziskové organizace). Publikace poskytuje metodickou podporu vyučujícím českého znakového jazyka v tématech plánování výuky, vyučovacích postupů, hodnocení žáků, práce s heterogenitou. V roce 2022 byla rovněž dokončena **sada pracovních listů** pro žáky se sluchovým postižením pro výuku českého jazyka. Pracovní listy vedou žáky k rozvoji sociokulturních kompetencí. Část zadání pracovních listů je přeložena do českého znakového jazyka. V roce 2023 budou zpřístupněny jejich elektronické verze. V letech 2020-2022 byly připraveny a pilotně ověřeny dva **výcvikové programy** dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků *Český znakový jazyk pro asistenta pedagoga I, II*.

Pro regionální školství byly v roce 2022 vyhlášeny **výzvy Operačního programu Jan Amos Komenský**, z nichž lze čerpat finanční prostředky na **personální podporu** (školní asistent, dvojjazyčný asistent, sociální pedagog), **vzdělávání a spolupráci pracovníků ve vzdělávání, podporu dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem, inovativní vzdělávání či odborně zaměřená tematická a komunitní setkávání**. Aktivita se mohou zaměřovat rovněž na inkluzivní vzdělávání. Běžné základní školy mohou také nárokově čerpat finanční prostředky na **školní psychology a školní speciální pedagogy**. Pilotně je takto ověřován nový model institucionalizace těchto podpůrných pedagogických pozic a zajištění optimálních personálních podmínek v běžných základních školách pro realizaci inkluzivního vzdělávání. Tito odborníci budou zajišťovat metodickou podporu asistentů pedagoga, implementaci podpůrných opatření doporučených pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálně pedagogickými centry i nastavování podpůrných opatření prvního stupně.

Česká školní inspekce vydala tematickou zprávu Využívání diagnostických nástrojů a doporučená podpůrná opatření v ŠPZ. Cílem tematického šetření bylo získat relevantní informace související v činnostech školských poradenských zařízení s aktuálními aktivitami Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které oblast školského poradenství ovlivňují nebo do ní zasahují, a poskytnout tak důležité podklady pro směřování další podpory v tomto segmentu. Tematické šetření se zaměřilo na využití rozvojového programu zaměřeného na vybavení poradenských zařízení diagnostickými nástroji, na komplexnější mapování diagnostických metod využívaných ze strany školských poradenských zařízení v rámci jednotlivých oblastí diagnostiky a poradenství, na podpůrná opatření využívaná u dětí, žáků a studentů s poruchami učení, poruchami chování a sociálním znevýhodněním a na využití školních psychologů a školních speciálních pedagogů.

2.5.2. Vzdělávání cizinců

Jedním z hlavních předpokladů úspěšné integrace cizinců je znalost češtiny. Systém jazykové přípravy v **po-
vinném předškolním a základním vzdělávání** prošel v roce 2022 značnou zatěžkávací zkouškou s ohledem na potřebu integrovat velký počet příchozích dětí a žáků z Ukrajiny. Nastavené parametry byly i pro tuto mimořádnou situaci plně využitelné. V předškolním vzdělávání se oproti předchozímu školnímu roku 2021/22 téměř ztrojnásobil počet skupin pro jazykovou přípravu (velkou část tvořily děti z Ukrajiny), v základním vzdělávání se jednalo o dvojnásobný nárůst. S ohledem na situaci byla umožněna větší dostupnost jazykové přípravy v základních školách určením většího počtu škol.

Od 1. 9. 2022 došlo prozatím na časově omezenou dobu k zavedení systému jazykové přípravy rovněž ve středním vzdělávání. Parametry jsou podobné jako v základním vzdělávání. Využívá se rovněž principu škol určených pro jazykovou přípravu krajským úřadem. Nárok na podporu má cizinec, který se vzdělává ve škole v ČR maximálně 12 měsíců. Rozsah jazykové přípravy je nejvýše 200 hodin.

V průběhu roku 2022 byly vyhlášeny rovněž výzvy pro podávání zjednodušených projektů v rámci Operačního programu Jan Ámos Komenský. Ve výzvě jsou zahrnuty aktivity, které jednak napomáhaly zvládnout mimořádnou situaci – podpora školních psychologů a speciálních pedagogů, a také aktivity na podporu dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, např. dvojjazyčný asistent v mateřské, základní a střední škole, přímá podpora dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem v mateřské, základní a střední škole a další.

Každoročně je vyhlášována dotační výzva MŠMT „**Podpora aktivit integrace cizinců v regionálním školství**“ s celkovou alokací 3 mil. Kč. Podpořeno bylo devět projektů zejména nestátních neziskových organizací.

V průběhu roku 2022 se na MŠMT začala scházet **meziresortní pracovní skupina pro vzdělávání cizinců**, jejíž členy jsou zástupci ministerstev a dalších organizací, které se zabývají integrací. Na jednáních jsou řešena aktuální témata a diskutována možná řešení.

Významnou podporu v oblasti začleňování dětí a žáků cizinců poskytuje dlouhodobě zejména školám NPI ČR. Ve všech krajích působí krajsí koordinátoři podpory pedagogických pracovníků pracujících s dětmi a žáky cizinci (a s odlišným mateřským jazykem), kteří poskytují spolu s odbornými externími spolupracovníky informační, metodickou a odbornou pomoc. Je zajištěna organizace vzdělávacích aktivit k dané problematice a zá-

roveň poskytována podpora pedagogickým pracovníkům škol a jejich dětem a žákům cizincům, a to zejména při navazování spolupráce s odborníky a partnery ze škol a dalších školských zařízení, s nestátními subjekty a neziskovými organizacemi.

V roce 2022 pokračovala podpora ve školách zabezpečením služby adaptačních koordinátorů (od května 2022 nahrazena službou supervizních adaptačních koordinátorů). Pokračovalo rovněž zabezpečení bezplatných tlumočnických a překladatelských služeb pro školy a školská zařízení.

NPI ČR provozuje webový portál pro pedagogickou veřejnost <https://cizinci.npi.cz/>, který je průběžně naplňován informacemi, odbornými materiály a články ze všech oblastí vzdělávání cizinců. Jsou zde k dispozici i metodické materiály pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Začleňování cizinců z Ukrajiny se specificky věnuje web NPI ČR <https://ukrajina.npi.cz/>, který zveřejňuje materiály na podporu pedagogů, připravil základní balíčky podpory pro jednotlivé pedagogické pracovníky (učitel v mateřské škole, učitel v základní škole, ředitel atd.). Web zveřejňuje též publicistický obsah, sdílení dobrých praxí. Dále byly zveřejněny materiály do výuky jednotlivých skupin předmětů při běžné výuce. Postupně jsou též zveřejňovány oborové ukrajinské slovníčky – výběr klíčových pojmů z rámcového vzdělávacího programu k jednotlivým skupinám oborů středního vzdělávání.

NPI ČR realizoval v roce 2022 více než 400 vzdělávacích akcí (prezenčních i distančních) s tématem vzdělávání a integrace cizinců, kterých se účastnilo téměř 7 tis. osob. Byly vytvořeny popularizační videa pro sdílení dobrých praxí a záznamy z webinářů, které jsou trvale přístupné na [Youtube kanálu NPI ČR](#). Vznikla rovněž série 22 videí [Jednoduše česky](#), která jsou návodem, jak postupovat při výuce češtiny jako druhého jazyka vždy v cca 5minutových sekvencích. Od září 2022 provozuje NPI ČR též diskusní facebookovou skupinu Učíme cizince – pojdme se poradit. NPI ČR dále připravilo metodické a pracovní listy k animovaným videím ČT EDU Mína a Týna pro předškolní vzdělávání a 1. stupeň základní školy. Dále se připravilo aktualizované vydání učebnice češtiny jako druhého jazyka Hezky česky I a II. Bylo vydáno 1 000 ks učebnice Hezky česky I, které jsou zdarma distribuovány do škol.

Na naléhavou potřebu věnovat důležitým tématům vzdělávání dětských uprchlíků z Ukrajiny vysokou pozornost reagovala také Česká školní inspekce. S ohledem na vývoj migračních událostí, které byly důsledkem válečné agrese Ruské federace na území Ukrajiny, upravila Česká školní inspekce v kontextu souvisejících činností realizovaných v rámci rezortu školství, mládeže a tělovýchovy priority své práce a výraznou metodickou pozornost, podporu i personální kapacity začala od dubna 2022 směřovat právě k vybraným školám (zejména základním) s cílem pomoci přímo na místě zvládnout náročnou situaci spojenou s příchodem ukrajinských dětí a žáků do českého vzdělávacího systému, s jejich začleňováním a s udržitelným vzděláváním smíšených kolektivů českých a ukrajinských dětí a žáků. Akcent byl v rámci této podpory kladen zejména na oblast výuky českého jazyka jako druhého jazyka, na práci s dětmi a žáky s odlišným mateřským jazykem, na adaptaci dětí a žáků, psychosociální podporu dětí a žáků a samozřejmě také učitelů nebo na individualizaci a diferenciaci vzdělávání jak směrem k ukrajinským dětem a žákům, tak směrem ke všem ostatním dětem a žákům, kteří jsou ve školách společně vzděláváni. Současně Česká školní inspekce ve školách zjišťovala a analyzovala a relevantním aktérům na úrovni řízení vzdělávání z různých úrovní zpřístupňovala informace, zjištění, závěry a do-

poručení směřující k následným opatřením a intervencím do vzdělávací soustavy. Tematická zpráva Průběžná zpráva o integraci a vzdělávání ukrajinských dětí a žáků vychází ze zjištění z prezenčních aktivit České školní inspekce, které byly v rámci poskytování metodické podpory realizovány od začátku dubna 2022 do poloviny května 2022 v těch mateřských a základních školách, v nichž bylo zapsáno 10 a více ukrajinských dětí či žáků, případně také v dalších školách, které sice vzdělávaly méně než 10 dětí či žáků, ale u nichž byly ze strany školy uváděny větší potíže vypořádat se s nově vzniklou situací.

Veškeré aktivity zaměřené specificky na integraci ukrajinských občanů jsou uvedeny v kapitole 2. 2.

2.5.3. Vzdělávání dětí, žáků a studentů sociálně znevýhodněných a plnění opatření k výkonu rozsudku D. H.

V roce 2022 se ČR věnovala naplňování potřebných opatření za účelem řádného výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. H. a ostatní proti České republice. Základním cílem všech opatření je důsledné naplňování zásad školského zákona, Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Úmluvy o právech dítěte a Ústavy České republiky tak, aby etnicita a sociální zázemí neměly vliv na zařazování žáků do vzdělávacích programů.

Kolegium expertů pro výkon rozsudků Evropského soudu pro lidská práva (Soud), poradní orgán vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudem, ustanovil již v roce 2020 svoji pracovní skupinu zvláštní Expertní fórum.

Přes snahy o zlepšení situace v mnoha oblastech je stále patrné vyšší zastoupení romských žáků vzdělávajících se dle RVP ZV UV ve třídách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona. V uplynulém roce byla získána díky realizaci výzkumů a šetření další data potřebná k nastavení relevantních opatření.

Příčiny vyššího podílu romských žáků s RVP ZV UV vzdělávaných mimo běžné školy a třídy doposud nebyly dostatečně komplexně zmapovány. Na tuto skutečnost reaguje projekt „**Analýza příčin vyššího podílu romských žáků vzdělávajících se dle RVP ZV UV ve třídách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona a návrh souboru opatření pro oblast vzdělávání a další relevantní oblasti**“ řešený mezi 1. 12. 2021 a 30. 11. 2022 řešiteli PAQ – Prokop Analysis and Quantitative Research, s. r. o. a STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú. Hlavním cílem výzkumného projektu bylo zjistit příčiny vzdělávání romských žáků vzdělávaných dle RVP ZV UV a navrhnout soubor doporučení pro oblast vzdělávání i další sektory s cílem snížení počtu romských žáků ve školách a třídách zřizovaných dle § 16 odst. 9 školského zákona. Významným přínosem výzkumu je analýza regionálních odlišností. V současné době (2023) MŠMT připravuje zveřejnění zprávy z této Analýzy a představení závěrů odborné veřejnosti a na základě jednání dále návrh konkrétních opatření na základě doporučení a výsledků Analýzy.

MŠMT si uvědomuje rovněž nezbytnost komplexního přístupu k nerovnostem a intervencí ke snižování nerovností včetně odstraňování bariér k rovnému přístupu ke vzdělávání. Operační program Jan Amos Komenský a Národní plán obnovy jsou programy, které umožňují masívní finanční podporu těmto intervencím a podporují v rámci svých cílů zlepšení podmínek ke vzdělávání u žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí. Sociálně znevýhodnění romští žáci pak jsou jednou z cílových skupin plánovaných programů.

Na zajištění rovného přístupu romských dětí ke vzdělání mají nicméně dopad i širší vlivy, jako je kvalita bydlení, související s dlouhodobou výraznou absencí dostupného sociálního bydlení, strukturální změny trhu práce a celková materiální chudoba, často spojená s předlužením a nařízenými exekucemi, ale také s dostupností a absorpční kapacitou potřebných sociálních služeb. S tímto úzce souvisí témata spolupráce s rodinami žáků, spolupráce s poskytovateli sociálních služeb, zejména pak služeb sociální prevence či specificky sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a rovněž zapojení zřizovatelů.

Pro pozitivní posun v oblasti řešení nerovností ve vzdělávání je tedy nezbytná **meziresortní spolupráce** a zapojení dalších významných aktérů do řešení desegregace vzdělávacího systému a podpory společného vzdělávání. Aktuálně je fungující **meziresortní pracovní skupina k tématu předčasných odchodů ze vzdělávání** (MŠMT, MPSV), kde je diskutováno i společné téma Sociální práce ve školství. Pro další naplňování opatření a doporučení i v rámci řešení rovného přístupu ke vzdělávání romských dětí a žáků je nezbytné zapojení zástupců MPSV, krajů a obcí, a to vzhledem k tomu, že ve prospěch romských dětí jsou také využívány standardní mechanismy nárokové podpory určené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (související s dlouhodobou snahou o prosazování principů inkluzivního vzdělávání a novelizací školského zákona v roce 2016), a to zejména v případě cílové skupiny žáků s potřebou podpůrných opatření z důvodu sociálního znevýhodnění. Dále budou realizovány kroky směřující k jasné identifikaci potřeby podpory a výraznějšímu využití nárokové podpory ve vztahu k uvedené cílové skupině dětí a žáků s potřebou podpory z důvodu sociálního znevýhodnění, která je výraznou měrou tvořena romskými dětmi a žáky.

2.5.4. Podpora a rozvoj nadání

Vzdělávání a podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků je specifikována ve **vyhlášce č. 27/2016 Sb.**, která konkretizuje způsob zjišťování mimořádného nadání, možnosti vzdělávání nadaných žáků, náležitosti individuálního vzdělávacího programu a podpůrná opatření, která mohou být nadaným doporučována školským poradenským zařízením (např. speciální učební pomůcky).

Podpora nadaných je rovněž obsahem většiny školských dokumentů, které navazují na dokumenty Evropské komise, včetně programového prohlášení vlády České republiky a strategických dokumentů ministerstva. Systém podpory nadání v gesci ministerstva vychází z „**Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020**“. Tato koncepce řeší vznik, funkci a činnost jednotlivých článků systému podpory rozvoje nadání a péče o nadané (v oblasti kognitivního nadání) od předškolního věku až po oblast celoživotního vzdělávání. Hlavním cílem je podpora maximálního rozvoje a plného využití potenciálu všech žáků.

Do roku 2021 probíhala podpora nadaných prostřednictvím Talentcentra spadajícího pod NPI ČR, které koordinovalo činnost krajských sítí podpory nadání zřízených ve všech krajích České republiky. Krajské sítě podpory nadání jsou rozhodujícím hlavním článkem celostátní sítě podpory nadání, krajská pracovní skupina péče o nadané nabízí širokou nabídku aktivit pro kognitivně nadané žáky za využití všech regionálních kapacit a zdrojů. Odbornými subjekty krajské sítě jsou vysoké školy, výzkumné ústavy, odborná pracoviště, která spolu s orgány státní správy vytváří podmínky pro rozvoj nadání žáků.

Česká školní inspekce v roce 2022 vydala tematickou zprávu [Podpora vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků v ZŠ a SŠ](#), která na str. 38 uvádí doporučení pro školy: „Aktivně pracovat na nastavení vnímání nadání žáků jako mimořádně cenné devizy, kterou je třeba identifikovat, podporovat a rozvíjet nejen v zájmu zvýšení efektivity vzdělávání jednotlivých žáků, ale také pro celkové společenské i ekonomické benefity, které nadání žáci mohou později přinést. Akcentovat identifikaci nadání bez vazby na nutnost diagnostiky ve školském poradenském zařízení a pro práci s nadáním naopak výrazněji využívat podpůrná opatření v prvním stupni. Učinit z práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky jednu z hlavních priorit každodenní pedagogické práce učitelů.“ Přičemž nadání se může projevovat v různých oblastech. Je potřebné nabízet různé volitelné předměty a zájmové kroužky a realizovat průběžnou diagnostiku vzdělávacích potřeb žáků, s využitím přiměřených výukových metod a v kombinaci s využíváním formativního hodnocení a portfolií sledovat, jak se žáci rozvíjí. Za účelem sdílení inspirativní praxe mohou školy využít výzvy Operačního programu Jan Amos Komenský, v jejímž rámci lze čerpat finanční prostředky mj. na vzdělávání a spolupráci pedagogických pracovníků. NPI ČR nabízí vzdělávací kurz Jak začít na škole systematicky podporovat nadání aj.

V roce 2022 byla vyhlášena výzva „**Podpora nadaných žáků základních a středních škol v roce 2022**“. Stejně jako v předchozích letech byla stanovena alokace **15 mil. Kč**, která umožňuje podporu jen omezeného počtu projektů. V celkovém měřítku jsou doručeny žádosti, které přesahují stanovenou alokaci zhruba o dvojnásobek. **V roce 2022 byla alokovaná částka vyčerpána téměř beze zbytku, bylo podpořeno 41 subjektů a v nich 7666 nadaných žáků.** Nejvíce subjektů, které se věnují projektům na podporu nadaných žáků, je z řad vysokých škol. Právě tento typ žadatelů podává nejvíce projektů. S ohledem na fakt, že jsou schopni dodat velké množství odborníků, disponují kapacitami odborných učeben a zkušenostmi, tak právě jejich projekty se nejčastěji dostávají do popředí hodnocených projektů.

Druhou dotační výzvou, která podporovala rozvoj nadaných žáků, byla v roce 2022 „**Výzva na podporu okresních a krajských kol soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání 2022**“, v rámci které bylo podpořeno **14 žadatelů** v celkové výši vyplacené dotace **40,5 mil. Kč**. Třetím pilířem podpory byla „**Výzva na podporu ústředních a mezinárodních kol soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání 2022**“, v rámci které bylo podpořeno **103 žadatelů** v celkové výši vyplacené dotace **20,5 mil. Kč**. Souhrnně se těchto soutěží zúčastnilo na **800 000 žáků** základních a středních škol.

2.5.5. Genderová rovnost ve vzdělávání

V roce 2022 byla dokončena **transformace názvů profesních kvalifikací** v Národní soustavě kvalifikací (NSK). Do té doby byly nejčastěji v soustavě profesních kvalifikací uváděny pozice v jednom tvaru, obvykle v mužském rodě (tesař, obráběč, lakýrník apod.). Skrze činnost NPI ČR MŠMT zajistilo, že nyní a nadále u většiny profesních kvalifikací budou existovat oba rody dané pozice, tzn. tesař/tesařka, obráběč/obráběčka, lakýrník/lakýrnice aj. Původní názvosloví a pojmenování v konkrétním rodu mohlo evokovat fakt, že daná profese je určena pouze pro jedno pohlaví. Nový princip má těmto předsudkům bránit a poukazovat na to, že u všech oborů je možno, aby byly vykonávány bez ohledu na pohlaví – a tudíž aby i rekvalifikace v tomto

oboru nebyla z pohledu pohlaví diskriminační. Poslední vlna publikování přechýlených názvů profesních kvalifikací proběhla k 30. 10. 2022. Aktuálně jsou tedy přechýlené (až na výjimky typu chůva) názvy všech profesních kvalifikací. Více k tématu zde: <https://vzdelavaniapraxe.cz/narodni-soustava-kvalifikaci-je-nove-genderove-korektnější/>.

Dne 21. 4. 2022 se uskutečnila tzv. peer learning activity, událost vytvořená MŠMT ČR ve spolupráci s Evropskou komisí v rámci Working Group on Equality and Values in Education and Training. Online formát vzájemného předávání dobré praxe a návrhů řešení problematických jevů byl zaměřen na **řešení genderových stereotypů ve volbě povolání a učebních materiálech**. Akce byla určena členům a členkám výše uvedené pracovní skupiny a mimo ně se jí zúčastnila řada odborníků a odbornic pracujících v oblasti prosazování genderové rovnosti ve vzdělávání z různých zemí Evropské unie. Snahou zúčastněných bylo identifikovat klíčové výzvy a odpovídající akce a doporučení pro implementaci opatření k posílení genderové perspektivy v kariérovém poradenství žáků a žákyň a studentů a studentek a při distribuci, výběru, využívání a zajišťování systému učebnic a učebních textů ve vzdělávacích systémech členských zemí Evropské unie.

2.6. Výsledky vzdělávání žáků středních škol

2.6.1. Jednotné přijímací zkoušky

Jednotná přijímací zkouška (dále jen „JPZ“) do 1. ročníku oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou se realizuje na základě školského zákona. Ná vaznou legislativní normou, která upřesňuje organizaci a zajištění JPZ v jednotlivých školách a stanovuje pravidla pro podání přihlášky, konání zkoušky i přijetí žáků na základě výsledků, je pak vyhláška č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Ve školním roce 2021/2022 přijímací řízení navíc upravoval Lex Ukrajina školství.

Po dvou letech ovlivněných pandemií se JPZ v roce 2022 uskutečnila takřka za standardních podmínek, za kterých se konala v letech 2017–2019. **Mimořádné podmínky měli pouze uchazeči s dočasnou ochranou**, kterým zákon o zvláštních pravidlech v oblasti školství umožňoval upravené podmínky k přijímání. Podrobnější informace o úpravě přijímacího řízení jsou popsány v kapitole 2.2.3.

Realizaci JPZ je na základě legislativních předpisů pověřeno Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (dále jen „Centrum“), přímo řízená organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. JPZ se koná v celostátním měřítku povinně v prvním kole přijímacího řízení do oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou od školního roku 2016/2017. JPZ se nekoná v rámci přijímacího řízení do oborů vzdělání, v nichž je jako součást přijímacího řízení stanovena rámcovým vzdělávacím programem talentová zkouška, s výjimkou oborů vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou.

Stejně jako v minulých letech i letos měli uchazeči o obory vzdělání bez talentové zkoušky možnost **podat do 1. 3. přihlášku až na dvě střední školy** (nebo až na dva obory vzdělání, případně zaměření podle školního vzdělávacího programu v rámci jedné školy), přičemž takovým bylo umožněno konat JPZ v řádném termínu na každé z těchto škol. Pokud se žák v prvním nebo druhém řádném termínu nemohl z vážných důvodů dostavit

ke konání testů a omluvil se řediteli školy do 3 pracovních dnů od termínu konání zkoušky, mohl konat JPZ v termínu náhradním.

Uchazeči skládali JPZ formou písemného testu ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace, přičemž varianty testů byly různé pro čtyřleté a nástavbové obory vzdělání, pro šestiletá gymnázia a pro osmiletá gymnázia.

Stejně jako v předchozím roce i v roce 2022 obsah testů vycházel ze Specifikací požadavků k JPZ a z příslušných vzdělávacích oblastí Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV), a to v souladu s níže deklarovanými zásadami:

- ◆ Testy pro uchazeče z 9. ročníku základní školy (čtyřleté obory vzdělání na středních školách) a pro uchazeče o nástavbové obory vzdělání vycházely z celého rozsahu RVP ZV.
- ◆ Testy pro uchazeče z 5. ročníku základní školy (osmiletá gymnázia) vycházely z rozsahu učiva RVP ZV na 1. stupni základní školy.
- ◆ Testy pro uchazeče ze 7. ročníku základní školy (šestiletá gymnázia) vycházely z přiměřeného rozsahu učiva z RVP ZV.

Termíny konání didaktických testů jednotné přijímací zkoušky

OBORY STŘEDNÍCH ŠKOL	1. ŘÁDNÝ TERMÍN	2. ŘÁDNÝ TERMÍN	1. NÁHRADNÍ TERMÍN	2. NÁHRADNÍ TERMÍN
čtyřleté obory a nástavby	12. 4. 2022	13. 4. 2022	10. 5. 2022	11. 5. 2022
šestiletá a osmiletá gymnázia	13. 4. 2022	20. 4. 2022		

Přihlašování uchazečů k jednotné přijímací zkoušce probíhalo od 14. 2. 2022, kdy byla v IS CERTIS zpřístupněna přihlašovací aplikace pro projekt Přijímačky 2022 a ředitelé škol obdrželi metodický pokyn k přihlašování. Uchazeči o studium podávali vyplněné přihlášky středním školám do 1. 3. 2022. Údaje o uchazečích konajících jednotnou přijímací zkoušku musely školy zadat do IS CERTIS nejpozději do 10. 3. 2022. K řádnému termínu se přihlásilo 79 634 uchazečů o čtyřleté obory vzdělání a nástavbové studium, 5 768 uchazečů o šestiletá gymnázia a 17 946 uchazečů o gymnázia osmiletá.

Přihlašování uchazečů konajících JPZ dle zákona o zvláštních pravidlech v oblasti školství probíhalo od 23. 3. 2022, kdy byla zpřístupněna přihlašovací aplikace pro projekt Přijímačky 2022 UA a ředitelé škol obdrželi metodický pokyn k přihlašování. Tito uchazeči o studium podávali vyplněné přihlášky středním školám do 5. 4. 2022. Údaje z přihlášek musely školy vložit do IS CERTIS nejpozději do 8. 4. 2022. Celkem bylo přihlášeno 1 281 uchazečů. Z toho 1 260 uchazečů podalo přihlášku do čtyřletých oborů vzdělání, 17 uchazečů na osmiletá gymnázia a 4 uchazeči na šestiletá gymnázia. Celkově bylo podáno 2 096 přihlášek.

Náhradní termíny JPZ byly pro rok 2022 vypsané společně pro všechny obory na středu 11. 5. a čtvrtek 12. 5. 2022. Uchazeče, kterým byla uznána omluva z řádného termínu, přihlásil k náhradnímu termínu ředitel školy, přičemž školy měly možnost zanést informaci o omluvě do IS CERTIS do 26. 4. 2022. K náhradnímu termínu se přihlásilo 670 uchazečů o čtyřleté obory vzdělání a nástavbové studium, 91 uchazečů o šestiletá gymnázia a 264 uchazečů o gymnázia osmiletá. Minimální hranice úspěšnosti v testech nebyla centrálně stanovena.

Pro řádný termín JPZ byla zkušební dokumentace vytištěna v Centru a distribuována přímo do středních škol, ve kterých se jednotné testy konaly. Pro každého uchazeče byl vytištěn jeden testový sešit a jeden personalizovaný záznamový arch pro každou jím konanou zkoušku. Pro náhradní termíny byla zkušební dokumentace pro jednotlivé uchazeče zpřístupněna středním školám v digitální podobě v IS CERTIS. Pro uchazeče, kteří byli přihlášení k náhradnímu termínu, pak zkušební dokumentaci vytiskli ve střední škole, ve které se zkouška konala.

Testování ve školách proběhlo metodou tužka a papír, přičemž čistý čas na vykonání testu z českého jazyka a literatury byl pro intaktní uchazeče standardních 60 minut a čistý čas na vykonání testu z matematiky byl pro intaktní uchazeče 70 minut, pro uchazeče dle zákona o zvláštních pravidlech v oblasti školství byl čas prodloužen na 90 minut. Uchazečům se speciálními vzdělávacími potřebami ředitelé středních škol upravili podmínky pro konání zkoušky v souladu s platným doporučením školského poradenského zařízení.

Hodnocení odpovědí na otázky s nabídkou odpovědi (uzavřené) se uskutečnilo automaticky, hodnocení úloh bez nabídky odpovědi (otevřené úlohy) provádělo 275 raterů matematiky a 103 raterů českého jazyka a literatury, a to prostřednictvím speciální webové aplikace. Každá odpověď byla posouzena na základě jednotných metodik nezávisle dvěma posuzovateli, pokud se dvojice raterů neshodla v hodnocení výřezu nebo zápis žákovského řešení byl nečitelný či nejednoznačný, o výsledném hodnocení úlohy rozhodli superrateři. Superrateři byli předmětoví koordinátoři a metodici Sekce evaluačních nástrojů Centra doplnění vybranými zkušenými ratery. Pro zajištění supervize hodnocení bylo v případě matematiky potřeba 14 superraterů a v případě českého jazyka a literatury 6 superraterů.

Hodnocení ratery bylo u řádného termínu zahájeno 12. 4. a ukončeno 26. 4. 2022, u náhradního termínu bylo hodnocení zahájeno 10. 5. a ukončeno 14. 5. 2022. Celkem bylo v součtu za řádné i náhradní termíny posouzeno více než 5,5 milionu výřezů (odpovědí žáků). Výsledky JPZ konaných v řádném termínu předalo Centrum ředitelům středních škol dne 28. 4. 2022, z náhradního termínu to bylo dne 18. 5. 2022.

Centrum poskytovalo žákům, školám i veřejnosti informační podporu a pravidelně aktualizovalo informace o JPZ prostřednictvím oficiálních webových stránek www.ceremat.cz. Na těchto stránkách byly v části Jednotná přijímací zkouška zveřejňovány informace týkající se zkoušky v roce 2022 – informace k podávání přihlášek, k termínům zkoušek, legislativní úpravy, zveřejněny byly Specifikace požadavků k JPZ, k dispozici byly i testy z předchozích let. Pro sdílení informací mezi uchazeči a jejich rodiči byl provozován facebookový profil Jednotné přijímačky.

Informační podpora školám je stejně jako v případě maturitních zkoušek zajištěna prostřednictvím informačního systému Certis, jehož součástí je i tzv. directmailing, tedy hromadně zasílané e-mailové zprávy,

kteří obsahují nezbytné informace k JPZ. Pro uchazeče z Ukrajiny byly připraveny speciální metodické pokyny a materiály. Veřejnosti i školám byl každý pracovní den k dispozici i HelpDesk Centra.

Žáci 9., 7. a 5. ročníků základních škol měli možnost využít jako jednu z forem přípravy na přijímací zkoušky do maturitních oborů středních škol (pro čtyřleté, šestileté i osmileté studium) také elektronickou verzi testů k JPZ. Jde o testy připravené Centrem a převedené Českou školní inspekcí do elektronické podoby. Elektronická verze těchto testů je k dispozici v aplikaci InspIS SETmobile, která je zdarma ke stažení do chytrých telefonů a tabletů.

Pro rok 2022 bylo v rozpočtu Centra alokováno na realizaci JPZ 18,6 mil. Kč, přičemž náklady na modifikaci zkušební dokumentace do ukrajinského a anglického jazyka pro uchazeče dle zákona o zvláštních pravidlech v oblasti školství jsou vyčísleny ve výši 339,8 tis. Kč.

2.6.2. Obory ukončené maturitní zkouškou

Legislativní úprava maturitní zkoušky

V roce 2022 se stejně jako v předchozích letech společná část maturitní zkoušky skládala z povinné zkoušky z českého jazyka a literatury a druhé povinně volitelné zkoušky, kdy žáci volili mezi matematikou a cizím jazykem.

Zkoušku z cizího jazyka mohli maturanti konat z pěti cizích jazyků (anglického, německého, ruského, francouzského a španělského jazyka). Dále se ve společné části mohli žáci přihlásit až ke dvěma nepovinným zkouškám z nabídky zkušebních předmětů pro povinně volitelné zkoušky nebo k nepovinné zkoušce matematika rozšiřující.

Průběh maturitní zkoušky

Didaktické testy společné části se v jarním zkušebním období 2022 konaly 2.–4. 5. 2022. V podzimním zkušebním období 2022 se didaktické testy společné části konaly 1.–5. 9. 2022 ve spádových školách.

Náklady na přípravu maturitní zkoušky

Celkové roční provozní náklady na centrální zajištění všech zkušebních období společné části maturitní zkoušky v roce 2022 činily 121,3 mil. Kč, a to včetně nepovinné zkoušky matematika rozšiřující, která se stala od roku 2021 součástí společné části maturitní zkoušky.

Informační podpora maturitní zkoušky 2022

Informační podpora maturitní zkoušky byla poskytována několika způsoby v souladu se zaměřením na odlišné cílové skupiny. Centrum stejně jako v minulých letech pravidelně aktualizovalo informace o maturitní zkoušce uvedené na oficiálních webových stránkách <https://maturita.ceremat.cz/>.

Na webových stránkách byly zveřejněny také nejdůležitější dokumenty stanovující obsah zkoušek společné části (katalogy požadavků), způsob jejich hodnocení (kritéria hodnocení) i časový rozvrh konání didaktických

testů (jednotné zkušební schéma). Webové stránky dále nabízely aktuální informace o jednotlivých zkušebních předmětech, o pravidlech pro konání maturitní zkoušky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a informace o odborné přípravě a školení pedagogů, kteří vykonávali funkce zajišťující konání maturitní zkoušky ve škole.

Užitečným informačním kanálem pro veřejnost byl v roce 2022 také facebookový profil *Udělám maturitu*, který sledovalo přes 47 tisíc uživatelů. V období maturitní zkoušky se tak vzhledem k jeho sledovanosti jedná o velmi efektivní způsob komunikace s cílovou skupinou. Kromě publikování oficiálních informací o maturitní zkoušce slouží profil standardně také k zodpovídání dotazů veřejnosti.

Vyjma webových stránek a facebookového profilu připravilo Centrum také čtyři tematická čísla Maturitního zpravodaje, které obsahovaly nejpodstatnější informace o organizaci maturitní zkoušky. Publikace byly zpřístupněny široké veřejnosti na webových stránkách <https://maturita.cermat.cz/>.

Informační podpora pro školy byla zajištěna primárně pomocí tzv. directmailingu, tedy hromadně zasílaných e-mailových zpráv, díky nimž byly školám poskytovány nezbytné informace o organizačním zajištění maturitní zkoušky. Pro komunikaci se školami byl využíván i samotný informační systém Centra. Veřejnosti i školám byl každý pracovní den k dispozici také HelpDesk Centra na e-mailové adrese info@cermat.cz nebo na tel. čísle 224 507 507.

Další informační podpora byla uživatelům poskytována také na internetových stránkách <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statni-maturita>.

Hodnocení zkoušek společné části maturitní zkoušky

Ve školním roce 2021/2022 se zkoušky společné části maturitní zkoušky konaly formou didaktického testu, jejich hodnocení bylo stejně jako v předchozích letech centrálně zajišťováno Centrem.

V jarním zkušebním období 2022 bylo prostřednictvím elektronického systému vyhodnoceno celkem 2,29 mil. výřezů otevřených testových úloh, na jejichž hodnocení se podílelo celkem 240 raterů. V podzimním zkušebním období bylo nutné ohodnotit více než 228 tis. výřezů otevřených úloh. Na hodnocení v tomto zkušebním období se podílelo 74 raterů. Hodnocení odpovědí na otázky s nabídkou odpovědi (uzavřené úlohy) se uskutečnilo stejně jako v případě jednotné přijímací zkoušky automaticky.

Přezkoumání výsledku hodnocení a průběhu zkoušek maturitní zkoušky

Každý, kdo konal zkoušku společné části, anebo byl z této zkoušky vyloučen, mohl písemně požádat MŠMT o přezkoumání maturitní zkoušky. Každý, kdo konal zkoušku profilové části maturitní zkoušky, anebo byl z konání této zkoušky vyloučen, mohl písemně požádat krajský úřad o přezkoumání průběhu a výsledku této zkoušky.

- ◆ Podle evidence Centra bylo v **jarním zkušebním období** podáno celkem 1 378 žádostí o přezkoumání výsledku didaktického testu, a to k 1 431 dílčím zkouškám. MŠMT kladně posoudilo čtyři didaktické testy, v devíti případech umožnilo opakování zkoušky.

- ♦ V **podzimním zkušebním období** bylo podle evidence Centra podáno 509 žádostí o přezkoumání výsledku či průběhu didaktického testu k 515 dílčím zkouškám. Kladně vyřízeny byly dvě žádosti, v devíti případech bylo umožněno opakování zkoušky.

Ministerstvo i v roce 2022 zveřejnilo jak pro jarní zkušební období, tak i pro podzimní zkušební období na webových stránkách podrobné informace pro žadatele, jak o přezkoumání zkoušek požádat, společně s formulářem pro podání přihlášky.

Přihlášení k maturitní zkoušce

K maturitní zkoušce se v jarním zkušebním období 2022 přihlásilo celkem 77 013 žáků, což je o 4,7 % méně než v předchozím roce. V rámci přihlášek podaných prvomaturanty v roce 2022 jich bylo 68 170 podáno žáky v denní formě vzdělávání a 3 745 (5,2 %) žáky v ostatních formách. Podíl jiných než denních forem vzdělávání tak pokračuje v klesajícím trendu, který je pozorovatelný od roku 2017.

Gymnázia zaujímají 30,2 % (21 734) prvomaturantů, meziročně jejich podíl stoupl o 0,3 p. b.

Volba předmětů maturitní zkoušky

Nadále trvá pokles zájmu o zkoušku z matematiky, která v jarním zkušebním období 2022 zůstává svým zastoupením pod 20% hranicí. Přihlášku k ní podalo celkem 11 884 prvomaturantů, tj. 17,0 % všech přihlášených ke 2. povinné zkoušce.

Pokračuje růst zájmu o zkoušku z anglického jazyka, k níž se přihlásilo 57 782 prvomaturantů, a jejíž podíl se tak dostal na hodnotu 80,3 %.

Ruský jazyk si v roce 2022 zvolilo celkem 555 prvomaturantů (0,8 %), jeho zastoupení je tak nejnižší z celého sledovaného období.

Francouzský jazyk byl v roce 2022 volbou pro pouhých 73 prvomaturantů.

Španělský jazyk si vybralo v jarním zkušebním období 2022 celkem 154 prvomaturantů.

Klesající tendence v případě volby německého jazyka v roce 2022 pokračuje, předmět si zvolilo 1,5 % prvomaturantů a zkoušku konalo 962 žáků (jedná se o nejnižší hodnotu od roku 2013).

Neúčast u maturitní zkoušky

Rokem 2022 se pravidla přístupu k maturitní zkoušce vrátila ke standardu z let před pandemií covid-19. Roky 2020 a 2021 byly oproti předchozím ročníkům maturitní zkoušky specifické nejen rozsahem povinného obsahu zkoušek společné části, ale také podmínkami, za kterých mohli žáci posledních ročníků středních škol k maturitě nastoupit.

V roce 2022 se pravidla pro ukončení posledního ročníku SŠ a možnosti přistoupit k maturitní zkoušce opět dostala v plném rozsahu do kompetence škol samotných. Ovšem maturanti konající opravné či náhradní zkoušky podle opatření obecné povahy ze dne 15. 3. 2021, ve znění pozdějších dodatků, které mimořádně upravilo model maturitní zkoušky v roce 2021, konali tyto zkoušky dle modelu roku 2021.

Z celkového počtu 77 013 maturantů přihlášených k jarnímu zkušebnímu období 2022 zkoušku nekonalo 6 577, tj. 8,5 %. Oproti roku předchozímu v důsledku návratu ke standardním pravidlům možnosti konat maturitní zkoušku stoupla míra neúčasti o 3,1 p. b. Mezi prvomaturanty, kterých se přihlásilo 71 915, se ke zkoušce nedostavilo 5 344, tj. 7,4 %. Oproti roku 2019, kdy MZ nekonalo 6 096 žáků, činí pokles podílu nekonajících 1,3 p. b.

NEÚSPĚŠNOST U MATURITNÍ ZKOUŠKY

Celková neúspěšnost u maturitní zkoušky

Hrubá neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky byla v letech 2020 a 2021 ovlivněna pandemickou situací a následnými opatřeními. Celkově tak hrubá neúspěšnost u maturitní zkoušky v letech 2020 a 2021 klesla. Zároveň byla i odlišná struktura neúspěšných – narostl podíl žáků, kteří u zkoušky neuspěli a došlo k poklesu podílu těch, kteří zkoušku nekonali.

V jarním zkušebním období 2022 neuspělo či zkoušku nekonalo 29,5 % všech přihlášených.

Čistá neúspěšnost všech, kteří maturitní zkoušku konali, činila 22,9 %. Mezi prvomaturanty se míra čisté neúspěšnosti dostala na úroveň 20,8 %. Opravná či náhradní zkouška skončila neúspěchem pro 60,4 % konajících.

Neúspěšnost u společné části maturitní zkoušky

Společnou část maturitní zkoušky konalo v **jarním zkušebním období 2022** celkem 65 261 prvomaturantů, z nichž 13,7 % ve zkoušce neuspělo. Nárůst **čisté neúspěšnosti** činí 2,4 p. b. oproti roku 2021. Ve srovnání s rokem 2019 je podíl neúspěšných z konajících o 6,7 p. b. nižší. Za mírným nárůstem stojí vyšší neúspěšnost u zkoušky z českého jazyka a literatury. Pod republikovým průměrem čisté neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky se pohybovali v roce 2022 tradičně prvomaturanti z gymnázií (neúspěšnost víceletých gymnázií pod 2% hranicí, 4letá gymnázia 2,4 %), pod průměrem skončila také lycea (7,0 %), obory SOŠ technické (10,6 %). Kolem celorepublikového průměru se pohybují ekonomické a umělecké obory středních odborných škol (12,9, resp. 17,4 %). S větším odstupem od republikového průměru jsou technologické obory SOŠ, hotelové a podnikatelské, pedagogické a humanitní a zemědělské obory SOŠ (18,9–21,6 %). Více než 25 % neúspěšných vykázaly technické obory SOU (25,6 %) a zdravotnické obory SOŠ (28,5 %). Výrazněji nad republikovým průměrem se nacházejí technické nástavby (28,7 %) a netechnické obory SOU (30,0 %), nejhůře jsou na tom netechnické obory nástavbového studia (43,8 %).

Zkoušku z českého jazyka a literatury konalo v jarním zkušebním období roku 2022 celkem 65 312 prvomaturantů. Čistá úspěšnost u nich dosáhla hodnoty 9,4 %, tj. o 4,7 p. b. více než v roce předchozím.

Matematiku si jako předmět druhé povinné zkoušky v roce 2022 zvolilo 17 % prvomaturantů a zkoušku nakonec konalo 11 386 žáků. Čistá neúspěšnost v jarním zkušebním období činila 10,1 %, tj. o 6,5 p. b. méně než v roce 2021.

Anglický jazyk si zvolilo v jarním zkušebním období roku 2022 celkem 80,3 % prvomaturantů, zkoušku pak konalo 51 903 z nich. Celková čistá neúspěšnost činila 6,4 %.

Německý jazyk v roce 2022 pokračuje, předmět si zvolilo 1,5 % prvomaturantů, zkoušku tak konalo 962 žáků. Čistá neúspěšnost pak v jarním zkušebním období 2022 dosáhla 16,5 %.

Podzimní zkušební období je určeno zejména pro konání opravných zkoušek (žák zkoušku v předchozím zkušebním období konal, ale neuspěl), náhradních zkoušek (žák z vážných důvodů uznaných a omluvených ředitelem školy nemohl konat zkoušku v předchozím zkušebním období), ale i zkoušek v řádném termínu (žák nekonal v předchozím zkušebním období maturitní zkoušku, protože neukončil úspěšně poslední ročník vzdělávání).

K podzimnímu zkušebnímu období roku 2022 se přihlásilo celkem 17 942 maturantů, v roce 2021 to bylo 9 667 žáků. Za výrazným meziročním nárůstem, resp. za nízkými hodnotami z roku 2021, stojí zařazení mimořádného termínu jarního zkušebního období 2021, k němuž se přihlásilo celkem 10 913 žáků. Mimořádný termín jakožto příležitost k opravné zkoušce předmětů společné části maturitní zkoušky tak u výrazné části maturantů eliminoval nutnost hlásit se k opravné zkoušce v podzimním zkušebním období roku 2021.

Stav po dvou zkušebních obdobích 2022

Hrubá neúspěšnost prvomaturantů v roce 2022 činila po podzimním zkušebním období 12,5 %, po dvou zkušebních obdobích tak maturitní vysvědčení nezískalo 9 003 z celkem 71 952 přihlášených (v roce 2021 skončilo bez maturitního vysvědčení 5 742 prvomaturantů z celkem 72 807 přihlášených, tj. 7,9 %). Z původní „jarní“ hodnoty 26,7 %, klesla hrubá neúspěšnost prvomaturantů na zmíněných 12,5 %, celkový pokles oproti jaru tak činí 14,2 p. b.

Z celkového počtu neúspěšných prvomaturantů po podzimním zkušebním období tvořili celkem 36,4 % ti, kteří nebyli dosud k maturitní zkoušce připuštěni, zbývajících 63,5 % jsou ti, kteří zkoušku konali, ovšem neúspěšně.

Čistá neúspěšnost, tj. neúspěšnost prvomaturantů, kteří v roce 2022 konali alespoň jednou maturitní zkoušku, dosáhla po podzimním období úrovně 8,3 % (v roce 2021 bylo po podzimním období neúspěšných 5,2 % prvomaturantů, kteří zkoušku konali).

V případě prvomaturantů, kteří se na jaře nebo na podzim hlásili ke **společné části** maturitní zkoušky, dosáhla čistá neúspěšnost po podzimním období hodnoty 6,2 %. Z 67 138 konajících zkoušky bylo úspěšných 62 960 žáků. V případě **profilové části** bylo neúspěšných po podzimním období pouze 3,9 % prvomaturantů. Meziročně se čistá neúspěšnost ve společné části zvýšila o 2,4 p. b., v profilové části pak o 1,8 p. b.

Neúspěšnost po podzimním zkušebním období je ve společné části maturitní zkoušky v průměru téměř 1,6× vyšší než v profilové části, v roce 2019 však podíl neúspěšných ve společné části činil 3,7násobek podílu neúspěšných v části profilové. Odstup obou částí MZ je tak v roce 2022 z celého sledované období vůbec nejmenší. Příčinou snížení odstupů výsledků společné a profilové části maturitní zkoušky v roce 2022 je vyšší neúspěšnost v profilové části maturitní zkoušky.

2.6.3. Obory ukončené závěrečnou zkouškou s výučním listem

Ve školním roce 2021/2022 proběhly závěrečné zkoušky již poosmé jednotně. Po dvou letech ovlivněných pandemií covid-19 proběhla jejich realizace již ve standardním legislativním režimu. Všechny školy při nich využily zadání připravená v Centru pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV) ve spolupráci se zkušenými pedagogy daných oborů vzdělání.

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání i v tomto roce připravilo pro školy metodickou příručku **Závěrečná zkouška podle jednotného zadání ve škole**. Pracovníci CZVV věnovali zvýšenou péči také závěrečným zkouškám pro žáky se závažnějším zdravotním postižením (např. sluchové, kombinované vady) a poskytovali poradenství školám v těchto otázkách.

K červnovému termínu se zaregistrovalo celkem 502 škol, které vyučují obory vzdělání kategorie vzdělání H a E. Ke zkouškám bylo přihlášeno 30 980 žáků v rámci 113 oborů vzdělání (81 oborů vzdělání kategorie H a 31 oborů vzdělání kategorie E). V oborech kategorie H se jednalo o 28 035 žáků, v oborech kategorie E to bylo 2 945 žáků.

Po ukončení závěrečných zkoušek může škola přes portál dobrovolně poskytnout zpětnou vazbu ohledně výsledků žáků u závěrečných zkoušek. V roce 2022 poskytlo zpětnou vazbu 37 % škol. Získali jsme tak informace, že nejtěžší pro žáky je písemná zkouška, a naopak nejlepších výsledků je dosaženo u praktické zkoušky.

2.7. Změny v oblasti zájmového vzdělávání

V rámci strategie 2030+ byly diskutovány a připravovány možnosti propojení formálního a neformálního vzdělávání včetně úlohy školních družin a jejich kurikula, **úprava vyhlášky č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání** viz SVČ.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo návrh vyhlášky č. 111/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativních, ve znění vyhlášky č. 572/2020Sb.

Hlavním cílem vyhlášky je zpřesnit definici pojmu pravidelná docházka v oblasti zájmového vzdělávání s ohledem na jednoznačnost jejího výkladu (v § 2 vyhlášky č. 74/2005 Sb.). Za pravidelnou docházku se nově bude považovat přihlášení k zájmovému vzdělávání, které se bude konat alespoň jednou za týden v rozsahu alespoň 1 hodiny, nebo jednou za 2 týdny v rozsahu alespoň 2 hodin. Pro naplnění pravidelnosti je také podstatné, že bude zájmové vzdělávání probíhat po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců, a to v období školního vyučování.

Druhým cílem vyhlášky č. 111/2022 Sb. je přesněji vymezit jednotky výkonu pro financování činnosti středisek volného času a školních klubů zřizovaných krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, a tím sjednotit principy systému financování středisek volného času a školních klubů bez ohledu na jejich zřizovatele tak, aby byl vytvořen přehlednější a spravedlivější systém financování.

Spolu s výše uvedenou úpravou se novelou vyhlášky č. 310/2018 Sb. zrušuje příloha vyhlášky „Minimální

personální zabezpečení k zajištění vzdělávání a školských služeb poskytovaných školskými zařízeními zřizovanými krajem, obcí nebo svazkem obcí“.

Účinnost novely vyhlášky č. 74/2005 Sb. je od 1. 9. 2022, novelizace vyhlášky č. 310/2018 Sb. nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2023.

2.8. Realizace opatření vzdělávací politiky v oblasti digitálního vzdělávání

2.8.1. Národní plán obnovy – Komponenta 3. 1. Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy investovalo v roce 2022 do rozvoje digitálního vzdělávání přibližně **1,5 mld. Kč**, a to díky Národnímu plánu obnovy (NPO) a jeho komponentě 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace. Všechny investice navazovaly na přijetí nových rámcových vzdělávacích programů (RVP) v oblasti ICT, které zavedly nový koncept informatiky a novou klíčovou – digitální – kompetenci (více viz <https://revize.edu.cz>). Cílem reformy je rozvoj informatického myšlení a digitální kompetence žáků základních a středních škol, přitom změna ovlivňuje již děti v předškolním věku. Nové RVP pro základní školy i pro gymnázia byly schváleny v roce 2021. Školy musí nejpozději do září 2025 implementovat nové učební osnovy na úrovni škol (prostřednictvím Školních vzdělávacích programů). Od 1. 9. 2023 musí podle nového RVP začít vyučovat na 1. stupni základních škol.

Investice komponenty 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace **se skládají ze tří hlavních intervencí.**

2.8.2. Podpora škol v digitalizaci

V rámci **první intervence** NPI ČR zahájil projekt zaměřený na implementaci nových RVP na úrovni škol, který bude probíhat v období 2022–2025. **Projekt má zdarma pro školy dvě hlavní aktivity.**

První je poskytování školení, konzultací a různých materiálů školám o tom, jak zavádět nové RVP na úrovni škol a rozvíjet informatické myšlení a digitální kompetence žáků. Školení jsou poskytována celému školnímu kolektivu: ředitelům, učitelům informatiky, učitelům ostatních předmětů. V roce 2022 obdrželo podporu 2936 škol a 9115 účastníků.

Druhou aktivitou je vytvoření sítě „IT guru“, kteří školám poskytují rady a konzultace k jejich procesu digitalizace a nákupu digitálních zařízení. Celkově bylo v roce 2022 realizováno 482 konzultací a podporu obdrželo 345 unikátních škol. V rámci činnosti IT guru byla krom konzultací školám zavedena také pravidelná Digi Roadshow. Na této akci se prezenčně setkávají v jednotlivých krajích IT guru se zástupci škol a předávají jim zkušenosti. Realizují zajímavé aktivity, ve kterých si pedagogové mohou vyzkoušet výuku nové Informatiky, aktivity pro rozvoj digitálních kompetencí žáků, diskutují a předávají si zkušenosti s IT guru, krajskými ICT metodiky, lektory. Vyvrcholením této akce je společné propojení všech krajů on-line se shrnutím zkušeností za jednotlivé kraje. Tato aktivita bude pokračovat i v roce 2023.

2.8.3. Finanční prostředky pro školy

V rámci **druhé intervence** byly školám v roce 2022 poskytnuty finanční prostředky na nákup digitálních učebních pomůcek pro žáky v souladu s jejich novým školním vzdělávacím programem za účelem rozvoje jejich informatické myšlení a digitálních kompetencí (celkem 977,7 mil. Kč). V roce 2022 byly upřednostněny základní školy a gymnázia, které se rozhodly implementovat nové RVP dříve – v roce 2022, resp. 2021, a to společně s mateřskými školami. V roce 2023 budou podpořeny ty základní školy a gymnázia, které nebyly podpořeny v roce 2022, společně s ostatními středními školami, včetně odborných škol a konzervatoří.

V rámci **třetí intervence** byly v roce 2022 školám poskytnuty finanční prostředky na nákup digitálních zařízení k prevenci digitální propasti (celkem 478,3 mil. Kč). Účelem finančních prostředků je pořízení mobilních digitálních technologií, které bude škola dle vlastního uvážení zapůjčovat žákům s cílem, aby měli k dispozici mobilní digitální zařízení pro běžnou výuku a výuku distančním způsobem. Prostředky byly rozděleny podle koeficientu, který zohledňuje socioekonomickou situaci každé školy. Tato intervence bude pokračovat i v roce 2023 a 2024.

Finanční prostředky pro školy zřizované krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí jsou poskytovány stanovením dalších finančních prostředků dle ustanovení § 161 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve Věstníku MŠMT. Soukromým a církevním školám jsou finanční prostředky poskytnuty na základě žádosti o dotaci dle vyhlášené Výzvy.

Podpora a informace k čerpání prostředků z Národního plánu obnovy je soustředěna na stránkách <https://edu.cz/digitalizujeme>. Dotazy je možné směřovat na digitalizujeme@msmt.cz. Dále jsou pravidelně pořádány webináře a další akce s cílem představit výše uvedené intervence.

2.9. Individuální projekty systémové v rámci OP VV

2.9.1. Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora (APIV A)

Realizace projektu v roce 2022 byla částečně poznamenána doznívající pandemií koronaviru a s ní souvisejícími opatřeními. S ohledem na dopady pandemie na naplňování cílů projektu bylo připraveno a schváleno prodloužení realizace projektu o osm měsíců, tedy do konce roku 2022. Dílčí cíle projektu byly naplňovány a zároveň byly řešeny postupné kroky vedoucí k dokončování výstupů.

Pokračovala realizace kvalitativního a kvantitativního šetření v MŠ a ZŠ a šetření self-efficacy učitelů SŠ pro společné vzdělávání a mimořádného šetření společného vzdělávání, které se zaměřilo na společnou výuku, diferenciaci a poskytovanou individuální podporu žákům ve vzdálené výuce v podmínkách pandemie koronaviru. Výsledky šetření byly zpracovány a vyhodnoceny. Byla zpracována Průběžná zpráva o výsledcích zavádění a realizace společného vzdělávání IV. a Zpráva o identifikovaných obtížích a problémech v prostředí škol při implementaci společného vzdělávání IV. V závěru roku byla zpracována Závěrečná výzkumná zpráva.

Byl zpracován Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro společné vzdělávání, dokument, který vychází ze zkušeností metodické podpory pedagogickým pracovníkům a navrhuje okruhy a postupy této podpory v oblasti společného vzdělávání.

Do dubna 2022 pokračovala metodická podpora pedagogickým pracovníkům, a to formou webinářů prostřednictvím portálu www.rvp.cz. Obsahově byly webináře zaměřeny na témata inkluzivního vzdělávání. Tyto interaktivní metodické webináře jsou lektorsky zajišťovány ve sborovnách škol zapojených do komplementárního projektu APIV B. K pilotně ověřeným specializačním vzdělávacím modulům (např. case management ve školské praxi, specifika vzdělávání romských dětí, žáků, podpora při vzdělávání žáků s psychiatrickým onemocněním a využívání vybraných prostředků AAK v předškolním vzdělávání) a tři dlouhodobým výcvikům (Český znakový jazyk pro AP I. A II., Užití aplikované behaviorální analýzy ve školním prostředí), které budou po skončení projektu předány k realizaci kmenové činnosti NPI ČR a dále nabízeny odborné veřejnosti, byly dokončeny metodické a podpůrné materiály. Jako metodická podpora druholektorům byly uskutečněny repilotáže specializačních vzdělávacích modulů. Byl dokončen nástroj pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí (čtení, psaní, poslech, mluvení) u žáků-cizinců a pokračovaly práce na metodických a výukových materiálech navazujících na připravovaný nástroj. Byl připraven a ověřen webinář pro pedagogické pracovníky, který je instruktážní pro užívání tohoto nástroje.

Byl dokončen Referenční rámec pro znakové jazyky a dva doplňující dokumenty Popisy úrovní A1-B2 pro český znakový jazyk a Glosář (<https://cefr-czj.npi.cz/>).

Průběžně napříč všemi aktivitami probíhala příprava webu, který je nositelem výstupů projektu, včetně jeho přizpůsobení potřebám neslyšících. Všechny výstupy budou zveřejněny na webových stránkách projektu: www.apiva.cz. V prosinci proběhla závěrečná konference projektu, kde byly představeny výstupy a diskutována témata ke společnému vzdělávání.

(<https://press.npi.cz/tema/konference-projektu-spolecne-vzdelavani-a-podpora-skol-krok-za-krokem>).

2.9.2. Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B)

Hlavními cíli projektu, který byl ukončen k 31. 12. 2022, bylo posílení osobnostních a profesních kompetencí pedagogických pracovníků potřebných k realizaci společného vzdělávání v předškolním, základním, středním a zájmovém vzdělávání; dále pak informační a osvětová kampaň zaměřená nejen na školy, ale i na odbornou a širokou veřejnost.

Také ve školním roce 2021/2022 pokračovala činnost **Center podpory školám v oblasti společného vzdělávání**, která fungovala při krajských pracovištích NPI ČR. Centra zprostředkovávala odborné poradenství pedagogům i širší veřejnosti a spolupracovala se školami v **Krajské síti škol a školských zařízení**. V projektu APIV B bylo dlouhodobě zapojeno **355 škol a školských zařízení** z celé republiky. **Krajská síť škol byla jako celek uzavřena k termínu 31. 8. 2022.**

Více než polovina škol využila tzv. **komplexní podporu – kurzy DVPP, služby mentorů, koučů a odborných poradců**. Druhá část škol měla k dispozici kurzy DVPP pro vedení školy a pro pedagogy

zaměřené na problematiku společného vzdělávání. Všechny zapojené školy měly k dispozici **stáže na partnerských školách** a v dalších zařízeních. Omezenému počtu škol byla v rámci pilotáže nabídnuta též **služba supervize**. Školám byla prostřednictvím krajských Center podpory poskytována rovněž **konzultační podpora** a pravidelně byla organizována setkání školních garantů, jimiž byli často zástupci vedení školy.

Vlivem protiepidemických opatření (covid-19) z let 2020–2021 a části roku 2022 došlo v klíčových aktivitách projektu ke zpoždění v realizaci dílčích činností. Z tohoto důvodu bylo nutné realizaci projektu prodloužit, čehož využila i část škol (celkem 262), které nestihly své služby vyčerpat do původně plánovaného termínu konce realizační etapy, tj. do 30. 9. 2021 (k tomuto datu ukončilo spolupráci pouze 93 škol). V prodloužení mohly pokračující školy nejen dočerpat stávající služby, ale také se zapojit do nových aktivit – informačně-vzdělávacích programů a platform pro sdílení zkušeností, jejichž cílem bylo síťování škol a sdílení dobré praxe.

Od března 2022 mohly školy díky ukončení pandemických opatření začít konečně hojně čerpat službu v podobě **stáží**, jejichž průběh byl po pilotáži v roce 2019 ze všech služeb nejvíce zasažen pandemií. S prodloužením realizace projektu ve školách o jeden školní rok mohly školy čerpat i další podporu, kterou nemohly využívat během koronavirových opatření. Od ledna 2022 byly připraveny čtyři nové **informačně vzdělávací programy**, které byly v časové dotaci čtyř vyučovacích hodin realizovány online a tematicky reflektovaly nové potřeby škol. Dále využívaly školy **supervize**, které vznikly až v průběhu realizace projektu s perspektivou, že je školy budou využívat nad rámec původní nabídky. Posledním novým produktem, určeným k širšímu sdílení praxe, byly **platformy pro sdílení zkušeností mezi pedagogy/vedoucími pedagogickými pracovníky** a mezi **pracovníky školních poradenských pracovišť**.

Nabídka vzdělávání zahrnovala 32 vzdělávacích programů, které se lišily podle jednotlivých druhů škol a cílových skupin. Ve školním roce 2021/2022 bylo uspořádáno celkem **132 kurzů dalšího vzdělávání** vytvořených **pro učitele** a **9 kurzů pro management škol**. Těchto akcí se zúčastnilo 1 333 unikátních osob (1 845 účastí). Více než polovina kurzů proběhla v základních školách, které současně tvoří páteř krajské sítě zapojených škol. Na kurzech pro učitele přednášelo 39 lektorů a pro management škol 6 lektorů.

Vedle aktivit DVPP proběhlo celkem **92 webinářů** (včetně 29 informačně vzdělávacích programů), z toho jeden pro management škol. Zúčastnilo se jich 1 049 osob (1 234 účastí). Více než polovina proběhla na základních školách. Na webinářích přednášelo celkem 24 lektorů.

Individuální a personalizovaná podpora pedagogů probíhala ve školním roce 2021/2022 v projektu APIV B formou **mentoringu, koučinku, expertních služeb, konzultační podpory, supervizí a stáží**.

Mentoringu se ve školním roce 2021/2022 věnovalo 12 mentorů, kteří poskytli celkem **256 přímých konzultací** 69 osobám v 37 školách v 11 krajích. **Koučinku** se věnovalo 23 koučů, kteří poskytli celkem **359 přímých konzultací** 81 osobám v 51 školách ve všech krajích. Průměrná délka koučinku byla 2,2 hodiny.

Expertní služby poskytovalo celkem 58 odborníků během **424 expertních konzultací** v 74 školách v celé ČR a v průměru trvaly 2,8 hodiny.

Ve školním roce 2021/2022 proběhlo **66 stáží** pro 33 škol ve 13 krajích. Zúčastnilo se jich 128 osob (132 účastí). Stáže zajišťovalo 23 garantů.

Supervizi využilo ve školním roce 2021/2022 18 škol v 10 krajích, tzn. podpora se rozšířila o čtyři kraje. Rozšířil se i tým expertů, kteří poskytli supervizi **158 osobám**, přičemž využito bylo 554 hodin. Průměrná délka supervize byla cca 3 hodiny.

Ve školním roce 2021/2022 se uskutečnil **jeden seminář pro zástupce samospráv a jeden seminář pro zástupce státní správy**. Seminářů pro pracovníky samospráv se ve školním roce 2021/2022 účastnilo celkem 84 osob z 11 krajů ČR. Semináře pro pracovníky státní správy se zúčastnilo 93 osob.

Z pravidelných evaluací projektu vyplynulo, že největší praktický přínos pro práci učitelů a ředitelů škol mají individuální setkání s mentory a kouči, dále pak expertní služby. Většina účastníků vnímá také jasný přínos DVPP pro svou další práci: z pedagogů vnímá přínos 76 % účastníků (velký přínos 23 %, střední přínos 53 % účastníků) a u vedoucích pedagogických pracovníků jde o 84 % (50 % střední a 34 % velký přínos). Mezi nejčastěji poptávaná témata patřila: *Vzdělávání dětí, žáků s rizikovým chováním a s agresivními projevy v chování, Komunikace školy a rodiny a Podpurná opatření pro vzdělávání dětí, žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*.

Z výstupního šetření mezi zapojenými školami dále vyplynulo, že **projekt zvýšil profesní a osobnostní kompetence pedagogů při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami**. Toto zlepšení uvádí ve výstupním šetření projektu celkem 81 % pedagogů a 91 % ředitelů. Podpoření učitelé se cítí být v oblasti společného vzdělávání informovanější, zkušenější, více si věří. Dále se pedagogové naučili navzájem lépe spolupracovat v týmu při vzdělávání dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a téma společného vzdělávání se stalo neformálním tématem diskusí.

Jako diskusní a vzdělávací platforma pro pedagogy a rodiče sloužily i ve školním roce 2021/2022 **informační semináře**, kterých Centra podpory zorganizovala **80** (55 z nich proběhlo online) ve 13 krajích ČR. Informačních seminářů se zúčastnilo celkem 1910 osob. Témata seminářů zahrnovala 44 tematických oblastí spojených s implementací společného vzdělávání. Do konce května 2022 proběhlo všech 280 plánovaných seminářů a jeden navíc v Karlovarském kraji.

Významným příspěvkem projektu byl od jeho spuštění v roce 2020 interaktivní web [Zapojevsechny.cz](https://zapojevsechny.cz) zacílený na pedagogy, management škol, zřizovatele škol, rodiče i veřejnost. Obsahuje **podcasty**, **krátká metodická videa** a **články** s praktickými příklady, **metodiky** a **aktivity pro práci s dětmi** nebo **vzorové dokumenty**. Funguje zde také online **poradenství** nebo **mapa expertních služeb** s užitečnými kontakty. Na jaře 2022 v reakci na válečné dění na Ukrajině přišel web s novou **cílovou skupinou Ukrajinský žák**. Od března 2022 funguje také **nabídka poradenství v ukrajinském jazyce**. Web Zapojevsechny.cz – velmi úspěšný produkt projektu – funguje i po ukončení projektu jako informační portál na podporu rovných příležitostí a osvěty ohledně společného vzdělávání.

I nadále byla realizována iniciativa **Fakulty doučují**, která vznikla ve spolupráci projektu APIV B s vysokými školami a organizací Člověk v tísni. Jde o doučování žáků základních škol studenty vysokých a vyšších odborných škol. Cílem je zamezit vznikání a dalšímu prohlubování rozdílů v získaných znalostech a dovednostech žáků. Ve školním roce 2021/2022 bylo nově připraveno také **doučování pro ukrajinské žáky**, žáky-cizince, kteří se učí český jazyk. V září 2022 byla tato aktivita předána do kmenové činnosti NPI ČR.

Projekt spravoval svůj [YouTube kanál Projekt APIV B](#), kde byly prvotně umístěovány webináře (jako reakce na off-line výuku a problémy související se společným vzděláváním a vzděláváním na dálku), dále a stále jsou sem nahrávány podcasty a videa z webu [Zapojmevsechny.cz](#). Informace a inspiraci může veřejnost získávat také díky sociálním sítím, a to [FB skupině Inkluze v praxi](#), do níž bylo k 31. 12. 2022 zapojeno 1 875 členů a [FB stránky Zapojmevsechny.cz](#).

V návaznosti na **Akční plán pro inkluzivní vzdělávání 2019–2020** spolupracovala Odborná platforma společného vzdělávání projektu APIV B se všemi kraji nejprve na vyhodnocení a následně na monitoringu **Školských inkluzivních koncepcí**. Odborná platforma projektu poskytla MŠMT podklady o stavu implementace ŠIKK a nasdílela příklady dobré praxe. Cílem bylo poskytnout podněty k odstranění disparit v Karlovarském a Ústeckém kraji a zlepšit podmínky v oblasti rovných příležitostí ve vzdělávání. Odbornou platformu společného vzdělávání tvořil tým spolupracujících expertů, jejichž činnost probíhala od října 2017 do června 2022.

Ve školním roce 2021/2022 byly zorganizovány dva odborné **panely Spolupráce**, které se zabývaly kvalitou kurzů DVPP a poskytly doporučení jak pro realizační tým, tak pro budoucí nastavení systému dalšího vzdělávání, například v oblasti kolegiální podpory pedagogů či reflexe učení a profesního rozvoje. Celkem bylo během realizace projektu realizováno **12 jednání odborného panelu**.

V souvislosti s ukončením projektu byl vytvořen výstupní web projektu a reportáže, které jsou na webu [Inkluzevpraxi.cz](#). Závěrečná prezentace výsledků a výstupů projektu nabízí ucelený obrázek nejen o smyslu a dopadu projektu, ale především o možnostech podpory kvalitní výuky a dobrého klimatu na našich školách, jež byly dostatečně ověřeny. **Výstupy najdete zde:** <http://inkluzevpraxi.cz/vystupy>.

2.9.3. Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO)

Projekt se věnuje ucelené podpoře profesního rozvoje učitelů i ředitelů, která je aktivně nabízena např. prostřednictvím metodických kabinetů, Stálé konference ředitelů, uceleného systému podpory pro školy se začínajícími učiteli, odborných panelů a konferencí.

V roce 2022 pokračovala činnost metodických kabinetů Český jazyk a literatura, Matematika a její aplikace, Informatika a ICT, Předškolní a prvostupňové vzdělávání a Přírodovědné vzdělávání, a to na národní, krajské i oblastní úrovni. Svou činnost zahájily metodické kabinety Cizí jazyky a Společenskovední vzdělávání. Aktuálně působí v národních kabinetech 177 pedagogů a zástupců odborné veřejnosti, do krajských je zapojeno 632 učitelů a do oblastních 3 231 učitelů.

V rámci pilotáže metodických kabinetů byla učitelům všech stupňů nabídnuta široká podpora zaměřená na prohlubování profesních kompetencí a obecně didaktických kompetencí i na rozvoj předmětových didaktik. K tomu docházelo zejména prostřednictvím setkání na všech úrovních kabinetů, workshopů, intervizí nebo webinářů, které obsahově odpovídaly zaměření kabinetů. Celkem proběhlo 48 webinářů, kterých se zúčastnilo 8 767 účastníků. Pro velký zájem pedagogů byly zveřejňovány také záznamy webinářů v tzv. online škole a na YouTube.

Velká pozornost byla věnována školám se začínajícími učiteli. Profesní podpora se přímo dotýkala všech, kteří do adaptačního procesu začínajících učitelů přímo zasahují, tedy nejen začínajících, ale i uvádějících učitelů a členů vedení škol.

Pokročila činnost na pilotáži evaluace kvalifikačních a specializačních studií pro pedagogické pracovníky ve vzdělávacích institucích, do které se zapojilo 17 vzdělávacích institucí z celé ČR, jež si mohly navržený proces vyzkoušet a poskytnout zpětnou vazbu. Po vyhodnocení pilotáže bude systém evaluace studií upraven a připraven k využití vzdělávacími institucemi poskytujícími kvalifikační a specializační studia i MŠMT.

Nadále pokračovala pilotáž Stálé konference ředitelů (SKŘ), jakožto garanta podpory vedení škol. SKŘ se podílela na Modelu systému podpory vedení škol, pomáhala identifikovat hlavní priority problematiky řízení škol a orientovala se na přímou podporu škol v oblasti řízení škol, rozvoje a vedení lidí např. prostřednictvím konferencí, workshopů, benchlearningů nebo konzultací.

Další výstupy

- ◆ Odborné panely
  - Kvalita DVPP a její autoevaluace ve vzdělávacích institucích
  - Různorodost začínajících učitelů – podpůrné a pomáhající profese – měnící se role provázejících a uvádějících učitelů
  - Jak se připravuje nový systém hodnocení kvality kvalifikačních a specializačních studií?
  - Co se změnilo v tématu „začínající učitel“ od roku 2018 aneb reflektujeme výstupy Odborných panelů SYPO
- ◆ Konference
  - Quo vadis, kabinety?
  - Support to leadership in education as a way to school improvement

2.9.4. Komplexní systém hodnocení

Od roku 2017 realizovala Česká školní inspekce (dále ČŠI) individuální systémový projekt Komplexní systém hodnocení (dále KSH), který byl spolufinancován z evropských prostředků v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem ČŠI bylo s podporou projektu dokončit tvorbu postupů a nástrojů komplexního systému hodnocení kvality a efektivity vzdělávání ve školách a školských zařízeních.

Průběžně tak ČŠI vytvářela např. metodické dokumenty umožňující či zpřesňující realizaci hodnocení kvality vzdělávání podle modelu tzv. kvalitní školy. Připravovány byly také příklady inspirativní praxe v konkrétních oblastech činností vybraných škol a školských zařízení. Důležitou součástí byly i činnosti související s realizací mezinárodních šetření výsledků žáků PISA, TIMSS a PIRLS. Další důležitou oblastí, na kterou se ČŠI v rámci realizace projektu zaměřovala, byla problematika sledování podmínek, rozvoje i dosažené úrovně žáků v klíčových kompetencích a také tvorba nástrojů pro zjišťování a zohledňování socioekonomických aspektů

a charakteristik souvisejících se vzděláváním. Obsahové výstupy ČŠI připravované v rámci tohoto projektu jsou rovněž důležitým příspěvkem k naplňování strategických dokumentů MŠMT.

V průběhu školního roku 2021/2022 vznikla při realizaci projektu KSH řadu důležitých výstupů:

- ◆ Sekundární analýza výsledků z mezinárodního šetření TIMSS 2019 orientovaná na komentáře k vybraným faktorům ovlivňujícím vzdělávání výsledků žáků.
- ◆ Sekundární analýza reflektující propojení šetření TALIS 2018 a PISA 2018 (TALIS-PISA link) poskytující inspiraci pro efektivnější management škol při snižování nerovností.
- ◆ Unikátní prostorová analýza podmínek, průběhu a výsledků předškolního, základního a středního vzdělávání pod názvem České školství v mapách. Jde o velmi specifickou publikaci, která se zabývá nejdůležitějšími charakteristikami české vzdělávací soustavy na úrovni okresů v kontextu dat České školní inspekce, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Českého statistického úřadu a dalších veřejných institucí.
- ◆ Metodika, jejímž cílem je formulovat širokou škálu nástrojů externího hodnocení podpory rozvoje klíčových kompetencí v základních školách a na nižších stupních víceletých gymnázií. Nabízí metodická doporučení, konkrétní postupy a nástroje pro hodnocení daných oblastí.
- ◆ ČŠI se v rámci realizace KSH intenzivně věnovala i problematice sledování, hodnocení a podpory spravedlivosti ve vzdělávání. Vytvořila v rámci KSH ucelený systém 11 indikátorů spravedlivosti vzdělávání na úrovni školy organizovaných do čtyř dimenzí. Ty lze definovat jako širší okruhy podmínek a zahrnují vzdělanostní a ekonomickou úroveň regionu, míru ohrožení chudobou a sociálním vyloučením, podíl žáků ohrožených školním selháním a sociálně-ekonomický a kulturní status žáků školy. Mezi konkrétní indikátory, které jsou k jednotlivým dimenzím vztaženy, pak patří vzdělanostní index, index socioekonomického statusu, průměrný příjem fyzických osob, podíl dětí narozených matkám s nejvýše základním vzděláním, podíl příjemců státních dávek, výskyt sociálně vyloučených lokalit, podíl žáků s odlišnými kulturními a životními podmínkami, podíl žáků opakujících ročník, podíl žáků předčasně ukončujících povinnou školní docházku, podíl žáků nenastupujících do středního vzdělávání a podíl žáků cizinců. Připojen je také souhrnný indikátor průměrného sociálně-ekonomického statusu žáků školy.
- ◆ Osmdesát příkladů inspirativní praxe, spolu s mnoha dalšími náměty a doporučeními v oblasti kvality vzdělávání a zejména autoevaluačních mechanismů nabídla ČŠI prostřednictvím nově připraveného metodického portálu s názvem Kvalitní škola (<https://www.kvalitniskola.cz/>). Za důležitý příspěvek k metodické podpoře škol a školských zařízení pokládá ČŠI zpracování a publikování příkladů inspirativní praxe v podobě postupů, přístupů a procesů uplatňovaných v konkrétních školách a školských zařízeních.
- ◆ V průběhu školního roku 2021/2022 ČŠI pokračovala i v realizaci speciálních programů pro učitele základních a středních škol s cílem nabídnout jim náměty a inspiraci pro zkvalitňování výuky matematických, přírodovědných a čtenářských dovedností žáků. Smyslem tohoto programu je poskytnout učitelům metodický návod a tematické příklady pro práci s úlohami přímo ve výuce, návod na jejich tvorbu a sestavování testů zjišťujících znalosti, schopnosti a dovednosti žáků s ohledem na mezipředmětové vztahy.
- ◆ V rámci zkvalitňování systému a podpory evaluačních činností v mateřských školách byl v systému InspIS ŠVP výrazně upraven podklad pro tvorbu ŠVP a byla doplněna možnost exportovat obsah ŠVP do třídního vzdělávacího programu, v případě základních škol byl v systému InspIS ŠVP doplněn podklad pro tvorbu ŠVP a byla upravena možnost exportovat obsah ŠVP do tematických plánů.

- ◆ Systém InspIS ŠVP byl dále těsněji propojen se systémem InspIS SET (systém pro elektronické testování žáků), přičemž nově bude uživatelům obou systémů umožněno snadno dohledávat a využít odpovídající testové úlohy nebo celé testy ve vazbě na konkrétní vybranou část učiva/ŠVP výstup školního vzdělávacího programu školy, pokud jej tato škola administruje v systému InspIS ŠVP.

Dlouhodobým cílem ČŠI je vytvářet a zpřístupňovat takové výstupy, s nimiž je možné na úrovni vzdělávacího systému i jednotlivých škol či školských zařízení dále pracovat, a podporovat tak kontinuální proces zvyšování kvality vzdělávání. Výstupy ČŠI cílí na různé skupiny aktérů podílejících se z různých pozic na realizaci počátečního vzdělávání. Všechny výstupy z činností České školní inspekce, včetně výstupů zpracovaných v rámci realizace projektu Komplexní systém hodnocení, jsou k dispozici na webových stránkách úřadu www.csic.cz. Realizace individuálního projektu systémového KSH byla ukončena k 30. 11. 2022.

2.10. Projekty realizované v rámci OP Z

2.10.1. Mistrovská zkouška (MiZk)

Cílem projektu bylo vytvoření systému mistrovských zkoušek a mistrovských kvalifikací v České republice jako nástroje uznávání řemeslného mistrovství. Hlavním úkolem projektu bylo navrhnout a vytvořit základní prvky systému mistrovských zkoušek, které jsou klíčové pro jejich plošné zavedení a nastavení všech souvisejících procesů.

Těmito prvky jsou:

- ◆ Kvalifikační a hodnotící standardy mistrovských kvalifikací;
- ◆ Obsahové rámce a zadání mistrovských zkoušek a jim odpovídající vzdělávací programy a učební texty.

K 30. 6. 2022 byl projekt Mistrovská zkouška – systém úspěšně ukončen a jeho výstupy byly řádně předány Řídicímu orgánu za MPSV a členům Řídicího výboru za MŠMT.

V klíčové aktivitě Tvorba systémových základů, pravidel a metodik mistrovské zkoušky je popsána mistrovská zkouška, jaký cíl byl realizačním týmem stanoven a z jakého východiska realizační tým vycházel. V roce 2022 byly dokončeny všechny metodické materiály a procesy, které tvoří systém mistrovských zkoušek. Dokončenými výstupy jsou systém mistrovských kvalifikací a mistrovských zkoušek, jehož součástí jsou metodika pro tvorbu standardů mistrovských kvalifikací, metodika pro tvorbu společné části zadání a rámce odborné části zadání, metodika pro tvorbu osnov vzdělávacích programů a učebních textů, model vztahů mezi školami a profesními cechy a svazy za účelem realizace vzdělávání a zkoušek mistrovských kvalifikací, postup pro sestavování a přípravu zkušebních komisí a postup pro výběr a přípravu lektorů.

V klíčové aktivitě Tvorba a revize kvalifikačních a hodnotících standardů a zadání bylo cílem připravit kvalifikační a hodnotící standardy pro minimálně 45 mistrovských kvalifikací (MK) a společnou část mistrovské zkoušky – úkol byl splněn. Finální počet takto připravených mistrovských kvalifikací je 48.

V klíčové aktivitě Tvorba osnov vzdělávacích programů a učebních textů bylo cílem zpracovat Program dalšího vzdělávání a Učební texty pro minimálně 45 Mistrovských kvalifikací a společnou část mistrovské zkoušky – úkol byl splněn. Vznikly Program dalšího vzdělávání a 47 kvalifikací s Učebními texty.

Na konci roku 2022 byly výstupy projektu ve spolupráci s MŠMT předány pracovníkům MPO a HK ČR. Dále hlavní manažer představil výsledky a výstupy projektu členům Národní rady pro kvalifikace.

2.10.2. Systémové prostředí k prohlubování kompetencí (UpSkilling CZ)

Realizace projektu byla zahájena v roce 2019 a jeho cílem je podpořit a doplnit stávající systémové prvky, které umožňují prohlubování kompetencí dospělých v rámci dalšího vzdělávání v České republice.

V rámci projektu jsou realizována následující opatření, která povedou k naplnění výše uvedeného cíle:

- ◆ Projekt podpoří síť autorizovaných osob, které mají právo organizovat a provádět zkoušky z příslušných profesních kvalifikací, zejména pak ty autorizované osoby, které provádějí zkoušky z profesních kvalifikací vedoucích k tzv. úplné profesní kvalifikaci na úrovni Evropského kvalifikačního rámce 3 a 4 a provádějí zkoušky u profesních kvalifikací zahrnujících rozvoj digitálních kompetencí.
- ◆ Projekt provede pilotáž možností fungování vzájemných vazeb mezi klíčovými aktéry na celostátní i regionální úrovni a zajistí doplnění potřebné datové báze nezbytné pro kvalifikované rozhodování těchto aktérů – šetření PIAAC.
- ◆ Projekt na základě profesních kvalifikací zajišťujících rozvoj digitálních kompetencí (obor kvalifikace Výpočetní technika a Informatické obory) připraví nástroje pro cílenou podporu digitální gramotnosti, zejména pak v oblasti nepřenositelných digitálních kompetencí (v návaznosti na Strategii digitální gramotnosti v České republice na období 2015–2020).
- ◆ Projekt zajistí informovanost cílových skupin (úřady práce, autorizované osoby, zaměstnavatelé) v rámci navrženého systému.
- ◆ Projekt zajistí sběr dat pro druhý cyklus mezinárodního šetření PIAAC, který bude OECD realizován v letech 2018–2023.

V roce 2022 proběhly aktivity nezbytné pro naplňování cílů.

Byla vytvořena Doporučení pro optimalizaci sítě autorizovaných osob pro 14 krajů, která na regionální úrovni reflektují poptávku po profesních kvalifikacích z pohledu zaměstnavatelů, potřeby cílových skupin občanů se ztíženým přístupem na trh práce a potenciál škol ve vazbě na Národní soustavu kvalifikací. Ve stěžejní části každého Doporučení jsou zároveň definovány konkrétní optimalizační kroky vedoucí k rozšíření krajské sítě autorizovaných osob a jejich nabídky profesních kvalifikací. Na základě těchto kroků byla započata fáze optimalizace sítě autorizovaných osob na krajské úrovni.

Krajští koordinátoři se podílejí zejména na aktivitách, které jsou založeny na práci v jednotlivých krajích. Jejich hlavním posláním je posilovat využívání NSK, navrhovat a prosazovat optimalizaci sítě autorizovaných osob. Pracují na nastavení funkční sítě, která bude sloužit ke vzájemné informovanosti a sdílení se všemi aktéry trhu práce – zaměstnavateli, vzdělavateli a zástupci cílových skupin občanů reprezentovanými jak úřady práce, tak neziskovým sektorem. Na podporu těchto vztahů projekt organizuje setkání klíčových aktérů

trhu práce na krajské úrovni s různou tematikou. Pro autorizované osoby (dle zák. č. 179/2006 Sb.) pořádá setkání, informační semináře, poradny. V loňském roce proběhlo pro autorizované osoby 14 setkání, devět poraden, účastnit se mohly také na setkáních Inspirace z krajů a tématu Jak a proč se stát autorizovanou osobou. Tato setkání byla určena i ostatním aktérům trhu práce a proběhlo jich celkem 17. Největší část setkání byla věnována rozhovorům nad tématem optimalizace soustavy autorizovaných osob v jednotlivých krajích. Zde proběhla v každém kraji čtyři setkání, celkem 56. Celkem bylo v roce 2022 uskutečněno 70 krajských setkání.

Součástí aktivit je i Národní platforma autorizovaných osob, která se koná dvakrát ročně a poskytuje aktuální informace napříč obory anebo specializovaně, proto prosincová platforma byla věnována revizím v oblasti gastronomických kvalifikací.

V rámci rozvoje digitálních kompetencí bylo vytvořeno 30 vzdělávacích programů na podporu pro získání profesních kvalifikací pro digitální pracovní místa.

V loňském roce se podařilo splnit jeden z mnoha cílů projektu týkající se zvyšování povědomí o systémových prvech v rámci dalšího vzdělávání u cílových skupin. Proběhly dvě vlny workshopů pro zaměstnance Úřadu práce z oblasti rekvalifikací a poradenství, dále pak pro střední a vyšší odborné školy a vybrané zaměstnavatele z celé ČR. Celkově se uskutečnilo 83 akcí ve všech krajích.

V rámci projektu je také zajišťován sběr dat pro 2. cyklus mezinárodního výzkumu funkční gramotnosti dospělých PIAAC. V září 2022 byl zahájen hlavní sběr dat s cílem dotázat 5000 respondentů v náhodně vybraných domácnostech. Uzavření hlavního sběru dat je plánováno na červenec 2023. Výzkum PIAAC pořádá Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a účastní se ho více než 30 zemí světa. Podrobnější informace k výzkumu jsou k dispozici na www.piaac.cz.

Výstupy projektu UpSkilling CZ v roce 2022:

- ◆ 14 krajských Doporučení pro optimalizaci sítě autorizovaných osob;
- ◆ 14 setkání autorizovaných osob, 17 setkání klíčových aktérů;
- ◆ 30 vzdělávacích programů;
- ◆ 83 workshopů pro cílové skupiny.

3

Vzdělávání v roce 2022 v datech

Vybraná témata vysokého školství

3.1. Hlavní události v oblasti vysokého školství v roce 2022

3.1.1. Válka na Ukrajině a její dopady

Významnou událostí nejen pro oblast vysokého školství, ale i pro celou společnost, je nepochybně válka na Ukrajině a její dopady, které se dostavily náhle a intenzivně, a stejná musela být i reakce celého vysokoškolského sektoru. Tomuto tématu se více věnuje kap. 3. 2.

3.1.2. Národní plán obnovy pro oblast vysokého školství

Dalším zásadním milníkem ve vysokém školství bylo roce 2022 vyhlášení Výzvy v rámci Národního plánu obnovy. Výzva se týkala veřejných vysokých škol a zaměřila se na témata, jakými jsou tvorba nových studijních programů v progresivních oborech, tvorba kurzů celoživotního učení či digitalizace procesů a služeb na vysokých školách. S ohledem na rozsah aktivit a celkovou alokaci 3 mld. Kč je tématu určena celá kap. 3. 3.

3.1.3. České předsednictví v Radě EU

Nejen pro sektor vysokého školství bylo jedním z vrcholů roku 2022 předsednictví v Radě EU. Jednalo se o dlouho připravovanou událost, která si vyžádala mnoho lidských a finančních zdrojů, nejen na straně Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ale i od zástupců vysokých škol a Domu zahraniční spolupráce.

V rámci předsednictví se uskutečnilo několik významných akcí zaměřených na vysokoškolské vzdělávání, jednalo se zejména o Jednání Řídící skupiny Boloňského procesu (BFUG; akce se uskutečnila ve dnech 7. – 8. 11.), konference CZEDUCON 2022 – Flagship konference v oblasti vzdělávání (21. – 22. 11.), Jednání vrchních ředitelů odpovědných za oblast vysokoškolského vzdělávání (23. – 24. 11.) a Dialog členů Evropského registru pro zajišťování kvality ve vysokém školství (8. – 9. 12.).

Během těchto akcí byla diskutována aktuální témata, např. pozastavení členství Ruské federace a Běloruska v BFUG v souvislosti s válkou na Ukrajině, širší perspektiva postavení vysokých škol (Evropská strategie pro univerzity a s ní spojená témata evropských hodnot, evropské spolupráce, digitalizace, udržitelnost ve vzdělávání, inovativní vize pro budoucnost vysokého školství a jeho hlubší internacionalizaci), či probírány konkrétní podoby mezinárodních dokumentů.

3.1.4. Příprava novely zákona o vysokých školách

Činností, která zaměstnala všechny aktéry z vysokého školství a bude mít významné dopady zejména na oblast doktorských studií a působení zahraničních vysokých škol na území České republiky, je příprava novely zákona o vysokých školách.

Tato novela byla připravována od r. 2019, po předložení Sněmovně Parlamentu České republiky nebyla touto projednána před parlamentními volbami v r. 2021, po nichž byla Sněmovna rozpuštěna. V mezidobí se objevila nová témata, kterým by se měla novela věnovat, a práce na ní, znamenající sbírání podnětů, jejich zapracování

a projednávání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, reprezentacemi vysokých škol, Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství a dalšími relevantními partnery, byly znovu obnoveny.

Vedle zmíněných témat se novela zákona zaměřuje na potřeby studentů – zavedení povinnosti činit přiměřená opatření pro studenty se specifickými potřebami, legislativní umožnění tzv. přestupů mezi studijními programy a rozšíření okruhu studentů, kteří mají nárok na sociální stipendium. Dalšími tématy je snižování administrativní zátěže pro vysoké školy, komplexní řešení nesystémové úpravy orgánů soukromé vysoké školy, jejich vnitřních předpisů a jejího členění, podpora internacionalizace a řešení některých legislativně-technických problémů.

Novelizovaný zákon o vysokých školách bude v první polovině r. 2023 předložen vládě České republiky.

3.1.5. Výsledky šetření dopadů novely vysokoškolského zákona z r. 2016

Novela zákona o vysokých školách z r. 2016 s sebou přinesla řadu systémových změn s výrazným potenciálem dopadů na oblast vysokého školství. Z tohoto důvodu byl proveden výzkumný projekt zkoumající dopady hlavních prvků této novely. Zmíněný projekt byl ukončen v r. 2022, jeho výsledky byly v tomto roce také [zveřejněny](#) a odborné veřejnosti prezentovány na konferenci Dny vzdělávací činnosti, která se věnuje aktuálním tématům z vysokého školství. Řešiteli projektu byli společnost PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s. r. o., ve spolupráci se Slezskou univerzitou v Opavě, přičemž projekt byl uskutečněn za finanční a procesní podpory Technologické agentury České republiky.

Cílem výzkumného projektu bylo:

- ♦ zjistit a ověřit, jakým způsobem ovlivnily změny zákona o VŠ nastavení studijních programů;
- ♦ zjistit dopady těchto změn na vysoké školy;
- ♦ zjistit dopady institucionální akreditace na zvýšení nároků na vnitřní řízení kvality na vysokých školách;
- ♦ zmapovat vývoj profesně zaměřených studijních programů a parametrů, ve kterých se liší od akademických studijních programů;
- ♦ navrhnout opatření pro tvorbu strategických a koncepčních materiálů MŠMT pro vysoké školství.

Bylo zjištěno, že k pozitivním dopadům novely patří např. zvyšování kvality studijních programů, zrychlení procesů akreditace v rámci institucionální akreditace a zlepšování spolupráce mezi jednotlivými součástmi VŠ, k negativním pak zavádění až příliš robustních vnitřních systémů zajišťování kvality, vedoucích k nadměrné zátěži bez přidané hodnoty, nebo existence bariér pro realizaci praktické výuky a studentských praxí.

Výsledky šetření, které přinesly velmi cenné poznatky, byly zohledněny v rámci připravované novely zákona o vysokých školách a implementovány do strategických dokumentů pro oblast vysokého školství.

3.1.6. Schválená Doporučení Rady Evropské unie k oblasti mikrocertifikátů (micro-credentials) a udržitelného rozvoje

Budoucnost vzdělávání a pracovního trhu se bude stále více soustředit na celoživotní učení, které bude probíhat i po skončení formálního vzdělávání. Aby bylo možné se prokazovat dovednostmi a znalostmi získanými prostřednictvím kratších úseků učení (např. kurzů celoživotního vzdělávání), zavádí se tzv. mikrocertifikáty.

Ty může osoba získat absolvováním kurzu, který prošel určitou certifikací, a dále je sdílet s dalšími subjekty v oblasti vzdělávání a trhu práce, a to doma i v zahraničí. Všechny zainteresované strany by měly obsahu mikrocertifikátů rozumět a zároveň umět ověřit jejich pravost.

Aby byl systém mikrocertifikátů funkční na národní a mezinárodní úrovni, je nutné, aby všechny zainteresované státy a instituce postupovaly dle stejných pravidel a postupů. Z tohoto hlediska je Doporučení Rady Evropské unie k oblasti mikrocertifikátů významným krokem ke sjednocení přístupu a pojetí. Dokument obsahuje nejen řadu evropských standardních prvků k popisu mikrocertifikátů a pokyny pro rozvoj ekosystému pro mikrocertifikáty, ale i výzvu pro členské státy k aktivnímu využívání mikrocertifikátů a předložení plánu pro jejich používání na vnitrostátní úrovni.

3.2. Dopady ukrajinské krize do vzdělávacího systému vysokého školství

Ve vysokoškolském sektoru dopadly důsledky vojenského konfliktu na Ukrajině na celé spektrum oblastí, od zajištění vzdělávání, přes ubytování, různé druhy pomoci pro studenty a akademiky, po finanční zajištění a legislativu.

Celý sektor, jak vysoké školy a jejich součásti, tak Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Dům zahraniční spolupráce a další relevantní instituce a osoby, musel zareagovat velmi rychle a komplexně, přičemž informací bylo k dispozici velice omezené množství a situace byla po celou dobu poměrně proměnlivá.

Ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy došlo k legislativní úpravě, tzv. Lex Ukrajina školství, která vstoupila v platnost 21. 3. 2022 a výrazně usnadnila situaci se vzděláváním ukrajinských občanů na českých (nejen vysokých) školách. Tento zákon např.:

- ♦ umožňuje upustit od poplatku za nostrifikace a dalších poplatků;
- ♦ usnadňuje dokazování předešlého vzdělání (které v extrémních případech lze nahradit i čestným prohlášením);
- ♦ vysokým školám nebo fakultám umožňuje pro studenty z Ukrajiny individuálně nastavit podmínky přijetí; konkrétní přístup pak záleží na vysoké škole, kterou si student/ka vybere;
- ♦ zavádí i možnost použít prostředky z jiných než účelově určených fondů k humanitárním účelům souvisejícím se situací cizinců.

Díky dalším legislativním krokům učiněným na národní úrovni mohou příchozí studenti a studentky z Ukrajiny využít institut poskytnutí dočasné ochrany, a to na základě Lex Ukrajina školství.

Již v prvních dnech konfliktu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy také flexibilně zareagovalo vyhlášením podnětu k předkládání žádostí v rámci Fondu vzdělávací politiky na podporu studia ukrajinských studentů v roce 2022. Celková alokace výzvy činila 150 mil. Kč, přičemž maximální částka na jednoho studenta a kalendářní rok je 150 tis. Kč. Žádosti bylo možné zasílat s ohraničením ve dvou termínech – 31. 5. 2022 a 31. 10. 2022.

Informační a metodickou podporu zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zejména v rámci jednání se zástupci vysokých škol, dále prostřednictvím webových stránek, buď vlastních nebo na portálu

Studyin.cz, který je provozován Domem zahraniční spolupráce. Portál obsahuje informace ke stipendiím, informace pro vědce a akademické pracovníky nebo další užitečné odkazy, kde hledat pomoc, a to nejen z oblasti vzdělávání (zajištění bydlení, jazykové kurzy, pracovní možnosti, neziskové organizace atd.), dále lze na portálu nalézt i seznam a mapu českých vysokých škol, a to včetně kontaktů. Veškeré informace jsou dostupné v angličtině a ukrajinštině.

Vysoké školy musely ve velmi krátké době nalézt kapacity na ubytování či výuku studentů z Ukrajiny a vyrovnat se s mnohými bariérami (jazykovými, úrovnostními či kulturně-sociálními apod.), a to vše bez snížení úrovně služeb poskytovaných stávajícím studentům.

Do podpory se zapojují svým jednáním i samotní studenti českých vysokých škol – během celého roku, a zejména v počátcích konfliktu, se objevila řada sbírek (finančních i materiálních), dobrovolnických činností nebo např. pomoci s ubytováním, ať už ve formě zajištění prostor pro krátkodobé ubytování, nebo v podobě pomoci s nalezením a zajištěním dlouhodobého bydlení (např. ve spolupráci s městskými úřady).

K 31. 12. 2022 české vysoké školy evidovaly 3647 studujících s ukrajinským občanstvím, kteří se zapsali do řádného studia po 24. 2. 2022, tedy po začátku vojenského konfliktu na Ukrajině. V případě počtu krátkodobých studijních programů (mobilit) se jednalo o 421 studujících. Poskytnutí dočasné ochrany využilo 1286 studujících řádného studia a 276 studujících v krátkodobých studijních programech.

Charakter způsobu studia se v průběhu roku měnil, a to v návaznosti na vývoj situace. Z počátku konfliktu byli studující přijímáni zejména do krátkodobých studijních programů, důvodem byla flexibilita přijímání a nejistota ohledně vývoje situace. Proměna se dostavila s příchodem akademického roku 2022/23, kdy se jednak změnil poměr způsobu studia ve prospěch řádného studia, a jednak kulminoval celkový počet zapsaných studujících od počátku vojenského konfliktu. Nejvíce studentů/ek zaměřilo na Univerzitu Karlovu, Českou zemědělskou univerzitu v Praze a České vysoké učení technické v Praze.

V průběhu roku 2022 byly učiněny všechny nezbytné kroky, které reagovaly na důsledky válečného konfliktu pro oblast vysokého školství. Byly využity zkušenosti s obdobnou nutnou okamžitou a komplexní reakcí na dopady pandemie covid-19 a dopady válečného konfliktu byly absorbovány bez zásadních systémových komplikací. V celém kontextu situace se však jednalo o reakci na krizovou situaci, která s postupem času ubývá na intenzitě a nutnosti reakčního řešení, přelívá se však na stranu hledání řešení systémových a dlouhodobých.

Mezi výzvy, kterým bude nutné v dalším období čelit, patří vedle hledání finančních zdrojů pokrývajících alespoň částečně pobyt ukrajinských studujících i nevyzpytatelný vývoj válečného konfliktu, možnost další vlny přicházejících osob studujících aktuálně na středních školách, kteří budou dorůstat do věku vstupu na vysokou školu (řádově tisíce studujících), sledování a respektování zájmů Ukrajiny a samotných studujících s předpokladem, že část z nich bude zůstat v ČR, ale velká část se bude vracet do své země a pomáhat s její obnovou.

MŠMT vyhlásilo na základě finanční podpory z Fondů EHP a Norska výzvu k předkládání žádostí o poskytnutí dotace pro veřejné vysoké školy za účelem podpory výuky českého jazyka pro ukrajinské studenty a pedagogické pracovníky. Jazykové kurzy byly zaměřeny primárně na jazykovou přípravu, zejména na rozvoj dovedností v českém jazyce, ale důraz byl kladen také na osvojení si základních reálií České republiky a na

podporu integrace uprchlíků do české společnosti a na pracovní trh. Kurzy pro pedagogické pracovníky se zaměřily též na zlepšení orientace v českém edukačním systému a na podporu aplikace českého jazyka v edukační realitě České republiky. V rámci 64 kurzů organizovaných 10 veřejnými vysokými školami bylo podpořeno celkem 720 osob ukrajinské národnosti s tzv. vízem strpění nebo dočasnou ochranou, z toho 684 studentů/studentek a 36 pedagogických pracovníků/pracovnic. Kurzy probíhaly v období od 1. 7. 2022 do 31. 10. 2022. Mezi žadatele (veřejné VŠ) bylo rozděleno celkem přes 11,3 mil. Kč.

3.3. Národní plán obnovy pro oblast vysokých škol

3.3.1. Transformace vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a měnící se potřeby trhu práce

Do gesce Odboru vysokých škol MŠMT spadá implementace jedné z komponent Národního plánu obnovy. Konkrétně se jedná o komponentu 3. 2. 1 Transformace vysokých škol s cílem adaptace na nové formy učení a měnící se potřeby trhu práce. Cílem komponenty je proměna formy i obsahu vysokoškolského vzdělávání a přizpůsobení struktury studijních programů a kurzů celoživotního vzdělávání tak, aby odpovídaly aktuálním trendům a měnícím se podmínkám na trhu práce.

Rok 2022 byl prvním rokem realizace projektů podpořených v rámci komponenty 3. 2. 1. Realizace projektů bude probíhat do 30. června 2024, doba udržitelnosti je stanovena do 30. června 2026. Celková výše podpory v rámci komponenty 3. 2. 1 činí tři miliardy korun. Komponenta 3. 2. 1 pozůstává ze tří specifických cílů, které jsou popsány v samostatných podkapitolách. Výše podpory pro rok 2022 je uvedena u jednotlivých specifických cílů-

3.3.2. Specifický cíl A

V rámci specifického cíle A je podporován rozvoj materiálního a technického vybavení vysokých škol v oblasti informačních systémů a technologií, které urychlí přechod k novým, zejména digitálním formám výuky a umožní zvýšit podíl kombinovaného (blended learning) a distančního vzdělávání. Dále je podporována tvorba nových profesně zaměřených studijních programů a tvorba kurzů celoživotního vzdělávání zaměřených na rozšiřování dovedností (upskilling) anebo rekvalifikací (reskilling).

Nově vytvářené kurzy budou respektovat požadavky formulované na evropské úrovni v souvislosti s harmonizací oblasti mikrocertifikátů (micro-credentials). Jedná se zejména o Doporučení Rady o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost, které bylo přijato 16. června 2022.

V roce 2022 bylo veřejným vysokým školám v rámci Specifického cíle A poskytnuto 716 mil. korun.

3.3.3. Specifický cíl B

Specifický cíl B je zaměřen na podporu tvorby nových studijních programů v progresivních oborech. MŠMT identifikovalo 26 progresivních oborů, a to na základě analýzy strategických dokumentů na evropské a národní úrovni a zohlednilo také potřeby relevantních aktérů z aplikační sféry. Identifikované progresivní

obory zahrnují například digitální technologie, biotechnologie, nanotechnologie, inteligentní a čistou mobilitu, dekontaminaci, energetickou soběstačnost nebo oblast veřejného zdraví.

Ve specifickém cíli B je podporována tvorba profesně i akademicky zaměřených studijních programů. Podpořené typy nově vytvořených studijních programů jsou bakalářský, magisterský a doktorský.

V roce 2022 bylo veřejným vysokým školám v rámci Specifického cíle B poskytnuto 193 mil. korun.

3.3.4. Specifický cíl C

Specifický cíl C je zaměřen na podporu společných projektů vysokých škol zaměřených na zlepšení dostupnosti vzdělání na úrovni vysokých škol pomocí mikrocertifikátů (micro-credentials), zvýšení bezpečnosti digitálních forem výuky a na digitalizaci činností přímo souvisejících se zajištěním vzdělávací činnosti a administrativních úkonů spojených se studijní agendou. Spolupráce vysokých škol při řešení aktivit přinese zajištění vzájemné kompatibility způsobů řešení a bude mít pozitivní vliv na hospodárnost, efektivnost a účelnost využití prostředků i na naplňování cílů reformy.

V roce 2022 bylo veřejným vysokým školám v rámci Specifického cíle C poskytnuto 84 mil. korun.

3.4. Vyhodnocení činnosti Národního akreditačního úřadu v roce 2022

Národní akreditační úřad pro vysoké školství (dále jen „NAÚ“) vznikl k 1. 9. 2016 nabytím účinnosti zákona č. 137/2016 Sb., kterým se novelizoval zákon o vysokých školách. Mezi jeho hlavní funkce patří rozhodování o akreditacích ve správních řízeních a hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání.

V průběhu roku 2022 NAÚ pokračoval ve své činnosti, zaměřené zejména na rozhodování o žádostech o akreditaci. **V roce 2022 obdržel tři žádosti o institucionální akreditaci, 194 žádostí o akreditaci studijního programu a 112 žádostí o akreditaci oboru habilitačního a jmenovacího řízení.** V případě studijních programů pokračovala tendence poklesu počtu žádostí, kdy v roce 2021 NAÚ obdržel 221 žádostí o jejich akreditaci. Došlo však k nárůstu počtu žádostí o akreditaci oboru habilitačního a jmenovacího řízení, což souvisí s dobou platnosti jejich předchozí akreditace. V roce 2022 NAÚ také vedl správní řízení o zavedení nápravných opatření u 9 studijních programů, přičemž v jednom případě došlo k odnětí akreditace studijního programu. Ve vztahu k institucionální akreditaci vedl NAÚ jedno řízení o zavedení nápravného opatření, které v daném roce nebylo skončeno. V roce 2022 dále obdržel jednu žádost o stanovisko k určení typu vysoké školy. Úkolem NAÚ je rovněž poskytovat součinnost ministerstvu v záležitostech, k nimž dle zákona o vysokých školách vydává své stanovisko. Neobdržel však žádnou žádost o stanovisko k žádosti o tuzemské oprávnění působit jako pobočka mimoevropské zahraniční vysoké školy či tuzemské povolení působit jako mimoevropská zahraniční vysoká škola, ani žádnou žádost o stanovisko k žádosti o státní souhlas působit jako soukromá vysoká škola.

V čele NAÚ stojí v prvním období roku 2022 předseda Rady JUDr. Ivan Barančík, PhD., a místopředsedové RNDr. Tomáš Jelínek a Radek Špicar, MPhil. K 31. 8. 2022 skončilo funkční období prvních dvou jmenovaných. S účinností od 1. 9. 2022 byl předsedou jmenován Ing. Robert Plaga, Ph.D., a do funkce místopředsedy

PhDr. Tomáš Fliegl. V průběhu roku 2022 skončilo členství v Radě dalším pěti členům, na jejichž místo vláda jmenovala nové členy.

Rada působící jako výkonný orgán NAÚ pravidelně zasedala a vykonávala kompetence dané zákonem o vysokých školách. **Proběhlo deset řádných zasedání a dvě mimořádná zasedání**, na kterých Rada projednávala záležitosti koncepčního i metodického charakteru a rozhodovala ve správních řízeních. Rada rovněž diskutovala o aktuálních otázkách spjatých se zajišťováním kvality vysokoškolského vzdělávání a dosavadními zkušenostmi s fungováním NAÚ.

Součástí NAÚ je pětičlenná Přezkumná komise, které zákon o vysokých školách dává pravomoc rozhodovat o odvoláních proti rozhodnutím Rady NAÚ ve správních řízeních vedených v prvním stupni. V roce 2022 Přezkumná komise zasedala třikrát. Přezkumná komise působila do 31. 8. 2022 ve sníženém počtu čtyř členů, což výrazně ovlivnilo její činnost z hlediska usnášeníschopnosti v jednotlivých záležitostech. K 1. 9. 2022 vláda jmenovala do Přezkumné komise dalšího člena.

Z hlediska přípravy rámcových a strategických dokumentů v oblasti vysokého školství se zástupci NAÚ zapojovali do diskusí v souvislosti s distančním vzděláváním, s přípravou učitelů a účastnili se tematických seminářů zaměřených na problematiku akreditace a zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání. Rovněž udržovali úzkou komunikaci s MŠMT a orgány reprezentace vysokých škol k aktuálním otázkám ve vysokém školství. Zapojovali se mimo jiné také do **projednávání přípravy novely zákona o vysokých školách**, přičemž v částech zákona věnovaných NAÚ akcentovali nutnost změn umožňujících sladění jeho činnosti s ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area).

NAÚ se v roce 2022 věnoval **komplexní revizi metodických materiálů pro hodnotící činnost**. Smyslem revize bylo zejména písemně zakotvit ustálenou správní praxi, s cílem napomoci větší transparentnosti a předvídatelnosti rozhodování NAÚ. Dále bylo jeho účelem reflektovat zpětnou vazbu vysokých škol a hodnotitelů k práci s metodickými materiály NAÚ a zvýšit jejich přehlednost i srozumitelnost jak pro přípravu různých typů žádostí a podání na straně vysokých škol, tak pro jejich posuzování na straně orgánů NAÚ. V revizi metodických materiálů se odrazila také potřeba přesněji vymezit a rozpracovat základní požadavky na zajištění distanční formy studia ve studijních programech, která vzešla z dlouhodobého vývoje vysokoškolského prostředí a byla umocněna mimořádnou situací spojenou s pandemií covid-19.

V návaznosti na novelu Statutu NAÚ, kterou schválila vláda dne 6. 12. 2021 svým usnesením č. 1120, byl **novelizován Jednací řád hodnotících komisí NAÚ**. Do jednacího řádu byly zapracovány změny některých pravidel v oblasti činnosti hodnotících komisí, které vyplynuly z úprav ve Statutu NAÚ. Mimo jiné novelizace umožnila distanční a hybridní formu jednání komisí, což by mělo zpružnit a zefektivnit jejich činnost.

Rada NAÚ v roce 2022 pokračovala v doplňování osob do Seznamu hodnotitelů, který byl ustaven v počátcích činnosti NAÚ. V průběhu roku Rada vyhlásila **dvě výzvy pro předkládání návrhů osob k zařazení do Seznamu hodnotitelů**. Na základě první výzvy, která byla cílená na studenty, byl Seznam hodnotitelů doplněn o dalších 26 zapsaných osob. Druhou, plošnou výzvu NAÚ vypsala za účelem zajištění plynulé obměny Seznamu hodnotitelů, jelikož velké části dosavadních hodnotitelů mělo v prvním čtvrtletí roku 2023 skončit šestileté období zápisu. Při doplňování Seznamu hodnotitelů, zejména v rámci druhé vyhlášené výzvy, Rada

intenzivně spolupracovala s orgány reprezentace vysokých škol a vysokými školami a komunikovala i s řadou dalších institucí, které mohou hodnotitele navrhnout. **Na konci roku 2022 bylo v Seznamu hodnotitelů zapsáno 1459 osob** (oproti 1568 osobám na konci roku 2021). Jelikož některé osoby byly zapsány do více oblastí vzdělávání, celkový počet hodnotitelů ve všech oblastech vzdělávání činil dohromady 1878, což je srovnatelný počet jako 1933 na konci roku 2021. Osoby vybrané v rámci druhé výzvy k zařazení do Seznamu hodnotitelů, v řadě případů opětovnému zařazení po uplynutí období šesti let zápisu, do něj byly zapsány s účinností k 1. 1. 2023. Několik osob bylo v souladu se Statutem NAÚ ze Seznamu hodnotitelů vyřazeno na vlastní žádost, v případě studentů automaticky z důvodu ukončení studia. Z osob zapsaných do Seznamu hodnotitelů byly následně sestavovány zpravidla pětičlenné hodnotící komise pro posuzování věcí ve správním řízení vedených NAÚ i pro další záležitosti upravené Statutem NAÚ.

NAÚ v roce 2022 nepořádal další školení hodnotitelů zapsaných do Seznamu hodnotitelů, jelikož v posledních letech byl Seznam hodnotitelů doplňován již jen dílčím způsobem. Vzniklo jádro hodnotitelů s dostatečnými praktickými zkušenostmi a orientací v problematice posuzování kvality vysokých škol a studijních programů. S ohledem na velkou míru obměny v Seznamu hodnotitelů k 1. 1. 2023 se NAÚ zaměřil na přípravu nového školení v podobě webinářů a informační brožury pro hodnotitele.

V roce 2022 pokračovala činnost **stálých komisí pro metodiku hodnocení NAÚ**. Tyto komise byly dosud jmenovány pro 36 oblastí vzdělávání. V r. 2022 proběhlo jednání stálých komisí v rámci 8 oblastí vzdělávání. V některých případech se jednalo o úvodní setkání, avšak některé stálé komise diskutovaly o specifických tématech, např. o minimálních standardech pro danou oblast vzdělávání.

Zákon o vysokých školách zmocňuje NAÚ k výkonu kontroly dodržování právních předpisů při uskutečňování akreditovaných činností na vysokých školách a k provádění vnějšího hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol. V roce 2022 **Rada zahájila kontrolu na dvou vysokých školách** podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), a Zásad NAÚ pro výkon kontroly dodržování právních předpisů. V roce 2022 dále byly ukončeny kontroly z předchozího roku na pěti vysokých školách. Vzhledem k odlišnému charakteru zjištění lze obecně konstatovat, že byly zjištěny nedostatky ve vnitřním zajišťování kvality, personálním zabezpečení studijních programů, administrativních procesech souvisejících se studiem a veřejné prezentaci vzdělávací činnosti vysokých škol.

Rada zahájila v roce 2022 dvě vnější hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol. Obě tato hodnocení vzešla z dřívějšího podnětu ministra k vyhodnocení dosavadních zkušeností s institucionální akreditací jako novým prvkem systému zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání zavedeného novelou zákona o vysokých školách v roce 2016. Z tohoto důvodu byly předmětem hodnocení vysoké školy s udělenou institucionální akreditací. Vnější hodnocení nebyla v průběhu roku 2022 ukončena, avšak Rada uzavřela tři již dříve zahájená hodnocení vysokých škol s udělenou institucionální akreditací. Výstupem z vnějších hodnocení jsou veřejně dostupné zprávy.

V oblasti mezinárodních aktivit byl NAÚ nadále **přidruženým členem ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education)**, která je hlavní asociací akreditačních agentur v Evropském prostoru vysokého školství. O plné členství v této organizaci může žádat NAÚ až po plném sladění činnosti

s ESG a podmínkou pro přijetí do ENQA je úspěšné absolvování vnějšího hodnocení mezinárodním expertním panelem. V souvislosti s budoucím plným členstvím v ENQA se NAÚ prostřednictvím ministerstva jako projektového partnera zapojil do **projektu SEQA-ESG (Supporting European QA Agencies in meeting the ESG)**, financovaného Evropskou komisí v rámci výzvy Erasmus+. Tento projekt realizovala ENQA s cílem podpořit vybrané země v dosažení souladu jejich systému zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání se standardy ESG a v přípravě na podstoupení vnějšího hodnocení ke vstupu do ENQA a registraci do EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education). Projekt byl s ohledem na omezení daná pandemickou situací prodloužen až do listopadu 2022. V rámci projektu NAÚ vypracoval **Akční plán pro externí hodnocení NAÚ**, který projednal se zástupci ENQA a EQAR při jejich návštěvě NAÚ v Praze. Akční plán obsahuje prioritní oblasti navazující na Náročný akční plán rozvoje zajišťování kvality v ČR, na které bude NAÚ klást důraz z hlediska implementace ESG. Ke každé prioritní oblasti byly podrobně rozpracovány cíle, úkoly nezbytné k jejich dosažení, rizika i jejich eliminace. NAÚ se bude soustředit na naplnění ESG v oblasti své nezávislosti a postupů vnějšího zajišťování kvality vysokého školství, dále na revizi standardů pro akreditace a provádění tematických analýz a v neposlední řadě na odborný rozvoj a budování svého Seznamu hodnotitelů.

NAÚ měl v roce 2022 rovněž status **člena CEENQA (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education)**, která sdružuje akreditační agentury ve středo- a východoevropském regionu a je cennou platformou pro vzájemné sdílení zkušeností a dobré praxe. Zástupci NAÚ se v roce 2022 zúčastnili valných shromáždění a dalších setkání a aktivit sdružení ENQA a CEENQA.

V září 2022 se konalo v pořadí druhé **fórum akreditačních agentur zemí Visegrádské čtyřky (V4QA)** v Bratislavě. Středoevropské akreditační agentury jednaly o společných problémech a o perspektivách dalšího vývoje systémů zajišťování kvality na národní i na evropské úrovni. Jedním z hlavních témat se stalo vnější hodnocení agentur ze strany ENQA a ze strany Světové federace pro lékařské vzdělávání (World Federation for Medical Education), kterými zapojené agentury procházejí. Navázání této spolupráce představuje velkou příležitost pro podporu internacionalizace NAÚ a výměnu zkušeností se středoevropskými partnery.

NAÚ vyvíjel mezinárodní aktivitu i v oblasti uznávání lékařského vzdělávání v USA. NAÚ se také intenzivně věnoval přípravě na získání statusu uznání od **Světové federace pro lékařské vzdělávání (World Federation for Medical Education – WFME)**, který byl z americké strany stanoven jako nezbytná podmínka pro to, aby od r. 2024 byly diplomy z českých lékařských fakult nadále uznávány v USA. NAÚ proto vstoupil v jednání s WFME a dojednal podmínky pro hodnocení panelem WFME v r. 2023. Ačkoli v průběhu r. 2022 došlo ke změně požadavků americké strany tak, že status uznání u WFME nebude nutnou podmínkou pro akceptaci českých diplomů v USA, NAÚ nadále pokračuje v implementaci kritérií WFME do své činnosti a v přípravě na hodnocení panelem WFME. Bude usilovat o úspěšné zakončení procesu v roce 2024. V roce 2022 se NAÚ podílel jako konzultant na realizaci centrálního rozvojového projektu, který řešily vysoké školy s lékařskými fakultami. Projekt měl za cíl implementovat požadavky WFME do prostředí českých lékařských fakult a vytvořit funkční rámec pro jejich ověřování ze strany NAÚ.

Další aktivitou, do níž se NAÚ v mezinárodním prostředí zapojil, je **Podpůrná skupina k zajišťování kvality (Peer Support Group C on Quality Assurance)**, jež byla vytvořena jako jedna ze tří podpůrných skupin

ustavených v rámci implementace Boloňského procesu. Skupina sdružuje většinu zemí z Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (EHEA) a vytváří platformu pro koordinované aktivity jednotlivých skupin států směřující k větší míře naplňování cílů Boloňského procesu. NAÚ se v rámci této skupiny věnuje zejména problematice „mikrocertifikátů“ (microcredentials) a tvorby jednotného evropského rámce pro jejich implementaci. V této souvislosti se NAÚ podílel na přípravě analýzy a zmapování stavu národních politik evropských zemí v oblasti „mikrocertifikátů“.

4

Vzdělávání v roce 2022 v datech

Vzdělávání v roce 2022 v číslech – statistický přehled

4.1. Úvod

V roce 2022 již vzdělávací soustava nebyla zasažena opatřeními souvisejícími s pandemií covid-19 (zejména uzávěry celých škol a školských zařízení nebo rušení výuky některých tříd na školách), musela se však velmi rychle přizpůsobit vlně uprchlíků, kteří v České republice požádali o dočasnou ochranu v souvislosti s válkou na Ukrajině. Ve struktuře vzdělávacího systému České republiky tedy sice opět nedošlo k žádným podstatným změnám a všechny stupně vzdělávací soustavy zůstaly zachovány, počty nově přijatých a počty dětí, žáků a studentů ve vzdělávací soustavě však výrazně meziročně narostly. V souvislosti s pohybem osob s dočasnou ochranou se primární závislost vývoje počtu osob ve formální vzdělávací soustavě na demografickém vývoji příslušných věkových skupin oslabila.

V předškolním vzdělávání bylo ve školním roce 2022/23 celkem 375 936 dětí, z toho většina v mateřských školách (98,2 %, 369 205 dětí), zbytek docházel do přípravných tříd základních škol (6 463 dětí) nebo do přípravného stupně základních škol speciálních (268 dětí). K 30. 9. 2022 se v předškolním vzdělávání nacházelo 7 262 ukrajinských dětí s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou (z toho 6 904 v mateřských školách).

V základním vzdělávání se ve školním roce 2022/23 vzdělávalo 1 049 816 žáků. Z nich 96,0 % (1 007 778 žáků) navštěvovalo základní školy, z toho 1. stupeň základních škol 569 927 žáků a 2. stupeň základních škol 437 851 žáků. Přibližně 9,1 tis. žáků z 5., resp. 2,4 tis. žáků ze 7. ročníku základní školy přešlo před zahájením školního roku do oborů víceletých gymnázií a konzervatoří. Celkem 4,0 % žáků plnilo povinnou školní docházku ve víceletých oborech gymnázií a konzervatoří (41 945 žáků, z toho 4 833 žáků v 1.–2. ročníku šestiletých gymnázií, 36 826 žáků v 1.–4. ročníku osmiletých gymnázií a 286 žáků v 1.–4. ročníku osmiletých konzervatoří). Zbylí žáci navštěvovali kurzy k získání základního vzdělání (93 žáků). K 30. 9. 2022 základní vzdělávání navštěvovalo 39 574 ukrajinských žáků s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou (z toho 39 478 se vzdělávalo v základních školách a 96 v oborech víceletých gymnázií a konzervatoří).

Ve středním vzdělávání ve školním roce 2022/23 bylo 401 654 žáků, z toho 95 370 v oborech středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem a 306 284 žáků v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou. Mezi žáky úrovně středního vzdělávání nezapočítáváme žáky plnící povinnou školní docházku v nižším stupni víceletých gymnázií. V oborech víceletých gymnázií (v ročnicích odpovídajících střednímu vzdělávání) se ve školním roce 2022/23 vzdělávalo 41 801 žáků. U oborů víceletých gymnázií se jako nově přijatí označují žáci nejnižšího ročníku odpovídajícího střednímu vzdělávání, tedy 3. ročníku šestiletých a 5. ročníku osmiletých gymnázií. Ve středním vzdělávání se 6 747 žáků (tedy pouze 1,7 %) vzdělávalo v jiné než denní formě vzdělávání. K 30. 9. 2022 se ve středním vzdělávání nacházelo 3 374 žáků s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou (z toho 648 v oborech gymnázií, 1 517 v ostatních oborech s maturitní zkouškou a 1 202 v oborech bez maturitní zkoušky).

V nástavbovém a zkráceném studiu se ve školním roce 2022/23 vzdělávalo 19 887 žáků, z toho 72,7 % v nástavbovém studiu (14 461). V těchto typech studia jsou nejvíce zastoupeny jiné formy vzdělávání než denní – celkově se v nich vzdělává více než dvě pětiny žáků (43,5 %, 8 657 žáků), což nenajdeme na žádné

jiné vzdělávací úrovni. K 30. 9. 2022 nástavbové a zkrácené studium navštěvovalo sedm ukrajinských žáků s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou.

V konzervatořích se ve školním roce 2022/23 vzdělávalo 3 551 žáků – konzervatoře jsou nejméně zastoupeným druhem škol v České republice. Do této úrovně také nejsou započítáni žáci plnící v konzervatořích povinnou školní docházku. Stejně jako v případě středního vzdělávání není výrazně zastoupen segment jiných forem vzdělávání než denní (v jiných formách vzdělávání bylo 197 žáků, tzn. 5,5 %). K 30. 9. 2022 se v konzervatořích vzdělávalo 75 ukrajinských žáků s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou.

Vyšší odborné vzdělávání se v České republice uskutečňuje na vyšších odborných školách, kde se ve školním roce 2022/23 vzdělávalo 20 639 studentů. Na rozdíl od středních škol a konzervatoří se značná část z nich vzdělává v jiné než denní formě vzdělávání (7 858 studentů, což je 38,1 %). K 31. 10. 2022 bylo na vyšších odborných školách 51 ukrajinských studentů s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou.

Na vysokých školách v akademickém roce 2022/23 studovalo 304 518 studentů, z nich 183 956 v bakalářských studijních programech, 33 236 v „dlouhých“ magisterských programech, 69 108 v navazujících magisterských programech a 20 502 v doktorských studijních programech. Téměř pětina z celkového počtu studentů (19,8 %) realizovala svoje studium v kombinované nebo distanční formě studia (60 276). Zde je třeba poznamenat, že studenti vysokých škol mohou souběžně studovat programy různých úrovní (např. bakalářský a „dlouhý“ magisterský), což vede k tomu, že součet studentů jednotlivých úrovní nedává celkový počet studentů na vysokých školách. Počet studentů vysokých škol s přiznaným azylem nebo dočasnou ochranou se nesleduje.

Tabulka 1: Souhrnná data za Českou republiku – nově přijatí, děti/žáci/studenti a absolventi ve školním/ akademickém roce 2022/23 – podle úrovně vzdělávání

Úroveň vzdělávání		Nově přijatí ⁽¹⁾			Děti/žáci/studenti			Absolventi za školní rok 2021/22		
		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání	
			denní	ostatní		denní	ostatní		denní	ostatní
Celkem		.	.	.	.	.	.	.	.	.
Předškolní vzdělávání		.	.	x	375 936	375 936	x	x	x	x
v tom	mateřské školy	121 983	121 983	x	369 205	369 205	x	x	x	x
	přípravné třídy ZŠ	.	.	x	6 463	6 463	x	x	x	x
	přípravný stupeň ZŠ speciální	.	.	x	268	268	x	x	x	x
Základní vzdělávání		117 607	117 607	x	1 049 816	1 049 723	93	112 246	112 246	x
v tom	základní školy - 1. stupeň	117 607	117 607	x	569 927	569 927	x	.	.	x
	základní školy - 2. stupeň	.	.	x	437 851	437 851	x	101 312	101 312	x
	obory 6letých gymnázií (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	4 833	4 833	x	2 282	2 282	x
	obory 8letých gymnázií (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	36 826	36 826	x	8 569	8 569	x
	obory 8letých konzervatoří (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	286	286	x	83	83	x
	kurzy k získání základního vzdělání ⁽²⁾	x	x	x	93	x	93	x	x	x

Úroveň vzdělávání		Nové přijetí ¹⁾			Děti/žáci/studenti			Absolventi za školní rok 2021/22		
		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání	
			denní	ostatní		denní	ostatní		denní	ostatní
Střední vzdělávání celkem		121 515	119 956	1 559	401 654	394 907	6 747	79 838	78 737	1 101
střední vzdělávání		1 007	990	17	2 762	2 733	29	710	693	17
střední vzdělávání s výučním listem		35 491	35 155	336	92 608	90 911	1 697	21 923	21 418	505
střední vzdělávání s maturitní zkouškou		85 017	83 811	1 206	306 284	301 263	5 021	57 205	56 626	579
v tom	obory gymnázií	24 631	24 589	42	94 270	94 070	200	21 024	20 985	39
	4leté	13 780	13 738	42	52 469	52 269	200	11 425	11 386	39
	6leté (vyšší ročníky odpovídající střednímu vzdělávání) ³⁾	2 282	2 282	-	8 790	8 790	-	2 018	2 018	-
	8leté (vyšší ročníky odpovídající střednímu vzdělávání) ³⁾	8 569	8 569	-	33 011	33 011	-	7 581	7 581	-
	ostatní obory bez gymnázií	60 386	59 222	1 164	212 014	207 193	4 821	36 181	35 641	540
Nástavbové a zkrácené studium		11 234	6 823	4 411	19 887	11 230	8 657	5 654	2 992	2 662
v tom	nástavbové studium	7 575	5 461	2 114	14 461	9 834	4 627	2 863	2 176	687
	zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou	1 583	43	1 540	2 980	57	2 923	1 445	47	1 398
	zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem	2 076	1 319	757	2 446	1 339	1 107	1 346	769	577
Vzdělávání v konzervatořích		665	642	23	3 551	3 354	197	387	365	22
v tom	obory 8leté konzervatoře (vyšší ročníky) ³⁾	83	83	x	300	300	x	34	34	x
	obory 6-7leté konzervatoře	582	559	23	3 251	3 054	197	353	331	22
Vyšší odborné vzdělávání		8 968	5 844	3 124	20 639	12 781	7 858	3 906	2 420	1 486
Vysokoškolské studium^{4,4)}		60 715	53 919	6 819	304 518	246 332	60 276	58 699	46 698	12 041
z toho v programech	bakalářských	56 143	49 090	7 075	183 956	150 515	34 235	31 025	25 333	5 698
	magisterských	7 136	6 747	389	33 236	31 431	1 807	4 354	4 161	193
	magisterských navazujících	26 707	20 672	6 075	69 108	50 911	18 630	21 317	16 179	5 153
	doktorských	3 499	2 861	638	20 502	14 794	5 748	2 039	1 041	998

Komentář:

Údaje za školní rok 2022/23, studenti k 31. 12. 2023, poprvé zapsaní a absolventi za celý kalendářní rok - stav SIMS k 23. 1. 2023.

¹⁾ Studenti vysokých škol ve fyzických osobách.

²⁾ Kurzy k získání základního vzdělání jsou realizovány v základních a středních školách.

³⁾ U vysokých škol údaj znamená počet poprvé zapsaných. Do celkového počtu se započítávají pouze poprvé zapsaní (počet prvních zapsání) na VŠ do bakalářských a 4-6letých magisterských studijních programů.

⁴⁾ U distančního a kombinovaného studia včetně studentů na studijních pobytech.

⁵⁾ Jako nově přijatí jsou u vyššího stupně víceletých gymnázií a konzervatoří označeni žáci nejnižšího ročníku odpovídajícího vyššímu stupni (3. ročník oborů 6letých gymnázií, 5. ročník oborů 8letých gymnázií a konzervatoří).

Zdroj: databáze MŠMT

Tabulka 2: Mateřské školy – školy, třídy, děti, učitelé a poměrové ukazatele ve školním roce 2018/19–2022/23

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Školy	5 287	5 304	5 317	5 349	5 374
Třídy	16 064	16 295	16 526	16 800	17 120
Děti	363 776	364 909	357 598	360 490	369 205
z toho dívky	174 772	175 540	172 011	173 628	178 049
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	30 580,8	32 372,6	33 156,7	33 830,8	34 634,5
z toho ženy	30 403,7	32 171,5	32 938,4	33 598,4	34 399,5
Průměrný počet dětí na školu	68,8	68,8	67,3	67,4	68,7
Průměrný počet dětí na třídu	22,6	22,4	21,6	21,5	21,6
Průměrný počet dětí na úvazek učitele	11,9	11,3	10,8	10,7	10,7

Zdroj: databáze MŠMT

4.2. Regionální školství v roce 2022

4.2.1. Předškolní vzdělávání

- ♦ Ve školním roce 2022/23 poskytovalo předškolní vzdělávání 5 374 mateřských škol, tj. o 25 škol více než v předchozím školním roce.
- ♦ V mateřských školách se vzdělávalo 369 205 dětí, což představuje nárůst o 8 715 dětí oproti školnímu roku 2021/22.
- ♦ Mateřské školy vykazaly 49 465 žádostí o přijetí, jimž nebylo vyhověno, tj. o 3 367 žádostí více než v předešlém školním roce.
- ♦ V mateřských školách bylo evidováno 10 718 ukrajinských dětí, z toho 6 904 azylantů⁶.

⁶ Azylanti, osoby požívající doplňkové ochrany, žadatelé o udělení mezinárodní ochrany (podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a osoby požívající dočasné ochrany (zákon č. 221/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 65/2022 Sb.). V případě cizinců z Ukrajiny se jedná především o osoby s udělenou dočasnou ochranou (zákon č. 65/2022 Sb.), neboť počty ukrajinských azylantů ve školách byly před současným válečným konfliktem minimální. *Plati pro celou publikaci.*

Předškolní vzdělávání poskytují mateřské školy, mateřské školy při zdravotnických zařízeních, přípravné třídy na základních školách a přípravný stupeň základních škol speciálních a je určeno zpravidla dětem od dvou do šesti let, případně do doby jejich vstupu na základní školu.

Ve školním roce 2022/23 poskytovalo předškolní vzdělávání 5374 mateřských škol, tj. o 25 škol více než v předchozím školním roce. Ve srovnání s rokem 2018/19 je to o 87 mateřských škol více. Nejvyšší nárůst zaznamenaly školy privátního sektoru, u tohoto zřizovatele se počet škol meziročně zvýšil o 22 mateřských škol, tři školy byly nově zřízeny obcemi (svazkem obcí).

Počet dětí v mateřských školách se zvýšil, a to meziročně o 8 715 dětí, tj. z 360 490 na 369 205 dětí (nárůst o 2,4 %). V porovnání s rokem 2018/19 je v mateřských školách o 5 429 dětí více (tj. o 1,5 %). Nejvíce dětí meziročně přibýlo ve školách zřízených obcemi (svazkem obcí), a to 7 733, ve školách zřízených privátním sektorem je meziročně o 865 dětí více.

Průměrný počet dětí na školu se meziročně zvýšil na hodnotu 68,7, v minulém školním roce byla tato hodnota 67,4 dítěte na školu. Průměrný počet dětí na třídu se v posledních třech letech příliš nemění, v letošním roce je to 21,6 dětí na třídu.

Vzestupnou tendenci má přepočtený počet učitelů, který vzrostl z 30 580,8 ve školním roce 2018/19 na současných 34 634,5 (tj. navýšení o 13,3 %), oproti loňskému roku vzrostl počet úvazků o 2,4 %. Od školního roku 2018/19 rovněž stoupl počet úvazků mužů, a to ze 177,1 na letošních 235,0, což ale stále představuje pouze 0,7 % všech úvazků učitelů v mateřských školách.

Průměrný počet dětí na úvazek učitele se ve sledovaném období snižoval, a to z 11,9 v roce 2018/19 na 10,7 dítěte na úvazek učitele v posledních dvou letech.

Z hlediska věkového složení se nejvíce dětí vyskytuje ve skupině tříletých až pětiletých, procentuální zastoupení této skupiny v počtu všech dětí v mateřských školách oproti školnímu roku 2021/22 stoupl o 0,7 p. b. (z 84,6 % na 85,3 %). V absolutních číslech to představuje nárůst dětí z 304 929 na 314 995 dětí. V roce 2018/19 bylo v této věkové skupině 297 653 dětí, což bylo 81,8 % všech dětí v mateřských školách.

Počínaje školním rokem 2017/18 se zavedlo povinné předškolní vzdělávání pro děti, které do začátku školního roku dosáhnou pěti let. Tato povinnost trvá až do zahájení povinné školní docházky dítěte, netýká se dětí s hlubokým mentálním postižením. Povinné předškolní vzdělávání lze plnit i jiným způsobem než pravidelnou denní docházkou (v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem), a to podle § 34a, odstavce 5 školského zákona. Ve sledovaném období stoupl počet pětiletých dětí ze 104 749 dětí (28,8 % z celkového počtu dětí v mateřských školách) v roce 2018/19 až na současných 111 603 dětí (30,2 %). Počet dětí vzdělávaných podle § 34 b školského zákona (individuální vzdělávání) se od loňského roku snížil z 2 693 na 2 525 dětí.

Počet tříletých dětí se oproti loňskému roku zvýšil, a to z 94 403 na 96 361 dětí, což představuje nepatrný pokles podílu této věkové skupiny z 26,2 % na 26,1 % z celkového počtu dětí v mateřských školách. Od roku 2018/19 se zvýšilo zastoupení této věkové skupiny o 0,5 p. b.

Tabulka 3: Mateřské školy – děti ve školním roce 2018/19–2022/23 – podle věku

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23 ¹⁾
Celkem		363 776	364 909	357 598	360 490	369 205
v tom	mladší 2 let	650	480	255	244	214
	2leté	19 412	17 712	12 667	11 540	10 809
	mladší 3 let	25 312	24 828	21 664	20 930	21 085
	3leté	93 046	94 585	93 075	94 403	96 361
	4leté	99 858	101 407	102 494	102 985	107 031
	5leté	104 749	104 522	106 305	107 541	111 603
	6leté	20 600	21 252	20 973	22 724	21 966
	starší 6 let	149	123	165	123	136

Komentář:

¹⁾ Děti mladší tří let jsou děti pro školní 2022/23 narozené 1. 9. 2019 až 31. 12. 2019, děti 2leté jsou narozené 1. 1. 2020 až 31. 8. 2020, děti mladší 2 let jsou narozené 1. 9. 2020 až 30. 9. 2020.

Zdroj: databáze MŠMT

Procentuální zastoupení šestiletých a starších dětí navštěvujících mateřskou školu (děti, které by již měly navštěvovat základní školu – jedná se tedy o děti s odloženou povinnou školní docházkou) oproti minulému školnímu roku kleslo z 6,3 % na 6,0 %, v absolutních číslech se jedná o 22 102 šestiletých a starších dětí.

Pokud má mateřská škola dostatečný počet volných míst, mohou do ní docházet také děti mladší tří let (v Tabulce 3 součet řádků mladší tří let, 2leté, mladší 2let). Od školního roku 2018/19, kdy 45 374 děti této věkové skupiny představovalo již 12,5 % z celkového počtu dětí v mateřských školách, se procentuální zastoupení dětí mladších tří let snížilo na 8,7 % (32 108 dětí) v letošním školním roce. Od školního roku 2014/15 jsou samostatně sledovány i děti dvouleté a mladší dvou let. Děti narozených mezi 1. 1. 2020 až 31. 8. 2020 (2leté) je 10 809, tj. 33,7 % všech dětí mladších tří let, jedná se o pokles o 731 dětí oproti roku předchozímu (11 540 dětí, 35,3 % všech dětí mladších tří let). Je to současně o 8 603 dětí méně oproti roku 2018/19, kdy 2letých dětí bylo 19 412, což představovalo 42,8 % všech dětí mladších tří let. Děti narozených v období mezi 1. 9. 2020 a 30. 9. 2020 (ml. 2 let) je v tomto školním roce 214 (0,7 % všech dětí mladších tří let), a těch, které se narodily v období od 1. 9. 2019 do 31. 12. 2019, je 21 085 (65,7 % všech dětí mladších tří let).

Tabulka 4: Přípravné třídy ZŠ a přípravný stupeň ZŠ speciální – školy, třídy, děti, z toho dívky ve školním roce 2018/19–2022/23

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Přípravné třídy základní školy					
Školy	245	294	304	362	418
Třídy	267	341	349	417	507
Děti	3 132	4 377	4 424	5 282	6 463
z toho dívky	1 069	1 586	1 618	1 986	2 429
Přípravný stupeň základní školy speciální					
Školy	31	35	35	34	36
Třídy	32	34	38	36	47
Děti	186	196	187	210	268
z toho dívky	58	59	48	63	86

Zdroj: databáze MŠMT

Od roku 2018/19, kdy bylo evidováno 32 804 žádostí o přijetí, jimž nebylo vyhověno, stoupl počet těchto žádostí ve školním roce 2022/23 na 49 465, tj. o 50,8 %. **Letošní meziroční nárůst o 3 367 zamítnutých žádostí o přijetí do mateřské školy** (nejedná se o počet nepřijatých dětí, neboť zákonní zástupci dětí mohou podat neomezený počet přihlášek do MŠ) představuje meziroční nárůst o 7,3 %.

Předškolní vzdělávání se uskutečňuje rovněž v přípravných třídách základních škol. Ty jsou určeny dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Přípravné třídy zřizuje obec, svazek obcí nebo kraj a od školního roku 2015/16 i církev.

Počet základních škol, ve kterých jsou přípravné třídy zřízeny, meziročně vzrostl z 362 na 418 škol. Rovněž se zvýšil i počet přípravných tříd, a to ze 417 na 507 tříd, což představuje meziroční nárůst o 21,6 %. **Oproti roku 2021/22 vzrostl i počet dětí v přípravných třídách, a to na 6 463 dětí.** Jedná se o nárůst o 22,4 % (v absolutní hodnotě o 1 181 dětí).

Procentuální zastoupení dívek v přípravných třídách od roku 2018/19 stoupl z 34,1 % až na 37,6 % v letošním školním roce.

Přípravný stupeň základní školy speciální připravuje děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s autismem. Dítě může být přijato nejdříve ve věku pěti

Tabulka 5: Základní školy – školy, třídy, žáci a učitelé ve školním roce 2018/19–2022/23

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
1. stupeň					
Školy	4 156	4 176	4 194	4 220	4 241
Třídy	28 759	29 035	29 213	29 304	29 924
Žáci	573 442	563 346	555 089	545 711	569 927
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	32 829,7	33 463,7	34 057,3	34 421,8	35 352,1
2. stupeň					
Školy	2 746	2 778	2 803	2 830	2 866
Třídy	18 015	19 082	19 988	20 746	21 266
Žáci	367 486	389 600	407 259	418 860	437 851
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	31 515,6	33 577,2	35 477,6	36 903,5	38 373,7
ZŠ celkem					
Školy	4 172	4 192	4 214	4 238	4 261
Třídy	46 774	48 117	49 201	50 050	51 190
Žáci	940 928	952 946	962 348	964 571	1 007 778
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	64 345,3	67 040,9	69 534,9	71 325,3	73 725,8

Zdroj: databáze MŠMT

let, a to i v průběhu školního roku, a na přípravném stupni setrvává až do zahájení povinné školní docházky, přičemž jeho docházka do přípravného stupně nesmí přesáhnout tři školní roky.

Ve sledovaném období se počet základních škol speciálních s přípravným stupněm zvýšil z 31 škol v roce 2018/19 až na 36 škol ve školním roce 2022/23. Meziročně letos stoupl i počet tříd přípravného stupně, a to z 36 na 47 tříd. Počet dětí se zvýšil ze 186 v roce 2018/19 na současných 268.

Procentuální zastoupení dívek v přípravných třídách se pohybuje od 31,2 % v roce 2018/19 přes 25,7 % v roce 2020/21 až po současných 32,1 %.

4.2.2 Základní vzdělávání

- ♦ Ve školním roce 2022/23 poskytovalo základní vzdělávání 4 261 základních škol, což je o 23 škol více než v předchozím školním roce.

- ◆ Na základních školách se vzdělávalo 1 007 778 žáků, jedná se o nárůst o 43 207 žáků oproti školnímu roku 2021/22.
- ◆ Počet žáků 1. stupně se meziročně zvýšil o 24 216 žáků, a to na 569 927 žáků.
- ◆ Počet žáků 2. stupně meziročně vzrostl o 18 991 žáků, a to na 437 851 žáků.
- ◆ Počet žáků plnících povinnou školní docházku na nižším stupni víceletých gymnázií stoupl na 41 659, což je o 93 žáků více než ve školním roce 2021/22. Na nižším stupni osmiletého vzdělávání na konzervatoři se v roce 2022/23 vzdělávalo 286 žáků, což představuje meziroční pokles o 32 žáků.
- ◆ V základních školách bylo evidováno 50 849 ukrajinských žáků, z toho 39 478 azylantů.

Ve školním roce 2022/23 došlo k nárůstu počtu základních škol, a to o 23 škol. Průměrná velikost školy ve sledovaném období vzrostla z 225,5 žáka na školu v roce 2018/19 na 228,4 ve školním roce 2020/21. **Po loňském poklesu stoupla tato hodnota v letošním školním roce na 236,5.** Počet žáků na třídu se snížil z 20,1 v roce 2018/19 na 19,3 v minulém školním roce, letos tento podíl vzrostl na 19,7 žáka na třídu.

V roce 2022/23 se meziročně zvýšil přepočtený počet učitelů o 3,4 %, a to na 73 725,8 (tj. o 2 400,5 úvazku více než v minulém školním roce) a za celé sledované období se přepočtený počet učitelů zvýšil o 14,6 % (tj. o 9 380,5 úvazku).

Průměrná velikost školy na 1. stupni se od roku 2018/19 snižovala až do loňského školního roku, a to ze 138,0 na 129,3 žáka na školu v roce 2021/22. V letošním roce vzrostl tento ukazatel na 134,4. Ve třídě se průměrně vzdělávalo 19,0 žáků, na začátku sledovaného období byla hodnota tohoto podílu 19,9 a v loňském roce klesla na 18,6. Meziročně se zvýšil přepočtený počet učitelů, a to na 35 352,1 učitele, což je o 930,3 úvazku více než v předchozím školním roce a o 2 522,4 více než na začátku sledovaného období (nárůst o 7,7 %).

Průměrná velikost školy na 2. stupni se zvětšila ze 133,8 žáka na školu v roce 2018/19 na 152,8 v letošním školním roce. Ve třídě se průměrně vzdělávalo 20,6 žáka, ve školním roce 2020/21 to bylo 20,2 žáka na třídu. Přepočtený počet učitelů ve školním roce 2022/23 vzrostl, a to na 38 373,7, což je o 4,0 % více než v předchozím školním roce a o 21,8 % více než v roce 2018/19.

Ve školním roce 2022/23 bylo do 1. ročníku základních škol přijato celkem 117 607 žáků, což je o 8,8 % více než v předchozím roce i než v roce 2018/19.

Ve věku šesti let nastoupilo povinnou školní docházku 87 596 žáků, to je v porovnání s rokem 2021/22 o 7,0 % více, oproti roku 2018/19 o 6,2 % více. V roce 2018/19 představovali šestiletí žáci 76,4 % nově přijatých žáků, v letošním roce zastoupení této věkové skupiny kleslo na 74,5 %.

Žáků starších šesti let (jedná se o žáky, kteří nastoupili po odkladu povinné školní docházky) nastoupilo celkem 29 311, to je o 14,0 % více než v předchozím školním roce a o 17,4 % více než v roce 2018/19. Procentuální zastoupení této věkové skupiny na celkovém počtu nově přijatých do 1. ročníku ve školním roce 2018/19 dosahovalo 23,1 %, v letošním roce je to již 24,9 %. Skupina žáků mladších

Tabulka 6: Základní školy – nově přijatí do 1. ročníku a žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku ve školním roce 2018/19–2022/23

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Nově přijatí do 1. ročníku základní školy		108 062	106 625	108 630	108 143	117 607
v tom	mladší 6 let	586	564	587	563	700
	6letí	82 517	81 475	82 293	81 863	87 596
	starší 6 let	24 959	24 586	25 750	25 717	29 311
Žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku¹⁾		84 172	88 737	94 407	101 312	.
v tom	1.-7. ročník ¹⁾	799	778	655	606	.
	8. ročník	3 291	3 323	2 768	3 317	.
	9.-10. ročník	79 947	84 498	90 781	97 147	.
	nezařazení do ročníku	135	138	203	242	.

Komentář:

¹⁾ Bez žáků, kteří odešli do víceletých středních škol a osmiletých konzervatoří.

Zdroj: databáze MŠMT

šesti let představovala v prvních čtyřech letech sledovaného období 0,5 % z nově přijatých, ve školním roce 2022/23 je to 0,6 %, což je v absolutním čísle 700 žáků.

Specifickou oblastí základního vzdělávání je předčasné ukončení školní docházky do základní školy před dosažením základního vzdělání. Data za ukončení školní docházky jsou vykazována za rok zpětně. Ve školním roce 2021/22 předčasně ukončilo povinnou školní docházku v 7. a 8. ročníku 3 910 žáků, což je 3,9 % všech odchodů ze základní školy, v roce předchozím to bylo 3 413 žáků, tj. 3,6 %. Na začátku sledovaného období byl tento podíl 4,8 %, tj. 4 070 žáků v absolutním čísle. Do těchto údajů se nezapočítávají žáci, kteří odešli do víceletých gymnázií a osmiletých oborů konzervatoří.

Pro ty, kteří nemají ukončené základní vzdělání, základní a střední školy organizují kurzy pro získání základního vzdělání. Počet kurzů se meziročně nezměnil, konalo se 10 kurzů, počet žáků v těchto kurzech stoupl z 81 v minulém školním roce na 93 účastníků v letošním školním roce. Ve školním roce 2018/19 se 15 kurzů účastnilo 160 žáků.

Tabulka 7: Střední školy – školy, žáci, nově přijatí do 1. ročníku a absolventi ve školním roce 2022/23 – podle druhu vzdělávání včetně zkráceného a nástavbového studia

Druh vzdělávání		Školy ¹⁾			Žáci				Nově přijatí do 1. ročníku				Absolventi za školní rok 2021/22				
		celkem	z toho forma vzdělávání		celkem	z celku dívky	z celku forma vzdělávání		celkem	z celku dívky	z celku forma vzdělávání		celkem	z celku dívky	z celku forma vzdělávání		
			denní	ostatní			denní	ostatní			denní	ostatní			denní	ostatní	
Střední školy – celkem		1 294	1 284	208	463 200	229 116	447 796	15 404	133 416	64 280	127 446	5 970	85 492	41 729	81 729	3 763	
v tom vzdělávání	střední	145	144	1	2 762	1 213	2 733	29	1 007	424	990	17	710	310	693	17	
	střední s výučním listem	505	499	36	95 054	33 311	92 250	2 804	37 567	13 488	36 474	1 093	23 269	7 948	22 187	1 082	
	z toho zkrácené	53	44	14	2 446	343	1 339	1 107	2 076	306	1 319	757	1 346	210	769	577	
	střední s mat. zkouškou	1 086	1 078	101	350 923	188 150	342 979	7 944	87 267	47 021	84 521	2 746	58 650	32 323	56 673	1 977	
	v tom	víceleté	305	305	-	83 460	44 702	83 460	-	11 518	6 030	11 518	-	9 599	5 104	9 599	-
		4leté	1 027	1 019	81	264 483	140 660	259 462	5 021	74 166	39 513	72 960	1 206	47 606	25 845	47 027	579
		zkrácené	37	6	31	2 980	2 788	57	2 923	1 583	1 478	43	1 540	1 445	1 374	47	1 398
nástavbové studium	259	210	111	14 461	6 442	9 834	4 627	7 575	3 347	5 461	2 114	2 863	1 148	2 176	687		

Komentář:

¹⁾ Počet škol celkem není součtem počtů škol podle jednotlivých druhů třídění, protože školy mohou realizovat svou činnost souběžně v různých druzích, formách a oborech vzdělávání.

²⁾ Včetně žáků nižších ročníků víceletých oborů gymnázií.

Zdroj: databáze MŠMT

4.2.3 Střední školy

- ♦ Ve školním roce 2022/23 se v 1 294 středních školách vzdělávalo 463 200 žáků.
- ♦ V oborech zakončených maturitní zkouškou (včetně zkráceného a nástavbového studia) se nacházelo 78,9 % žáků, v oborech zakončených výučním listem (včetně zkráceného studia) 20,5 % a v oborech středního vzdělávání 0,6 % žáků středních škol.
- ♦ Ve všeobecně vzdělávacích oborech se vzdělávala zhruba třetina žáků středních škol.
- ♦ V nástavbovém studiu ve školním roce 2022/23 bylo celkem 14 461 žáků.
- ♦ Ve středních školách bylo evidováno 7 062 ukrajinských žáků, z toho 3 457 azytlantů.

Tabulka 8: Střední školy – žáci, nově přijatí do 1. ročníku a absolventi ve školním roce 2018/19–2022/23 – podle kategorie dosaženého vzdělání

Studijní druh		Kategorie dosaženého vzdělání	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Žáci			420 814	423 838	432 906	446 254	463 200
v tom	Střední vzdělání	C	2 481	2 462	2 450	2 539	2 534
		J	242	257	270	224	228
	Střední vzdělání s výučním listem	E	10 370	10 429	10 431	10 238	10 499
		H	76 220	78 354	80 210	81 018	84 555
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	130 133	130 725	131 799	133 321	135 929
		M (lyceum)	15 112	15 140	15 640	16 655	17 778
		M	148 570	150 551	155 754	163 621	172 186
	Nástavbové studium	LO	22 883	22 400	22 814	23 686	25 030
		L5	14 803	13 520	13 538	14 952	14 461
Nově přijatí do 1. ročníku			113 513	116 183	118 293	125 167	133 416
v tom	Střední vzdělání	C	895	815	845	825	893
		J	115	127	121	101	114
	Střední vzdělání s výučním listem	E	3 947	3 926	3 878	3 735	4 313
		H	27 577	29 073	28 861	28 652	33 254
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	23 641	24 120	24 070	24 724	25 298
		M (lyceum)	3 895	3 958	4 348	4 708	5 001
		M	40 189	41 245	43 177	47 353	49 756
	Nástavbové studium	LO	5 959	5 909	5 845	6 699	7 212
		L5	7 295	7 010	7 148	8 370	7 575
Absolventi za minulý školní rok			79 477	84 462	90 012	85 492	.
v tom	Střední vzdělání	C	574	611	496	644	.
		J	72	82	99	66	.
	Střední vzdělání s výučním listem	E	2 265	2 426	2 400	2 243	.
		H	19 066	20 814	21 608	21 026	.
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	21 038	21 274	21 360	21 024	.
		M (lyceum)	3 278	3 477	3 352	3 428	.
		M	27 136	29 254	32 788	30 285	.
	Nástavbové studium	LO	3 471	3 725	4 559	3 913	.
		L5	2 577	2 799	3 350	2 863	.

Komentář:

Data včetně zkráceného studia.

Stredoškolské vzdělávání je v českém vzdělávacím systému poskytováno středními školami všeobecného nebo odborného charakteru a žáci mohou jeho úspěšným absolvováním získat **střední vzdělání, střední vzdělání s maturitní zkouškou** či **střední vzdělání s výučním listem**.

Od školního roku 2021/2022 jsou přijímáni žáci do oborů, ve kterých lze získat střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou (L0+H). Tyto komplementární obory vzdělání byly stanoveny v příloze D6 nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, a to nařízením vlády č. 354/2020 Sb.

Ve školním roce 2022/23 byl zrušen výkaz S 5-01 Výkaz o přihlášených a přijatých uchazečích do 1. ročníku denní formy vzdělávání ve středních školách a konzervatořích, který se z důvodu pandemie covid-19 již od roku 2020 nepředával.

Ve školním roce 2022/23 bylo **nově přijato do 1. ročníku středních škol 133 416 žáků**. Vzdělávání ve středních školách je v daném školním roce **realizováno na 1 294 školách, účastní se ho 463 200 žáků a počet absolventů za předchozí školní rok se rovnal 85 492**. V denní formě se vzdělává 96,7 % žáků. Pokud jde o genderový pohled, pak dívky tvoří 49,5 % všech vzdělávajících se osob na středních školách. V oborech středního vzdělání ukončených výučním listem činil jejich podíl 35,0 %, v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou byl podíl dívek vyšší a činil 53,6 %, v nástavbovém studiu tvořily dívky 44,5 %.

Ve všeobecně vzdělávacích oborech se vzdělávala zhruba třetina (33,2 %) žáků středních škol, žáci v oborech gymnázií tvoří 29,3 % z celkového počtu žáků středních škol a 3,8 % žáků se vzdělává v oborech lyceí. Ve srovnání s loňským školním rokem podíl žáků gymnaziálních oborů na celkovém počtu žáků ve středních školách mírně klesl, a to o 0,6 p. b.

Počet žáků vzdělávajících se v oborech gymnázií se ve srovnání s předešlým rokem zvýšil o 2,0 % a činil 135 929 žáků. V pětiletém sledovaném období počet žáků vzrostl o 5 796, tj. o 4,5 %. **V oborech lyceí se vzdělávalo 17 778 žáků**, tj. o 6,7 % více než v minulém školním roce (nárůst o 1 123 žáků) a o 17,6 % více než ve školním roce 2018/19 (nárůst o 2 666 žáků). Pokud jde o genderový pohled, pak **v oborech gymnázií jsou dívky zastoupeny z 56,6 %** (tj. o 0,2 p. b. méně než v minulém školním roce) a **v oborech lyceí představují dívky 63,5 %** z celkového počtu zde se vzdělávajících osob.

Počet nově přijatých žáků do oborů gymnázií (včetně víceletých oborů) se v roce 2022/23 proti předešlému školnímu roku, kdy bylo do oborů gymnázií nově přijato 24 724 žáků, **zvýšil, a to na 25 298**, což představuje nárůst o 2,3 %. V porovnání s rokem 2018/19 narostl počet nově přijatých žáků o 7,0 % (tj. o 1 657 žáků). **Do oborů vzdělání lyceí bylo přijato 5 001 žáků, tj. o 6,2 % (o 293 žáků) více** než v předchozím školním roce a o 28,4 % (o 1 106 žáků) více než v roce 2018/19.

V roce 2021/22 **absolvovalo v oborech gymnázií 21 024 žáků**, ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k poklesu o 1,6 % (o 336 absolventů), oproti roku 2018/19 se počet absolventů snížil o 0,1 % (o 14 absolventů). **V oborech vzdělání lyceí absolvovalo 3 428 žáků**, přičemž počet absolventů těchto oborů vzdělání ve srovnání s předchozím rokem vzrostl o 76 absolventů, což je meziročně o 2,3 % více. Ve srovnání s rokem 2018/19 je to o 150 žáků více, tj. nárůst o 4,6 %.

Tabulka 9: Střední vzdělávání s maturitní zkouškou všeobecného charakteru – žáci, nově přijatí do 1. ročníku a absolventi ve školním roce 2018/19–2022/23

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Nově přijatí celkem		145 245	145 865	147 439	149 976	153 707
z toho dívky		84 241	84 482	85 192	86 417	88 233
v tom	obory gymnázií	130 133	130 725	131 799	133 321	135 929
	z toho dívky	74 511	74 754	75 195	75 769	76 952
	obory lyceí	15 112	15 140	15 640	16 655	17 778
	z toho dívky	9 730	9 728	9 997	10 648	11 281
Žáci celkem		27 536	28 078	28 418	29 432	30 299
z toho dívky		16 312	16 500	16 698	17 301	17 591
v tom	obory gymnázií	23 641	24 120	24 070	24 724	25 298
	z toho dívky	13 797	14 017	13 944	14 277	14 442
	obory lyceí	3 895	3 958	4 348	4 708	5 001
	z toho dívky	2 515	2 483	2 754	3 024	3 149
Absolventi celkem		24 316	24 751	24 712	24 452	.
z toho dívky		14 552	14 865	14 835	14 600	.
v tom	obory gymnázií	21 038	21 274	21 360	21 024	.
	z toho dívky	12 447	12 569	12 656	12 390	.
	obory lyceí	3 278	3 477	3 352	3 428	.
	z toho dívky	2 105	2 296	2 179	2 210	.

Zdroj: databáze MŠMT

V odborných oborech vzdělání se ve středních školách ve školním roce 2022/23 vzdělávalo 309 493 žáků. Největší zastoupení, a to 63,7 %, mají obory středního vzdělání s maturitní zkouškou, 30,7 % obory středního vzdělání s výučním listem, žáci nástavbového studia představují 4,7 % a 0,9 % žáků se vzdělává v oborech středního vzdělání.

Z hlediska meziročního porovnání došlo ke zvýšení počtu žáků středního vzdělávání s výučním listem o 4,2 %, za sledované pětileté období pak stoupl počet žáků o 9,8 %. Počet žáků středního vzdělávání

Tabulka 10: Střední vzdělávání odborného charakteru – žáci, nově přijatí do 1. ročníku a absolventi ve školním roce 2018/19–2022/23

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Žáci		275 569	277 973	285 467	296 278	309 493
z toho dívky		124 067	125 325	129 322	134 460	140 883
v tom	obory středního vzdělání	2 723	2 719	2 720	2 763	2 762
	z toho dívky	1 280	1 292	1 267	1 248	1 213
	obory středního vzdělání s VL	86 590	88 783	90 641	91 256	95 054
	z toho dívky	29 599	30 590	31 472	31 847	33 311
	obory středního vzdělání s MZ	171 453	172 951	178 568	187 307	197 216
	z toho dívky	86 459	87 534	90 647	94 800	99 917
	obory nástavbového studia	14 803	13 520	13 538	14 952	14 461
	z toho dívky	6 729	5 909	5 936	6 565	6 442
Nově přijatí do 1. ročníku		85 977	88 105	89 875	95 735	103 117
z toho dívky		38 276	39 386	40 357	43 029	46 689
v tom	obory středního vzdělání	1 010	942	966	926	1 007
	z toho dívky	464	464	433	424	424
	obory středního vzdělání s VL	31 524	32 999	32 739	32 387	37 567
	z toho dívky	11 078	11 730	11 623	11 510	13 488
	obory středního vzdělání s MZ	46 148	47 154	49 022	54 052	56 968
	z toho dívky	23 556	24 306	25 191	27 518	29 430
	obory nástavbového studia	7 295	7 010	7 148	8 370	7 575
	z toho dívky	3 178	2 886	3 110	3 577	3 347
Absolventi		55 161	59 711	65 300	61 040	.
z toho dívky		24 237	26 002	29 323	27 129	.
v tom	obory středního vzdělání	646	693	595	710	.
	z toho dívky	302	321	286	310	.
	obory středního vzdělání s VL	21 331	23 240	24 008	23 269	.
	z toho dívky	7 044	7 751	8 088	7 948	.
	obory středního vzdělání s MZ	30 607	32 979	37 347	34 198	.
	z toho dívky	15 780	16 778	19 542	17 723	.
	obory nástavbového studia	2 577	2 799	3 350	2 863	.
	z toho dívky	1 111	1 152	1 407	1 148	.

Komentář:

Data včetně zkráceného studia.

s maturitní zkouškou se meziročně zvýšil o 5,3 %, oproti roku 2018/19 se zvýšil o 15,0 %. V **nástavbovém studiu se vzdělávalo 14 461 žáků**, což bylo o 3,3 % méně než v předchozím roce a o 2,3 % méně v porovnání se školním rokem 2018/19.

Zastoupení dívek mezi žáky středního vzdělávání odborného charakteru se ve sledovaném období pohybovalo od 45,0 % v roce 2018/19 až po letošních 45,5 %. Ve školním roce 2022/23 byl v případě středního vzdělávání s výučním listem podíl dívek 35,0 %, u žáků středního vzdělávání s maturitní zkouškou pak byly dívky zastoupeny z 50,7 %. V oborech středního vzdělání představovalo zastoupení dívek 43,9 % a v nástavbovém studiu se z celkového počtu žáků vzdělávalo 44,5 % dívek.

Ve srovnání se školním rokem 2021/22 se o 5,4 % zvýšil počet nově přijatých do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou, v případě oborů středního vzdělání s výučním listem došlo k nárůstu o 16,0 %, pokles o 9,5 % zaznamenalo nástavbové studium a počet nově přijatých do oborů středního vzdělání stoupl o 8,7 %. V porovnání s rokem 2018/19 se o 23,4 % zvýšil počet nově přijatých do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou, nárůst o 19,2 % vykazaly obory středního vzdělání s výučním listem a k nárůstu o 3,8 % došlo u nástavbového studia. Počet nově přijatých u oborů středního vzdělání se oproti roku 2018/19 téměř nezměnil.

Počet absolventů oborů středního vzdělání odborného charakteru byl za školní rok 2021/22 ve srovnání s předchozím rokem nižší o 6,5 %. Na úrovni oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou došlo meziročně ke snížení o 8,4 % a oproti roku 2018/19 k navýšení o 11,7 %. V případě středního vzdělávání s výučním listem se počet absolventů snížil meziročně o 3,1 % a oproti roku 2018/19 stoupl o 9,1 %. Absolventů nástavbového studia bylo ve srovnání s předchozím rokem o 14,5 % méně, ve srovnání s rokem 2018/19 jejich počet stoupl o 11,1 %.

Jak je z údajů zřejmé, počty žáků a nově přijatých v oborech středního vzdělání odborného charakteru od roku 2018/19 rostou, počty absolventů poprvé ve sledovaném období klesly.

4.2.4 Konzervatoře

- ◆ Ve školním roce 2022/23 se v České republice vzdělávalo 3 837 žáků v 18 konzervatořích.
- ◆ Do prvních ročníků konzervatoří bylo přijato 642 žáků.
- ◆ Obory konzervatoří absolvovalo ve školním roce 2021/22 celkem 387 žáků.
- ◆ Ve středních školách bylo evidováno 136 ukrajinských žáků, z toho 88 azylantů.

Na konzervatoři lze dosáhnout buď středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to nejdříve po čtyřech letech v denní formě šestiletého vzdělávacího programu, nebo po osmi letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu, nebo vyššího odborného vzdělání v konzervatoři (složením absolutoria po úspěšném ukončení šestiletého nebo osmiletého vzdělávacího programu). Do osmiletého oboru Tanec jsou žáci přijímáni ke vzdělávání po pátém ročníku základní školy.

Ve školním roce 2022/23 působilo v České republice celkem 18 škol, které vyučovaly umělecké obory v šestiletém a v osmiletém vzdělávacím programu konzervatoří.

Tabulka 11: Konzervatoře – školy, žáci, nově přijatí do 1. ročníku, absolventi a učitelé ve školním roce 2018/19–2022/23

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Školy	18	18	18	18	18
Žáci	3 813	3 836	3 902	3 880	3 837
z toho dívky	2 444	2 441	2 486	2 483	2 450
Nově přijatí do 1. ročníku	697	647	691	631	642
z toho dívky	429	388	444	400	396
Absolventi	347	378	392	387	.
z toho dívky	238	239	255	249	.
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	1 035,8	1 069,8	1 023,0	1 097,8	1 092,1
z toho ženy	541,8	539,0	522,3	582,5	543,7

Zdroj: databáze MŠMT

V uvedených školách se vzdělávalo 3 837 žáků, tj. o 43 méně než v roce 2021/22 a o 24 více než na počátku sledovaného období. Denní formu vzdělávání navštěvovalo 3 640 žáků, v tom v šestiletém vzdělávacím programu se vzdělávalo v denní formě 3 054 žáků, z toho 1 830 dívek, a osmiletý vzdělávací program obor Tanec navštěvovalo celkem 586 žáků, z toho 501 dívek.

Ke vzdělávání na konzervatoři bylo ve školním roce 2022/23 nově přijato do 1. ročníku 642 žáků, tj. o 11 žáků více než roce minulém a o 55 méně než v roce 2018/19. Do denní formy vzdělávání bylo přijato 619 žáků.

Ve školním roce 2021/22 absolvovalo konzervatoř 387 žáků, což je o pět žáků méně než v roce předchozím a o 40 více než na začátku sledovaného období. V denní formě vzdělávání absolvovalo 365 žáků.

Přepočtený počet učitelů na plně zaměstnané byl v letošním školním roce 1 092,1, z toho 543,7 bylo úvazků žen. Oproti loňským hodnotám se jedná o pokles o 5,7 úvazku celkem a o pokles o 38,8 úvazku u žen. Podíl úvazků žen na celkovém přepočteném počtu učitelů je v rozmezí od 49,8 % v letošním školním roce až po 53,1 % ve školním roce 2021/22.

4.2.5 Vyšší odborné školy

- ◆ V roce 2022/23 se na 150 vyšších odborných školách vzdělávalo 20 639 studentů.
- ◆ Vyšší odborné školy nově přijaly do prvních ročníků 8 968 studentů.
- ◆ Ve školním roce 2021/22 absolvovalo vyšší odborné školy 3 906 absolventů.
- ◆ Ve vyšších odborných školách bylo evidováno 215 ukrajinských studentů, z toho 51 azylantů.

Tabulka 12: Vyšší odborné školy – Struktura přihlášených podle skupin oborů ve školním roce 2018/19–2022/23

Skupiny oborů	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Přírodní vědy a nauky	0,0%	0,4%	0,0%	0,4%	0,2%
Technické vědy a nauky	9,0%	10,4%	9,2%	7,8%	7,8%
Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky	1,3%	1,9%	1,9%	4,4%	5,7%
Zdravotnictví, lékařské a farmaceut. vědy a nauky	33,4%	33,6%	35,2%	35,9%	34,9%
Humanitní a spol. vědy a nauky	7,0%	6,1%	5,4%	4,3%	3,7%
Ekonomické vědy a nauky	9,3%	8,9%	8,9%	7,5%	6,9%
Právní vědy a nauky	7,4%	7,6%	6,0%	5,2%	4,9%
Pedagogika, učitelství a soc. péče	30,5%	30,6%	31,2%	33,5%	35,3%
Vědy a nauky o kultuře a umění	5,6%	4,6%	6,0%	5,4%	6,0%
Vojenské vědy a nauky	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%

Komentář:

Jeden uchazeč se může hlásit zároveň na více oborů.

Zdroj: databáze MŠMT

Vzdělání ve vyšších odborných školách spadá do sektoru terciárního, nevysokoškolského vzdělávání. Vyšší odborné školy rozvíjí a prohlubují znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytují odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností.

Vyšší odborné školy nabízejí studium ve 3–3,5letých oborech v denní formě vzdělávání, v ostatních formách vzdělávání se studijní délka může prodloužit na čtyři roky. Vyšší odborné vzdělávání je ukončeno absolutoriem, po jehož úspěšném složení absolvent získává titul diplomovaný specialista (DiS.).

Struktura přihlášených na vyšší odborné školy se během sledovaného pětiletého období výrazně neměnila. Největší zájem je stále o studium pedagogických a zdravotnických oborů. Podíl počtu přihlášených v pedagogických oborech stoupl z 30,5 % v roce 2018/19 až na současných 35,3 %. Ve zdravotnických oborech je podíl přihlášených 34,9 %. Jedná se o meziroční pokles o 1,0 p. b., od roku 2018/19 je tento podíl o 1,5 p. b. vyšší.

Podíl přihlášených v ekonomických oborech ve sledovaném období stále klesá, a to z počátečních 9,3 % na současných 6,9 %. Podíl zájemců o vzdělávání v technických oborech se v posledních dvou letech ustálil na 7,8 %.

Tabulka 13: Vyšší odborné školy – školy, studenti, nově přijatí do 1. ročníku, absolventi a učitelé ve školním roce 2018/19–2022/23

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Školy	166	160	156	151	150
Studenti	18 416	17 954	18 458	20 096	20 639
z toho ženy	13 443	13 387	13 894	15 421	15 939
Nově přijatí do 1. ročníku	7 361	7 687	7 900	9 240	8 968
z toho ženy	5 341	5 728	5 867	7 034	6 772
Absolventi	4 056	3 683	3 621	3 906	.
z toho ženy	3 083	2 861	2 804	3 123	.
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	1 363,0	1 274,7	1 241,5	1 243,4	1 280,9
z toho ženy	899,5	862,9	819,7	821,4	865,1

Zdroj: databáze MŠMT

Ve školním roce 2022/23 zajišťovalo vyšší odborné vzdělávání 150 vyšších odborných škol, z toho 64,0 % škol bylo zřizovaných kraji a nezanedbatelný podíl tvořily školy zřizované privátním sektorem (27,3 % škol). Od školního roku 2018/19 se snížil počet škol o 16.

Na vyšších odborných školách se v letošním školním roce vzdělávalo 20 639 studentů, tj. o 2,7 % více než v minulém školním roce. V celém sledovaném období roste zastoupení žen, studujících žen bylo ve školním roce 2018/19 celkem 73,0 %, v letošním roce je to již 77,2 % (nárůst o 4,2 p. b.). V denní formě vzdělávání se vzdělávalo 12 781 studentů, v ostatních formách vzdělávání (dálkové, distanční a kombinované) 7 858 studentů.

Počet nově přijatých studentů do prvního ročníku rostl až do minulého školního roku. Pro školní rok 2022/23 bylo přijato 8 968 studentů, což je o 2,9 % méně než ve školním roce 2021/22. Do denní formy vzdělávání bylo přijato 5 844 studentů a do ostatních forem 3 124 studentů.

Studium ve vyšších odborných školách absolvovalo ve školním roce 2021/22 celkem 3 906 studentů (z toho 2 420 v denní formě vzdělávání). Jedná se o meziroční nárůst o 7,9 % (resp. o 6,5 % u denní formy vzdělávání).

4.2.6 Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

- ♦ Ve školním roce 2022/23 poskytovalo náhradní rodinnou, ochrannou a preventivně výchovnou péči 203 školských zařízení.

Tabulka 14: Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy – zařízení, děti/dívky ve školním roce 2018/19–2022/23

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Zařízení pro výkon ústavní-ochranné výchovy		204	203	203	203	203
v tom	dětský domov	138	137	137	138	138
	výchovný ústav	28	28	28	28	28
	diagnostický ústav	25	25	25	25	25
	dětský domov se školou	13	13	13	12	12
Děti		6 394	6 553	6 446	6 234	6 355
v tom	dětský domov	4 248	4 345	4 303	4 247	4 261
	výchovný ústav	759	805	740	699	733
	diagnostický ústav	993	1 012	1 035	923	980
	dětský domov se školou	394	391	368	365	381
z toho dívky		2 743	2 826	2 781	2 665	2 735
v tom	dětský domov	2 030	2 058	2 055	2 018	2 027
	výchovný ústav	204	228	190	187	215
	diagnostický ústav	348	366	380	318	332
	dětský domov se školou	161	174	156	142	161

Zdroj: databáze MŠMT

- ♦ V dětských domovech se nacházelo 4 261 dětí, v dětských domovech se školou 733 dětí, ve výchovných ústavech 980 dětí a v diagnostických ústavech 381 dětí.

Účelem těchto zařízení je zajišťovat nezletilým osobám zpravidla ve věku 3–18 let výchovu, kterou by za normálních okolností měla zajišťovat rodina. Tato zařízení mohou svým klientům nabízet rovněž vzdělávání.

Ve školním roce 2022/23 poskytovalo péči v České republice celkem 203 zařízení ústavní a ochranné výchovy (z toho 138 zařízení, tj. 68,0 % tvořily dětské domovy). Počet zařízení zůstává v celém sledovaném období stabilní.

V zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy bylo ve školním roce 2022/23 umístěno celkem 6 355 dětí, z toho většina v dětských domovech (67,0 %) a výchovných ústavech (15,4 %). Počet umístěných dětí

nevykazoval ve sledovaném období velké změny, kolísal od 6 234 dětí v minulém školním roce až po 6 553 dětí ve školním roce 2019/2020. Žádné významné odchylky v počtu umístěných dětí nejsou patrné ani v případě jednotlivých typů zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

4.2.7 Zařízení zájmového vzdělávání

- ♦ Ve školním roce 2022/23 působilo v České republice 4 186 družin, které navštěvovalo 352 050 žáků.
- ♦ Ve školních družinách bylo evidováno 13 579 ukrajinských žáků, z toho 9 701 azylantů.
- ♦ 635 školních klubů poskytovalo služby 46 020 žákům.
- ♦ Ve školních klubech bylo evidováno 1 025 ukrajinských žáků, z toho 755 azylantů.
- ♦ Ve školním roce 2022/23 do 510 základních uměleckých škol a 1 106 poboček docházelo 257 465 žáků.
- ♦ Ve 334 střediscích volného času (324 domů dětí a mládeže a 10 stanic zájmových činností) bylo evidováno 248 877 účastníků (247 387 v domovech dětí a mládeže a 1 490 ve stanicích zájmové činnosti).

Mezi zařízení zájmového vzdělávání pro potřeby výroční zprávy jsme zařadili školní družiny a kluby, základní umělecké školy a střediska volného času.

Školní družiny a kluby

Ve školním roce 2022/23 poskytovalo služby 4 186 školních družin, ve kterých bylo zapsáno k pravidelné denní docházce 352 050 účastníků, z toho 342 675 z 1. stupně základních škol (tj. 60,1 % všech žáků 1. stupně). Počet žáků 1. stupně zapsaných k pravidelné denní docházce do školní družiny stoupl meziročně o 17 332 (tj. o 5,3 % více), podíl počtu zapsaných žáků z 1. stupně na počtu žáků 1. stupně ZŠ se od loňského školního roku zvýšil o 0,5 p. b. V porovnání s rokem 2018/19 dochází do školní družiny o 10 389 žáků z 1. stupně ZŠ více (o 3,1 % více), podíl počtu zapsaných žáků z 1. stupně ZŠ na počtu žáků 1. stupně ZŠ je oproti tomuto roku letos vyšší o 2,2 p. b.

O žáky ve školních družinách pečovalo v tomto školním roce celkem 16 320 vychovatelů (11 648,7 přepočtených na plně zaměstnané, tj. o 4,1 % úvazků vychovatelů více než ve školním roce 2021/22) a 2 448 ostatních pedagogických pracovníků (716,6 přepočtených na plně zaměstnané).

Ve školním roce 2022/23 působilo v České republice 635 školních klubů, tj. o 23 klubů více než v loňském školním roce a o 32 více než v roce 2018/19. Ve školních klubech bylo zapsáno 46 020 žáků, z toho 29 019 žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří, což představovalo 6,0 % všech žáků 2. stupně základních škol a nižších stupňů víceletých středních škol a osmiletých konzervatoří (tj. o 0,1 p. b. méně než ve školním roce 2021/22 a o 1,2 p. b. méně než v roce 2018/19).

Ve školních klubech bylo v tomto školním roce evidováno 1 932 vychovatelů (422,1 přepočtených na plně zaměstnané, tj. o 10,3 % úvazků vychovatelů více než ve školním roce 2021/22) a 1 458 ostatních pedagogických pracovníků (158,4 přepočtených na plně zaměstnané).

Tabulka 15: Školních družiny a kluby – družiny, kluby, žáci a jejich podíl vzhledem k odpovídající školské populaci ve školním roce 2018/19–2022/23

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Počet školních družin	4 094	4 099	4 128	4 159	4 186
Zapsaní žáci ve školních družinách	339 037	336 027	330 471	333 838	352 050
z celku počet zapsaných žáků z 1. stupně ZŠ	332 286	328 452	322 944	325 343	342 675
Podíl počtu zapsaných žáků z 1. stupně ZŠ na počtu žáků 1. st. ZŠ	57,9%	58,3%	58,2%	59,6%	60,1%
Školní kluby					
Počet školních klubů	603	603	606	612	635
Zapsaní žáci ve školních klubech	47 873	46 544	41 526	44 066	46 020
z celku počet zapsaných žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří	29 367	29 415	27 037	27 878	29 019
Podíl počtu zapsaných žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří na počtu žáků 2. stupně ZŠ, nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří	7,2%	6,8%	6,0%	6,1%	6,0%

Zdroj: databáze MŠMT

Základní umělecké školy

Základní umělecké školy poskytují vzdělání v oborech: hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém. Nejvíce vyhledávané jsou hudební obory.

Od školního roku 2018/19 se zvýšil počet škol i jejich poboček, a to na 510 základních uměleckých škol (navýšení o 2,8 %) a 1 106 poboček (navýšení o 19,7 %) v letošním školním roce. Počet poboček se poprvé ve sledovaném období snížil, a to meziročně o osm poboček.

Po dvouletém snížení počtu žáků v letech 2020/21 a 2021/22 došlo letos v uvedených školách a jejich pobočkách opět k nárůstu počtu žáků, a to meziročně o 8 612 žáků (o 3,5 %) na současných 257 465 žáků. Dívky jsou zastoupeny ze 69,5 %, což je v absolutním čísle 179 006 dívek.

Nejvíce žáků navštěvovalo hudební obory, a to 64,8 % žáků základních uměleckých škol, ve výtvarných oborech se realizovalo 20,7 % žáků, v tanečních 10,2 % žáků a v literárně-dramatických oborech 4,3 % žáků.

Žáky v základních uměleckých školách ve školním roce 2022/23 vzdělávalo 13 139 interních učitelů (9 122,2 přepočtených na plný úvazek) a 940 externích učitelů (272,8 přepočtených na plný úvazek). Vzhledem k roku

Tabulka 16: Základní umělecké školy – školy, pobočky, žáci/dívky a absolventi v jednotlivých oborech ve školním roce 2018/19–2022/23

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Počet škol		496	498	502	507	510
Počet poboček		924	1 005	1 100	1 114	1 106
Počet žáků		253 545	254 314	250 852	248 853	257 465
v tom	v tanečním oboru	27 848	27 728	26 314	24 691	26 149
	ve výtvarném oboru	50 562	51 127	50 445	49 355	53 423
	v literárně-dramatickém oboru	10 296	10 437	10 273	10 449	11 123
	v hudebním oboru	164 839	165 022	163 820	164 358	166 770
z toho dívky		177 141	177 389	174 722	172 722	179 006
v tom	v tanečním oboru	26 267	26 083	24 866	23 367	24 750
	ve výtvarném oboru	38 569	39 164	38 936	38 153	41 411
	v literárně-dramatickém oboru	7 143	7 243	7 195	7 477	7 999
	v hudebním oboru	105 162	104 899	103 725	103 725	104 846
Absolventi		20 535	18 770	18 872	19 528	.
z toho dívky		14 384	13 293	13 354	13 612	.

Zdroj: databáze MŠMT

2021/22 je to navýšení úvazků o 1,4 % u interních učitelů a o 15,6 % u externích učitelů. Ženy tvoří 61,0 % interních učitelů (fyzických osob) a 60,1 % externích učitelů (fyzických osob).

Střediska volného času

Ve školním roce 2022/23 poskytovalo pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost 334 středisek volného času, to je o tři více než v minulém školním roce. Počet zájmových útvarů se ve srovnání s rokem 2021/22 zvýšil o 3,4 %, a to na 28 777 útvarů. Ve střediscích volného času se pravidelné činnosti účastnilo 248 877 dětí, žáků, studentů a ostatních účastníků, z nichž největší podíl tvořili žáci (72,2 %) a děti (17,2 %). Počet účastníků meziročně klesl, a to o 12,1 %.

Tabulka 17: Střediska volného času – střediska, zájmové útvary a přijatí účastníci ve školním roce 2018/19–2022/23

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Střediska volného času		330	334	333	331	334
Útvary zájmové činnosti		28 153	30 096	26 969	27 821	28 777
Přijetí účastníci		304 539	310 043	261 268	282 996	248 877
v tom	děti	39 286	40 657	35 267	42 026	42 752
	žáci	234 379	237 631	199 952	213 279	179 805
	studenti ¹⁾	2 152	2 097	2 217	1 467	857
	ostatní ²⁾	28 722	29 658	23 832	26 224	25 463

Komentář:

¹⁾ Pouze studenti VOŠ, studenti VŠ jsou uvedeni v řádku „ostatní“.

²⁾ Ostatními účastníky mohou být např. studenti VŠ, pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci nezletilých účastníků, popřípadě další fyzické osoby (§ 1 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů), přijatí k pravidelné činnosti na základě písemné přihlášky.

Zdroj: databáze MŠMT

Zaměříme-li se na jednotlivé typy středisek volného času, pak v roce 2022/23 bylo evidováno 324 domů dětí a mládeže s 222 073 účastníky a 28 620 zájmovými útvary. V 10 stanicích zájmových činností bylo v letošním roce evidováno 157 zájmových útvarů a 1 341 účastníků.

4.2.8 Pracovníci v regionálním školství

- ♦ V regionálním školství působilo 286 tis. zaměstnanců – 207 tis. pedagogů a téměř 79 tis. nepedagogů.
- ♦ Z celkového počtu pedagogických pracovníků bylo 154 tis. učitelů a 6 tis. učitelů odborného výcviku (včetně řídicích pracovníků).
- ♦ Průměrná hrubá měsíční mzda/plat zaměstnanců činila 40 200 Kč, což představuje meziroční nárůst o 600 Kč (tj. více o 1,5 %). Pedagogičtí pracovníci pobírali plat 45 100 Kč (meziroční zvýšení o 300 Kč, tj. více o 0,7 %), průměrný plat nepedagogických zaměstnanců byl ve výši 27 100 Kč (meziroční nárůst o 800 Kč, tj. více o 3,0 %).
- ♦ Průměrná hrubá měsíční mzda/plat učitelů (bez učitelů odborného výcviku) činila 48 200 Kč, meziročně tak došlo k nárůstu o 600 Kč (tj. o 1,3 %).

V regionálním školství bylo v roce 2022 zaměstnáno 286 tis. osob. V porovnání s předchozím rokem vzrostl počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané o 9,3 tis. (tj. o 3,4 %). K největšímu absolutnímu meziročnímu nárůstu počtu zaměstnanců došlo v případě základních škol (o 4,9 tis., tj. o 4,66 %) a mateřských

Tabulka 18: Průměrné přepočtené počty zaměstnanců a učitelů v regionálním školství podle druhů škol v letech 2018–2022

	zaměstnanci					učitelé ²⁾				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Regionální školství¹⁾	253 506,6	260 970,8	269 199,3	276 282,6	285 553,7	137 773,4	141 165,6	145 765,4	149 955,4	154 269,1
Mateřské školy	44 068,7	46 113,6	47 931,3	49 143,2	50 756,2	30 802,1	31 983,7	33 024,1	33 861,0	34 717,5
Základní školy	94 533,6	98 429,8	102 960,9	106 834,8	111 749,0	64 631,2	66 427,7	69 001,0	71 333,6	73 643,5
Střední školy	49 206,8	49 753,2	50 740,5	51 856,3	53 364,1	31 789,6	32 191,7	33 056,0	33 903,7	34 912,1
Konzervatoře	1 123,0	1 148,1	1 162,9	1 191,8	1 192,6	922,7	940,3	965,7	994,7	990,7
Vyšší odborné školy	1 373,4	1 259,3	1 175,3	1 174,7	1 181,6	1 025,8	920,9	856,8	862,3	872,6

Komentář:

¹⁾ Jako regionální školství je označována ta část školské soustavy, jejíž fungování upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Do regionálního školství se řadí všechny školy s výjimkou škol vysokých a školská zařízení všem těmto školám sloužící. Jedná se o školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT, kraj, obcemi nebo svazky obcí, a dále školy privátního sektoru a církevní školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Údaje se týkají zaměstnanců odměňovaných platem podle § 109 odst. 3 či mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce. Údaje zahrnují všechny zdroje financování (státní rozpočet včetně EŠF, doplňkovou činnost a ostatní zdroje). Údaje o mateřských školách, základních školách, středních školách a konzervatořích jsou uvedeny včetně škol určených pro děti/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami/zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona). Údaje jsou uvedeny včetně zaměstnanců, kteří pobírají příplatky za vedení (§ 124 ZP), a včetně řídicích pracovníků.

²⁾ Bez učitelů odborného výcviku.

Zdroj: databáze MŠMT

škol (o 2,0 tis., tj. o 4,1 %). K zastavení poklesu počtu zaměstnanců došlo u vyšších odborných škol (v roce 2022 vzrostl počet o 7 osob, tj. o 0,6 %).

Počet pedagogických pracovníků se meziročně zvýšil o 9,0 tis. (tj. o 4,6 %) na 207 tis. a počet nepedagogických zaměstnanců meziročně vzrostl o 1,7 tis. (tj. o 2,2 %) na 78,4 tis.

Nejvyšší podíl pedagogických pracovníků v regionálním školství tvoří učitelé (včetně řídicích pracovníků, bez učitelů odborného výcviku) – v roce 2022 jich zde pracovalo 154,3 tis. (tj. 74,5 % všech pedagogických pracovníků a 54,0 % všech zaměstnanců v regionálním školství). Meziročně se celkový počet učitelů zvýšil o 8,8 tis. (tj. o 4,4 %).

Učitelé na základních školách představují 47,7 % všech učitelů (73,6 tis. v roce 2022), 22,6 % učitelů vzdělává na středních školách (34,9 tis. v roce 2022), dalších 22,5 % tvoří učitelé v mateřských školách (34,7 tis. v roce 2022). Na konzervatořích vzdělává necelé 1 % učitelů, stejně tak necelé 1 % učitelů působí na vyšších odborných školách. Meziročně došlo k nejvyššímu nárůstu počtu učitelů v případě základních škol (o 2,3 tis., tj. o 3,2 %),

Tabulka 19: Průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců a učitelů v regionálním školství podle druhů škol v letech 2018–2022

	zaměstnanci					učitelé ²⁾				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Regionální školství¹⁾	29 476 Kč	33 530 Kč	36 858 Kč	39 597 Kč	40 175 Kč	35 089 Kč	40 172 Kč	44 060 Kč	47 590 Kč	48 167 Kč
Mateřské školy	26 360 Kč	29 885 Kč	32 172 Kč	34 405 Kč	34 940 Kč	30 021 Kč	34 155 Kč	36 591 Kč	39 198 Kč	39 709 Kč
Základní školy	31 662 Kč	36 164 Kč	39 797 Kč	42 900 Kč	43 087 Kč	36 623 Kč	42 070 Kč	46 210 Kč	49 975 Kč	50 351 Kč
Střední školy	33 098 Kč	37 809 Kč	41 860 Kč	45 408 Kč	46 508 Kč	37 037 Kč	42 438 Kč	46 931 Kč	51 018 Kč	52 122 Kč
Konzervatoře	34 168 Kč	38 879 Kč	42 753 Kč	45 700 Kč	46 765 Kč	36 119 Kč	41 350 Kč	45 278 Kč	48 564 Kč	49 646 Kč
Vyšší odborné školy	34 163 Kč	37 881 Kč	42 944 Kč	46 262 Kč	48 727 Kč	37 402 Kč	41 734 Kč	47 431 Kč	51 398 Kč	54 098 Kč

Komentář:

¹⁾ Jako regionální školství je označována ta část školské soustavy, jejíž fungování upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Do regionálního školství se řadí všechny školy s výjimkou škol vysokých a školská zařízení všem těmto školám sloužící. Jedná se o školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT, kraji, obcemi nebo svazky obcí, a dále školy privátního sektoru a církevní školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Údaje se týkají zaměstnanců odměňovaných platem podle § 109 odst. 3 či mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce. Údaje zahrnují všechny zdroje financování (státní rozpočet včetně ESF, doplňkovou činnost a ostatní zdroje). Údaje o mateřských školách, základních školách, středních školách a konzervatořích jsou uvedeny včetně škol určených pro děti/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami/zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona). Údaje jsou uvedeny včetně zaměstnanců, kteří pobírají příplatky za vedení (§ 124 ZP) a včetně řídicích pracovníků.

²⁾ Bez učitelů odborného výcviku.

Zdroj: databáze MŠMT

středních a mateřských škol (o 1,0 tis. osob u středních škol, tj. 3,0 % a o 0,9 tis. osob u mateřských škol, tj. 2,5 %).

V roce 2022 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda/plat (včetně nenárokové složky platu) u zaměstnanců regionálního školství částky 40 175 Kč a v případě učitelů hodnoty 48 167 Kč. Z hlediska meziročního srovnání průměrná hrubá měsíční mzda/plat vzrostla v případě zaměstnanců regionálního školství o 1,5 % (tj. o 578 Kč) a v případě učitelů o 1,2 % (tj. o 577 Kč). V 2022 byli nejlépe odměňováni učitelé vyšších odborných škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 54,1 tisíc Kč a učitelé středních škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 52,1 tisíc Kč. Následovali učitelé základních škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem ve výši 50,4 tisíc Kč a učitelé na konzervatořích se 49,7 tisíc Kč. Dlouhodobě nejnižší průměrnou hrubou měsíční mzdou/plat pobírají učitelé v mateřských školách, v roce 2022 byla na úrovni 39,8 tisíc Kč. Nejvyšší absolutní

Tabulka 20: Zaměstnanci v regionálním školství podle profesí v letech 2018–2022

	průměrný přepočtený počet					průměrná hrubá měsíční mzda/plat				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Pedagogičtí pracovníci v RgŠ¹⁾	178 963,6	185 290,2	192 463,4	198 349,3	207 104,9	33 390 Kč	38 095 Kč	41 602 Kč	44 759 Kč	45 117 Kč
Učitelé ²⁾	137 773,4	141 165,6	145 765,4	149 264,8	154 269,1	35 089 Kč	40 172 Kč	44 060 Kč	47 592 Kč	48 167 Kč
Vychovatelé	15 100,5	15 311,7	15 671,1	16 004,9	16 494,5	29 926 Kč	34 213 Kč	37 282 Kč	39 591 Kč	39 961 Kč
Učitelé odborného výcviku	5 556,2	5 659,4	5 803,4	6 029,9	6 270,6	31 547 Kč	36 311 Kč	39 182 Kč	42 237 Kč	42 683 Kč
Asistenti pedagoga	15 600,7	17 965,6	19 831,2	21 554,6	24 392,7	21 936 Kč	25 289 Kč	27 538 Kč	29 647 Kč	29 822 Kč
Speciální pedagogové ³⁾	1 664,7	1 835,0	1 959,5	2 007,1	2 083,6	36 054 Kč	40 596 Kč	43 382 Kč	46 458 Kč	47 063 Kč
Psychologové ⁴⁾	1 178,4	1 237,8	1 285,0	1 302,1	1 356,3	34 971 Kč	39 240 Kč	41 912 Kč	45 157 Kč	45 983 Kč
Trenéři ⁵⁾	167,1	169,9	177,4	182,8	187,6	32 444 Kč	36 687 Kč	40 650 Kč	44 362 Kč	44 831 Kč
Ostatní pedagogové ⁶⁾	1 922,5	1 945,3	1 970,3	2 003,2	2 050,6	33 964 Kč	38 386 Kč	40 911 Kč	43 157 Kč	44 041 Kč
Nepedagogičtí zaměstnanci v RgŠ⁷⁾	74 543,1	75 680,6	76 735,9	76 731,2	78 448,7	20 078 Kč	22 353 Kč	24 959 Kč	26 265 Kč	27 126 Kč

Komentář:

Jako regionální školství je označována ta část školské soustavy, jejíž fungování upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Do regionálního školství se řadí všechny školy s výjimkou škol vysokých a školská zařízení všem těmto školám sloužící. Jedná se o školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT, kraji, obcemi nebo svazky obcí, a dále školy privátního sektoru a církevní školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Údaje se týkají zaměstnanců odměňovaných platem podle § 109 odst. 3 či mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce. Údaje zahrnují všechny zdroje financování (státní rozpočet včetně ESF, doplňkovou činnost a ostatní zdroje). Údaje o mateřských školách, základních školách, středních školách a konzervatořích jsou uvedeny včetně škol určených pro děti/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami/zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona). Údaje jsou uvedeny včetně zaměstnanců, kteří pobírají příplatky za vedení (§ 124 ZP), a včetně řídících pracovníků.

¹⁾ Pedagogičtí pracovníci (§ 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů) jsou setříděni do skupin profesí – učitelé, učitelé odborného výcviku, vychovatelé, asistenti pedagoga, speciální pedagogové, psychologové, trenéři a ostatní pedagogové.

²⁾ Učitelé bez učitelů odborného výcviku.

³⁾ Nezapočítávají se učitelé se speciálně pedagogickou kvalifikací.

⁴⁾ Pouze psychologové podle § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

⁵⁾ Pouze trenéři podle § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

⁶⁾ Do roku 2015 včetně spadají do této kategorie asistenti pedagoga, speciální pedagogové, psychologové, trenéři, pedagogové volného času, pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně, pedagogové volného času. Od roku 2016 patří do této kategorie trenéři, pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně. Od roku 2017 tuto kategorii tvoří pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně.

⁷⁾ Nepedagogičtí zaměstnanci jsou technickohospodářští pracovníci, provozní zaměstnanci, obchodně provozní zaměstnanci a ostatní zaměstnanci.

Zdroj: databáze MŠMT

i relativní meziroční nárůst byl zaznamenán v případě učitelů vyšších odborných škol (o 2 699 Kč, tj. o 5,3 %), středních škol (1 104 Kč, tj. o 2,2 %) a konzervatoří (1 082 Kč, tj. o 2,2 %). Nejnižší absolutní i relativní meziroční nárůst průměrné hrubé mzdy/platu byl u učitelů základních škol (376 Kč, tj. o 0,8 %).

Nároková složka platu zaměstnanců regionálního školství, kterou tvoří platový tarif a různé nárokové příplatky, činila v roce 2022 u všech zaměstnanců v průměru 33 900 Kč, u pedagogických pracovníků 38 400 Kč a u nepedagogických zaměstnanců 21 300 Kč. Meziročně nároková složka vzrostla v případě všech zaměstnanců průměrně o 900 Kč (tj. 2,7 %), v případě pedagogů vzrostla o 900 Kč (tj. 2,4 %) a u nepedagogů o 800 Kč (tj. o 3,9 %).

Platový tarif všech zaměstnanců v regionálním školství činil v roce 2022 průměrně 25 500 Kč, u pedagogů 28 200 Kč a v případě nepedagogů 18 100 Kč. Meziročně tak došlo k navýšení u všech zaměstnanců průměrně o 400 Kč (tj. o 1,6 %), v případě pedagogů o 200 Kč (tj. o 0,7 %) a u nepedagogů o 800 Kč (tj. o 4,6 %).

Nenároková složka platu zaměstnanců regionálního školství, která se skládá z osobního příplatku a odměny, činila v roce 2022 u všech zaměstnanců v průměru 6 400 Kč, u pedagogických pracovníků 6 700 Kč a u nepedagogických zaměstnanců 5 300 Kč. V roce 2022 meziročně klesla v případě všech zaměstnanců průměrně o 500 Kč (tj. o 7,2 %), v případě pedagogů o 700 Kč (tj. o 9,5 %) a v případě nepedagogů o 200 Kč (3,7 %).

Z pohledu dalších profesí pedagogických pracovníků bylo v regionálním školství v roce 2022 zaměstnáno 24,4 tis. asistentů pedagoga, 16,5 tis. vychovatelů, 6,3 tis. učitelů odborného výcviku, 2,1 tis. speciálních pedagogů a 1,1 tis. psychologů. Nejvyšší meziroční nárůst počtu zaměstnanců přepočtených na plně zaměstnané byl zaznamenán v případě asistentů pedagoga, jejich počet vzrostl o 2,8 tis. (tj. o 11,8 %).

Průměrná hrubá měsíční mzda/plat asistentů pedagoga se v roce 2022 meziročně zvýšila o 175 Kč (tj. o 0,6 %) na úroveň 29 822 Kč, což je nejnižší částka z uvedených profesí pedagogických pracovníků. Nejlépe placenými pedagogickými pracovníky jsou učitelé s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 48 167 Kč, následují speciální pedagogové s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 47 063 Kč a dále psychologové, kteří v roce 2022 měsíčně pobírali v průměru 45 983 Kč.

4.3. Vysoké školství v roce 2022

4.3.1 Vysokoškolské vzdělávání

Vysokoškolským vzděláváním je myšleno vzdělávání, které směřuje k získání vysokoškolského vzdělání a akademického titulu podle § 44 až § 59 zákona číslo 111/1998 Sb. o vysokých školách.

K 31. 12. 2022 uskutečňovalo vzdělávací činnost 26 veřejných vysokých škol a 29 soukromých vysokých škol. K tomuto dni studovalo na veřejných a soukromých vysokých školách 304 518 studentů, tedy srovnatelně jako v předešlém roce. Na veřejných vysokých školách k 31. 12. 2022 studovalo 276 632 studentů, na

Tabulka 21: Počet přihlášených, přijatých a zapsaných ke studiu na veřejné a soukromé vysoké školy v letech 2018 až 2022

Vysoké školy veřejné a soukromé	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021	Index 2022/2018
Počet přihlášených	95 137	98 127	98 868	102 355	100 748	0,98	1,06
z toho ženy	53 823	54 829	55 454	58 491	57 189	0,98	1,06
Počet přihlášených, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	88 116	91 750	94 769	97 078	93 791	0,97	1,06
z toho ženy	49 355	50 747	52 798	54 964	52 675	0,96	1,07
Počet přijatých	73 350	77 485	79 800	79 621	76 138	0,96	1,04
z toho ženy	39 630	41 545	42 830	42 860	40 840	0,95	1,03
Počet zapsaných	68 753	72 730	75 605	75 265	72 713	0,97	1,06
z toho ženy	37 009	38 805	40 478	40 420	38 863	0,96	1,05
Úspěšnost (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	82,4%	83,2%	84,5%	84,2%	81,2%	96,4%	98,5%
Úspěšnost mužů (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	86,3%	87,0%	87,7%	88,1%	85,8%	97,5%	99,4%
Úspěšnost žen (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	79,4%	80,3%	81,9%	81,1%	77,5%	95,6%	97,6%

Komentář:

Jedná se o uchazeče o studium bakalářských a magisterských studijních programů veřejných a soukromých vysokých škol s českým státním občanstvím.

Úspěšnost je počítána jako podíl počtu přijatých a počtu přihlášených, kteří se dostavili k přijímacímu řízení.

Zdroj: databáze MŠMT

soukromých vysokých školách 28376 studentů. U počtů studentů veřejných vysokých škol, ani u počtů studentů soukromých vysokých škol nebyla zaznamenána žádná významná změna.

Ke studiu v bakalářských a nenavazujících magisterských studijních programech na veřejných a soukromých vysokých školách se v období od 1. 11. 2021 do 31. 10. 2022 přihlásilo 100 748 uchazečů s českým občanstvím⁷. Ti si podali 229 775 přihlášek. Vlastního přijímacího řízení se zúčastnilo 93 791 uchazečů, tj. 92,7 %. Z těchto uchazečů jich bylo přijato ke studiu 76 138, a z nich se pak do studia zapsalo 72 713.

⁷ Od roku 2004 se sledují všichni uchazeči bez rozdílu státní příslušnosti. Údaje o přijímacím řízení na VŠ se však uvádějí pouze za občany České republiky, neboť u cizinců chybí jednoznačný identifikátor, který je pro zpracování dat nezbytný.

Tabulka 22: Přijímací řízení ke studiu na veřejné a soukromé vysoké školy podle typu studijních programů v letech 2018 až 2022

Studijní programy	2018		2019		2020		2021		2022	
	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské
Prezenční forma studia										
Počet podaných přihlášek	143 096	27 249	150 663	28 140	151 937	26 969	161 621	28 755	169 322	28 821
Počet přihlášených	67 609	12 846	71 323	13 049	72 137	12 472	72 971	13 123	75 271	12 973
Počet uchazečů, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	63 523	11 466	67 384	11 725	69 415	11 523	69 819	11 865	66 560	10 802
Počet přijatých	52 756	5 405	56 935	5 699	58 321	5 605	57 376	5 698	56 673	5 725
Počet zapsaných	47 081	4 758	81 818	5 081	53 893	5 037	53 310	5 201	53 007	5 242
Ostatní formy studia										
Počet podaných přihlášek	32 504	1 204	31 347	1 297	31 396	1 145	36 781	1 726	31 828	1 824
Počet přihlášených	26 722	937	25 792	988	26 104	919	29 033	1 340	25 634	1 370
Počet uchazečů, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	23 240	802	22 632	837	24 308	825	26 334	1 154	21 595	1 078
Počet přijatých	18 238	566	18 228	507	19 114	472	19 750	475	16 671	526
Počet zapsaných	16 355	509	16 140	459	17 095	432	17 119	423	14 802	485

Komentář:

Jedná se o uchazeče o studium bakalářských a magisterských studijních programů veřejných a soukromých vysokých škol s českým státním občanstvím.

Zdroj: databáze MŠMT

Ke studiu na veřejné vysoké škole bylo přijato 83,8 % uchazečů o studium, kteří se zúčastnili vlastního přijímacího řízení, ke studiu na soukromé vysoké škole pak bylo přijato 95,2 % uchazečů o studium, kteří se zúčastnili vlastního přijímacího řízení. Rozdílnost těchto poměrů, kterým se někdy říká úspěšnost v přijímacím řízení, je dána jednak rozdílností uchazečů o studium dané věkem uchazečů a formou studia, do které se hlásí v nenavazujících magisterských studijních programech, a jednak odlišností v organizaci vlastního přijímacího řízení.

Většinu uchazečů o studium v prezenční formě studia tvoří devatenáctiletí a dvacetiletí, kteří představují 71,5 % zájemců o toto studium. V ostatních formách studia tato skupina představuje 19,5 % uchazečů, a naopak zde dominují uchazeči starší třiceti let, kteří představují 37,9 % uchazečů o studium v distanční či kombinované formě studia.

Tabulka 23: Počet studentů, poprvé zapsaných a absolventů veřejných a soukromých vysokých škol v letech 2018 až 2022

Vysoké školy veřejné a soukromé		2018	2019	2020	2021	2022
Počet škol ¹⁾		61	59	57	58	54
Počet studentů		289 649	288 577	298 986	303 633	304 518
z toho ženy		161 864	160 992	165 958	168 940	169 179
z toho ve studijních programech:	bakalářských	167 904	170 034	178 549	182 134	183 956
	magisterských	30 726	30 859	31 809	32 508	33 236
	magisterských navazujících	71 791	68 911	69 418	69 965	69 108
	doktorských	21 342	20 874	21 601	21 339	20 502
Počet poprvé zapsaných		53 843	56 903	61 150	61 696	60 715
z toho ženy		29 851	31 736	33 406	33 848	33 174
do studijních programů:	bakalářských	50 056	52 876	57 066	57 417	56 143
	magisterských	6 263	6 546	6 755	6 891	7 136
	magisterských navazujících	27 920	27 197	28 342	28 294	26 707
	doktorských	4 126	4 155	4 321	3 966	3 499
Počet absolventů		68 576	64 253	62 961	60 595	58 699
z toho ženy		41 016	38 404	37 438	35 969	34 657
z toho ve studijních programech:	bakalářských	34 792	32 541	32 536	31 889	31 025
	magisterských	4 540	4 569	4 404	4 253	4 354
	magisterských navazujících	26 927	24 893	24 224	22 413	21 317
	doktorských	2 373	2 309	1 847	2 083	2 039

Komentář:

Podle stavu SIMS k 23. 1. 2023.

Počet studentů k 31. 12. příslušného roku, počet poprvé zapsaných a absolventů za kalendářní rok.

V celkovém počtu poprvé zapsaných jsou zahrnuty jen bakalářské a dlouhé magisterské studijní programy.

¹⁾ Počet institucí, které vykazaly alespoň jednoho studenta v některém vzdělávacím programu.

Zdroj: databáze MŠMT

Z celkového počtu 100 748 uchazečů tvoří ženy 56,8 %, v počtu přijatých pak představují ženy 53,6 %. Převaha žen ve vzdělávání roste spolu se stupněm vzdělávání, aby se pak na nejvyšším stupni vzdělávání (doktorském) poměr mužů a žen obrátil.

Vzhledem k organizaci přijímacího řízení ke studiu na vysoké škole mohou být procenta přijatých uchazečů ve skutečnosti vyšší, protože část uchazečů nesplní základní podmínku k přijetí ke studiu na vysoké škole, tedy nezíská střední vzdělání s maturitní zkouškou, a tito by se tedy neměli počítat mezi oprávněné uchazeče. Tyto uchazeče však nejde odlišit, protože vysoké školy splnění této základní podmínky kontrolují většinou až u zápisu do studia, třeba z důvodu, že rozhodnutí o přijetí ke studiu na vysoké škole bývá vydáváno ještě před termínem konání maturitní zkoušky.

Pro vysledování přechodu z nižšího stupně vzdělávání do studia na vysokých školách chybí základní informace o počtech žáků, kteří úspěšně složili maturitní zkoušky. Matriky žáků jsou v tomto směru nespolehlivé, protože počty maturantů nemají žádný vliv na financování středních škol. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, které jediné má kompletní a přesné informace o těchto počtech, neboť maturitní vysvědčení se tisknou na podkladě dat dodávaných středním školám tímto centrem, zase poskytuje pouze informace o úspěšnosti v dílčích zkouškách.

Počet studentů poprvé zapsaných do studia na veřejné nebo soukromé vysoké škole v České republice mírně klesl. V roce 2022 činil tento počet poprvé zapsaných do studia v bakalářských nebo nenavazujících magisterských studijních programech 60 715, což je oproti předchozímu roku pokles o necelá dvě procenta. Značný pokles je u poprvé zapsaných do studia v distanční nebo kombinované formě.

V roce 2022 absolvovalo studium na veřejných a soukromých vysokých školách celkem 58 699 studentů. Proti předchozímu roku se jedná o pokles o 3,1 %. Do roku 2012 celkový počet absolventů narůstal. Počty prvního absolvování na vysoké škole v roce 2012 již stagnovaly a v roce 2013 došlo k poklesu počtu absolventů, kteří poprvé absolvovali na vysoké škole, o 5,7 %. V roce 2014 tento pokles vzrostl na 9,6 %. Zpoždění kulminace celkových počtů absolventů proti počtu absolventů, kteří absolvovali vysokoškolské studium poprvé, je dán implementací boloňského procesu. Na veřejných vysokých školách počet absolventů klesl o 2,7 % (53 990 absolventů v roce 2021 ve srovnání se 52 532 absolventů v roce 2022). Na soukromých vysokých školách došlo k poklesu celkového počtu absolventů o 6,6 % (6 608 absolventů v roce 2021 proti 6 172 absolventům v roce 2022).

4.3.2 Pracovníci ve veřejném vysokém školství

- ◆ Ve veřejných vysokých školách působilo 43,7 tis. zaměstnanců, z toho 18,7 tis. akademických pracovníků.
- ◆ Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců veřejných vysokých škol činila 51,2 tis. Kč, což představuje meziroční nárůst o 4,5 %.
- ◆ Průměrná hrubá měsíční mzda akademických pracovníků veřejných vysokých škol činila 62,9 tis. Kč, meziročně došlo k nárůstu o 3,2 %

Ve veřejných vysokých školách bylo v roce 2022 zaměstnáno 43,7 tis. pracovníků, z toho 21,6 tis. žen (49,6 %) a 22,0 tis. mužů (50,4 %). Meziročně byl zaznamenán nárůst celkového počtu zaměstnanců veřejných VŠ o 345, tj. o 0,8 %. Počet zaměstnanců veřejných vysokých škol, kteří jsou placeni ze státního rozpočtu (tj. z kap. 333-MŠMT), se oproti předchozímu roku zvýšil o více než 600 osob na 30,7 tis. Počet zaměstnanců placených

Tabulka 24: Průměrné přepočtené počty zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců veřejných vysokých škol podle rozpočtové skladby a podle profesního zařazení zaměstnanců za rok 2022

Kategorie zaměstnanců		Průměrný přepočtený počet zaměstnanců za rok 2022			Průměrná hrubá měsíční mzda za rok 2022		
		celkem	ženy	muži	celkem	ženy	muži
Zaměstnanci celkem¹⁾		43 655,6	21 648,0	22 007,6	51 227 Kč	43 352 Kč	58 974 Kč
v tom	veřejné vysoké školy	23 830,1	13 135,9	10 694,3	46 905 Kč	40 832 Kč	54 364 Kč
	koleje	385,1	264,3	120,7	28 636 Kč	27 456 Kč	31 220 Kč
	menzy	189,6	129,4	60,2	26 353 Kč	24 405 Kč	30 539 Kč
	vysokoškolský zemědělský, lesní statek	8,0	3,8	4,2	29 848 Kč	27 510 Kč	31 998 Kč
	výzkum, vývoj a inovace z prostředků kap. 333 – MŠMT	6 251,9	2 308,8	3 943,1	64 957 Kč	54 247 Kč	71 228 Kč
	výzkum, vývoj a inovace z ostatních zdrojů	5 362,5	1 817,0	3 545,5	50 320 Kč	43 133 Kč	54 004 Kč
	doplňková činnost	1 548,4	747,4	801,0	56 141 Kč	41 973 Kč	69 360 Kč
	ostatní zdroje (granty, apod.) mimo V, V a I	2 705,1	1 779,7	925,4	62 959 Kč	51 763 Kč	84 491 Kč
	prostředky strukturálních fondů EU	3 374,9	1 461,6	1 913,3	49 633 Kč	43 740 Kč	54 136 Kč
Akademičtí pracovníci¹⁾		18 771,2	6 834,8	11 936,4	62 872 Kč	54 059 Kč	67 918 Kč
v tom	pedagogičtí pracovníci V, V a I ²⁾	588,3	192,7	395,6	61 657 Kč	54 557 Kč	65 115 Kč
	profesoři	2 173,5	340,5	1 833,0	99 244 Kč	91 870 Kč	100 614 Kč
	docenti	4 151,5	1 112,5	3 039,0	75 845 Kč	69 246 Kč	78 261 Kč
	odborní asistenti	9 295,2	3 890,6	5 404,5	54 071 Kč	50 671 Kč	56 518 Kč
	asistenti	1 574,4	753,6	820,8	42 593 Kč	40 916 Kč	44 133 Kč
	lektori	988,4	544,9	443,5	44 194 Kč	41 617 Kč	47 359 Kč
Vědečtí pracovníci¹⁾		5 474,5	1 962,0	3 512,6	50 045 Kč	43 154 Kč	53 894 Kč
Ostatní pracovníci^{1),3)}		19 409,9	12 851,2	6 558,7	40 299 Kč	37 687 Kč	45 417 Kč

Komentář:

¹⁾ Bez ohledu na zdroj financování (tj. včetně prostředků strukturálních fondů EU, doplňkové činnosti a ostatních aktivit).

²⁾ Výzkumní, vývojová a inovační pracovníci podílející se na pedagogické činnosti.

³⁾ Technicko-hospodářští, provozní a obchodně provozní pracovníci celkem.

Zdroj: databáze MŠMT

z doplňkové činnosti a ostatních aktivit se celkově snížil o více než 250 osob (tj. 2 %) na 13,0 tis., z nichž zaměstnanci placení ze strukturálních fondů EU tvořili 26,0 % (3,4 tis.).

V roce 2022 působilo na veřejných vysokých školách 18,8 tis. akademických pracovníků (z toho 36,4 % žen) a 5,5 tis. vědeckých pracovníků (z toho 35,8 % žen). Oproti předchozímu roku se počet akademických pracovníků zvýšil o 1 % (rozdíl činil přibližně 185 úvazků). Z pohledu profesního zařazení tvořili z celkového počtu akademických pracovníků 49,5 % odborní asistenti (9,3 tis.), 22,1 % docenti (4,2 tis.), 11,6 % profesori (2,2 tis.), 8,4 % tvořili asistenti (1,6 tis.), 5,3 % lektori (988) a 3,1 % výzkumní, vývojoví a inovační pedagogičtí pracovníci (590).

Zaměstnanci veřejných vysokých škol pobírali v roce 2022 průměrně 51 227 Kč, z toho ženy 43 352 Kč a muži 58 974 Kč. Meziroční nárůst průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců veřejných vysokých škol činil 4,5 % (tj. 2 197 Kč).

Akademičtí pracovníci veřejných vysokých škol pobírali 62 872 Kč (ženy 54 059 Kč, muži 67 918 Kč). Meziročně se průměrná hrubá měsíční mzda akademických pracovníků zvýšila o 3,2 % (tj. 1 935 Kč).

Podle profesního zařazení akademických pracovníků pobírali nejvyšší průměrnou hrubou měsíční mzdu profesori – 99 244 Kč (ženy 91 870 Kč a muži 100 614 Kč). Nejnižší průměrnou hrubou měsíční mzdu pobírali asistenti – 42 593 Kč (ženy 40 916 Kč a muži 44 133 Kč).

4.4. Tematické okruhy

- ◆ Ve školním roce 2022/23 se nadále mírně zvyšoval podíl dětí se zdravotním postižením integrovaných do běžných tříd mateřských škol, v základních a středních školách podíl integrovaných žáků do běžných tříd meziročně rovněž stoupl.
- ◆ Většina žáků základních, středních škol a konzervatorií a studentů vyšších odborných škol se učí anglickému jazyku, za kterým následuje jazyk německý.
- ◆ V mateřských školách jsou nejčastěji vykazovány Pomůcky pro rozvoj řeči, komunikačních schopností a logopedickou podporu (dle potřeby žáka), na základních školách je nejčastěji vykazováno podpůrné opatření Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina) a ve středních školách je nejčastějším poskytovaným podpůrným opatřením Základní materiální a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřebního materiálu).
- ◆ Ve školním roce 2022/2023 došlo vlivem válečného konfliktu na Ukrajině ke značnému nárůstu počtu dětí, žáků a studentů s ukrajinským státním občanstvím, což mělo vliv na celkový růst podílu cizinců na všech úrovních vzdělávání. Zastoupení cizinců v regionálním školství je 5,8 %.

Zdravotně postižené děti a žáci

Mateřské školy navštěvovalo ve školním roce 2022/23 celkem 13 031 dětí se zdravotním postižením, z nichž 49,5 % mělo diagnostikována závažnou vadu řeči. Do běžných tříd mateřských škol bylo individuálně integrováno 48,0 % dětí se zdravotním postižením. Podíl dětí se zdravotním postižením na celkovém počtu dětí v celém sledovaném období nepatrně stoupl, a to od 3,1 % v roce 2018/19 až po letošních 3,5 %.

Tabulka 25: Počty a procentuální zastoupení dětí a žáků se zdravotním postižením – podle druhu integrace ve školním roce 2018/19–2022/23

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Mateřské školy					
Individuálně integrované děti do běžných tříd MŠ	4 367	4 694	4 841	5 326	6 252
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu dětí MŠ	1,2%	1,3%	1,4%	1,5%	1,7%
Počty dětí ve speciálních třídách MŠ	6 878	7 001	6 706	6 722	6 779
Podíl dětí ve speciálních třídách na celkovém počtu dětí MŠ	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,8%
Základní školy					
Individuálně integrovaní žáci do běžných tříd ZŠ	76 037	84 010	87 306	84 344	89 512
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu žáků ZŠ	8,1%	8,8%	9,1%	8,7%	8,9%
Počty žáků ve speciálních třídách ZŠ	25 946	26 930	26 802	27 511	28 445
Podíl žáků ve speciálních třídách na celkovém počtu žáků ZŠ	2,8%	2,8%	2,8%	2,9%	2,8%
Střední školy¹⁾					
Individuálně integrovaní žáci do běžných tříd SŠ	14 203	17 056	17 319	16 266	18 764
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu žáků SŠ	3,5%	4,2%	4,2%	3,8%	4,2%
Počty žáků ve speciálních třídách SŠ	7 864	7 996	7 890	8 005	8 146
Podíl žáků ve speciálních třídách na celkovém počtu žáků SŠ	1,9%	2,0%	1,9%	1,9%	1,8%

Komentáře:¹⁾ Údaje za denní formu vzdělávání.

Zdroj: databáze MŠMT

Ve školním roce 2022/23 se v základních školách vzdělávalo 117957 žáků se zdravotním postižením, tj. 11,7 % všech žáků navštěvujících základní školu. Podíl žáků se zdravotním postižením individuálně integrovaných do běžných tříd základních škol z celkového počtu zdravotně postižených vzrostl ze 74,6 % ve školním roce 2018/19 na 76,5 % v roce 2020/21. V minulém školním roce klesl tento podíl na 75,4 %, letos se podíl zvýšil na 75,9 %. Z celkového počtu zdravotních postižení převažují závažné vývojové poruchy učení, které se vyskytují u 42,3 % žáků se zdravotním postižením.

Střední školy ve školním roce 2022/23 navštěvovalo 26910 žáků se zdravotním postižením, tedy 6,0 % žáků středních škol v denní formě vzdělávání. Z celkového počtu žáků se zdravotním postižením bylo individuálně integrováno do běžných tříd středních škol 69,7 % žáků, tj. o 2,7 p. b. více než v roce 2021/22. Z hlediska po-

Tabulka 26: Počty a procentuální zastoupení žáků s lehkým mentálním postižením (LMP) v oboru Základní škola – podle druhu integrace ve školním roce 2018/19–2022/23

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Žáci s LMP celkem	15 147	16 132	16 247	16 861	17 575
z celku ve speciálních třídách	11 495	12 066	11 960	12 323	12 833
Podíl žáků s LMP ve speciálních třídách	75,9%	74,8%	73,6%	73,1%	73,0%
z celku v běžných třídách	3 652	4 066	4 287	4 538	4 742
Podíl žáků s LMP v běžných třídách	24,1%	25,2%	26,4%	26,9%	27,0%

Komentář:

Počet žáků s evidovaným LMP bez ohledu na jiná evidovaná postižení (více vad, autismus) a nárok na zvýšené financování.

Zdroj: databáze MŠMT

stížení se u žáků nejvíce vyskytovaly závažné vývojové poruchy učení (49,0 %) a mentální postižení (17,1 %, z toho 78,6 % žáků s lehkým mentálním postižením).

V konzervatořích se nacházel jen malý počet zdravotně postižených (2,4 % žáků konzervatoří denní formy vzdělávání), jednalo se především o žáky se závažnými vývojovými poruchami učení (56,8 % všech zdravotně postižených žáků) a zrakově postižené žáky (11,4 %).

Z uvedené tabulky je zřejmé, že se ve sledovaném období postupně zvyšuje podíl žáků s LMP v běžných třídách. V roce 2018/19 bylo do běžných tříd ZŠ integrováno 24,1 % žáků s LMP, v roce 2022/23 již tito žáci představovali 27,0 %, tj. nárůst o 5,9 p. b. za celé sledované období. V meziročním srovnání došlo v letošním roce ke zvýšení podílu žáků v běžných třídách o 0,1 p. b.

Děti, žáci a studenti s přiznaným podpůrným opatřením s kódem NFN

V mateřských školách bylo k 30. 9. 2022 vykázano 6 781 dětí v běžných i speciálních třídách, kterým bylo vydáno doporučení školským poradenským zařízením a byla jim poskytnuta podpora ve vzdělávání v souladu s § 16 Zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), nebo jim v 1. stupni podporu poskytuje škola.

V základních školách bylo evidováno 52 345 žáků s poskytnutou podporou ve vzdělávání, z toho u 17 176 dívek. Zároveň z hlediska druhů škol je na základních školách zastoupen největší počet žáků s přiznaným podpůrným opatřením.

Střední školy vykazaly 1 701 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, z toho u 530 dívek.

Tabulka 27: Počty dětí, žáků a studentů s přiznaným podpůrným opatřením s kódem normované finanční náročnosti (NFN) ve školním roce 2022/23

Druh školy	Děti/žáci/studenti s přiznaným PO s kódem NFN	
	celkem	z toho dívky/ženy
Mateřské školy	6 781	1 953
Základní školy	52 345	17 176
Střední školy	1 701	530
Konzervatoře	14	4
Vyšší odborné školy	6	1

Komentář:

Údaje podle stavu k 30. 9. 2022, u VOŠ k 31. 10. 2022.

Zdroj: databáze MŠMT

V konzervatořích bylo evidováno 14 žáků s poskytnutými podpůrnými opatřeními ve vzdělávání a ve vyšších odborných školách se nacházel jen malý počet studentů (celkem šest), kterým byla poskytnuta podpora ve vzdělávání.

Změny v poskytování vykázaných podpůrných opatření v časovém období od 1. 8. 2021 do 31. 7. 2022 podle druhu školy jsou patrné z Tabulky 28.

Výuka cizích jazyků

Cizí jazyk se učilo v základní škole ve školním roce 2022/23 celkem 888 922 žáků. Nejvyšší podíl žáků se věnoval anglickému jazyku (99,6 % žáků základních škol) a německému jazyku (25,3 %).

Ve středních školách v denní formě vzdělávání se učilo cizí jazyk 435 115 žáků. Anglickému jazyku se věnovalo 98,8 % a německému jazyku 38,4 % žáků učících se cizí jazyk. Z celkového počtu žáků učících se cizí jazyk v denní formě vzdělávání se 44,7 % žáků středních škol učilo jeden jazyk, 54,2 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 1,1 % se věnovalo třem a více cizím jazykům.

V konzervatořích se z 3 196 žáků učících se cizí jazyk v denní formě vzdělávání věnovalo anglickému jazyku 93,4 % žáků, německému jazyku 25,6 % žáků a italskému jazyku 14,7 % žáků. Z celkového počtu žáků učících se cizí jazyk se učilo 50,7 % žáků jeden jazyk, 47,6 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 1,7 % se věnovalo třem a více cizím jazykům.

Tabulka 28: Nejčastěji školami vykázaná podpůrná opatření (PO) v období od 1. 8. 2021 do 31. 7. 2022

Kód PO	Název podpůrného opatření	Celkem PO
MŠ		
U3C207A01	Pomůcky pro rozvoj řeči, komunik. schop. a logoped. podporu (dle potřeby žáka)	659
02D601A01	Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina)	567
04B501A40	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 (úvazek 40 hod.)	425
03B501A30	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 30 hod.)	422
03B501A20	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 20 hod.)	330
ZŠ		
02D601A01	Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina)	12 304
U2C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	2 273
U3C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	1 806
U2C208A01	Pomůcky pro rozvoj čtení a psaní (v libovolné rovině dle potřeby žáka)	1 640
03B501A30	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 30 hod.)	1 588
SŠ		
U2C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	132
U3C201A01	Základní mater. a didaktické vybavení pro žáka se SVP (vč. spotřeb. materiálu)	120
H20207A01	Didaktické manipulační pomůcky pro rozvoj čtení, českého jazyka, matematiky	71
U3C209A01	Pomůcky pro učení se českému jazyku nebo do výuky českého jazyka	70
04B501A35	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 (úvazek 35,556 hod.)	61

Komentář:

Jedná se o počet PO v tzv. čistém saldu, tedy počet zahájených PO mínus počet ukončených PO daného kódu.

Zdroj: databáze MŠMT

Ve vyšších odborných školách v denní formě vzdělávání se učilo cizí jazyk 12 629 studentů. Nejvyšší podíl studentů denní formy vzdělávání se věnoval anglickému jazyku (98,8 %) a německému jazyku (15,1 %). Z celkového počtu studentů učících se cizí jazyk se 79,2 % studentů učilo jeden jazyk, 19,4 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 1,4 % se věnovalo třem a více jazykům.

Tabulka 29: Regionální školství – žáci/studenti učící se cizí jazyky ve školním roce 2022/23

		ZŠ	SŠ	Konzervatoře	VOŠ
Žáci/studenti celkem¹⁾		888 922	435 115	3 196	12 629
z toho žáci/studenti učící se	anglický jazyk	884 995	429 686	2 986	12 482
	francouzský jazyk	9 024	19 999	450	93
	německý jazyk	224 692	166 992	817	1 903
	ruský jazyk	60 642	27 917	17	442
	španělský jazyk	15 857	34 941	90	397
	italský jazyk	529	766	469	50
	latinský jazyk	.	7 480	25	1 031
	klasickou řečtinu	.	-	.	.
	jiný evropský jazyk	817	163	-	11
jiný cizí jazyk	74	297	-	69	
Průměrný počet jazyků na žáka/studenta ²⁾		1,19	1,54	1,33	1,29
Průměrný počet jazyků na počet žáků/studentů učících se cizí jazyk		1,35	1,58	1,52	1,30

Komentář:

¹⁾ Každý žák je započítán pouze jednou bez ohledu na to, kolika cizím jazykům se učí.

²⁾ Žáci SŠ a konzervatoři a studenti VOŠ v denní formě vzdělávání.

Zdroj: databáze MŠMT

Vzdělávání cizinců

Ve školním roce 2022/2023 došlo vlivem válečného konfliktu na Ukrajině ke značnému nárůstu počtu dětí, žáků a studentů s ukrajinským státním občanstvím, což mělo vliv na celkový růst podílu cizinců na všech úrovních vzdělávání. Počet cizinců meziročně vzrostl o 100,4 % (v absolutní hodnotě 53 856 cizinců), přičemž 49 892 jsou azylanti z Ukrajiny.

V mateřských školách se ve školním roce 2022/23 vzdělávalo 19 567 cizinců, tedy 5,3 % všech dětí mateřských škol. Počet dětí (cizinců) se meziročně zvýšil o 61,7 %. K nejpočetnější skupině cizinců patřili Ukrajinci (54,8 %), Vietnamci (13,3 %) a Slováci (11,1 %). Ukrajínští azylanti tvořili 35,3 % všech cizinců v mateřských školách.

Tabulka 30: Regionální školství – počty cizinců ve školním roce 2018/19–2022/23 – podle úrovně vzdělávání

		2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Regionální školství		45 588	48 916	50 942	53 630	107 486
v tom	mateřské školy	11 343	11 942	11 864	12 103	19 567
	základní školy	24 026	26 527	28 380	30 543	72 748
	střední školy	9 305	9 496	9 751	10 053	14 128
	konzervatoře	209	219	210	210	281
	vyšší odborné školy	705	732	737	721	762
Podíl na celkovém počtu dětí/žáků/studentů		2,6%	2,8%	2,9%	3,0%	5,8%
v tom	mateřské školy	3,1%	3,3%	3,3%	3,4%	5,3%
	základní školy	2,6%	2,8%	2,9%	3,2%	7,2%
	střední školy	2,2%	2,2%	2,3%	2,3%	3,1%
	konzervatoře	5,5%	5,7%	5,4%	5,5%	7,4%
	vyšší odborné školy	3,8%	4,1%	4,0%	3,6%	3,7%

Zdroj: databáze MŠMT

V základních školách se příchod Ukrajinců projevili nejsilněji. V roce 2022/23 se zde vzdělávalo 72 748 cizinců (7,2 % žáků základních škol). Meziročně vzrostl počet cizinců o 138,2 %. Největší skupinu tvořili cizinci se státním občanstvím Ukrajina (69,9 %), Vietnam (8,3 %) a Slovensko (8,0 %). Ukrajinstí azylantí tvořili 54,3 % všech cizinců v základních školách.

Do středních škol docházelo ve školním roce 2022/23 celkem 14 128 cizinců (3,1 % žáků středních škol). Oproti minulému roku došlo k nárůstu o 40,5 %. Ve středních školách byli nejvíce zastoupeni Ukrajinci (50,0 %), Slováci (14,6 %) a Vietnamci (13,4 %). Ukrajinstí azylantí tvořili 24,5 % všech cizinců ve středních školách.

Nejvyšší podíl cizinců se nacházel v konzervatořích, kde tvořili 7,4 % všech žáků. Počet dětí (cizinců) se meziročně zvýšil o 33,8 %. V konzervatořích byli nejpočetnější skupinou Ukrajinci (48,4 %), Slováci (23,1 %) a Rusové (9,6 %). Ukrajinstí azylantí tvořili 31,3 % všech cizinců v konzervatořích.

K menšímu nárůstu cizinců došlo ve vyšších odborných školách, kde se jejich počet meziročně zvýšil o 5,7 %. Podíl studentů (cizinců) na celkovém počtu studentů vyšších odborných škol je v letošním školním roce 3,7 %. Ve vyšších odborných školách jsou mezi studenty (cizinci) zastoupeni nejvíce Slováci (38,7 %), Ukrajinci (28,2 %), a Rusové (16,3 %). Ukrajinstí azylantí tvořili 6,7 % všech cizinců ve vyšších odborných školách.

Tabulka 31: Regionální školství – počty cizinců-Ukrajinců ve školním roce 2018/19–2022/23 – podle úrovně vzdělávání

		2018	2019	2020	2021	2022	
Regionální školství – Ukrajinci							
z toho	mateřské školy	2 677	2 963	2 932	3 053	10 718	
	z toho	s trvalým pobytem	2 523	2 799	2 814	2 841	3 234
		azylanti ¹⁾	28	13	13	13	6 904
	základní školy	6 619	7 569	8 408	9 646	50 849	
	z toho	s trvalým pobytem	5 523	6 050	6 649	7 305	7 880
		azylanti ¹⁾	58	61	59	63	39 478
	střední školy	2 795	2 909	2 995	3 112	7 062	
	z toho	s trvalým pobytem	2 174	2 313	2 468	2 627	2 971
		azylanti ¹⁾	39	29	18	9	3 457
	konzervatoře	35	39	40	42	136	
	z toho	s trvalým pobytem	11	11	14	15	17
		azylanti ¹⁾	-	-	-	-	88
	vyšší odborné školy	157	172	157	166	215	
	z toho	s trvalým pobytem	87	99	90	105	102
azylanti ¹⁾		-	-	-	1	51	

Komentář:

¹⁾ Azylanti, osoby požívající doplňkové ochrany, žadatelé o udělení mezinárodní ochrany (podle zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a osoby požívající dočasné ochrany (zákon č. 221/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 65/2022 Sb.).

Zdroj: databáze MŠMT

Vzdělávání v roce 2022 v datech

Seznam použitých zkratk

Seznam zkratk

APIV A	Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem
APIV B	Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi
CZVV	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EUR	Euro
HMP	Hlavní město Praha
ICT	Informační a komunikační technologie
IKV	Projekt Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami
InspIS ŠVP	Inspekční informační systém pro práci se školními vzdělávacími programy
IPs	Individuální projekt systémový
ISV eEdu	Informační systém vzdělávání
ITI	Integrované teritoriální investice
KSH	Komplexní systém hodnocení
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MiZK	Mistrovská zkouška
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAÚ	Národní akreditační úřad pro vysoké školství
NPI ČR	Národní pedagogický institut České republiky
NPO	Národní plán obnovy
NSK	Národní soustava kvalifikací
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP VV	Operační program Výzkum vývoj a vzdělávání

PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PISA	Programme for International Student Assessment
PPUČ	Podpora práce učitelů
PV	Předškolní vzdělávání
RgŠ	Regionální školství územních samosprávných celků
RVP	Rámcový vzdělávací program
ŘO	Řídící orgán
S2030+	Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+
SKŘ	Stálá konference ředitelů
SRP	Strategické řízení a plánování ve školách a v územích
SSP	Studenti se specifickými potřebami
SŠ	Střední škola
SVP	Středisko výchovné péče; Speciální vzdělávací potřeby
SVŠ	Soukromá vysoká škola
SYPO	Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů
ŠIKK	Školská inkluzivní koncepce kraje
ŠMP	Školní metodik prevence
TALIS	Teaching and Learning International Survey
TIMSS	Trends in International Mathematics and Science Study
U3V	Univerzita třetího věku
VOŠ	Vyšší odborná škola
VVŠ	Veřejná vysoká škola
ZŠ	Základní škola
ZV	Základní vzdělávání

**Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání
v České republice v roce 2022**

Vzdělávání v roce 2022 v datech

Zpracovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

Rok vydání: 2023

Sazba a DTP: René Rychtr

ISBN 978-80-87601-53-2

